

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om företagssanering och 11 kap. 21 § i värdepappersmarknadslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om företagssanering och värdepappersmarknadslagen ändras.

Syftet med propositionen är att främja tillämpningen av så kallad skuldkonvertering vid företagssanering. Enligt propositionen ska det i fortsättningen i saneringsprogrammet kunna bestämmas om borgenärernas rätt att teckna aktier eller optionsrätter eller andra särskilda rättigheter i gäldenärsbolaget mot sina fordringar, och det ska inte längre behövas något separat bolagsrättsligt beslutsförfarande. Detsamma gäller vid behov också ändringar av bolagsordningen och ogiltigförklaring av befintliga innehav.

Aktieägarna i gäldenärsbolaget ska enligt förslaget ha rätt att delta i behandlingen av förslaget till saneringsprogram i de saneringsförfaranden där genomförande av skuldkonvertering föreslås. Om aktieägarna inte godkänner ett saneringsprogram där detta föreslås, ska programmet under vissa förutsättningar kunna fastställas även mot aktieägarnas vilja.

De föreslagna ändringarna gäller uppgörande, behandling och fastställande av förslag till saneringsprogram och genomförande av det fastställda saneringsprogrammet samt när programmet förfaller. Ändringarna har dock inga konsekvenser för de företagssaneringar där genomförande av skuldkonvertering inte föreslås, utan sådana företagssaneringar ska även i fortsättningen kunna genomföras som hittills.

Genom den föreslagna ändringen i värdepappersmarknadslagen säkerställs det dessutom att det inte uppkommer någon skyldighet att lämna ett obligatoriskt uppköpserbjudande på gäldenärsbolagets alla aktier och värdepapper som berättigar till aktier i situationer där överskridningen av gränsen för skyldigheten att lämna erbjudande beror på genomförandet av ett saneringsprogram som fastställts i enlighet med de föreslagna bestämmelserna.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2026.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING.....	4
1 Bakgrund och beredning.....	4
1.1 Bakgrund.....	4
1.2 Beredning.....	4
2 Nuläge och bedömning av nuläget	5
2.1 Allmänt om företagssanering och ändringsbehov som gäller skuldkonvertering	5
2.1.1 Företagssanering i Finland.....	5
2.1.2 Lagstiftningen om företagssanering i Finland	7
2.1.3 Skuldkonvertering som metod för företagssanering	9
2.1.4 Krav som följer av EU:s lagstiftning	12
2.2 Saneringsförfarandets förlopp vid skuldkonvertering	15
2.2.1 Utgångspunkter.....	15
2.2.2 Ansökan om saneringsförfarande	16
2.2.3 Uppgörande av förslag till saneringsprogram.....	18
2.2.3.1 Utredarens förhandlingsskyldighet.....	18
2.2.3.2 Innehållet i förslaget till saneringsprogram	20
2.2.4 Påbörjande av behandlingen av förslaget till saneringsprogram	24
2.2.5 Godkännande och fastställande av saneringsprogrammet.....	31
2.2.5.1 Utgångspunkter.....	31
2.2.5.2 Fastställelse med samtycke av alla borgenärer.....	31
2.2.5.3 Fastställelse med samtycke av gruppmajoriteter	33
2.2.5.4 Hinder för fastställande.....	39
2.2.5.5 Fastställelse utan samtycke av gruppmajoriteter	44
2.2.5.6 Snabbt fastställande av saneringsprogram.....	55
2.2.6 Genomförande av saneringsprogrammet och ändringssökande	59
2.2.7 Beslut om att skuldreglering och saneringsprogram ska förfalla	61
2.3 Frågor om andra aspekter än saneringsförfarandets förlopp	62
2.3.1 Betalning av teckningspriset för aktier genom kvittning.....	62
2.3.2 Erbjudande- och flaggningsskyldigheter enligt värdepappersmarknadslagen samt inlösenskyldigheten enligt aktiebolagslagen	64
3 Målsättning	70
4 De viktigaste förslagen.....	71
4.1 Skuldkonvertering som metod för företagssanering.....	71
4.1.1 Utgångspunkter.....	71
4.1.2 Definition av konversionssanering och regleringens struktur	71
4.1.3 Konversionssaneringens förhållande till aktiebolagslagen.....	71
4.2 Saneringsförfarandets förlopp vid skuldkonvertering	72
4.2.1 Ansökan om saneringsförfarande	72
4.2.2 Uppgörande av förslag till saneringsprogram.....	72
4.2.2.1 Utredarens förhandlingsskyldighet.....	72
4.2.2.2 Innehållet i förslaget till saneringsprogram	72
4.2.3 Påbörjande av behandlingen av förslaget till saneringsprogram	73
4.2.4 Godkännande och fastställande av förslag till saneringsprogram	73

4.2.4.1 Utgångspunkter.....	73
4.2.4.2 Fastställelse med samtycke av alla borgenärer.....	73
4.2.4.3 Fastställelse med samtycke av gruppmajoriteter	74
4.2.4.4 Hinder för fastställande.....	74
4.2.4.5 Fastställelse utan samtycke av gruppmajoriteter	75
4.2.4.6 Snabbt fastställande av saneringsprogram.....	76
4.2.5 Genomförande av saneringsprogrammet och ändringssökande	77
4.2.6 Beslut om att skuldreglering och saneringsprogram ska förfalla	77
4.3 Skyldighet att lämna erbjudanden enligt värdepappersmarknadslagen.....	78
5 De huvudsakliga konsekvenserna.....	78
5.1 Ekonomiska konsekvenser.....	78
5.1.1 Konsekvenser för företagen.....	78
5.1.1.1 Konsekvenser för samhällsekonomin och den offentliga ekonomin	88
5.1.1.2 Konsekvenser för samhället.....	89
5.1.2 Konsekvenser för myndigheterna	89
5.1.2.1 Konsekvenser för sysselsättningen	91
6 Alternativa handlingsvägar.....	92
6.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser	92
6.1.1 Inledning.....	92
6.1.2 Förfaringssätt vid en företagssanering.....	92
6.1.3 Bolagsrättsligt tillämpningsområde	93
6.1.4 Hörande av aktieägarna	94
6.1.5 Aktieägarnas deltagande i omröstning.....	95
6.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet	98
6.2.1 Inledning.....	98
6.2.2 Sverige	98
6.2.3 Tyskland	101
6.2.4 Nederländerna.....	101
6.2.5 Förenade kungariket (Storbritannien).....	103
7 Remissvar	104
8 Specialmotivering.....	107
8.1 Lagen om företagssanering.....	107
8.2 Värdepappersmarknadslagen	130
9 Ikraftträdande	131
10 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	131
LAGFÖRSLAG.....	135
1. Lag om ändring av lagen om företagssanering.....	135
2. Lag om ändring av 11 kap. 21 § i värdepappersmarknadslagen.....	143
BILAGOR	144
PARALLELLTEXTER.....	144
1. Lag om ändring av lagen om företagssanering.....	144
2. Lag om ändring av 11 kap. 21 § i värdepappersmarknadslagen.....	158

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Syftet med de bestämmelser som föreslås i propositionen är att genomföra föresatserna om skuldkonvertering vid företagssanering i [regeringsprogrammet](#) för statsminister Petteri Orpos regering.

Regeringsprogrammet innehåller två skrivningar om skuldkonvertering. Enligt den första (s. 109) möjliggörs skuldkonvertering och ett bolagsrättsligt förfarande för rekonstruktion bland saneringsförfarandena för företag. Vid skuldkonvertering kan en del av ett företags skulder omvandlas till aktier i gäldenärsbolaget även mot aktieägarnas vilja. Enligt den andra (s. 204) görs saneringsmetoderna för företag mångsidigare genom att ta i bruk skuldkonvertering.

1.2 Beredning

Justitieministeriet tillsatte den 18 november 2023 en arbetsgrupp för att bereda ett förslag till lagstiftning om skuldkonvertering. Arbetsgruppens mandattid sträckte sig till den 31 december 2024.

Justitieministeriet beslutade senare att förlänga arbetsgruppens mandattid i enlighet med arbetsgruppens förslag fram till den 28 februari 2025.

Arbetsgruppen fick i uppgift att bereda ett förslag i form av en regeringsproposition för att möjliggöra skuldkonvertering vid företagssanering och genomföra andra tillhörande lagstiftningsändringar. Arbetsgruppen skulle bland annat granska tillämpningsområdet för och förutsättningarna för användning av möjligheten till konvertering (i synnerhet med tanke på företag av olika storlek och deras ägare och borgenärer) samt materiella och formella villkor för beslut om konvertering (i synnerhet utifrån insolvensrätten och bolagsrätten).

I arbetsgruppen satt företrädare för justitieministeriet och dessutom Finanssiala ry, Finlands näringsliv, Helsingfors tingsrätt, Centralhandelskammaren, Konkursombudsmannens byrå, Börsstiftelsen, Finlands Advokater och Företagarna i Finland, och i arbetet deltog också en permanent sakkunnig från arbets- och näringsministeriet. Arbetsgruppen sammanträdde sammanlagt 19 gånger under sin mandatperiod.

En uppföljningsgrupp tillsattes för att följa och utvärdera arbetsgruppens arbete. Den sammanträdde sammanlagt tre gånger under sin mandatperiod.

Arbetsgruppens betänkande blev klart den 24 februari 2025 och remissvar om betänkandet samlades in från den 23 mars till den 9 maj 2025.

Beredningsunderlaget till propositionen finns i den offentliga webbtjänsten på adressen <https://oikeusministerio.fi/sv/projekt-och-lagberedning> med identifieringskoden OM110:00/2023.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Allmänt om företagssanering och ändringsbehov som gäller skuldkonvertering

2.1.1 Företagssanering i Finland

Företagssanering är ett förfarande som är avsett för att sanera livsduglig verksamhet som bedrivs av en gäldenär i ekonomiska svårigheter eller för att trygga förutsättningarna för verksamheten samt för att få till stånd reglering av skulder. Bestämmelser om det här förfarandet finns i lagen om företagssanering ([47/1993](#), nedan *lagen om företagssanering*).

Nuläget i fråga om företagssanering behandlas ingående i regeringens proposition [RP 251/2022 rd](#) (s. 5–11), som riksdagen behandlade våren 2022. I denna proposition ingår en översikt över statistik och annan information som uppdaterats efter att den propositionen lämnades, i den mån sådana uppgifter är tillgängliga och relevanta för de ändringar som föreslås i propositionen.

Antalet företagssaneringar kan fortfarande anses vara relativt litet. Liksom antalet konkurser beror också antalet företagssaneringar i hög grad på den allmänna ekonomiska utvecklingen. Antalet inledda företagssaneringar har ökat något sedan 2022, men är fortfarande klart lägre än under toppen efter finanskrisen 2009.

Enligt Statistikcentralens statistik om [konkurser och företagssaneringar](#) gjordes ansökan om företagssanering för 477 företag under 2024, vilket är 6 procent mer än 2023. Konkursansökningar gjordes för sammanlagt 3 488 företag under 2024, vilket är 5 procent mer än 2023. Därmed ökade antalet ansökningar om företagssanering och konkurs inte lika snabbt 2024 som året innan. Under 2023 gjordes ansökan om företagssanering för 449 företag, vilket var 32 procent mer än 2022. Konkursansökningar gjordes för sammanlagt 3 315 företag under 2023, vilket var 25 procent mer än 2022.

Följande diagram beskriver den glidande årssumman för antalet inledda företagssaneringar från det första kvartalet 2004 till det sista kvartalet 2024.

Enligt Statistikcentralens [struktur- och bokslutsstatistik över företag](#) fanns det 580 048 företag i Finland 2023. Kategoriserade enligt antalet anställda var 560 108 mikroföretag, 16 379 små företag, 3 197 medelstora företag och 713 stora företag. Enligt den kategorisering som tillämpas i statistiken har mikroföretag färre än 10 anställda, små företag 10–49 anställda, medelstora företag 50–249 anställda och stora företag minst 250 anställda. Enligt denna kategorisering var cirka 97 procent av företagen i Finland mikroföretag 2023.

När företagen kategoriseras i storleksordning enligt bokföringslagen ([1336/1997](#)) beaktas inte bara antalet anställda utan också balansomslutningen och omsättningen. Enligt 1 kap. 4 c § i bokföringslagen avses med stora företag bokföringsskyldiga för vilka minst två av följande tre gränsvärden överskrids på bokslutsdagen för både den avslutade och den omedelbart föregående räkenskapsperioden: 1) balansomslutning 25 000 000 euro, 2) omsättning 50 000 000 euro, 3) genomsnittligt antal anställda under räkenskapsperioden 250 personer. Med medelstora företag avses bokföringsskyldiga för vilka högst ett av gränsvärdena överskrids för både den avslutade och den omedelbart föregående räkenskapsperioden. Gränsvärdena höjdes något genom de ändringar i bokföringslagen som trädde i kraft den 15 november 2024 ([RP 76/2024 rd](#)), som grundar sig på [kommissionens delegerade direktiv \(EU\) 2023/2775 om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU vad gäller ändringar av storlekskriterier för mikroföretag, små och medelstora företag, stora företag eller koncerner](#). Före ändringarna var gränsvärdena 20 000 000 euro för balansomslutningen och 40 000 000 euro för omsättningen.

Det finns ingen tillgänglig statistik som kombinerar alla de tre faktorer som beaktas i kategoriseringen av företag enligt deras storlek. Enligt Statistikcentralens [struktur- och bokslutsstatistik över företag](#) hade sammanlagt 1 598 företag, dvs. cirka 0,3 procent av alla företag i Finland, 2023 en omsättning som översteg 40 miljoner euro. År 2023 sysselsatte 713 företag, dvs. cirka 0,1 procent av Finlands alla företag, minst 250 anställda. Om man endast granskar antalet företag som överskrider gränsvärdena för omsättning och antal anställda kan man därmed uppskatta att en mycket liten andel av företagen i Finland 2023 överskred ens ett av de gränsvärden som anges i 1 kap. 4 c § i bokföringslagen och därmed är medelstora företag enligt bokföringslagen. Det fanns ännu färre, högst 2 311, företag som uppnådde minst två av gränsvärdena och därmed kategoriseras som stora företag.

Statistikcentralen statistikför inte storlek eller företagsform för de företag som ansöker om företagssanering. Senast utredde konkursombudsmannens byrå med hjälp av de företagssaneringar som inleddes 2015 och 2016 hurdana företag som ansöker om företagssanering. Den utredningen togs också upp i den föregående propositionen [RP 251/2022 rd](#) (s. 5–11) om företagssanering.

Enligt utredningen fördelas företagssaneringarna på samma sätt som den finska företagsstocken. Största delen av de företag som ansöker om företagssanering är alltså mikroföretag eller småföretag. År 2015 var saneringsgäldenärernas omsättning i genomsnitt 1,9 miljoner euro och balansomslutningen i genomsnitt 1,1 miljoner euro.

Enligt utredningen är den klart största andelen av företagen som ansöker om sanering aktiebolag. Under den tidsperiod som utredningen omfattade var den näst vanligaste företagsformen enskild näringsidkare och den tredje vanligaste kommanditbolag. Under den tidsperioden ansökte endast enstaka öppna bolag, andelslag och föreningar om sanering.

I utredningen bedömdes företagens storleksklass dels enligt de gränsvärden för balansomslutning, omsättning och personal som används i bokföringslagen, dels utifrån enbart omsättning. I följande tabeller beskrivs fördelningen av de företag som ansökte om företagssanering enligt storlek och företagsform under den period som utredningen omfattade.

Företagskategori	Enligt bokföringslagen 2015	Enligt omsättning * 2015	Enligt bokföringslagen 2016	Enligt omsättning * 2016
Stora företag	2	47	1	21
Medelstora företag	11	94	8	77
Små företag	80	60	46	66
Mikroföretag	188	79	181	72
Övriga**		48		60

*Stora företag: Omsättning över 2 mn euro; Medelstora företag: Omsättning 500 t euro–2 mn euro; Mikroföretag: Omsättning 200 t euro–500 t euro; Mikroföretag: Omsättning under 200 t euro.

**Övriga: Omsättning okänd/ingen grundläggande utredning gjord.

Företagsform	Antal 2015	Procentuell andel 2015	Antal 2016	Procentuell andel 2016
Aktiebolag	250	77 %	218	73 %
Kommanditbolag	26	8 %	22	7 %
Öppet bolag	2	ca 0,5 %	2	ca 1 %
Andelslag	0	0 %	2	ca 1 %
Förening	2	ca 0,5 %	1	ca 0,5 %
Firma/näringsidkare	46	14 %	50	17 %
Totalt	326		295	

2.1.2 Lagstiftningen om företagssanering i Finland

Lagen om företagssanering trädde i kraft 1993 ([RP 182/1992 rd](#)). Efter att lagen trädde i kraft har följande centrala revideringar gjorts i den:

- År 2007 förbättrades lagens funktion inom flera delområden utifrån erfarenheter av saneringsförfarandet och respons från olika intressentgrupper ([RP 152/2006 rd](#)).
- År 2022 genomfördes [Europaparlamentets och rådets rekonstruktions- och insolvensdirektiv \(EU\) 2019/1023](#) (nedan *det första insolvensdirektivet*) genom att man införde två olika förfaranden som kallas tidigt saneringsförfarande och normalt saneringsförfarande. Det tidiga saneringsförfarandet är avsett för gäldenärer som hotas av insolvens och det uppfyller kraven i det första insolvensdirektivet. Det normala saneringsförfarandet motsvarar det tidigare gällande saneringsförfarandet i Finland och är avsett för insolventa gäldenärer eller situationer där borgenärer förordar ansökan om företagssanering ([RP 238/2021 rd](#)).
- År 2023 förenklades saneringsförfarandet särskilt i syfte att göra det snabbare och kostnadseffektivare. Dessutom gjordes ändringar i lagen för att förebygga att förfarandet missbrukas ([RP 251/2022 rd](#)).

De grundläggande utgångspunkterna för saneringen av ett företag förblev huvudsakligen oförändrade i reformerna. En sådan utgångspunkt är det urval av metoder som står till förfogande vid företagssanering. Det består dels av reglering av företagets skulder, dels av sanering av företagets verksamhet. I lagen om företagssanering finns detaljerade bestämmelser om de eftergifter som kan krävas av företagets borgenärer i ett saneringsprogram. I lagen om företagssanering finns inga bestämmelser om åtgärder för att i samband med sanering av företagets verksamhet ta tag i de grundläggande orsakerna till företagets ekonomiska problem och skapa hållbara förutsättningar för att företaget ska kunna fortsätta sin verksamhet, utan sådana åtgärder genomförs i regel inom ramen för annan tillämplig lagstiftning. I lagen om företagssanering ingår dock mekanismer som kan användas för att ställa åtgärder för sanering av företagets verksamhet som villkor för att fastställa saneringsprogrammet eller för att de skuldregleringar som anges i programmet ska bestå.

Efter att lagen om företagssanering stiftades har verksamhetsmiljön förändrats väsentligt, särskilt för de företag som får finansiering från den internationella kapitalmarknaden. På grund av bl.a. lagreformer i de viktigaste jämförelseländerna och utvecklingen inom företagsfinansieringen har man börjat anse att det är problematiskt att särskilda bestämmelser om skuldkonvertering saknas i lagen om företagssanering.

De senaste åren har ett eventuellt behov av lagstiftning om skuldkonvertering nämnts bl.a. i följande publikationer:

- Justitieministeriets bedömningspromemoria om ändringsbehov i aktiebolagslagen (624/2006) ([justitieministeriets publikation 20/2016](#), på finska med referat på svenska) och det tillhörande sammandraget av utlåtanden ([justitieministeriets publikation 48/2016](#), på finska med referat på svenska).
- Betänkandet från arbetsgruppen för utveckling av obligationsmarknaderna, som utarbetades vid finansministeriet ([finansministeriets publikation 5/2017](#), på finska med referat på svenska), och det tillhörande sammandraget av utlåtanden ([finansministeriets promemoria 27.3.2017](#), på finska).
- Den internationella utredning av skuldkonverteringens dimensioner med tanke på företagsarrangemang och insolvens som utarbetades som en del av statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet ([publikationsserie för statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet 6/2018](#), på finska med sammandrag på svenska, nedan *utredningen om skuldkonvertering*) och det tillhörande sammandraget av utlåtanden ([justitieministeriets publikation 25/2018](#), på finska med referat på svenska).
- Företagssaneringsarbetsgruppens betänkande om genomförandet av det första insolvensdirektivet, som utarbetades vid justitieministeriet ([justitieministeriets publikation 2021:18](#), på finska med referat på svenska) och det tillhörande sammandraget av utlåtanden ([justitieministeriets publikation 2021:31](#), på finska med referat på svenska).
- Företagssaneringsarbetsgruppens betänkande om genomförandet av nationella ändringsbehov i lagen om företagssanering, som utarbetades vid justitieministeriet ([justitieministeriets publikation 2022:18](#), på finska med referat på svenska) och det tillhörande sammandraget av utlåtanden ([justitieministeriets publikation 2022:33](#), på finska med referat på svenska).

2.1.3 Skuldkonvertering som metod för företagssanering

Nuläge

I Finland saknas en etablerad rättslig definition av skuldkonvertering. Generellt avses dock med skuldkonvertering en rekonstruktionsmetod som går ut på att bolagets främmande kapital, dvs. skulder, omvandlas till bolagets eget kapital så att bolagets skuldbörda minskar och förutsättningarna för fortsatt affärsverksamhet förbättras. En skuldkonvertering genomförs vanligen genom att aktiebolagets borgenärer omvandlar eller byter ut sina fordringar i bolaget till aktier i bolaget. Beroende på sammanhanget kan också andra typer av instrument i form av eget kapital (t.ex. optionsrätter eller andra särskilda rättigheter) och andra typer av bolag (t.ex. andelslag) komma i fråga.

I praktiken har det varit möjligt att genomföra skuldkonverteringar i Finland trots att det inte finns några bestämmelser om detta. I saneringspraxis har det förekommit vissa exempel på skuldkonvertering som genomförts inom ramen för lagstiftningen om företagssanering. I [utredningen om skuldkonvertering](#), som publicerades 2018, finns en förteckning med exempel på sådana skuldkonverteringar (s. 21–22 och 45–49), som innehåller fem skuldkonverteringar i samband med företagssanering och två som gjordes utan företagssanering. Dessutom vet man att skuldkonvertering senare använts åtminstone i samband med företagssaneringen av Stockmann Oyj Abp (nuvarande Lindex Group Abp).

De rättsliga ramvillkoren för skuldkonvertering i samband med företagssanering följer i nuläget dels av bestämmelserna i lagen om företagssanering om innehållet i saneringsprogram och fastställande av saneringsprogram, dels av bestämmelserna i aktiebolagslagen om aktieägarnas bolagsrättsliga beslutsfattande. När lagen om företagssanering stiftades antogs den grundläggande lösningen att man i ett saneringsprogram kan kräva ändringar bl.a. i företagets ledning, organisation eller ägarstruktur genom att i programmet inkludera villkor som gäller dessa aspekter. Även om beslutanderätten inte i saneringsförfarandet överförs från företagets organ eller ägare till borgenärerna när sådana ändringar genomförs, är det enligt den gällande lagen om företagssanering möjligt att bestämma att villkoren i programmet ska vara uppfyllda för att programmet ska kunna fastställas eller skuldregleringarna bestå (*Pauliine Koskelo: Yrityssaneeraus, Lakimiesliiton kustannus 1994, s. 19–21*).

Enligt den gällande lagen om företagssanering förutsätter en reglering av saneringsskulder så att borgenärerna blir utan full betalning för sina fordringar alltså inte direkt med stöd av lagen att ägarnas ägarandel späds ut eller att de förlorar sina egna insatser i företaget. I vilken mån det är av värde eller inte för företagets fortsatta verksamhet att det tidigare ägarunderlaget består, och i vilken mån de tidigare ägarna själva ska stå för förlusterna, bedöms däremot från fall till fall. Borgenärerna avgör detta när de överväger innehållet och villkoren i saneringsprogrammet och i sista hand när de röstar om programmet (Koskelo 1994, s. 19–21).

Ställningen för gäldenärsbolagets ägare vid företagssanering, som är mer skyddad än borgenärernas ställning, består därmed av flera olika element. Enligt den princip som kallas *debtor in possession* har gäldenären även efter att saneringsförfarandet har inletts rätt att bestämma om sin egendom och verksamhet så länge omfattningen och arten av gäldenärens verksamhet inte är ovanliga eller av stor räckvidd eller borgenärernas intressen skadas eller äventyras (29–30 § i lagen om företagssanering). Till skillnad från konkursförfarandet uppstår därmed i saneringsförfarandet inget sådant kollektiv av borgenärer som fattar besluten om gäldenärsföretagets egendom och realisering av den, utan gäldenärsbolagets verksamhet styrs

och beslut som påverkar aktieägarnas ställning fattas enligt tillämpliga bolagsrättsliga regler också under saneringsförfarandet.

I regel är det utredaren som utarbetar förslaget till saneringsprogram. Vanligen utarbetar utredaren programförslaget i nära samarbete med gäldenären och viktiga borgenärer, men gäldenären deltar inte i beslutsfattandet om godkännande av det egentliga programförslaget i enlighet med lagen om företagssanering. Därför kan inte vilka åtgärder som helst som påverkar gäldenärens eller ägarnas ställning tas in i saneringsprogrammet, utan vissa i lag angivna villkor för saneringsprogrammets innehåll och förfarandet för godkännande styr och begränsar utarbetandet.

Skuldsaneringsmetoder som anges i den gällande lagen och som kan tillämpas på saneringsskulder är bl.a. att ändra betalningstidtabellen för en skuld, nedsätta skyldigheten att betala kreditkostnader och sänka beloppet av skuld som inte betalats (44 § 1 mom. i lagen om företagssanering). Skuldregleringarna som avses i lagen kan även innebära att skulden betalas helt eller delvis som en engångsprestation med en ny skuld som tas för detta ändamål eller genom ersättande prestationer som är skäliga med hänsyn till borgenärens verksamhetsområde och ställning (44 § 2 mom. i lagen om företagssanering). Enligt förarbetena till lagen innebär den sistnämnda skuldsaneringsmetoden att något annat än pengar bestäms som betalning av en penningsskuld i saneringsprogrammet. I lagens förarbeten anges exemplet riktad emission så att borgenärerna får teckna aktier mot sina fordringar (RP 182/1992 rd, s. 91).

I praktiken är det inte möjligt att åstadkomma sådana skuldregleringar enbart genom ålägganden i saneringsprogrammet. Exempelvis krävs det en aktieemission riktad till borgenärerna för att en saneringsskuld ska kunna betalas med ersättande prestationer som består av aktier i gäldenärsbolaget. Bestämmelserna i 9 kap. i aktiebolagslagen tillämpas på det bolagsrättsliga beslutsfattandet om detta.

Enligt den gällande lagen får programmet inte fastställas om programmets innehåll kränker de rättigheter som tillkommer gäldenären, en bolagsman eller aktieägare i gäldenärsföretaget eller tredje man eller deras berättigade intressen eller är oskäligt från deras synpunkt. Detta gäller alla situationer då ett saneringsprogram fastställs, dvs. när det fastställs med samtycke av alla borgenärer (50 § 2 mom. 1 punkten i lagen om företagssanering), med samtycke av gruppmajoriteter (53 § 1 mom. 1 punkten i lagen om företagssanering) eller trots att samtycke i en eller flera borgenärsgrupper inte uppnås (s.k. tvångsfastställelse) (54 § 1 mom. 1 punkten i lagen om företagssanering). Ett sådant hinder är också giltigt när ett saneringsprogram fastställs i ett snabbt förfarande (92 § 3 mom. i lagen om företagssanering)

Enligt förarbetena till lagen kan domstolen även bli tvungen att bedöma programmets innehåll med hänseende till gäldenärens eller t.ex. gäldenärsbolagets personligen ansvariga bolagsmäns rättigheter och intressen, eftersom gäldenärens samtycke inte är en förutsättning för fastställande av programmet. Som exempel nämns situationer där gäldenären eller bolagsmannen förutsätts arbeta till företagets förmån på sådana villkor som inte är tillräckliga för att garantera gäldenären en skälig utkomst, programmet förutsätter att egendom övergår till någon eller några borgenärer för ett värde som understiger det faktiska värdet eller annars på villkor som inte kan anses acceptabla ur gäldenärens synvinkel, eller borgenärerna annars försöker att med hjälp av programmet skaffa sig ogrundad förmån på gäldenärens bekostnad (RP 182/1992 rd, s. 52). Vid bedömningen av sistnämnda omständighet bör avseende fästas bl.a. vid hurdant slutresultatet skulle ha blivit i en konkurs (RP 182/1992 rd, s. 95).

Av bestämmelsen följer att man genom saneringsprogrammet inte kan ingripa i en utomståendes, t.ex. gäldenärsbolagets aktieägars, rättsställning utan dennes samtycke. Enligt

den gällande lagen (55 § 3 mom. i lagen om företagssanering) ska det dock vara möjligt att i programmet förutsätta att en viss ändring av en utomståendes rättsliga ställning fås till stånd och uppställa ändringen som ett villkor för programmets fastställande eller bestånd (RP 182/1992 rd, s. 95). Därför har avsaknaden av uttryckliga bestämmelser om skuldkonvertering inte inneburit att skuldkonverteringar inte alls har kunnat genomföras. Samtidigt följer det av den gällande lagstiftningen att en skuldkonvertering endast har kunnat genomföras om bolagets ägare medverkar, eftersom det också under en företagssanering är gäldenärsbolagets bolagsstämma som är behörig att fatta beslut om de bolagsrättsliga åtgärder som behövs för att genomföra en skuldkonvertering, t.ex. om en aktieemission som riktas till borgenärerna.

Utöver det som beskrivs ovan innehåller lagen om företagssanering ytterligare två bestämmelser med ett mer begränsat tillämpningsområde, som skyddar gäldenärens och ägarnas ställning i det tidiga saneringsförfarandet. Den första är att ett tidigt saneringsförfarande endast kan inledas på gäldenärens ansökan (4 a § i lagen om företagssanering). Dessutom förutsätter tvångsfastställelse av ett saneringsprogram i ett tidigt saneringsförfarande att gäldenären samtycker till tvångsfastställelsen, förutom när gäldenären är ett stort företag enligt bokföringslagen (54 § 2 mom. och 3 mom. i lagen om företagssanering). Det finns inga särskilda bestämmelser i lag om vilket organ som ska ge gäldenärens samtycke till tvångsfastställelse av ett saneringsprogram. I förarbetena till lagen konstateras det dock att samtycket i t.ex. ett aktiebolag i princip ges av styrelsen med stöd av dess allmänna behörighet. Enligt förarbetena gäller detta inte situationer där saneringsprogrammet innehåller en åtgärd som förutsätter bolagsstämmans beslut, eftersom det i sådana fall givetvis förutsätts att beslutet om en sådan åtgärd har fattats av bolagsstämman (RP 238/2021 rd, s. 133).

Bedömning av nuläget

I ljuset av gällande lagstiftning kan bolagsägarnas ställning anses vara starkare vid företagssanering än vid konkurs. En central skillnad mellan dessa två förfaranden har blivit att det i första hand är borgenärerna som får ge avkall på sin ställning vid en företagssanering samtidigt som åtgärder som påverkar ägarnas rättsliga ställning kan fås till stånd endast med deras medverkan, medan gäldenärens hela egendom däremot kan användas för att betala borgenärernas fordringar vid en konkurs samtidigt som värdet av gäldenärens innehav vanligen går förlorat. Reglering av saneringsskulder inom ramen för företagssanering så att borgenärerna blir utan full betalning för sina fordringar förutsätter alltså inte direkt med stöd av lagen att ägandet struktureras så att de befintliga ägarnas ägarandelar i företaget späds ut, och det är inte ens möjligt utan ägarnas medverkan.

Under de senaste åren har det börjat förekomma kritik mot det gällande rättsläget. Det har ansetts bakvänt med tanke på riskdelningen mellan ägare och borgenärer och den rangordning av fordringar som tillämpas vid konkurs att bolagets skulder regelmässigt måste nedskrivas för att en företagssanering ska kunna genomföras, samtidigt som ägarstrukturen kan behållas oförändrad. Betydelsen av denna obalans har ökat ytterligare i och med att företagsfinansieringen har utvecklats och internationaliserats och det har blivit vanligare att använda sig av obligationslån. En effektiv och internationellt konkurrenskraftig kapitalmarknad förutsätter en förmånsställning för investeringar i form av främmande kapital framför eget kapital.

En situation där bolagets ägare i sista hand kan förhindra att ägandet rekonstrueras också när det skulle behövas för att få till stånd ett genomförbart saneringsprogram har dessutom ansetts strida mot målet att undvika onödiga konkurser. På lång sikt ligger det i både bolagets och alla intressentgruppers intresse att bolagets verksamhetsförutsättningar tryggas. Därför har det ansetts vara oändamålsenligt att en enskild intressentgrupp bestående av borgenärer eller ägare

ska ha en sådan position att den kan förhindra saneringsåtgärder som enligt andra intressentgrupper behövs när en företagssanering planeras och genomförs.

Dessutom är avsaknaden av bestämmelser om skuldkonvertering ägnad att öka den rättsliga osäkerheten i samband med genomförandet av skuldkonverteringar också i situationer där skuldkonvertering kan inledas med bolagsägarnas samtycke. Även detta påverkar bedömningen av hur det gällande rättsläget fungerar. Förutom att det inte finns någon gällande lagstiftning om skuldkonvertering finns det inte heller någon etablerad rättspraxis som stöd för planering och genomförande av skuldkonverteringar.

Därmed kan införandet av lagstiftning om skuldkonvertering minska den rättsliga osäkerheten i samband med skuldkonverteringar och på det sättet öka möjligheterna att genomföra skuldkonverteringar. En sådan utveckling bidrar också till det saneringsmål som avses i lagen om företagssanering och till att undvika onödiga konkurser (som kan förhindras med hjälp av skuldkonvertering). När man dessutom tar hänsyn till att marknaden för företagsfinansiering har internationaliserats betydligt sedan lagen om företagssanering stiftades, och att också Finlands centrala jämförelseländer de senaste åren har genomfört lagstiftningsreformer som gäller skuldkonvertering, kan lagstiftningen om skuldkonvertering göra särskilt finländska företag som emitterar obligationer på den internationella marknaden till konkurrenskraftigare placeringsobjekt och på det sättet främja tillgången till internationell lånefinansiering i Finland.

Enligt den gällande lagen om företagssanering kan saneringsskulden regleras så att de enligt saneringsprogrammet ska betalas helt eller delvis genom ersättande prestationer (44 § 2 mom. i lagen om företagssanering). För att åstadkomma ersättande prestationer kan man t.ex. använda en riktad emission så att borgenärerna får teckna aktier i gäldenärsbolaget mot sina fordringar i gäldenärsbolaget (RP 182/1992 rd, s. 90). Införandet av bestämmelser om skuldkonvertering förutsätter därmed inte att en helt ny skuldsaneringsmetod fogas till lagen om företagssanering, eftersom möjligheten att betala en saneringsskuld genom ersättande prestationer som består av aktier i gäldenärsbolaget ingår också i den gällande lagstiftningen.

För att regeringsprogrammets föresatser om skuldkonvertering ska kunna genomföras måste dock den gällande lagstiftningen revideras så att samtycke eller medverkan av gäldenärsbolagets ägare i fortsättningen inte ska vara en nödvändig förutsättning för att få till stånd sådana skuldregleringar som nämns ovan. Slutresultatet av en sådan reform är att gäldenärsbolagets ägare och borgenärer kan bli tvungna att mer balanserat än i nuläget ge avkall på den rättsliga ställning de hade före företagssaneringen, och att ingen av dem åtnjuter ett oändamålsenligt starkt skydd för sin rättsliga ställning på den andras bekostnad.

2.1.4 Krav som följer av EU:s lagstiftning

Även om beredningen av lagstiftning om skuldkonvertering är ett nationellt lagstiftningsprojekt måste också de krav som följer av EU:s lagstiftning tas i beaktande i samband med projektet.

Framför allt [det första insolvensdirektivet](#) är relevant. Direktivets innehåll och förhållande till den finska lagstiftningen om företagssanering behandlas närmare i regeringens proposition om genomförandet av direktivet [RP 238/2021 rd](#) (s. 9–49) och i [företagssaneringsarbetsgruppens mellanbetänkande](#) (s. 15–138) som föregick propositionen. För att uppfylla kraven i direktivet infördes i Finland ett nytt förfarande för företagssanering, som kallas tidigt saneringsförfarande och är avsett för gäldenärer som hotas av insolvens.

I detta avsnitt presenteras ett kort sammandrag av de bestämmelser i det första insolvensdirektivet som är relevanta för införandet av bestämmelser om skuldkonvertering. Till

dem hör bl.a. definitionerna av berörda parter och andelsinnehavare (artikel 2), bestämmelserna om antagande (artikel 9) och fastställande (artikel 10) av rekonstruktionsplaner samt bestämmelserna om klassöverskridande ”cram-down” (artikel 11) och andelsinnehavare (artikel 12).

I det första insolvensdirektivet avses med *berörda parter* borgenärer, inklusive, om tillämpligt enligt nationell rätt, arbetstagare eller klasser av borgenärer och, om tillämpligt enligt nationell rätt, andelsinnehavare, vars fordringar respektive intressen påverkas direkt av en rekonstruktionsplan.

I direktivet avses med *andelsinnehavare* en person som har ett ägarintresse i en gäldenär eller en gäldenärs verksamhet, inbegripet en aktieägare, i den mån denna person inte är en borgenär.

Enligt artikel 9.2 första stycket ska medlemsstaterna säkerställa att berörda parter har rätt att rösta om antagandet av en rekonstruktionsplan. Enligt andra stycket i samma punkt ska parter som inte berörs av en rekonstruktionsplan inte ha rösträtt i fråga om antagandet av en plan.

Enligt artikel 9.3 får medlemsstaterna trots vad som sägs i punkt 2 från rätten att rösta undanta a) andelsinnehavare, b) borgenärer vilkas fordringar har lägre rang än fordringarna tillhörande vanliga borgenärer utan säkerhet i den normala rangordningen för prioritering av fordringar i en likvidation, eller c) varje närstående part till gäldenären eller gäldenärens verksamhet med en intressekonflikt enligt nationell rätt.

Enligt artikel 9.4 första stycket ska medlemsstaterna säkerställa att berörda parter behandlas i separata klasser som återspeglar tillräckligt enhetliga intressen baserade på kontrollerbara kriterier, i enlighet med nationell rätt. Som ett minimum ska borgenärer som har fordringar med respektive utan säkerhet behandlas i separata klasser, i syfte att anta en rekonstruktionsplan. Enligt andra och tredje stycket i samma punkt får medlemsstaterna också föreskriva att arbetstagares fordringar ska behandlas i en separat klass och att gäldenärer som är mikroföretag eller små eller medelstora företag kan välja att inte behandla berörda parter i separata klasser. Enligt fjärde stycket i samma punkt ska medlemsstaterna inrätta lämpliga åtgärder för att säkerställa att klassbildningen genomförs med särskild hänsyn till skyddet av utsatta borgenärer, såsom små leverantörer.

Enligt artikel 9.5 första stycket ska rösträtt och klassbildning prövas av en rättslig eller administrativ myndighet när en begäran om fastställande av rekonstruktionsplanen lämnas in. Enligt andra stycket i samma punkt får medlemsstaterna kräva att en rättslig eller administrativ myndighet ska pröva och bekräfta rösträtt och klassbildning i ett tidigare skede än det som avses i första stycket.

Enligt artikel 9.6 första stycket ska en rekonstruktionsplan antas av berörda parter under förutsättning att en majoritet uttryckt som beloppet av deras fordringar eller intressen erhålls i varje klass. Medlemsstaterna får dessutom kräva att en majoritet av antalet berörda parter erhålls i varje klass. Enligt andra stycket i samma punkt ska medlemsstaterna fastställa vilka majoriteter som krävs för antagandet av en rekonstruktionsplan. Dessa majoriteter ska inte vara högre än 75 % av beloppet för fordringarna eller intressena i varje klass eller, i tillämpliga fall, av antalet berörda parter i varje klass.

Enligt artikel 10.2 första stycket ska medlemsstaterna säkerställa att de villkor enligt vilka en rekonstruktionsplan kan fastställas av en rättslig eller administrativ myndighet är tydligt angivna och omfattar åtminstone att a) rekonstruktionsplanen har antagits i enlighet med artikel 9, b) borgenärer med tillräckligt enhetliga intressen inom samma klass behandlas lika, på ett sätt

som står i proportion till respektive fordring, c) underrättelse om rekonstruktionsplanen har lämnats till alla berörda parter i enlighet med nationell rätt, d) rekonstruktionsplanen klarar testet om borgenärens bästa intresse om det finns borgenärer som inte samtycker till planen, e) i tillämpliga fall varje ny finansiering är nödvändig för att genomföra rekonstruktionsplanen och inte otillbörligen skadar borgenärernas intressen. Enligt andra stycket i samma punkt ska frågan om huruvida villkoret i första stycket d är uppfyllt prövas av en rättslig eller administrativ myndighet endast om en invändning görs mot rekonstruktionsplanen på den grunden.

Enligt artikel 10.3 ska medlemsstaterna säkerställa att rättsliga eller administrativa myndigheter kan vägra att fastställa en rekonstruktionsplan om planen inte skulle ha rimliga utsikter att förhindra gäldenärens insolvens eller säkra verksamhetens livskraft.

Enligt artikel 11.1 första stycket ska medlemsstaterna säkerställa att en rekonstruktionsplan som inte godkänns av berörda parter, såsom föreskrivs i artikel 9.6, i varje röstningsklass får fastställas av en rättslig eller administrativ myndighet på begäran av en gäldenär eller med gäldenärens samtycke, och göras bindande för röstningsklasser som inte samtycker till planen, om rekonstruktionsplanen uppfyller åtminstone följande villkor: a) den uppfyller kraven i artikel 10.2 och 10.3; b) den har godkänts av i) en majoritet av röstningsklasserna av berörda parter, förutsatt att minst en av dessa klasser är en klass borgenärer med säkerhet eller har en högre rang än klassen av vanliga borgenärer utan säkerhet, eller, om detta inte är uppfyllt, ii) minst en röstningsklass av berörda parter, eller, om detta föreskrivs i nationell rätt, parter som påverkas negativt och som inte är en andelsinnehavarklass eller någon annan klass som, vid en värdering av gäldenären enligt fortlevnadsprincipen, inte skulle få någon betalning eller behålla något intresse eller, om detta föreskrivs i nationell rätt, som rimligen inte kan förväntas erhålla någon betalning eller behålla något intresse, om den normala rangordningen för prioritering av fordringar i en likvidation tillämpades enligt nationell rätt; c) den säkerställer att röstningsklasser av berörda borgenärer som inte samtycker till planen behandlas minst lika fördelaktigt som andra klasser med samma rang och mer fördelaktigt än klasser med lägre rang; d) ingen klass av berörda parter kan, inom ramen för rekonstruktionsplanen, få eller behålla mer än det fulla värdet av sina fordringar eller intressen.

Enligt andra stycket i samma punkt får medlemsstaterna genom avvikelse från första stycket begränsa kravet på att erhålla gäldenärens godkännande till fall där gäldenärerna är mikroföretag eller små eller medelstora företag. Enligt tredje stycket i samma punkt får medlemsstaterna öka det minsta antal klasser av berörda parter eller, om detta föreskrivs i nationell rätt, av parter som påverkas negativt, som krävs för att godkänna planen enligt vad som anges i första stycket b ii.

Enligt artikel 11.2 första stycket får medlemsstaterna genom avvikelse från punkt 1 c föreskriva att fordringar som innehas av berörda borgenärer i en röstningsklass som inte samtycker till planen tillgodoses fullt ut med samma eller likvärdiga metoder om en klass med lägre rang ska få någon betalning eller behålla något intresse enligt rekonstruktionsplanen. Enligt andra stycket i samma punkt får medlemsstaterna behålla eller införa bestämmelser som avviker från första stycket om de är nödvändiga för att uppnå målen med rekonstruktionsplanen och om rekonstruktionsplanen inte otillbörligt skadar några berörda parters rättigheter eller intressen.

Enligt artikel 12.1 ska medlemsstaterna, om de undantar andelsinnehavare från tillämpningen av artiklarna 9–11, på andra sätt säkerställa att dessa andelsinnehavare inte tillåts att på ett otillbörligt sätt hindra eller skapa hinder för antagandet och fastställandet av en rekonstruktionsplan.

Enligt artikel 12.2 ska medlemsstaterna också säkerställa att andelsinnehavare inte tillåts att på ett otillbörligt sätt hindra eller skapa hinder för genomförandet av en rekonstruktionsplan.

Enligt artikel 12.3 får medlemsstaterna anpassa vad som den anser vara att på ett otillbörligt sätt hindra eller skapa hinder enligt denna artikel i syfte att beakta, bland annat, om gäldenären är ett mikroföretag eller ett litet eller medelstort företag eller om det är ett stort företag, de föreslagna rekonstruktionsåtgärder som berör andelsinnehavares rättigheter, typen av andelsinnehavare, om gäldenären är en juridisk eller fysisk person eller om partner i ett företag har begränsat eller obegränsat ansvar.

De förslag som ingår i propositionen bereddes i enlighet med bestämmelserna i det första insolvensdirektivet, och därför tas inte direktivets bestämmelser upp senare i detta avsnitt om inte förhållandet mellan direktivets bestämmelser och något ändringsbehov som identifierats anses kräva en mer ingående bedömning. En sådan mer ingående bedömning finns t.ex. i avsnitt 2.2.5.5 (*Fastställelse utan samtycke av gruppmajoriteter*).

Relevanta direktiv är utöver det första insolvensdirektivet också

- [Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/36/EG om utnyttjande av vissa aktieägars rättigheter i börsnoterade företag](#) (nedan *direktivet om aktieägars rättigheter*) och
- [Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/25/EG om uppköpserbjudanden](#) (nedan *direktivet om uppköpserbjudanden*).

Till skillnad från bestämmelserna i det första insolvensdirektivet har bestämmelserna i dessa direktiv enbart punktuell relevans för de förslag som ingår i denna proposition. Därför behandlas bestämmelserna i dem främst senare i propositionen. I avsnitt 2.2.4 (*Påbörjande av behandlingen av förslaget till saneringsprogram*) hänvisas kortfattat till direktivet om aktieägars rättigheter och i avsnitt 2.3.2 (*Erbjudande- och flaggningsskyldigheter enligt värdepappersmarknadslagen samt inlösen-skyldigheten enligt aktiebolagslagen*) till direktivet om uppköpserbjudanden.

2.2 Saneringsförfarandets förlopp vid skuldkonvertering

2.2.1 Utgångspunkter

Enligt den gällande lagstiftningen förutsätter en skuldkonvertering att ärendet behandlas i den ordning som anges såväl i lagen om företagssanering (borgenärernas beslutsfattande) som aktiebolagslagen (aktieägarnas beslutsfattande). Därför behandlas de bestämmelser i lagen om företagssanering och aktiebolagslagen som är centrala för en skuldkonvertering i det här avsnittet i en ordningsföljd som liknar saneringsförfarandets förlopp.

De ändringsbehov som i det här avsnittet identifieras i den gällande lagstiftningen utgår från att införandet av skuldkonvertering enligt regeringsprogrammet ska genomföras så att gäldenärsbolagets aktieägare i fortsättningen ska ges tillfälle att delta i behandlingen av ett förslag till saneringsprogram som påverkar deras rättigheter i enlighet med vad som föreskrivs i lagen om företagssanering. Då ersätter ett saneringsprogram som behandlats och fastställts i enlighet med lagen om företagssanering det bolagsrättsliga beslutsfattandet om detta. I det fallet kan ett för aktieägarna bindande beslut om att en skuldkonvertering ska genomföras uppnås under de förutsättningar som föreskrivs i lagen om företagssanering, dvs. vid behov också i strid med aktieägarnas ståndpunkt.

Avsikten är att den lagstiftningslösning som väljs i frågan ska motsvara lösningarna i Finlands viktigaste jämförelseländer, dock så att särdragen i den finska lagstiftningen om företagssanering och aktiebolag tas i beaktande på lämpligt sätt i regleringens detaljer. Flera av Finlands viktigaste jämförelseländer har gått in för en modell där aktieägarna har rätt att delta i behandlingen av ett programförslag som påverkar deras rättigheter, men där aktieägarnas ståndpunkt till förslaget vid behov kan åsidosättas och saneringsprogrammet under vissa förutsättningar fastställas oavsett aktieägarnas ståndpunkt. De lagstiftningslösningar som Finlands viktigaste jämförelseländer gått in för beskrivs närmare i avsnitt 6.2 (*Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet*).

I detta avsnitt redogörs det inte närmare för de lagstiftningsalternativ som valdes bort i samband med beredningen av propositionen, dvs. där aktieägarna inte deltar i behandlingen av ett förslag till saneringsprogram som påverkar deras rättigheter i enlighet med vad som föreskrivs i lagen om företagssanering. Dessa alternativa lagstiftningsmodeller beskrivs närmare i avsnitt 6.1 (*Handlingsalternativen och deras konsekvenser*).

2.2.2 Ansökan om saneringsförfarande

Nuläge enligt lagen om företagssanering

Med stöd av 68 § 1 mom. i lagen om företagssanering iakttas vid behandlingen av ett företagssaneringsärende vad som i 8 kap. rättegångsbalken bestäms om behandling av ansökningsärenden, om inte något annat följer av lagen om företagssanering. I lagen om företagssanering ingår dock också specialbestämmelser som kompletterar och delvis avviker från de bestämmelserna (RP 182/1992 rd, s. 57).

Bestämmelser om vem som har rätt att inleda en ansökan om företagssanering finns i 4 a och 5 § i lagen om företagssanering. Ansökan om inledande av ett tidigt saneringsförfarande kan göras av gäldenären. Ansökan om inledande av ett normalt saneringsförfarande kan göras av gäldenären, en borgenär eller en sannolik borgenär, dock inte en borgenär vars fordran till sin grund eller sitt belopp är stridig eller av andra orsaker är oklar.

Enligt 70 § 1 mom. i lagen om företagssanering ska gäldenärens ansökan av domstolen delges de borgenärer som på grundval av storleken av sina fordringar anses vara betydande samt även andra borgenärer, om domstolen anser att de behöver höras om ansökan, samt ge dem tillfälle att inom en utsatt tid avge ett skriftligt yttrande. Om det är fråga om en ansökan som i enlighet med 6 § 1 punkten gjorts av gäldenären och ett tillräckligt antal borgenärer tillsammans eller av gäldenären förordad av ett tillräckligt antal borgenärer, kan saneringsförfarandet inledas utan att de övriga borgenärerna hörs.

Enligt 2 mom. ska domstolen delge gäldenären en borgenärs eller sannolik borgenärs ansökan samt ge gäldenären tillfälle att inom en utsatt tid avge ett skriftligt yttrande. Domstolen ska även uppmana gäldenären att inom utsatt tid tillställa domstolen en utredning om sina borgenärer, skulder och säkerheterna för skulderna.

Enligt 3 mom. kan domstolen, om den med anledning av en borgenärs eller sannolik borgenärs ansökan anser det behövligt, innan beslut om att inleda förfarandet fattas ge andra borgenärer vilka framgår av gäldenärens utredning enligt 2 mom. eller borgenärerna med de största fordringarna tillfälle att inom en utsatt tid avge skriftligt yttrande.

På de sätt som beskrivs ovan har domstolen prövningsrätt att bestämma vilka som ska höras med anledning av en ansökan. Denna prövning utgår från ansökningshandlingarna och framför

allt förteckningen över borgenärer. Utöver rättsskyddsbehoven är också praktiska aspekter relevanta, t.ex. antalet borgenärer och i vilken mån de antingen i ljuset av allmän erfarenhet eller utifrån det som framgår av handlingarna kan antas ha uppgifter om gäldenärsföretaget som kan vara relevanta för beslutet att inleda ett saneringsförfarande (Koskelo 1994, s. 79).

De här första yttrandenas centrala funktion är att utreda om frågan om inledande av ett saneringsförfarande är stridig och på vilka grunder. Därmed handlar hörandet i detta skede framför allt om huruvida det finns förutsättningar för att inleda ett saneringsförfarande eller inte. En positiv eller negativ ståndpunkt avgör inte i sig vilken vikt yttrandena har, utan det är grunderna som läggs fram till stöd för yttrandet som är viktiga – alltså att man för fram rättsfakta som är relevanta i ljuset av bestämmelserna om förutsättningar och hinder för inledande av ett saneringsförfarande och eventuellt motiverar varför de är relevanta (Koskelo 1994, s. 81–83).

Nuläge enligt aktiebolagslagen

När ett aktiebolag ansöker om ett saneringsförfarande bör bestämmelserna i lagen om företagssanering läsas jämsides med bestämmelserna i aktiebolagslagen, eftersom aktiebolagslagen innehåller en bestämmelse om bolagets interna beslutsfattande. Enligt 20 kap. 24 § i aktiebolagslagen kan ansökan om inledande av ett saneringsförfarande göras genom beslut av styrelsen. Styrelsen kan dock också föra ärendet till bolagsstämman för avgörande, eller så kan beslutet fattas av aktieägarna, om de är eniga.

Enligt bestämmelsens ursprungliga ordalydelse som gällde fram till 2022 var det bolagsstämman som fattade beslut om att ansöka om saneringsförfarande, dock så att också styrelsen kunde göra ansökan om den ansåg att det krävdes för att ärendet brådskar. Även då skulle styrelsen dock utan dröjsmål sammankalla bolagsstämman för att behandla frågan om fortsättande av ansökan. När bestämmelsens ursprungliga ordalydelse senare bedömdes på nytt ansåg man att det ändå var lämpligare att styrelsen fattar beslutet att ansöka om ett saneringsförfarande. Bakgrunden var i synnerhet målet att göra saneringsförfarandet snabbare och kostnadseffektivare eftersom en lagstiftning som i alla situationer kräver beslut av bolagsstämman ansågs fördröja behandlingen av företagssaneringsärenden och medföra extra kostnader. Dessutom lades vikt vid att styrelsen också är behörig att besluta om ansökan om att ett aktiebolag ska försättas i konkurs (RP 238/2021 rd, s. 79–80).

Också enligt bestämmelsens nya ordalydelse kan styrelsen sammankalla bolagsstämman för att besluta om en saneringsansökan. Avsikten har varit att ta hänsyn till situationer där detta i praktiken behövs t.ex. eftersom styrelsen vill försäkra sig om att majoriteten av aktieägarna understöder en ansökan om företagssanering (RP 238/2021 rd, s. 80).

I aktiebolagslagen finns inga uttryckliga bestämmelser om gäldenärsbolagets interna behörighetsfördelning i en situation där gäldenärsbolaget ska höras om en ansökan om företagssanering som någon annan har inlett. I rättslitteraturen har man dock redan när bestämmelsen var i kraft i sin ursprungliga form ansett att styrelsen i ett aktiebolag kan ge ett yttrande om en ansökan. I sammanslutningar där styrelsen också från första början har varit behörig att ansöka om sanering har det ansetts vara klart att också yttranden om en ansökan ska ges av styrelsen (Koskelo 1994, s. 80).

Bedömning av nuläget

I samband med att skuldkonvertering införs i enlighet med regeringsprogrammet bör man bedöma vilken roll aktieägarna i gäldenärsbolaget har när bolaget ansöker om företagssanering, med hänsyn till att gäldenärsbolagets ägarstruktur och andra bolagsrättsliga förhållanden i

fortsättningen ska kunna regleras som en del av ett saneringsprogram också i strid med aktieägarnas ståndpunkt.

Ansökan om företagssanering kan i detta sammanhang granskas ur två olika perspektiv, varav det första är gäldenärsbolagets beslutsfattande om en ansökan (enligt aktiebolagslagen) och det andra är hörandet av parter med anledning av en ansökan (enligt lagen om företagssanering).

Enligt aktiebolagslagens bestämmelse om bolagets behörighetsfördelning är det redan i nuläget möjligt att ansöka om företagssanering genom beslut av styrelsen utan att bolagsstämman behandlar frågan om ansökan eller fortsättande av ansökan. Därmed bedöms det att inga ändringar behövs i aktiebolagslagens bestämmelse i samband med att skuldkonvertering som avses i regleringsprogrammet införs.

Hörande enligt lagen om företagssanering med anledning av en ansökan om företagssanering som inletts vid en domstol gäller borgenärerna om ansökan görs av en gäldenär, och gäldenären om ansökan görs av en borgenär. Aktieägarna i gäldenärsbolaget hör alltså enligt den gällande lagen om företagssanering inte till dem som ska höras i någondera situationen.

Med hänsyn till det primära syftet med de första yttrandena (dvs. att utreda om frågan om inledande av ett saneringsförfarande är stridig eller inte) och med hänsyn till att aktiebolagets interna behörighetsfördelning i ärenden som gäller ansökan om företagssanering avgörs i aktiebolagslagen bedöms det inte heller i fortsättningen finnas något behov av att separat höra aktieägarna i detta skede av förfarandet. I praktiken skulle det vara oändamålsenligt att separat höra aktieägarna med anledning av en ansökan också för att det sannolikt bara skulle förlänga den tid som går åt till att fatta beslutet att inleda förfarandet. Detta bidrar inte till målet att förfarandet ska vara snabbt och kostnadseffektivt. Man kan också beakta att det i praktiken är för tidigt att höra aktieägarna i förfarandets inledningsskede, eftersom det ännu inte står klart vad förslaget till saneringsprogram kommer att innehålla och hur det kommer att påverka aktieägarnas rättsliga ställning.

I propositionen föreslås därmed inga ändringar i bestämmelserna om ansökan om saneringsförfarande.

2.2.3 Uppgörande av förslag till saneringsprogram

2.2.3.1 Utredarens förhandlingsskyldighet

Nuläge

I samband med beslutet om att inleda ett saneringsförfarande förordnas i regel en utredare. En av utredarens viktigaste uppgifter är att göra upp ett förslag till saneringsprogram.

Enligt 40 § 2 mom. i lagen om företagssanering ska utredaren vid utarbetandet av förslaget förhandla med gäldenären och borgenärsdelegationen samt vid behov med borgenärerna och den sannolika borgenär som ansökt om förfarandet. Enligt förarbetena till lagen är samarbete med parterna i allmänhet nödvändigt också utan en uttrycklig bestämmelse. Trots det har det ansetts motiverat att förhandlingsskyldigheten framgår av lagtexten (RP 182/1992 rd, s. 89).

Behovet av att förhandla och samarbeta har i sig ansetts vara uppenbart också i rättslitteraturen. Detta beror på att utredaren ska göra upp förslaget med tanke på och i syfte att det ska gå att fastställa. Behovet av att hålla kontakt med enskilda borgenärer beror dock på omständigheterna och bl.a. på hur väl borgenärsdelegationen fungerar i praktiken och klarar av att fullgöra sin

uppgift som kontaktorgan. Trots att det finns en borgenärsdelegation kan utredaren bli tvungen att förhandla med många enskilda borgenärer och borgenärsgrupper för att kunna bereda förslaget och främja möjligheterna att genomföra det (Koskelo 1994, s. 221–222).

Det som konstateras ovan om utredarens uppgifter och utarbetandet av ett programförslag uttrycker skillnaden mellan den domstolsfokuserade rättskipningsnivån och den utredarfokuserade saneringsnivån i saneringsförfarandet. På rättskipningsnivån fattas bl.a. besluten om att inleda ett saneringsförfarande och fastställa ett saneringsprogram. Då kallas deltagarna i enlighet med språkbruket i den allmänna processrätten parter eller med betoning på den särskilda saneringskontexten de som har del i saken. Till saneringsnivån hör i sin tur planeringen av saneringens innehåll, utarbetandet av saneringsprogrammet, företagets verksamhet under saneringsförfarandet samt genomförandet av det saneringsprogram som domstolen fastställt. I dessa åtgärder har utredaren en central roll och sköter sina lagstadgade uppgifter i nära samarbete med gäldenären och borgenärerna (*Risto Koulu: Uudistettu yrittäyssaneeraus – saneerausmenettely vuoden 2007 uudistuksen jälkeen*, Alma Talent 2007, s. 21–22).

Samtidigt som förfarandet på rättskipningsnivå ska regleras med bestämmelser på lagnivå är verksamheten på saneringsnivån i huvudsak oreglerad. I lagen anges endast vissa mål och riktlinjer som styr verksamheten (Koulu 2007, s. 22). Utredarens lagstadgade skyldigheter behandlas på en mer praktisk nivå i rekommendationerna från delegationen för konkursärenden. Rekommendationerna gäller bl.a. utredarens ställning och uppdrag ([rekommendation nr 16, uppdaterad den 8 juni 2022](#)) samt utredning och uppföljning av företagsverksamheten vid företagssanering ([rekommendation nr 20, publicerad den 9 september 2024](#)).

Enligt avsnitt 8.1 i rekommendation nr 16 är utredarens viktigaste enskilda uppdrag att utarbeta ett förslag till saneringsprogram. För att utnyttja parternas sakkunnighet finns det ofta skäl för utredaren att förhandla, också i omfattande grad, med enskilda borgenärer och borgenärsgrupper, med beaktande av att fastställande av ett förslag till ett saneringsprogram kräver tillräckligt understöd av borgenärerna. Dessutom ska utredaren vid behov se till att ett ändamålsenligt godkännande fås av gäldenärens ägare eller organ för andra saneringsåtgärder än skuldarrangemang.

Det är också värt att notera att utredaren inte enligt lagen om företagssanering har ensamrätt att lägga fram ett programförslag, även om utarbetandet av ett programförslag är en av utredarens viktigaste uppgifter. Eftersom problem som beror på gäldenärsföretagets insolvens kan lösas på många olika sätt och det alternativ som utredaren gör upp inte nödvändigtvis är det enda sättet att genomföra en sanering kan också parterna om de vill göra upp ett eller flera förslag till saneringsprogram.

Rätt att lägga fram förslag till saneringsprogram har enligt 40 § 3 mom. i lagen om företagssanering 1) gäldenären, 2) den som är personligen ansvarig för gäldenärens skulder, dvs. i praktiken gäldenärens personligt ansvariga bolagsman, 3) de som äger minst en femtedel av aktierna eller andelarna i gäldenärsbolaget, 4) de säkerhetsborgenärer vilkas fordringar företräder minst en femtedel av samtliga säkerhetsborgenärens sammanlagda fordringar, 5) de borgenärer vilkas fordringar företräder minst en femtedel av andras än säkerhetsborgenärernas sammanlagda fordringar. Enligt 4 mom. har de som är berättigade att lägga fram förslag rätt att av utredaren få uppgifter som behövs när förslaget utarbetas.

På det sättet kan parterna, t.ex. en viss borgenärsgrupp med en vikt som uppfyller vissa lagstadgade krav eller gäldenären själv, vara aktiva i förfarandet och erbjuda ett eget till innehållet jämförbart alternativ till utredarens förslag (Koskelo 1994, s. 249).

En väsentlig faktor som dock påverkar möjligheterna att göra upp ett programförslag är att den som gör upp ett alternativt programförslag måste stå för alla kostnader själv, medan kostnaderna för utredarens programförslag betalas av gäldenärsföretagets medel som kostnader för förfarandet. I saneringsförfarandet har det i praktiken varit relativt ovanligt att alternativa programförslag görs upp (Koulu 2007, s. 189).

Bedömning av nuläget

Oberoende av den uttryckliga förhandlingsskyldigheten har det ansetts vara uppenbart att utredaren, gäldenären, borgenärsdelegationen och vid behov borgenärerna samarbetar eftersom det skulle vara svårt för utredaren att utan detta samarbete åstadkomma ett saneringsprogram som går att godkänna, fastställa och genomföra.

Syftet med de föreslagna bestämmelserna är att möjliggöra rekonstruktion av ägandet och de andra bolagsrättsliga förhållandena i gäldenärsbolaget som en del av saneringsprogrammet. Ändringen påverkar utredarens förhandlingsskyldighet genom att urvalet av saneringsmetoder som utredaren kan använda sig av blir mångsidigare och skuldkonvertering tydligare lyfts fram som en saneringsmetod som utredaren bör diskutera med parterna när saneringsprogrammet görs upp. Dessutom kan ändringen också påverka med vem utredaren över huvud taget för diskussioner om innehållet i saneringsprogrammet. Framöver kan utredaren behöva diskutera åtminstone med gäldenärsbolagets viktigaste aktieägare för att utreda om gäldenärsbolagets aktieägare är villiga att genomföra en skuldkonvertering och på hurdana villkor, eller om skuldkonverteringen ska drivas framåt oberoende av aktieägarnas vilja.

I praktiken torde det inte ha någon stor betydelse om bestämmelsen om utredarens förhandlingsskyldighet uppdateras eller inte, eftersom bestämmelsens syfte i vilket fall som helst är att endast uttrycka allmänna riktlinjer som styr utredarens verksamhet. Bestämmelsen kan dock för tydlighetens skull kompletteras så att utredaren vid behov också ska förhandla med aktieägarna i gäldenärsbolaget när han eller hon gör upp ett förslag till saneringsprogram. Det behövs inga mer exakta bestämmelser än i nuläget om på vilket sätt och hur ingående förhandlingarna med aktieägarna i praktiken ska föras. Detta kan avgöras dels enligt utredarens övervägande från fall till fall, dels vid behov enligt rekommendationerna av delegationen för konkursärenden.

När möjligheterna till rekonstruktion av gäldenärsbolagets ägande och andra bolagsrättsliga förhållanden blir bättre är det möjligt att gäldenärsbolagets aktieägare blir mer intresserade av att lägga fram ett alternativt programförslag. Gäldenärsbolagets aktieägare har också enligt gällande lag rätt att lägga fram ett alternativt programförslag, och därför bedöms det att lagen inte behöver ändras till den delen.

2.2.3.2 Innehållet i förslaget till saneringsprogram

Nuläge enligt lagen om företagssanering

Det saneringsprogram som fastställs i företagssaneringsförfarandet är av central betydelse, eftersom villkoren för saneringsskulden och andra rättsliga förhållanden som regleras i programmet bestäms i enlighet med programmet efter att det fastställts. Av detta följer att man i saneringsprogrammet måste ange tillräckligt exakt hur villkoren i de rättsliga förhållandena ändras till följd av att programmet fastställs. Detta är syftet med bestämmelserna om saneringsprogram i 7 kap. i lagen om företagssanering. Ett annat syfte med bestämmelserna är att säkerställa att de som har del i saken och tar ställning till programförslaget i förfarandet har tillgång till tillräckliga uppgifter om såväl de föreslagna villkoren för saneringsskulden och

andra rättsliga förhållanden som motiveringarna till sådana förslag i saneringsprogrammet. Den utredare som gör upp förslaget till saneringsprogram ska beakta de krav på programmets innehåll som följer av lagen.

Saneringsprogrammet ska innehålla en utredning om gäldenärens ekonomiska ställning och andra omständigheter som påverkar saneringen (41 §) samt bestämmelser om åtgärder och arrangemang som gäller gäldenärens och borgenärernas ställning och som syftar till att fortsätta, ändra eller avsluta företagets verksamhet (42 §). Av programmet ska dessutom framgå indelningen av borgenärerna i grupper (51 §) och vilka borgenärer eller borgenärsgrupper som saknar rösträtt (52 §).

Av den utredning som inkluderas i saneringsprogrammet ska framgå bl.a. gäldenärens tillgångar, skulder och andra förbindelser samt säkerheter för skulder (41 § 1 mom. 1 punkten) och en utredning om hurdan gäldenärens ekonomiska ställning och verksamhetsförutsättningar samt borgenärernas ställning kan väntas bli utan program och med hjälp av ett program (41 § 1 mom. 7 punkten). Av utredningen ska också framgå eventuella andra omständigheter som gäller gäldenären eller gäldenärens verksamhet och som är av betydelse för bedömningen av saneringsprogrammet och av förutsättningarna för att genomföra det, så som gäldenärens beredskap att fortsätta verksamheten på det sätt som förutsätts i saneringsprogrammet och med de ändringar som ingår i det samt att vidta andra åtgärder enligt programmet (41 § 1 mom. 9 punkten).

Enligt 42 § 1 mom. i lagen om företagssanering ska de åtgärder och arrangemang som syftar till sanering av gäldenärens verksamhet, de åtgärder och arrangemang som gäller gäldenärens och borgenärernas ställning samt motiveringen för dem individualiseras i saneringsprogrammet. I programmet ska bl.a. bestämmas om

- 1) huruvida avsikten är att fortsätta gäldenärens verksamhet och i vilken omfattning samt därmed eventuellt sammanhängande förändringar i företagsformen, bolagsordningen, stadgarna eller bolagsavtalet eller i företagets organisation,
- 2) åtgärder och arrangemang som gäller gäldenärens tillgångar, så som att tillgångarna förblir hos gäldenären, realisering eller överlåtelse av dem, realiserings- eller överlåtelsetsättet samt intäkter som härvid influtit eller beräknas inflyta,
- 3) arrangemang som gäller personalen,
- 4) regleringar som gäller saneringsskulder samt betalning av tilläggsprestationer,
- 5) vederlag eller någon annan ersättning som för en arbetsprestation betalas till gäldenären, en bolagsman eller aktieägare i gäldenärsbolaget eller till någon närstående eller grunderna för ersättningen,
- 6) finansieringen av programmet,
- 7) uppföljningen av programmet.

Enligt 2 mom. i samma paragraf ska saneringsprogrammet i fråga om skulderna innehålla ett betalningsprogram, av vilket framgår skuldregleringens innehåll och betalningstidtabell särskilt för varje skuld samt för varje vanlig skuld en uppskattning av hurdan utdelningen skulle ha blivit i en konkurs, om 32 § 2 mom. i lagen inte tillämpas. Av betalningsprogrammet ska också framgå uppgifter om de kvittningar som verkställts under saneringsförfarandet.

Skuldsaneringsmetoder som enligt 44 § 1 mom. i lagen om företagssanering kan tillämpas på saneringsskulder är att ändra betalningstidtabellen för en skuld (1 punkten), att bestämma att gäldenärens betalningar först ska räknas som amortering av skuldkapitalet och därefter som amortering av kreditkostnaderna (2 punkten), att nedsätta skyldigheten att betala kreditkostnader som hänför sig till den återstående kredittiden (3 punkten) samt att sänka beloppet av skuld som inte betalats (4 punkten). Skuldregleringarna kan enligt 2 mom. i samma paragraf även innebära att skulden betalas helt eller delvis som en engångsprestation med en ny skuld som tas för detta ändamål (1 punkten) eller genom ersättande prestationer som är skäliga med hänsyn till borgenärens verksamhetsområde och ställning (2 punkten). Som exempel på den sistnämnda metoden anges i lagens förarbeten riktad emission så att borgenärerna får teckna aktier mot sina fordringar. Att en ersättande prestation är skälig med hänsyn till borgenärens verksamhetsområde och ställning innebär enligt förarbetena till lagen att en borgenär inte behöver nöja sig med en sådan prestation som denne inte har skälig möjlighet att utnyttja ekonomiskt. Borgenärens skydd i förhållande till den ersättande prestationens värde ska bestämmas enligt 53 § 1 mom. 5 punkten i lagen (RP 182/1992 rd, s. 91).

I lagen begränsas användningen av skuldsaneringsmetoder separat genom bestämmelser om att en metod inte får användas vid skuldsaneringen om den begränsar borgenärens rätt mer än vad som är behövligt för att saneringsprogrammets syfte ska uppnås och villkoren för borgenärernas inbördes ställning enligt lagen uppfyllas (44 § 2 mom.). Dessutom skyddas säkerhetsborgenärer särskilt i lagen bl.a. genom att sänkning av beloppet av skuld som inte betalats eller betalning av skuld genom ersättande prestationer inte (utan borgenärens samtycke) kan tillämpas på en säkerhetsskuld (45 §).

Lagen om företagssanering hindrar inte att uppfyllande av de villkor som ingår i saneringsprogrammet ställs som förutsättning för programmets fastställande eller de programenliga skuldregleringarnas bestånd. Detta kan vara fallet t.ex. när emittering av aktier som ska användas som ersättande prestation i enlighet med programmet förutsätter ett bolagsrättsligt beslut om en riktad emission till borgenärerna. Då ska det nämnas i förslaget till saneringsprogram att ett sådant bolagsrättsligt beslut är en förutsättning för programmets fastställande eller bestånd. I det förstnämnda fallet får ett saneringsprogram inte fastställas förrän en förutsättning om ett visst beslut, en viss prestation eller en viss åtgärd som tagits in i programmet har uppfyllts (55 § 3 mom.). I det sistnämnda fallet kan det bestämmas att ett saneringsprogram ska förfalla om det finns en i programmet fastställd grund för att programmet ska förfalla och gäldenären har brutit mot programmet så väsentligt att det inte längre finns förutsättningar att genomföra det (65 § 1 mom. 3 punkten).

I saneringspraxis enligt gällande lag har skuldkonvertering tagits i beaktande i saneringsprogrammet bl.a. genom krav på att bolaget sammankallar bolagsstämman för att fatta beslut om aktieemission enligt villkoren i programmet efter att tingsrätten har fastställt saneringsprogrammet. Det har också förekommit programförslag där ett särskilt villkor för fastställande har varit att gäldenärsbolagets bolagsstämman godkänner de bolagsrättsliga åtgärder som behövs för att genomföra en skuldkonvertering och att förfarandet för att byta ut bestämda fordringar mot aktier i bolaget har genomförts. Då har man i programmet särskilt kunnat bestämma som uppgift för utredaren att för alla saneringsborgenärers räkning bevaka att villkoren uppfylls samt underrätta tingsrätten om att villkoren är uppfyllda och konstatera att programförslaget i det avseendet kan fastställas.

Den ovan beskrivna saneringspraxis som gäller skuldkonvertering i enlighet med gällande lag innebär att de bolagsrättsliga kraven på beslutsfattande som behövs för att genomföra en skuldkonvertering inte närmare har beaktats i saneringsprogram som ska fastställas i ett saneringsförfarande. Beslut om de bolagsrättsliga åtgärder som nämns i saneringsprogrammen

ska dock ha fattats vid bolagsstämmor som sammankallats enligt aktiebolagslagen, och som ska ha fattat sina beslut i enlighet med bestämmelserna i aktiebolagslagen. Nedan behandlas de informationskrav som gäller bolagsrättsliga beslut som behövs för att genomföra en skuldkonvertering och som är särskilt relevanta för det saneringsprogram som utarbetas.

Andra bestämmelser i aktiebolagslagen som är centrala för aktieägarnas ställning, t.ex. bestämmelser om förfarandet vid bolagsstämman och verkställandet av aktieemissioner samt den aktiebolagsrättsliga likställighetsprincipen, behandlas närmare i avsnitten 2.2.5 (*Godkännande och fastställande av saneringsprogrammet*) och 2.2.6 (*Genomförande av saneringsprogrammet och ändringssökande*).

Nuläge enligt aktiebolagslagen

En skuldkonvertering förutsätter vanligen en riktad emission mot vederlag till bolagets borgenärer. Enligt 9 kap. 5 § 1 mom. i aktiebolagslagen ska i bolagsstämmans beslut om emission mot vederlag nämnas

- 1) det antal eller maximiantal aktier av olika slag som ska emitteras samt om emissionen avser nya aktier eller aktier som bolaget innehar,
- 2) vem som har rätt att teckna aktier och, vid en riktad emission, dessutom motiveringen till att det finns ett i lagen avsett vägande ekonomiskt skäl för en avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt,
- 3) priset per aktie (teckningspris) och motiveringen till prissättningen, samt
- 4) betalningstiden för aktierna.

Om alla teckningsberättigade inte tecknar sina aktier vid den stämma som beslutar om emissionen, ska i beslutet om emission dessutom nämnas teckningstiden samt, när det inte är fråga om en riktad emission, den tid inom vilken företrädesrätten ska utnyttjas (9 kap. 5 § 2 mom. i aktiebolagslagen).

För att genomföra en skuldkonvertering kan det i stället för eller utöver en riktad emission vara ändamålsenligt att emittera optionsrätter eller andra särskilda rättigheter som är förenade med ett villkor om att borgenärens fordran ska kvittas mot aktiernas teckningspris. Enligt 10 kap. 3 § 1 mom. i aktiebolagslagen ska i bolagsstämmans beslut om emission av optionsrätter och andra rättigheter som avses i aktiebolagslagen nämnas

- 1) de aktier som varje optionsrätt eller annan särskild rättighet berättigar till samt huruvida emissionen avser nya aktier eller aktier som innehas av bolaget,
- 2) antalet eller maximiantalet optionsrätter eller andra särskilda rättigheter som ska emitteras,
- 3) vem som har rätt att få eller teckna optionsrätter eller andra särskilda rättigheter,
- 4) teckningspriserna eller andra vederlag samt tecknings- och betalningstiderna, om optionsrätter eller andra särskilda rättigheter emitteras mot vederlag,
- 5) aktiernas teckningspriser, teckningstider och betalningstider,
- 6) motiveringen till att det finns sådana vägande ekonomiska skäl för emitteringen av rättigheterna som avses i lagen samt motiveringen till hur teckningspriserna eller andra vederlag för rättigheterna samt teckningspriserna för aktierna bestäms, samt

- 7) vilken ställning de rättigheter som emitteras får vid en aktieemission, vid emission av optionsrätter eller andra särskilda rättigheter med stöd av något annat beslut, vid utbetalning av bolagets medel i enlighet med aktiebolagslagen, i samband med att bolaget återförvärvar optionsrätter eller andra särskilda rättigheter, i samband med att bolaget fusioneras med ett annat bolag eller delas, i samband med att hemorten flyttas eller i samband med inlösen av minoritetsaktier.

Det är möjligt att en skuldkonvertering som genomförs på ett ändamålsenligt sätt förutsätter att bolagsordningen ändras för att nya aktier av olika slag ska kunna emitteras eller att bolagsordningens bestämmelser om aktier av olika slag ändras. När det gäller ändring av bolagsordningen finns inga motsvarande informationskrav i aktiebolagslagen som i fråga om ett beslut om de ovan beskrivna aktieemissionerna och/eller emissionerna av optionsrätter eller andra särskilda rättigheter. Lagen förutsätter dock att ändringens huvudsakliga innehåll ska nämnas i kallelsen om bolagsstämman behandlar en ändring av bolagsordningen (5 kap. 18 § 1 mom. i aktiebolagslagen). I lagen finns dessutom bestämmelser om att bolagsstämmans beslutsförslag ska hållas tillgängliga och sändas till aktieägare (5 kap. 21 § 1 mom. i aktiebolagslagen). Kravet på registrering av ändringar i bolagsordningen (5 kap. 30 § 2 mom. i aktiebolagslagen) innebär dessutom att bolagsstämmans beslutsförslag måste göras upp och beslutet om en ändring av bolagsordningen fattas i en sådan form att beslutet (som sådant) kan anmälas för registrering.

Bedömning av nuläget

När det gäller utarbetandet av saneringsprogrammet grundar sig genomförandet av en skuldkonvertering i enlighet med gällande lagstiftning på att saneringsskulden enligt programmets bestämmelser ska betalas helt eller delvis genom en ersättande prestation som består av aktier som tecknas i gäldenärsbolaget. Det bolagsrättsliga beslutsfattande som krävs för att genomföra detta kan genom bestämmelser i saneringsprogrammet ställas som villkor för antingen programmets fastställande eller programmets bestånd. Även i det fallet bestäms saneringsprogrammets innehåll med stöd av 7 kap. i lagen om företagssanering, med betoning på skuldregleringar, vilket faller sig naturligt eftersom det i saneringsförfarandet enligt gällande lag är fråga om borgenärernas beslutsfattande. Samtidigt förutsätter en skuldkonvertering som grundar sig på gällande lag att gäldenärsbolaget fattar ett bolagsrättsligt beslut om de bolagsrättsliga åtgärder som behövs och som är förenade med särskilda informationsrelaterade och andra krav enligt aktiebolagslagen. De gällande informationskraven enligt såväl lagen om företagssanering som aktiebolagslagen är motiverade med tanke på rättsskyddet för borgenärerna och aktieägarna som har del i saken och deltar i beslutsfattandet. För att en skuldkonvertering ska kunna genomföras på behörigt sätt måste dessa delaktiga i saken ha rätt att få tillräcklig information om villkoren för sina framtida rättsliga förhållanden samt motiveringarna för dessa, som bakgrund för sina beslut om godkännande av saneringsprogrammet och genomförande av bolagsrättsliga åtgärder. Samtidigt säkerställer tillräckligt specificerade bestämmelser om innehållet i saneringsprogrammet och de bolagsrättsliga besluten att villkoren för de rättsliga förhållanden som ändrats i och med att programmet fastställts kan verkställas med stöd av programmet.

När en skuldkonvertering genomförs som en del av ett saneringsförfarande förutsätter det avvikelser från aktiebolagslagens bolagsrättsliga krav vid beslutsfattande som behövs för att genomföra en skuldkonvertering. För att man ska kunna frånga det bolagsrättsliga beslutsfattandet som är separat från saneringsförfarandet måste beslut kunna fattas i behandlingsordningen enligt saneringsförfarandet, där aktieägarna ges tillfälle att delta på det sätt som deras behov av rättsskydd förutsätter, också när besluten gäller ändringar i villkoren för bolagsrättsliga förhållanden och dessa ändringar behövs för att en skuldkonvertering ska

kunna genomföras. När ett programförslag behandlas i saneringsförfarandet behöver inte bara aktieägarna, utan också borgenärerna, veta på vilka villkor möjligheten till skuldkonvertering kommer att erbjudas. Särskilda bestämmelser om innehållet i saneringsprogrammet behövs också för att säkerställa att det bolagsrättsliga verkställandet av en skuldkonvertering (bl.a. registrering av bolagsrättsliga åtgärder samt teckning av aktier) är möjligt med stöd av det fastställda saneringsprogrammet.

2.2.4 Påbörjande av behandlingen av förslaget till saneringsprogram

Nuläge enligt lagen om företagssanering

När ett förslag till saneringsprogram har färdigställts inleds behandlingen av förslaget med att de som har del i saken ges tillfälle att ta del av förslaget och uttrycka sin ståndpunkt om det. Domstolen anger ramarna för delgivningen av programförslaget och hörandet av parterna, men utredaren vidtar de praktiska åtgärderna i samband med delgivningen och hörandet. Enligt lagen om företagssanering förlöper denna fas av förfarandet som följer.

När domstolen fattar beslut om att inleda ett saneringsförfarande ska den enligt 71 § 1 mom. 5 punkten i lagen om företagssanering sätta ut en dag då förslaget till saneringsprogram senast ska vara klart och lämnas till utredaren och domstolen. Enligt 5 a- och 5 b-punkten i samma moment ska domstolen samtidigt också sätta ut tidsfrister som börjar när förslaget till saneringsprogram lämnas in till domstolen och inom vilka de som har del i saken ska lämna skriftliga yttranden om programförslaget och invändningar mot de fordringar som avses i programförslaget till utredaren.

Sedan förslaget till saneringsprogram har lämnats till utredaren och domstolen, ska utredaren enligt 72 § 1 mom. i lagen om företagssanering utan dröjsmål se till att programförslaget delges dem som har del i saken. I samband med delgivningen av programförslaget ska utredaren meddela dem som har del i saken när yttranden och invändningar senast ska lämnas till utredaren inom de tidsfrister som domstolen bestämmer.

De invändningar som framställts inom tidsfristen ska utredaren enligt 74 § 2 mom. i lagen om företagssanering delge gäldenären och de borgenärer vilkas rätt varje invändning gäller. Utredaren ska före behandlingen av programförslaget tillställa domstolen en förteckning, av vilken framgår vem som gjort en invändning och föremålet för invändningen. Utredaren ska före behandlingen också lämna yttrandena om programförslaget till domstolen.

Enligt 75 § 1 mom. i lagen om företagssanering handläggs invändningar och avgörs saken i samband med behandlingen av programförslaget, om det med beaktande av den bevisning som krävs och övriga omständigheter är möjligt utan att saneringsförfarandet orsakas väsentligt dröjsmål eller annan olägenhet. Om saken inte enligt 1 mom. kan handläggas och avgöras i samband med saneringsförfarandet, ska domstolen enligt 2 mom. anvisa den part som har bevisbördan i ärendet att inom utsatt tid föra ärendet till prövning i en särskild rättegång eller genom något annat förfarande som är avsett för sådana ärenden. I lagens 47 § 1 mom. finns bestämmelser om beaktandet i saneringsprogrammet av fordringar som är oklara till sitt belopp eller till sin grund.

Sedan domstolen har granskat att förslaget till saneringsprogram uppfyller kraven i lagens 41 och 42 §, de som har del i saken har getts möjlighet att framföra sin uppfattning om förslaget och domstolen har fattat ett beslut enligt lagens 47 § 1 mom. om att beakta oklara saneringsskulder, kan den som har gjort upp förslaget enligt 76 § 1 mom. i lagen om företagssanering ges tillfälle att rätta, justera eller komplettera förslaget inom utsatt tid. I 2 mom.

föreskrivs också att domstolen efter att ha fått det slutliga programförslaget ska besluta hur borgenärerna ska delas in i grupper och vilka grupper som är röstberättigade. Därefter går man vidare till omröstningsfasen.

För att behandlingen av programförslaget ska kunna inledas måste alltså programförslaget i den första fasen delges dem som har del i saken. I rättslitteraturen om den ursprungliga lagen om företagssanering har man ansett att individuell delgivning av hela förslaget inte kan anses nödvändig om programförslaget är omfattande och i synnerhet om det finns många borgenärer. Däremot är det nödvändigt att borgenärerna på ett sätt som är lämpligt med tanke på deras behov av rättsskydd får tillfälle att sätta sig in i programmets innehåll för att kunna yttra sig (Koskelo 1994, s. 298).

I samma rättslitteratur har detta i praktiken ansetts innebära att varje borgenär separat delges (minst) det centrala innehållet i programförslagets utrednings- och åtgärdsdel, inklusive en redogörelse över de skuldsaneringsmetoder som tillämpas och skuldregleringarnas inverkan på varje borgenärgrupps ställning, samt (åtminstone) ett förslag till betalningsprogram som gäller borgenärens egna fordringar. Det kan knappast anses behövligt att inkludera betalningsprogrammen för alla skulder i det material som delges varje borgenär, om de skuldregleringsprinciper som de baserar sig på har beskrivits. Om hela programförslaget inte separat delges varje borgenär ska dessa givetvis ges lämpligt tillfälle att sätta sig in också i de övriga delarna av förslaget (Koskelo 1994, s. 298).

I lagen indelas hörandet av dem som har del i saken i två delar så att parterna ges tillfälle såväl att framföra invändningar om saneringsskuldena som att yttra sig om programförslaget.

Syftet med framförandet av invändningar är att ge parterna tillfälle att kontrollera beloppet av och grunden för de saneringsskulder som avses i programförslaget och vid behov invända mot dem. Invändningarna kan t.ex. handla om att en viss skuld inte alls existerar, att saneringsgäldenären inte är ansvarig för skulden eller att skuldbeloppet är mindre eller större än vad som framgår av programförslaget (Koskelo 1994, s. 299–300).

Dessutom kan parterna i sina yttranden om programförslaget föra fram de grunder på vilka de anser att förslaget inte (som sådant) kan fastställas. Invändningar mot innehållet i programförslaget ska alltså framföras i det yttrande om innehållet som ges i samband med den inledande behandlingen av förslaget. När saneringsförfarandet går vidare till omröstningsfasen kan en borgenär inte längre framföra invändningar i sak om omständigheter som borgenären har haft tillfälle att yttra sig om tidigare. I omröstningen kan programförslaget endast godkännas eller förkastas (Koskelo 1994, s. 304).

Invändningar kan i exceptionella fall framföras i samband med att rösten ges endast om de gäller en sådan ny omständighet som borgenären inte har haft tillfälle att åberopa tidigare. Detta kan vara fallet t.ex. om ett fel i förfarandet har inträffat eller framkommit efter att yttrandet om innehållet har lämnats, och felet utgör ett hinder för fastställande, eller om det slutliga programförslaget har ändrats på ett sätt som påverkar förutsättningarna för att fastställa programmet och som är nytt i sak så att det inte tidigare har funnits någon grund för att åberopa de omständigheterna (Koskelo 1994, s. 312–313).

Domstolen prövar inte på tjänstens vägnar de omständigheter som enligt lag utgör hinder för fastställande av programmet, utan hindren provas endast utifrån de invändningar som parterna har framfört i sina yttranden och i den omfattning som de anger. Detta följer av de allmänna processuella bestämmelser som följs vid dispositiva ärenden. Yttrandena har därmed en

avgörande betydelse för i vilken mån domstolen blir tvungen att pröva och bedöma innehållet i ett programförslag före beslutet om fastställande (Koskelo 1994, s. 100, 304–305).

Ett yttrande som en part framför ska vara specificerat och motiverat för att det ska kunna ha inverkan i saken. Det räcker inte med att enbart citera lagens bestämmelser, utan de konkreta grunderna för att ta stöd av en viss bestämmelse ska framgå av yttrandet. Behovet av att specificera invändningen beror samtidigt också på innehållet i den norm som invändningen stöder sig på. Allmänt taget innebär detta att behovet av att specificera de konkreta grunderna för invändningen är större ju mer allmän den bestämmelse är som borgenären tar stöd av. På motsvarande sätt kan man resonera att behovet av att separat precisera invändningens innehåll är mer begränsat ju konkretare den bestämmelse är som borgenären åberopar (Koskelo 1994, s. 101, 306).

Av gäldenärens yttrande ska det i första hand framgå om gäldenären är beredd att följa det föreslagna saneringsprogrammet. Gäldenären deltar inte i omröstningen om programmet och därmed är syftet med yttrandet att utreda hur gäldenären ställer sig till det föreslagna programmet. Det kan vara relevant för programmets genomförbarhet. Dessutom kan gäldenären i sitt yttrande påpeka vissa grunder som hindrar att saneringsprogrammet fastställs. En gäldenär (eller aktieägare i gäldenärsbolaget) kan bl.a. åberopa att innehållet i programförslaget – på särskilt specificerade grunder – kränker gäldenärens, en bolagsmans eller en aktieägars berättigade intressen eller är oskäligt från deras synpunkt (Koskelo 1994, s. 306).

När de som har del i saken har fått tillfälle att framföra invändningar om de saneringsskulder som avses i programförslaget och framföra sin uppfattning om programförslaget fattar domstolen ett beslut om beaktandet av oklara saneringsskulder. Beslutet är av avsevärd betydelse för saneringsprogrammet eftersom det bestämmer vilken rösträtt en fordran medför i omröstningen om programförslaget (Koskelo 1994, s. 307).

Domstolen ”behandlar” inte i ordets traditionella bemärkelse yttrandena från dem som har del i saken. Domstolen tar inte emot bevisning och fattar inte beslut om yttrandena, utan det främsta syftet med yttrandena är att förmedla information mellan utredaren och dem som har del i saken. På det sättet får utredaren en bild av om borgenärerna kommer att understödja programförslaget, men också ett tillfälle att rätta och ändra programförslaget så att det är godtagbarare för borgenärerna. Hur man förhåller sig till responsen från dem som har del i saken är i denna fas av förfarandet upp till utredaren ensam, eftersom domstolen inte kan bestämma att utredaren ska ändra innehållet i förslaget (Koulu 2007, s. 193–194).

Domstolen kan dock informellt förmedla sin syn till utredaren t.ex. om att någon bestämmelse i programmet senare kan bli ett hinder för fastställande av programmet. Dessutom beaktar en yrkeskunnig utredare sannolikt borgenärernas respons i den mån det är möjligt, eftersom det strider mot utredarens grundläggande skyldighet att främja genomförandet av saneringen och kan leda till ersättningsansvar för utredaren om denne envist håller fast vid ett förslag som möter omfattande motstånd (Koulu 2007, s. 194).

Utgångspunkten är att ändringar som görs i programförslaget inte bör vara sådana att de kräver att parterna lämnar nya yttranden. Ett ändrat förslag bör alltså i regel inte innehålla nya inslag som parterna inte har haft tillfälle att yttra sig om, men som kan påverka förutsättningarna för att fastställa programmet i så väsentlig grad att parterna bör få yttra sig om dem. Det är dock inte absolut förbjudet att inhämta nya yttranden, utan domstolen kan enligt egen prövning efter att ha fått det ändrade programförslaget ge parterna tillfälle att yttra sig om det behövs på grund av de ändringar som gjorts i programförslaget. Då torde man också kunna förfara så att lämnandet av nya yttranden kombineras med omröstningsförfarandet så att borgenärerna ges

tillfälle att samtidigt avge både rösten och ett eventuellt annat yttrande om omständigheter som de inte tidigare har haft tillfälle att yttra sig om (Koskelo 1994, s. 308).

Nuläge enligt aktiebolagslagen

Ovan beskrivs nuläget när det gäller den inledande behandlingen av ett förslag till saneringsprogram enligt den gällande lagen om företagssanering. Därtill är också bestämmelserna i den gällande aktiebolagslagen om bolagsstämman behandling av motsvarande beslutsförslag relevanta.

Bolaget kan emittera nya aktier eller avyttra egna aktier som det innehar (aktieemission). Vid en emission kan aktier tecknas mot betalning (emission mot vederlag) eller emitteras utan betalning (vederlagsfri emission) (9 kap. 1 § i aktiebolagslagen). Beslut om emission fattas av bolagsstämman (9 kap. 2 § 1 mom. i aktiebolagslagen). Genom bolagsstämman beslut i vilket nämns maximiantalet aktier av olika slag som ska emitteras kan styrelsen också bemyndigas att besluta om emissionen i dess helhet eller till någon del (emissionsbemyndigande) (9 kap. 2 § 2 mom. i aktiebolagslagen).

Som bolagsstämman beslut gäller det förslag som har biträttats med mer än hälften av de avgivna rösterna, om inte annat föreskrivs i lagen (5 kap. 26 § 1 mom. i aktiebolagslagen). Om ett beslut ska fattas med kvalificerad majoritet gäller som bolagsstämman beslut det förslag som har biträttats med minst två tredjedelar av de avgivna rösterna och de vid stämman företrädde aktierna (5 kap. 27 § 1 mom. i aktiebolagslagen). Beslut som ska fattas med kvalificerad majoritet är bl.a. beslut om riktad emission (9 kap. 4 § 2 mom. och 5 kap. 27 § 2 mom. 2 punkten i aktiebolagslagen), emission av optionsrätter och andra särskilda rättigheter (10 kap. 2 § 3 mom. i aktiebolagslagen) samt ändring av bolagsordningen (5 kap. 30 § 1 mom. i aktiebolagslagen).

I stämmokallelsen ska nämnas bolagets namn, tid och plats för stämman samt de ärenden som ska behandlas på stämman (5 kap. 18 § 1 mom. i aktiebolagslagen). Om styrelsen föreslår att bolagsstämman ska besluta om en riktad emission eller om ett sådant emissionsbemyndigande som inte utesluter styrelsens rätt att besluta om en riktad emission, ska detta nämnas i stämmokallelsen (9 kap. 4 § 2 mom. i aktiebolagslagen). Stämmokallelse ska utfärdas tidigast två månader och senast en vecka före bolagsstämman, den sista anmälningdagen till bolagsstämman eller bolagsstämman avstämningsdag för bolag som har anslutits till värdeandelssystemet. I ett publikt aktiebolag får kallelsen dock utfärdas tidigast tre månader före den ovannämnda dagen (5 kap. 19 § 1 mom. i aktiebolagslagen). Till varje aktieägare vars adress är känd för bolaget ska sändas en skriftlig stämmokallelse, om inte annat föreskrivs i bolagsordningen (5 kap. 20 § 1 mom. i aktiebolagslagen).

Beslutsförslagen ska i minst en veckas tid före stämman hållas tillgängliga för aktieägarna på bolagets huvudkontor eller webbsidor samt läggas fram på bolagsstämman. Stämmohandlingarna ska utan dröjsmål sändas till aktieägare som ber om dem, om handlingarna inte kan laddas ner och skrivas ut från bolagets webbsidor (5 kap. 21 § 1 mom. i aktiebolagslagen). Om ett beslut gäller emission av aktier ska det som ovan föreskrivs om att stämmohandlingarna ska hållas tillgängliga eller sändas gälla också det senaste bokslutet samt den senaste verksamhetsberättelsen och revisionsberättelsen, ett beslut som eventuellt efter den senaste räkenskapsperioden har fattats om utbetalning av bolagets medel, delårsrapporter som har upprättats efter den senaste räkenskapsperioden samt styrelsens redogörelse för sådana händelser efter det senaste bokslutet eller den senaste delårsrapporten som väsentligt påverkar bolagets ställning (5 kap. 21 § 2 mom. i aktiebolagslagen). I lagen finns dessutom särskilda bestämmelser om att hålla de ovannämnda handlingarna tillgängliga på ett börsbolags webbplats före bolagsstämman (5 kap. 22 § i aktiebolagslagen).

Också de krav som gäller offentliggörandet av kallelsen till bolagsstämman tjänar aktieägarnas möjligheter att få information om bolagsstämman och de ärenden som behandlas där. Enligt 8 kap. 5 § i värdepappersmarknadslagen ska aktieemittenten offentliggöra kallelse till bolagsstämma. Också enligt regelverken för Helsingforsbörsens huvudlista och marknadsplatsen First North ska kallelsen till bolagsstämman offentliggöras. Efter att bolagsstämman har avslutats ska också uppgifter om bolagsstämmans beslut offentliggöras, och om bolagsstämman har bemyndigat styrelsen att fatta beslut om en viss omständighet ska uppgifter om styrelsens beslut som fattats med stöd av det bemyndigandet offentliggöras ([Börsens regelverk för aktieemittenter](#), på finska, i kraft från och med den 7 juli 2025, punkt 3.4, och [Nasdaq First North Growth Market - regelverk för aktieemittenter](#), på finska, i kraft från och med den 1 juli 2025, punkt 4.2.2).

Aktieägarens yttranderätt och frågerätt i samband med den på bolagsstämman är de förvaltningsrättigheter som aktierna medför på bolagsstämman. Med stöd av yttranderätten kan en aktieägare under bolagsstämman ställa frågor, hålla andra anföranden, svara på frågor och lägga fram beslutsförslag i ärenden som ska behandlas på bolagsstämman. Det finns ingen uttrycklig bestämmelse om aktieägarens yttranderätt i aktiebolagslagen. Enligt förarbetena till lagen har yttranderätten ett så organiskt samband med deltaganderätten att den inte behöver nämnas särskilt, trots att den nämndes i den tidigare lagen (RP 109/2005 rd, s. 69). Aktiebolagslagen innehåller en uttrycklig bestämmelse (5 kap. 25 §) om aktieägarens frågerätt. Bestämmelser om vad som åtminstone ska ingå i aktieägarens rätt att ställa frågor finns i artikel 9 i [direktivet om aktieägars rättigheter](#).

Aktieägarens yttranderätt på bolagsstämman behövs för att möjliggöra bolagets interna fördelning av befogenheter och ett effektivt utövande av rösträtten. För att yttranderätten ska tillgodoses behöver en aktieägare som deltar i stämman i praktiken ha rätt att föra fram sina inlägg, såsom frågor, för de andra aktieägarna och bolagsledningen och få svar på frågorna innan beslut fattas. Samtidigt har en aktieägare utifrån närvarorätten också rätt att höra eller på annat sätt få kännedom om allt det som andra framfört om frågan vid bolagsstämman innan beslut fattas.

Aktieägars frågerätt, som grundar sig på 5 kap. 25 § i aktiebolagslagen, gäller omständigheter som kan inverka på bedömningen av ett ärende som ska behandlas på stämman. Om stämman behandlar bokslutet, gäller frågerätten och ledningens skyldighet att svara också bolagets ekonomiska ställning i stort, inklusive bolagets förhållande till en annan sammanslutning eller stiftelse som hör till samma koncern. I förarbetena till aktiebolagslagen (RP 109/2005 rd, s. 76) betonas att syftet är att tillåta en relativt omfattande frågerätt och att också mera allmänna frågor om bolagets ekonomiska ställning kan framföras i samband med behandlingen av bokslutet. Stämmans ordförande och i sista hand styrelsen ska bedöma om aktieägars fråga omfattas av frågerätten enligt aktiebolagslagen.

Bedömning av nuläget

Enligt den gällande lagen om företagssanering ska *de som har del i saken* ges tillfälle att ta del av programförslaget och framföra sin åsikt om det. Formuleringen avviker från bestämmelserna i lagen om företagssanering om hörande i samband med ansökan om saneringsförfarande, enligt vilka borgenärerna ska höras om en ansökan som görs av gäldenären och gäldenären samt andra borgenärer ska höras om en ansökan som görs av en borgenär. Dessa bestämmelser behandlas mer ingående i avsnitt 2.2.2 (*Ansökan om saneringsförfarande*).

Som parter betraktas i ansökningsrättskipningen de personer vars fördel eller rätt ärendet gäller och som därför ska höras. Hörandet avspeglar kravet på att den vars rättigheter och skyldigheter

ett beslut påverkar ska få ge sin syn på saken, vilket är en aspekt av en rättvis rättegång (*Tuula Linna: Hakemuslainkäyttö – hakemusasioiden käsittely käräjäoikeudessa*, Alma Talent 2022, s. 26–27).

Enligt rättslitteraturen om företagssanering är parterna i behandlingen av ett programförslag de borgenärer som avses i programförslaget, inklusive de som har en villkorad borgenärsställning med stöd av regressrätten, samt gäldenären och gäldenärsbolagets ansvariga bolagsmän (Koskelo 1994, s. 298). Samma rättslitteratur innehåller också hänvisningar till möjligheten för en aktieägare i gäldenärsbolaget att åberopa grunder som hindrar fastställande och som gäller aktieägarens rättighet eller berättigade intresse eller programmets oskälighet (Koskelo 1994, s. 306).

Mot den bakgrunden står det klart att också aktieägarna i gäldenärsbolaget ska ges tillfälle att ta del av programförslaget och framföra sin uppfattning om det i enlighet med lagen om företagssanering när förslaget innehåller åtgärder som direkt påverkar deras rättigheter i gäldenärsbolaget. Huruvida aktieägarna kan höras i enlighet med bestämmelserna i den gällande lagen om företagssanering eller om de bestämmelserna behöver uppdateras är däremot en fråga som bör bedömas mer ingående.

Den första fasen är delgivningen av programförslaget. Bestämmelser om hur delgivningar som avses i lagen i praktiken ska sändas till dem som har del i saken finns i nuläget i 81 § i lagen om företagssanering.

Enligt 2 mom. kan utredaren sända sådana meddelanden, kallelser och andra delgivningar samt handlingar som avses i lagen på ändamålsenligt sätt 1) med hjälp av en elektronisk dataöverföringsmetod eller per post till den adress som borgenären eller gäldenären har uppgett eller till en postadress som förts in i befolkningsdatasystemet eller handelsregistret, 2) genom att föra in dem i ärendehanteringssystemet för konkurs- och företagssaneringsärenden, förutsatt att mottagaren har beviljats tillgång till systemet, 3) genom att föra in dem i något annat elektroniskt system som mottagaren har tillgång till och vars användning mottagaren godkänt, 4) per telefon, om inte ett skriftligt förfarande behövs på grund av sakens natur.

I 3 mom. föreskrivs det dessutom att om utredaren sänder delgivningen på det sätt som avses i 2 mom. 2 eller 3 punkten, ska utredaren med hjälp av en elektronisk dataöverföringsmetod underrätta mottagaren av delgivningen, på den adress denne uppgett, om att handlingen har förts in i ärendehanteringssystemet för konkurs- och företagssaneringsärenden eller i något annat elektroniskt system, om inte något annat har överenskommit med mottagaren.

I 4 mom. föreskrivs det att borgenärerna och gäldenären kan lämna utredaren de yttranden, bemötanden och meddelanden som avses i lagen genom att föra in dem i ärendehanteringssystemet för konkurs- och företagssaneringsärenden eller genom att sända dem till utredaren med hjälp av en elektronisk dataöverföringsmetod eller per post.

I princip bör utredaren även framöver ha ett tillräckligt handlingsutrymme att genomföra delgivningen av programförslaget på det sätt som utredaren anser är ändamålsenligt. I ett litet gäldenärsbolag där ägandet är koncentrerat är delgivningen av programförslaget till bolagets aktieägare vanligen ingen komplicerad uppgift och kräver inte heller några omfattande förberedelser. Delgivningen kan genomföras samtidigt som programförslaget i vilket fall som helst delges även gäldenärsbolaget. I ett stort gäldenärsbolag där ägandet är spritt kan delgivningen av programförslaget dock vara en mer arbetsdryg och komplicerad uppgift. Detta kan behöva tas i beaktande i lagstiftningen så att utredaren ges möjlighet att delge

gäldenärsbolagets aktieägare programförslaget på samma sätt som stämmokallelsen och stämmohandlingarna sänds.

Det kan anses räcka att informationen om att behandlingen av programförslaget inleds sänds till bolagets aktieägare enligt de delgivningssätt som grundar sig på aktiebolagslagen och bolagets bolagsordning. På det sättet kan man på ett tillräckligt sätt se till att aktieägarna får information om ändringsförslag som påverkar deras ställning i bolaget om de genomförs. I samband med beredningen av propositionen har det inte ansetts nödvändigt att informationen om att programförslaget börjar behandlas dessutom offentliggörs så som värdepappersmarknadslagen och regelverket för börsen eller någon annan marknadsplats förutsätter att stämmokallelsen offentliggörs, eftersom dessa i vilket fall som helst också innehåller andra krav som t.ex. gäller vilka uppgifter som ska offentliggöras om bolagets ekonomiska situation eller ändringar i kapitalstrukturen. Dessa krav tjänar marknadens mer allmänna behov av information i samband med företagssanering, även om man inte separat offentliggör sådan information om att förfarandet går vidare till den fas då behandlingen av programförslaget inleds som ska sändas till aktieägarna inom ramen för ett saneringsförfarande som redan pågår.

I den andra fasen framförs invändningar om saneringsskulden och lämnas yttranden om programförslaget. I princip är det motiverat att aktieägarna ska kunna ta ställning till programförslaget genom att lämna ett yttrande om förslagets innehåll. Detta ger aktieägarna möjlighet att bl.a. vid behov föra fram grunder för sin åsikt att programförslaget inte kan fastställas som sådant. Av den anledningen behöver man i bestämmelsen om delgivningssätt i lagen om företagssanering också ta i beaktande att inte bara borgenärerna och gäldenären, utan också gäldenärsbolagets aktieägare ska kunna lämna yttranden till utredaren.

Däremot behöver gäldenärsbolagets aktieägare i princip inte framföra invändningar om saneringsskulden, förutom i situationer där en aktieägare också är saneringsborgenär och i egenskap av borgenär upptäcker något som bör påpekas i den skuld som anges i programförslaget.

Jämfört med ett saneringsförfarande där aktieägarna inte har något direkt intresse och därför inte behöver höras orsakar delgivning av programförslaget till aktieägarna och hörande av aktieägarna om programförslaget ofrånkomligen extra besvär. Samtidigt kan dessa olägenheter begränsas bl.a. genom möjligheten att delge aktieägarna programförslaget på ett sätt som utredaren anser vara ändamålsenligt och genom att yttranden om programförslagets innehåll även framöver ska vara specificerade och motiverade för att ha inverkan i saken.

Möjligheten att lämna ett yttrande om innehållet är av central betydelse för aktieägarens rättsskydd också för att uttryckligen detta är den kanal som parterna enligt den gällande lagen om företagssanering kan använda om de vill få vissa hinder för fastställande av ett saneringsprogram prövade av domstol. Möjligheten att lämna yttranden om innehållet samt aktieägarnas rätt att få information om yttrandena kan också främja aktieägarnas rättsskydd på samma sätt som yttranderätten vid aktiebolagets bolagsstämma gör det. Även om utredaren inte är skyldig att i programförslaget beakta yttranden som parterna lämnat under den inledande behandlingen hör parternas yttranden till det material som domstolen senare använder som underlag när den prövar fastställandet av programmet.

Grunder som hindrar fastställande av ett saneringsprogram och som aktieägaren kan åberopa i sitt yttrande om innehållet behandlas mer ingående i avsnitt 2.2.5.4 (*Hinder för fastställande*).

2.2.5 Godkännande och fastställande av saneringsprogrammet

2.2.5.1 Utgångspunkter

Enligt 49 § 1 mom. i lagen om företagssanering ska domstolen fastställa förslaget till saneringsprogram, om förutsättningar för fastställande finns enligt antingen 50, 51–53 eller 54 § och något annat inte följer av 55 §. Enligt 2 mom. finns bestämmelser om snabbt fastställande av saneringsprogram i 92 §.

I lagen finns med andra ord flera alternativa förutsättningar under vilka man kan få ett saneringsprogram fastställt i domstol. I detta avsnitt behandlas var och en av dessa alternativa förutsättningar med fokus på genomförandet av skuldsaneringar.

2.2.5.2 Fastställelse med samtycke av alla borgenärer

Nuläge enligt lagen om företagssanering

Enligt 50 § 1 mom. i lagen om företagssanering kan saneringsprogrammet för det första fastställas om alla kända borgenärer samtycker till det. Då kan innehållet i programmet avvika från lagens bestämmelser om borgenärernas ställning.

Enligt 2 mom. får programmet dock inte fastställas om 1) programmets innehåll kränker de rättigheter som tillkommer gäldenären, en bolagsman eller aktieägare i gäldenärsföretaget eller tredje man eller deras berättigade intressen eller är oskäligt från deras synpunkt, eller 2) det inte har lagts fram en tillräcklig utredning om att det finns förutsättningar för att genomföra programmet.

Enligt förarbetena till lagen är syftet att domstolen inte ska behöva pröva och bedöma innehållet i de programenliga skuldregleringarna om samtliga kända borgenärer ger sitt samtycke till fastställande av saneringsprogrammet. Vissa saker måste domstolen dock undersöka innan programmet fastställs. För det första ska domstolen försäkra sig om att programmet innehåller de utredningar som lagen kräver samt att i programmets åtgärdsdel har beaktats de frågor om vilka enligt lagen åtminstone måste bestämmas i programmet. På detta sätt kan man övervaka att borgenärernas samtycken grundar sig på tillräcklig kunskap om omständigheter som är av betydelse för programmet och att programmet inte är ofullständigt till sitt innehåll (RP 182/1992 rd, s. 52).

Eftersom gäldenärens samtycke inte är en förutsättning för fastställande av programmet, kan domstolen även bli tvungen att bedöma programmets innehåll med hänseende till gäldenärens eller t.ex. gäldenärsbolagets personligen ansvariga bolagsmäns rättigheter och intressen. Trots alla borgenärs godkännande föreligger nämligen ett hinder för fastställande, om programmets innehåll utan samtycke av gäldenären kränker gäldenärens eller en bolagsmans rätt eller berättigade intresse eller är oskäligt ur deras synvinkel (RP 182/1992 rd, s. 52).

Oberoende av borgenärernas samtycke ska ett saneringsprogram även lämnas utan fastställelse, om det finns grundad anledning att anta att det inte finns förutsättningar för genomförande av programmet. Det är inte ens med borgenärernas samtycke ändamålsenligt att fastställa ett program som redan på förhand kan bedömas vara orealistiskt. Om det t. ex. på basis av hörande av gäldenären eller någon annan utredning är sannolikt att de föreslagna skuldregleringarna till sina villkor är så stränga att gäldenären inte förmår iakttä programmet utan att bli insolvent, ska programmet således inte kunna fastställas (RP 182/1992 rd, s. 53).

Nuläge enligt aktiebolagslagen

Enligt aktiebolagslagen kan aktieägarna utan att hålla bolagsstämma enhälligt besluta om ärenden som ankommer på bolagsstämman (5 kap. 1 § 2 mom. i aktiebolagslagen). Bolagsstämman får inte fatta beslut som strider mot den likställighetsprincip som avses i aktiebolagslagen utan samtycke av den aktieägare på vars bekostnad en otillbörlig fördel ges (5 kap. 29 § 3 mom. i aktiebolagslagen). De ovannämnda bestämmelserna uttrycker att aktiebolagslagens bestämmelser om minoritetsskydd är tvingande till aktieägarens fördel. Samtidigt hindrar inte lagen att man med aktieägarens samtycke avviker från de förfarandekrav som gäller beslutsfattandet eller från de materiella bestämmelser som skyddar aktieägaren. Av detta följer att aktieägarna i praktiken i hög grad utan att begränsas av lagens bestämmelser enhälligt kan fatta beslut som påverkar deras inbördes rättsliga ställning.

Bedömning av nuläget

Av de alternativa sätten att fastställa ett saneringsprogram är enhällig fastställelse inte det mest relevanta för införandet av skuldkonvertering, med hänsyn till att syftet med den skuldkonvertering som avses i regeringsprogrammet är att ägandet och andra bolagsrättsliga förhållanden i gäldenärsbolaget ska kunna rekonstrueras som en del av en företagssanering även när aktieägarna i gäldenärsbolaget inte samtycker till rekonstruktionen.

Det finns ändå ingen anledning att i samband med bestämmelserna om skuldkonvertering inte tillåta möjligheten att fastställa saneringsprogrammet på det enklaste möjliga sättet, om såväl borgenärerna som aktieägarna är fullt eniga om skuldkonverteringen.

Fastställelse av ett saneringsprogram med samtycke av alla aktieägare motsvarar en situation där aktieägarna enhälligt utan att kraven i aktiebolagslagen hindrar det kan fatta de bolagsrättsliga beslut som behövs för att genomföra en skuldkonvertering. Inte heller aktiebolagslagstiftningen hindrar att möjligheten att fatta enhälliga beslut i fortsättningen beaktas också i bestämmelserna om fastställande av saneringsprogram i lagen om företagssanering.

2.2.5.3 Fastställelse med samtycke av gruppmajoriteter

Nuläge enligt lagen om företagssanering

Enligt 51 § 1 mom. i lagen om företagssanering kan saneringsprogrammet fastställas också om en i lagen avsedd majoritet av varje borgenärsgrupp har godkänt det. Programmets innehåll får då avvika från lagens bestämmelser om borgenärernas ställning till nackdel för de borgenärer som gett sitt samtycke.

Enligt 51 § 2 mom. i lagen om företagssanering ska den som lägger fram förslaget till program, om inte programmet fastställs med samtycke av alla kända borgenärer, framställa ett förslag till indelning av borgenärerna i grupper. Enligt 3 mom. ska borgenärerna indelas i grupper på följande sätt: 1) säkerhetsborgenärer, 2) borgenärer som har en företagsinteckning som säkerhet, 3) andra än säkerhetsborgenärer (s.k. vanliga borgenärer) så att borgenärer med offentligrättsliga fordringar bildar en egen grupp av dessa, 4) borgenärer vilkas fordringar är efterställda indelas i egna grupper enligt fordringarnas inbördes ordning.

Ursprungligen var bestämmelserna om gruppindelning mer diskretionära. Säkerhetsborgenärer kunde delas in i separata grupper enligt typen av säkerhetsrätt, och vanliga borgenärer kunde delas in i separata grupper så att en grupp bestod av de borgenärer som hade likartade grunder

för sina fordringar. Därmed kunde t.ex. nyttighetsleverantörer och borgenärer som har fordringar med säkerhet till den del deras fordringar överstiger värdet av säkerheten räknas som egna grupper. Även småborgenärer vars fordringar understiger ett visst belopp kunde oberoende av grunden för fordringarna räknas som en egen grupp (RP 182/1992 rd s. 53–54, 96).

Bestämmelserna om indelning i grupper omformulerades i samband med revideringen av lagen om företagssanering som trädde i kraft 2007, för att förtydliga indelningen och förhindra att den används i ett visst syfte. Enligt förarbetena till revideringen var ett mål att en betydande borgenär inte ensam ska kunna förhindra att saneringsprogrammet fastställs. Ett annat mål var att borgenärerna utan säkerhet inte med avsikt indelas i olika grupper så att en majoritet som röstar för saneringsprogrammet kan garanteras åtminstone i en borgenärsgrupp. Ju fler grupper som skapas, desto mer sannolikt är det att den majoritet som behövs uppnås i någon grupp. Det ansågs tvivelaktigt att ett visst taktikspel på grund av bestämmelserna om gruppindelning är möjligt vid en sanering och att det görs av utredaren, som ska övervaka borgenärernas intressen på ett oberoende sätt (RP 152/2006 rd s. 26–27, 42, 65–66).

I praktiken ledde de ursprungliga bestämmelserna till en mycket fin gruppindelning. Under de första åren fanns ofta fem till sex borgenärsgrupper, och en enda borgenär kunde bilda en borgenärsgrupp också i ett medelstort saneringsförfarande. Detta upplevdes som ett missförhållande eftersom en alltför långtgående indelning i borgenärsgrupper kunde snedvrida borgenärernas beslutsfattande med tanke på borgenärernas autonomi (Koulu 2007, s. 238).

Enligt 52 § 1 mom. i lagen om företagssanering föreligger den majoritet som krävs för att programmet ska kunna fastställas om ett godkännande av programmet i varje borgenärsgrupp har bifallits av över hälften av de borgenärer som deltagit i omröstningen, och deras sammanlagda fordringar företräder över hälften av totalbeloppet av de fordringar som de borgenärer vilka hör till gruppen och vilka deltagit i omröstningen har.

För att majoritetskravet ska vara uppfyllt räcker det därmed om enkel majoritet i varje borgenärsgrupp godkänner programmet, räknat enligt såväl antalet borgenärer som beloppet av deras fordringar. Enligt förarbetena till lagen har det inte ansetts finnas anledning att uppställa krav på kvalificerad majoritet, eftersom de som röstar mot programmet i lagen har garanterats ett visst minimiskydd och eftersom ett saneringsprogram i allmänhet är ett alternativ till konkurs, i vilken borgenärernas ställning vanligen skulle bli sämre än enligt saneringsprogrammet (RP 182/1992 rd, s. 53).

Vid bedömning av huruvida majoritetskravet uppfylls ska beaktas endast de borgenärer som deltagit i omröstningen samt deras fordringar. Passiva borgenärer ska således inte tillmätas betydelse vid bedömningen av röstresultatet och förutsättningarna för att fastställa programmet. I förarbetena till lagen har det ansetts vara tillräckligt att varje borgenär delges programförslaget och ges möjlighet att delta i omröstningen i frågan. Om en borgenär inte bevakar sina intressen genom att utnyttja denna möjlighet, får denne finna sig i det slutresultat till vilket röstresultatet leder då de i omröstningen deltagandes ståndpunkter beaktas (RP 182/1992 rd, s. 53).

Vid bedömning av om majoritetskravet är uppfyllt beaktas enligt 52 § 2 mom. i lagen om företagssanering inte en borgenär eller borgenärsgrupp som enligt förslaget till program ska få full betalning för sin fordran senast en månad efter det att programmet fastställs eller vars rättsställning inte förändras på grund av programmet eller förändras endast så att ett betalningsdröjsmål som skett före förfarandet rättas till och skuldvillkoren förblir sådana de var före dröjsmålet. En borgenär som har en efterställd fordran beaktas inte, om en borgenär som har en fordran med bättre rätt enligt programmet blir utan full betalning eller om dennes rättsställning annars försämras.

Enligt förarbetena till lagen är avsikten vid bedömningen av huruvida kravet på majoritet har uppfyllts att endast sådana borgenärer och borgenärsgupper ska beaktas vars ställning de föreslagna skuldregleringarna skulle försämbra i jämförelse med vad den annars vore. Således ska rösträtt inte tillkomma en borgenär som enligt programförslaget skulle få full betalning för sin fordran inom en viss kort tid efter det att programmet fastställts. Inte heller ska en sådan borgenär få rösta vars rättsställning enligt programförslaget skulle förbli oförändrad, dvs. en sådan borgenär i fråga om vilken några ingrepp inte skulle göras i fordrans belopp, betalningstidtabell eller övriga villkor. Utan rösträtt ska även den vara vars rättsliga ställning enligt programförslaget skulle förändras endast så att ett betalningsdröjsmål som inträffat innan saneringsförfarandet inletts skulle rättas till genom utförande av de prestationer som förutsätts medan skuldvillkoren skulle förbli sådana de var före betalningsdröjsmålet. Om alltså en borgenärs ställning enligt programförslaget skulle återgå till vad den hade varit, om något betalningsdröjsmål inte hade inträffat, ska dennes ställning inte anses ha försvagats (RP 182/1992 rd s. 53, 96–97).

Rösträtt ska inte heller tillkomma innehavare av efterställda fordringar, om en borgenär med en fordran med bättre förmånsrätt inte skulle få full betalning eller dennes rättsliga ställning annars skulle försämbas. I förarbetena till lagen ansågs den bestämmelsen i praktiken betyda att innehavarna av efterställda fordringar i allmänhet inte har rösträtt (RP 182/1992 rd s. 53, 97).

I 52 § 3 mom. i lagen om företagssanering föreskrivs dessutom att det ska framgå av programförslaget vilka borgenärer som skulle sakna rösträtt. Enligt förarbetena till lagen behövs detta för att borgenärerna i fråga ska få tillfälle att uttala sig om saken i samband med behandlingen av programförslaget (RP 182/1992 rd, s. 97).

Enligt 76 § 2 mom. i lagen om företagssanering ska domstolen efter att ha fått det slutliga programförslaget fatta det slutliga beslutet om hur borgenärerna ska delas in i grupper och vilka grupper som är röstberättigade. Då beslutet fattas först efter att invändningar och yttranden om programförslaget har behandlats och den som lagt fram programförslaget vid behov har rättat, justerat eller kompletterat sitt förslag har de som har del i saken åtminstone i teorin en möjlighet att försöka påverka den föreslagna gruppindelningen, och domstolen kan enligt egen prövning ändra den föreslagna gruppindelningen. I praktiken kan det dock vara svårt att ändra den föreslagna indelningen eftersom utredaren har baserat hela sitt programförslag på sin preliminära gruppindelning. Då kan en ändring av indelningen förutsätta att hela förslaget skrivs om, vilket kräver ytterligare tid (Koulu 2007, s. 236).

Enligt 76 § 2 mom. i lagen om företagssanering får ändring inte sökas särskilt i domstolens beslut i ärendet. En parts missnöje med gruppindelningen utmynnar därmed i praktiken i ett besvär över beslutet om fastställande av programmet, och om parten framgångsrikt söker ändring i ärendet leder det till att programförslaget inte fastställs slutligt och saneringsförfarandet avslutas utan resultat (Koulu 2007, s. 237).

Nuläge enligt aktiebolagslagen

Som bolagsstämman beslut gäller det förslag som har biträtts med mer än hälften av de avgivna rösterna, om inte annat föreskrivs i lagen (5 kap. 26 § 1 mom. i aktiebolagslagen). Om ett beslut ska fattas med kvalificerad majoritet gäller som bolagsstämman beslut det förslag som har biträtts med minst två tredjedelar av de avgivna rösterna och de vid stämman företrädde aktierna (5 kap. 27 § 1 mom. i aktiebolagslagen). Beslut som ska fattas med kvalificerad majoritet är bl.a. beslut om riktad emission (9 kap. 4 § 2 mom. och 5 kap. 27 § 2 mom. 2 punkten i aktiebolagslagen), emission av optionsrätter och andra särskilda rättigheter (10 kap. 2 § 3 mom. i aktiebolagslagen) samt ändring av bolagsordningen (5 kap. 30 § 1 mom. i aktiebolagslagen). I

lagen föreskrivs dessutom särskilt om ändring av bolagsordningen så att olika aktieslag sammanslås eller ett helt aktieslags rättigheter annars försämrars. Ett sådant beslut ska fattas med sådan kvalificerad majoritet som avses i lagen. En förutsättning för ett giltigt beslut är dessutom att beslutet biträds med en kvalificerad majoritet av de aktier av varje slag som är företrädna vid stämman samt att samtycke fås av majoriteten av de aktieägare som har aktier av de slag vilkas rättigheter försämrars (5 kap. 28 § i aktiebolagslagen).

En aktie medför en röst i alla ärenden som behandlas på bolagsstämman. I bolagsordningen kan dock föreskrivas att aktierna medför olika röstetal. I bolagsordningen kan dessutom föreskrivas att en aktie inte medför någon rösträtt över huvud taget eller att den inte ger rätt att rösta i vissa ärenden som behandlas på bolagsstämman. En sådan bestämmelse kan i fråga om ett visst ärende som ska behandlas på bolagsstämman avse endast en del av bolagets aktier (3 kap. 3 § i aktiebolagslagen). Var och en får vid bolagsstämman rösta med det sammanlagda röstetalet för de aktier som denne företräder, om inte annat föreskrivs i bolagsordningen (5 kap. 12 § i aktiebolagslagen).

Bedömning av nuläget

Utgångspunkter för omröstning. I samband med införandet av bestämmelserna om skuldkonvertering bedöms för det första grunderna för indelningen av aktieägarna i gäldenärsbolaget i en eller flera röstningsgrupper när förslaget till saneringsprogram innehåller åtgärder som direkt påverkar aktieägarnas rättigheter i gäldenärsbolaget. Dessutom bedöms grunderna för aktieägarnas rösträtt och den majoritet i den grupp eller de grupper av aktieägare som behövs för att godkänna programmet.

Aktieägarna kan delas in i röstningsgrupper antingen så att de deltar i omröstningen som en enhetlig grupp eller så att de vid behov kan delas in i flera grupper. Aktieägarna kan betraktas som en enhetlig grupp när det kommer till deras rättsliga ställning i förhållande till borgenärerna. Detta talar för att aktieägarna ska utgöra endast en röstningsgrupp. Ur ett bolagsrättsligt perspektiv kan dock olika aktieägars rättsliga ställning variera betydligt. Därför kan det också vara motiverat med en möjlighet till flera röstningsgrupper.

När det gäller antalet röster som aktierna medför kan man antingen ta stöd av de grunder som tillämpas på beslutsfattandet vid bolagsstämman och som därmed är etablerade eller bilda helt nya grunder som ska tillämpas på ett saneringsförfarande. Det förstnämnda alternativet är tydligare och enklare, eftersom det antal röster som aktierna medför bestäms på lika grunder såväl i saneringsförfarandet som i övrigt. Eventuella helt nya grunder kan t.ex. baseras på det som föreskrivs i den gällande lagen om företagssanering i fråga om borgenärernas röstetal eller på det som föreskrivs i lagstiftningen i Finlands viktigaste jämförelseländer i fråga om aktieägarnas röstetal.

Om man utgår från den gällande lagen om företagssanering, dvs. en modell som bygger på antalet borgenärer som deltagit i omröstningen och på beloppet av deras sammanlagda fordringar, kan en version av modellen som är skraddarsydd för aktieägarna t.ex. innebära att man beaktar antalet aktieägare som deltagit i omröstningen och deras sammanlagda antal aktier. En sådan modell motsvarar utgångspunkterna för den modell som tillämpas på beslutsfattandet vid en bolagsstämma i det avseendet att varje aktie medför en röst, men avviker från den modellen på åtminstone två centrala sätt. Utöver antalet aktier beaktas också antalet aktieägare, medan man inte beaktar eventuella bestämmelser i gäldenärsbolagets bolagsordning om olika antal röster som olika aktier medför.

Om man utgår från lagstiftningen om skuldkonvertering i Finlands viktigaste jämförelseländer kan aktieägarnas röstetal också basera sig på aktieägarnas ekonomiska intresse i bolaget. Det finns ingen enhetlig lagstiftningslösning som tillämpas på den frågan, utan aktieägarnas ekonomiska intresse definieras på olika sätt i olika länder.

Exempelvis innehåller den nya svenska lagen om företagssanering ingen uttrycklig bestämmelse om grunderna för hur aktieägarnas röstetal bestäms, men i förarbetena till lagen konstateras det att värdet på aktieägarnas rättigheter vanligen kan beräknas utifrån aktiernas nominella värde. Enligt den nya tyska lagen om företagssanering ska aktieägarnas röstetal basera sig på aktieägarnas andel av gäldenärsbolagets aktiekapital eller tillgångar. I Nederländerna bestäms aktieägarens röstetal enligt dennes andel av aktiekapitalet i gäldenärsbolaget. Även lagstiftningslösningarna i Tyskland och Nederländerna innebär i praktiken att röstetalet bestäms enligt aktiernas nominella värde. När man bedömer lagstiftningslösningarna i dessa jämförelseländer gäller det att beakta att största delen av bolagen i Finland använder ett kapitalsystem utan nominella värden. Lagstiftningen i de nämnda jämförelseländerna behandlas mer ingående i avsnitt 6.2 (*Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet*).

Det tydligaste och enklaste av dessa alternativ kan anses vara att det röstetal som aktierna medför i såväl företagssaneringsförfarandet som i övrigt bestäms på lika grunder eftersom alla andra alternativ kan bedömas vara förenade med utmaningar.

Om varje aktie medför endast en röst och eventuella skillnader mellan de röstetal som aktierna medför saknar betydelse bör sådana skillnader sannolikt tas i beaktande på något annat sätt i saneringsförfarandet. Exempelvis kan det bli aktuellt att bedöma en indelning av ägarna av olika aktieslag i egna röstningsgrupper i saneringsförfarandet så att majoriteten i alla dessa grupper måste godkänna fastställandet av saneringsprogrammet.

Med hänsyn till de grundläggande lösningarna i den gällande lagen om företagssanering (t.ex. att man inte velat möjliggöra en gruppindelning av borgenärer som är diskretionär eller leder till att flera små grupper uppstår, utan snarare försökt motverka taktikspel som ansetts kunna förekomma i det sammanhanget) och praktiska orsaker med koppling till saneringsförfarandets förlopp (t.ex. att komplicerade bestämmelser om gruppindelningen också kan försvåra arbetet med att utarbeta ett förslag till saneringsprogram och öka risken att gruppindelningen enligt programförslaget blir stridig) förefaller det inte motiverat att dela in aktieägarna i alltför många grupper som deltar i omröstningen och kan komplicera förfarandet för att godkänna programförslaget.

Det är inte heller oproblemiskt att det röstetal som aktierna medför baseras sig på aktiernas värde. I ett kapitalsystem utan nominella värden kan det röstetal som aktierna medför för det första inte bindas till aktiernas nominella värde, men problem uppstår också om det röstetal som aktierna medför binds till aktiernas verkliga värde.

Det första problemet med detta alternativ är att man i förslaget till saneringsprogram redan med tanke på genomförandet av omröstningen behöver ta ställning till komplicerade frågor som gäller värderingen av aktierna. Detta kan höja tröskeln för att över huvud taget föreslå skuldkonvertering, och dessutom göra det svårare och därmed dyrare att utarbeta förslaget till saneringsprogram. Det andra problemet är att det röstetal som aktierna medför lätt kan bli omtvistat om det påverkas av aktiernas värde, vilket avsevärt kan fördröja saneringsförfarandets förlopp och att programförslaget går vidare till omröstningsfasen.

Det tredje problemet som kan nämnas är att om borgenärernas röstetal baserar sig på det nominella värdet av borgenärernas fordringar, men aktieägarnas röstetal på det verkliga värdet av deras rättigheter, är resultatet en modell där borgenärernas och aktieägarnas ekonomiska insatser i bolaget uppfattas på mycket olika grunder. Det fjärde problemet uppstår om innehavet i gäldenärsbolaget inte längre anses ha något ekonomiskt värde alls, dvs. om aktiernas verkliga värde är noll. Då går det inte att uppnå något omröstningsresultat alls för aktieägarna i saneringsförfarandet.

Krav på aktieägarnas understöd. Därefter blir det aktuellt att bedöma på vilken nivå det majoritetskrav som gäller aktieägarna ska ställas i företagssaneringsförfarandet. I princip är det möjligt att formulera majoritetskravet på åtminstone två alternativa sätt, dvs. genom att knyta det till antingen kvalificerad majoritet eller enkel majoritet beroende på om man utgår från den gällande aktiebolagslagen eller lagen om företagssanering. Vid bedömningen måste man dessutom beakta huruvida ett beslut om ändring av ett aktieslags rättigheter bör fattas så att aktieägarna som har aktier av de slag som ändringen gäller får sin ståndpunkt beaktad på motsvarande sätt som enligt aktiebolagslagens 5 kap. 28 §.

Majoritetskravet kan formuleras så att målen med bestämmelserna om skuldkonvertering beaktas. Ett av målen är att saneringsåtgärder ska kunna inriktas på gäldenärsbolagets borgenärer och aktieägare mer balanserat än i nuläget. Ur den synvinkeln skulle det förefalla bakvänt om understödet i aktieägargruppen måste vara större än i borgenärsgруппerna för att majoritetskravet ska vara uppfyllt. Detta är fallet särskilt när man beaktar att alternativet till att fastställa ett saneringsprogram vanligen är att gäldenärsbolaget går i konkurs, och aktieägarnas ställning i regel blir sämre än den skulle ha varit enligt saneringsprogrammet.

I det avseendet kan man även notera det som konstateras om det gällande majoritetskravet i förarbetena till lagen om företagssanering, nämligen att det inte har ansetts finnas anledning att uppställa krav på kvalificerad majoritet eftersom de borgenärer som röstat mot programmet i lagen har garanterats ett visst minimiskydd (RP 182/1992 rd, s. 53). Enligt samma logik skulle man också kunna föreskriva om ett visst minimiskydd för de aktieägare som röstat mot programmet och varit i minoritet i sin grupp, och att ett saneringsprogram som strider mot det skyddet inte skulle kunna fastställas i domstol trots att det fått ett tillräckligt understöd i röstningsgrupperna. Tillämpningen av likställighetsprincipen är särskilt relevant för aktieägarnas minimiskydd vid bedömningen av grunder som hindrar fastställande. Frågan bedöms närmare i avsnitt 2.2.5.4 (*Hinder för fastställande*).

Det kan inte heller anses vara motiverat att ändra majoritetskravet enligt den gällande lagen om företagssanering så att både aktieägargruppen och borgenärsgруппerna i rättvisans namn måste godkänna förslaget med kvalificerad majoritet i stället för enkel majoritet. Detta skulle göra beslutssystemet enligt lagen om företagssanering mer komplicerat och dessutom kunna ha en oändamålsenlig styrande effekt på valet av saneringsåtgärder, eftersom det skulle krävas ett större understöd för att fastställa saneringsprogrammet om det innehåller vissa åtgärder.

Ju högre tröskeln sätts för att majoritetskravet ska vara uppfyllt, desto sannolikare är det att saneringsprogrammet inte kan fastställas med stöd av gruppmajoriteter utan endast genom tvångsfastställelse, som är ett mer komplicerat förfarande och dessutom ett osäkrare alternativ om man vill att saneringen ska lyckas.

Genomförande av omröstning. Lagen innehåller inga närmare bestämmelser om detaljerna i omröstningsförfarandet, men förfarandet behöver ordnas så att de röstberättigade borgenärerna i tillräckligt god tid har tillgång till tillräcklig information för att kunna fatta ett röstningsbeslut och lämna en röst. I praktiken förutsätter detta att domstolen i sin röstningsuppmaning

bestämmer en tillräckligt lång tidsfrist och att utredaren ser till att uppmaningen delges utan dröjsmål. Utredarens skyldighet att dokumentera rösterna och ge dem till domstolen påverkar sättet att ordna omröstningen. En enskild borgenärs röstningsbeteende behöver dokumenteras för att lagen om företagssanering kräver att vissa borgenärer ska ha röstat mot godkännande för att kunna göra invändningar (se lagens 53 §).

Omröstningsförfarandet för aktieägarna torde i många avseenden kunna ordnas analogt med de ovannämnda förfarandena. När aktieägarna röstar bör man dock beakta att gäldenärsbolagets ägare kan vara många och spridda (t.ex. ett börsbolag med många och/eller internationella ägare) och att aktieägarna till skillnad från borgenärerna åtminstone i ett bolag som är föremål för offentlig handel ständigt kan variera. Dessa särdrag som gäller aktieägarnas röstande kan tas i beaktande genom att omröstningen i tillämpliga delar ordnas på motsvarande sätt som det bolagsrättsliga beslutsfattandet vid bolagsstämman. Då är avsikten att omröstningen ska kunna ske på ett sätt som motsvarar de etablerade förfarandena i bolagspraxis så att den är kostnadseffektiv och garanterar ett tillräckligt minimiskydd för aktieägarna, och så att utredaren med tillräcklig säkerhet kan försäkra sig om att förfarandet har genomförts på behörigt sätt. I praktiken påverkas förfarandets kostnadseffektivitet väsentligt av att det i omröstningsfasen i stället för ett egentligt bolagsstämmoförfarande handlar om att aktieägarna ska meddela om de godkänner eller förkastar programförslaget. Aktieägarna behöver därmed inte t.ex. ha möjlighet att utöva sin yttrande-, fråge- och initiativrätt i omröstningsförfarandet (i praktiken behöver man inte heller annars i omröstningsförfarandet försäkra sig om att aktiebolagslagens krav på förfarandet vid bolagsstämman följs, med andra ord förutsätter genomförandet av omröstningsförfarandet inte på motsvarande sätt som en sedvanlig bolagsstämma ordförandeskap, att föredragningslistan och de närmare krav som gäller behandlingen av varje punkt följs osv.). Samtidigt bör ett minimikrav också för aktieägarnas del vara att alla röster dokumenteras på ett tillräckligt sätt och att det säkerställs att aktieägarna i tillräckligt god tid har tillgång till tillräcklig information för att kunna fatta ett röstningsbeslut.

För att omröstningsförfarandet för aktieägarna ska kunna ordnas på ett möjligtast lätthanterligt sätt behöver rätten att delta i omröstningen bestämmas enligt innehavet vid en viss tidpunkt (jfr. bolagsstämmans tidpunkt eller avstämningsdag enligt aktiebolagslagen). Annars torde en avyttring av aktier under den utsatta tiden för omröstningen kunna leda till onödiga oklarheter och administrativ börda (t.ex. bör utredaren separat utreda om aktieägarna har haft rätt att ge de röster som getts inom den utsatta tiden, eller om aktierna under den utsatta tiden avyttras kan den nya aktieägaren vilja utöva sin rösträtt på nytt/på ett annat sätt än den tidigare ägaren röstat).

2.2.5.4 Hinder för fastställande

Nuläge enligt lagen om företagssanering

Även om villkoren för fastställelse med samtycke av gruppmajoriteter uppfylls kan ett saneringsprogram inte fastställas om det finns ett hinder enligt lagen.

Enligt 53 § 1 mom. 1 punkten i lagen om företagssanering får saneringsprogrammet inte fastställas om programmets innehåll kränker de rättigheter som tillkommer gäldenären, en bolagsman eller aktieägare i gäldenärsföretaget eller tredje man eller deras berättigade intressen. Innehållet i detta hinder för fastställande behandlas mer ingående i avsnitt 2.1.3 (*Skuldkonvertering som metod för företagssanering*). Eftersom grunden motsvarar grunden enligt 50 § 2 mom. 1 punkten i lagen om företagssanering behandlas innehållet också i avsnitt 2.2.5.2 (*Fastställelse med samtycke av alla borgenärer*).

Enligt 2 punkten i momentet får saneringsprogrammet inte fastställas om det inte har lagts fram en tillräcklig utredning om att det finns förutsättningar för att genomföra programmet. Eftersom grunden motsvarar grunden enligt 50 § 2 mom. 2 punkten i lagen om företagssanering behandlas innehållet också i avsnitt 2.2.5.2 (*Fastställelse med samtycke av alla borgenärer*).

Enligt 3 punkten i momentet får saneringsprogrammet inte fastställas om programmets innehåll inte i fråga om en borgenär som röstat mot godkännande motsvarar 44 § eller uppfyller kravet på likställdhet enligt 46 §.

I den nämnda 44 § föreskrivs det om de skuldsaneringsmetoder som kan tillämpas på saneringsskulder i saneringsprogrammet och om begränsningar för tillämpningen av metoderna. Enligt 1 mom. i den paragrafen är det i saneringsprogrammet möjligt 1) att ändra betalningstidtabellen för en skuld, 2) att bestämma att gäldenärens betalningar först ska räknas som amortering av skuldkapitalet och därefter som amortering av kreditkostnaderna, 3) att nedsätta skyldigheten att betala kreditkostnader som hänför sig till den återstående kredittiden eller 4) att sänka beloppet av skuld som inte betalats. Enligt 2 mom. kan skuldregleringarna även innebära att skulden betalas helt eller delvis 1) som en engångsprestation med en ny skuld som tas för detta ändamål eller 2) genom ersättande prestationer som är skäliga med hänsyn till borgenärens verksamhetsområde och ställning. Vid skuldsaneringen får enligt 3 mom. inte användas någon metod som begränsar borgenärens rätt mer än vad som är behövligt för att saneringsprogrammets syfte ska uppnås och villkoren för borgenärernas inbördes ställning enligt lagen om företagssanering uppfylls (den s.k. principen om lindrigaste tillräckliga metod). Dessutom föreskrivs det i 4 mom. om gäldenärens skyldighet att betala tilläggsprestationer att de borgenärer för vilka kapitalet av deras fordringar har sänkts genom skuldregleringen, dock inte borgenärer med efterställda fordringar, har rätt till tilläggsprestation före andra borgenärer och med inbördes lika andelar.

I den nämnda 46 § föreskrivs det om borgenärernas likställighetsprincip och möjligheter att avvika från den. Enligt 1 mom. i den paragrafen ska borgenärer vilka utanför saneringsförfarandet skulle ha lika rätt att få betalning för sin fordran bli likställda sinsemellan i samband med de skuldregleringar som ingår i saneringsprogrammet. Enligt 2 mom. kan i saneringsprogrammet dock utan hinder av 1 mom. bestämmas att borgenärer vilkas fordringar är små ska få full betalning, om detta anses ändamålsenligt med tanke på förfarandet. I saneringsprogrammet kan dessutom utan hinder av 1 mom. bestämmas om betalning av ett lån som upptagits hos en av gäldenären bildad pensionsstiftelse så att beloppet av pensionsstiftelsens icke täckta pensionsansvar inte ökar på grund av skuldregleringen i fråga om ett sådant lån.

Enligt 4 punkten i momentet får saneringsprogrammet inte fastställas om programmets innehåll inte i fråga om en säkerhetsborgenär som röstat mot godkännande uppfyller det krav som ställs i 45 §.

I den nämnda 45 § föreskrivs det bl.a. att på en säkerhetsskuld kan tillämpas endast de arrangemang som nämns i 44 § 1 mom. 1–3 punkten och 2 mom. 1 punkten. Beloppet av en säkerhetsskuld kan alltså inte sänkas i saneringsprogrammet, och det kan inte bestämmas att en säkerhetsskuld ska betalas genom ersättande prestationer som är skäliga med hänsyn till borgenärens verksamhetsområde och ställning. Dessutom föreskrivs det i paragrafen att skuldregleringen inte får inverka på en borgenärs säkerhetsrätts bestånd eller innehåll om det inte är fråga om att de säkerhetsarrangemang som hänför sig till skulden ändras genom att säkerheten ersätts med en annan säkerhet som tryggar skulden. Borgenärens säkerhetsrätt ska alltså förbli oförändrad trots skuldregleringen eller ersättas med en annan säkerhet som tryggar

skulden för den händelse att gäldenären försummar att iaktta betalningsprogrammet (RP 182/1992 rd, s. 91).

Enligt 5 punkten i momentet får saneringsprogrammet inte fastställas om någon annan borgenär som röstat mot godkännande av programmet gör det sannolikt att en betalning som enligt programmet ska tillfalla borgenären till sitt värde är mindre än vad denne skulle få i gäldenärens konkurs utan tillämpning av 32 § 2 mom. I fråga om andra än säkerhetsborgenärer är det minimikrav som ställts på skuldreglering därmed att den betalning som tillfaller dem motsvarar vad de hade fått som utdelning om gäldenären hade försatts i konkurs. I jämförelseberäkningen beaktas inte den bestämmelse enligt vilken skulder som uppkommer under saneringsförfarandet har ställning som massaskuld vid en eventuell konkurs, utan i beräkningen behandlas sådana skulder som om de skulle ha samma ställning som saneringsskulder (RP 182/1992 rd, s. 97).

Punkten är relevant också i förhållande till 44 § 2 mom. 2 punkten i lagen. Enligt den punkten kan skuldregleringarna i ett saneringsprogram även innebära att skulden betalas helt eller delvis genom ersättande prestationer som är skäliga med hänsyn till borgenärens verksamhetsområde och ställning. Enligt förarbetena till lagen innebär detta att något annat än pengar bestäms som betalning av en penningsskuld i saneringsprogrammet. Som exempel nämns att en riktad emission används så att borgenärerna får teckna aktier mot sina fordringar, eller en bestämmelse enligt vilken gäldenärens kunder får nyttigheter gratis eller till sänkt pris (RP 182/1992 rd, s. 91).

Enligt förarbetena till lagen avses med att en ersättande prestation ska vara skälig med hänsyn till borgenärens verksamhetsområde och ställning att en borgenär inte behöver nöja sig med en sådan prestation som denne inte har skälig möjlighet att utnyttja ekonomiskt. En vara ska t.ex. kunna användas som ersättande prestation endast om det är fråga om en nytting som är behövlig med beaktande av borgenärens verksamhetsområde. Borgenärens skydd i förhållande till den ersättande prestationens värde ska bestämmas enligt 53 § 1 mom. 5 punkten i lagen (RP 182/1992 rd, s. 91).

Enligt 6 punkten i momentet får saneringsprogrammet inte fastställas om i programmet ingår en överlåtelse av gäldenärsföretaget, dess rörelse eller förmögenhet eller en del därav som en funktionell helhet och en borgenär som röstat mot godkännande av programmet gör det sannolikt att en överlåtelse enligt programmet leder till ett resultat som är ekonomiskt ofördelaktigare än vad som kunde nås på annat sätt. Enligt förarbetena till lagen ska programmet inte kunna fastställas om det t.ex. görs sannolikt att det pris som kan fås enligt programmet inte är det bästa möjliga eller att det för borgenärerna vore en fördelaktigare lösning att fortsätta verksamheten med hjälp av andra arrangemang (RP 182/1992 rd, s. 97).

Enligt förarbetena till lagen syftar de ovan beskrivna grunderna som hindrar fastställande till att säkerställa att skuldregleringarna enligt programmet i fråga om de borgenärer som röstat emot uppfyller vissa i lagen ställda krav. De prestationer som tillfaller säkerhetsborgenärerna ska motsvara en av lagen framgående miniminivå, prestationerna till andra borgenärer ska motsvara minst den utdelning som de hade fått i en konkurs. Programmet ska inte heller få avvika från det lagstadgade kravet på jämlikhet, enligt vilket borgenärer vilka utanför saneringsförfarandet är i jämbördig ställning även i saneringsprogrammet ska behandlas lika. Frågan om huruvida dessa krav som gäller minimiskydd uppfylls skulle dock bli behandlad av domstolen endast om någon av parterna åberopar bestämmelserna i fråga (RP 182/1992 rd, s. 54).

Enligt 53 § 2 mom. i lagen om företagssanering ska programmet inte heller fastställas i ett normalt saneringsförfarande, om det finns ett (kriminalpolitiskt) hinder enligt 7 § 2 mom. för att inleda saneringsförfarandet. Programmet ska enligt 3 mom. inte heller fastställas i ett tidigt

saneringsförfarande, om en borgenär visar att den finansiering som ingår i programmet är onödig eller oskäligt skadar borgenärernas intressen.

De ovan beskrivna grunderna som enligt 53 § 1 mom. 3–6 punkten i lagen om företagssanering hindrar fastställande handlar om att skydda de borgenärer som röstat mot programförslaget och alltså varit i minoritet i sin röstningsgrupp. De förutsätter att ett saneringsprogram som fastställs utan samtycke av alla borgenärer uppfyller vissa minimikrav på prestationer till borgenärerna och lika behandling av borgenärer. Dessutom utgör vissa processuella grunder som framgår av 55 § i lagen om företagssanering hinder för att ett saneringsprogram ska kunna fastställas.

Enligt 55 § 1 mom. i lagen om företagssanering ska saneringsprogrammet lämnas utan fastställelse om 1) programmets innehåll inte uppfyller kraven enligt 41 och 42 §, 2) de bestämmelser om förfarandet som gäller behandlingen av programförslaget inte har iakttagits och försummelsen kan antas inverka på resultatet av behandlingen, eller 3) någon i övrigt har förfarit lagstridigt eller otillbörligt vid utarbetandet eller behandlingen av förslaget. I 2 mom. föreskrivs det att en sådan bestämmelse i ett saneringsprogram som strider mot lag eller är oskälig inte får fastställas. Om det i saneringsprogrammet förutsätts att gäldenären eller någon annan innan programmet fastställs fattar ett visst beslut, utför en viss prestation, vidtar en viss åtgärd eller uppfyller ett visst villkor, får programmet enligt 3 mom. inte fastställas förrän förutsättningen har uppfyllts.

Nuläge enligt aktiebolagslagen

Ett bolagsrättsligt giltigt beslut om åtgärder som behövs för att genomföra en skuldkonvertering (riktad emission, emission av optionsrätter och andra särskilda rättigheter, ändring av bolagsordningen) kan fattas om de villkor som anges i lagen är uppfyllda. Sådana villkor grundar sig dels på särskilda krav på beslutsfattandet om respektive åtgärd (t.ex. vid riktad emission understöd av en kvalificerad majoritet, vägande ekonomiskt skäl och iakttagande av kraven på bolagsstämmans beslutsförfarande), dels på att lagens allmänna principer, särskilt likställighetsprincipen, följs.

Bedömning av nuläget

Gällande hinder för fastställande. För det första är ett hinder för fastställande som är relevant med tanke på införande av skuldkonvertering som avses i regeringsprogrammet att programmets innehåll kränker aktieägarens rättigheter eller berättigade intressen eller är oskäligt från dennes synpunkt. För att skuldkonverteringar ska kunna genomföras på det sätt som avses i regeringsprogrammet måste den gällande lagstiftningen ändras så att det hindret inte anses föreligga endast för att programmet direkt påverkar aktieägarens rättigheter i bolaget.

Också de hinder som tryggar en viss ställning för borgenärer som röstat mot programförslaget är relevanta med tanke på införandet av skuldkonvertering som avses i regeringsprogrammet.

Enligt 53 § 1 mom. 4 punkten i lagen om företagssanering får saneringsprogrammet inte fastställas om programmets innehåll inte i fråga om en säkerhetsborgenär som röstat mot godkännande uppfyller det krav som ställs i 45 §. Den bestämmelse som det hänvisas till begränsar vilka skuldsaneringsmetoder som kan tillämpas på säkerhetsskulder, vilket leder till att man inte i saneringsprogrammet kan bestämma att en säkerhetsskuld helt eller delvis ska betalas genom ersättande prestationer utan säkerhetsborgenärens samtycke. Ur borgenärens synvinkel baserar sig en skuldkonvertering även i fortsättningen på frivillighet, och den bestämmelsen hindrar inte att en säkerhetsskuld med säkerhetsborgenärens samtycke betalas

helt eller delvis genom ersättande prestationer. Därför bedömer man att bestämmelsen inte behöver ändras när bestämmelserna om skuldkonvertering införs.

Enligt 53 § 1 mom. 5 punkten i lagen om företagssanering får saneringsprogrammet inte fastställas om någon annan borgenär som röstat mot godkännande av programmet gör det sannolikt att en betalning som enligt programmet ska tillfalla borgenären till sitt värde är mindre än vad denne skulle få i gäldenärens konkurs. Denna bestämmelse har också en koppling till 44 § 2 mom. 2 punkten i lagen om företagssanering, enligt vilken en saneringsskuld kan betalas genom ersättande prestationer som är skäliga med hänsyn till borgenärens verksamhetsområde och ställning. Enligt förarbetena till lagen innebär detta att borgenären inte behöver nöja sig med en ersättande prestation som denne inte har skälig möjlighet att utnyttja ekonomiskt. Borgenärernas skydd i förhållande till den ersättande prestationens värde ska bestämmas uttryckligen enligt den nämnda bestämmelsen, dvs. det hinder som gäller jämförelse med en konkurs (RP 182/1992 rd, s. 91).

I princip kan man anta att villkoret att en ersättande prestation ska kunna utnyttjas ekonomiskt uppfylls om en saneringsskuld betalas genom ersättande prestationer som består av aktier i gäldenärsbolaget. Att få en aktie, som är ett värdepapper, vid en typisk skuldkonvertering motsvarar i mycket (särskilt möjligheten att realisera aktier) att en skuld betalas med pengar. Samtidigt är en aktie också ett finansieringsinstrument för aktiebolaget, och representerar en ägarandel i gäldenärsbolaget. För den borgenär som tecknar aktien grundar sig möjligheten att utnyttja aktien ekonomiskt på den värdestegring som är att vänta efter en framgångsrik företagssanering. Möjligheten att utnyttja en aktie ekonomiskt är därmed en omständighet som kan fastställas utan en sådan bedömning från fall till fall som kan krävas för att avgöra om borgenären ekonomiskt kan utnyttja t.ex. de varor eller nyttigheter som nämns i förarbetena till lagen.

Det kan också tillmätas betydelse att skulden i praktiken kan betalas i form av aktier i gäldenärsbolaget, till skillnad från ersättande prestationer som betalas i form av andra tillgångar, endast om borgenärerna är villiga att teckna aktier mot sina skuldfordringar i bolaget. Om borgenären godkänner ett saneringsprogram som bygger på sådana skuldregleringar och tecknar de aktier i gäldenärsbolaget som erbjuds i enlighet med saneringsprogrammet är det alltså utan tvivel för borgenären en skälig ersättande prestation som kan utnyttjas ekonomiskt.

Enligt förarbetena till lagen bestäms borgenärens skydd i förhållande till den ersättande prestationens värde enligt det hinder för fastställande där programmet jämförs med en konkurs. Med andra ord får saneringsprogrammet inte fastställas om en borgenär som röstat mot godkännande av programmet gör det sannolikt att en betalning som enligt programmet ska tillfalla borgenären till sitt värde är mindre än vad denne skulle få i gäldenärens konkurs.

I detta avseende kan man beakta att företagsfinansieringen har utvecklats och i synnerhet obligationslån har blivit vanligare, vilket är en viktig bakgrundsfaktor som gör att bestämmelser om skuldkonvertering behövs. I allmänhet kan skuldkonvertering betraktas som en nyttig skuldsaneringsmetod särskilt för dem som innehar obligationslån i gäldenärsbolag och för andra efterställda borgenärer. När ett gäldenärsbolag går i konkurs kan de efterställda borgenärerna vanligtvis inte vänta sig några betalningar alls, och därför medför konkursjämförelsen givetvis inget hinder för att erbjuda sådana borgenärer skuldkonvertering.

Det finns inget som hindrar att skuldkonvertering också erbjuds andra borgenärer som kan vänta sig få betalningar även om gäldenärsbolaget går i konkurs. Då får konkursjämförelsen större vikt som hinder än i den ovan beskrivna situationen. För den som gör upp saneringsprogrammet är det väsentligt att se till att de prestationer som borgenären erbjuds enligt programmet inte är

mindre värda än vad borgenären skulle få vid en hypotetisk konkurs. I sista hand inverkar också borgenärens egen bedömning av om den ersättande prestation som erbjuds i saneringsprogrammet är godtagbar, eller om borgenären måste motsätta sig prestationen med åberopande av konkursjämförelsen eller av någon annan anledning inte vill ta emot den trots att det i jämförelse med en konkurs inte finns något att anmärka på i förslaget.

Jämförelsen med en konkurs som hinder för fastställande hindrar därmed inte att ersättande prestationer som består av aktier i gäldenärsbolaget erbjuds borgenärerna, utan är ett behovligt och motiverat ramvillkor för att sådana ersättande prestationer ska kunna erbjudas. Enligt det villkoret får det att en saneringsskuld betalas helt eller delvis genom ersättande prestationer som består av aktier i gäldenärsbolaget inte leda till ett sämre resultat för den borgenär som erbjuds den ersättande prestationen än vad resultatet hade varit om gäldenärsbolaget gått i konkurs. Därmed är bedömningen att detta hinder för fastställande inte behöver ändras i samband med att bestämmelserna om skuldkonvertering införs.

Nya hinder för fastställande. Med hänsyn till att ett saneringsprogram i fortsättningen direkt kan påverka såväl borgenärernas fordringar som aktieägarnas rättigheter i bolaget är det motiverat att säkerställa att lagen om företagssanering tryggar ett visst minimiskydd för de borgenärer som röstar mot fastställandet av programförslaget, men också för de aktieägare som röstar mot det. Med andra ord är det motiverat att de hinder för fastställande av ett saneringsprogram som ingår i den gällande lagen kompletteras med nya hinder som gäller minimiskydd för aktieägare.

Aktieägarnas likställighet kan betraktas som en första utgångspunkt för minimiskyddet. Förutom att lagen om företagssanering förutsätter att borgenärerna behandlas lika (46 § och 53 § 1 mom. 3 punkten) hör likställighetsprincipen också till de centrala principerna i aktiebolagsrätten.

En andra utgångspunkt för minimiskyddet för aktieägare kan vara att skuldkonvertering som en del av företagssaneringen i gäldenärsbolaget inte får leda till ett sämre resultat för aktieägarna än gäldenärsbolagets konkurs. Det är fråga om att utöver den konkursjämförelse som gäller borgenärer (53 § 1 mom. 5 punkten i lagen om företagssanering) också föreskriva om en konkursjämförelse som gäller aktieägare.

Med hänsyn till att aktieägarna vid gäldenärsbolagets konkurs i regel förlorar hela sitt innehav skulle det i praktiken vara mycket sällsynt och exceptionellt att en skuldkonvertering skulle vara ett sämre alternativ för aktieägarna.

Samtidigt förutsätter en ansökan om företagssanering inte att gäldenärsbolaget är insolvent. Det är också möjligt att ansöka om tidigt saneringsförfarande om bolaget hotas av insolvens och att ansöka om normalt saneringsförfarande oberoende av graden av insolvens om borgenärerna förordar det. Eftersom det i sig är möjligt att ett företag som ansökt om företagssanering inte akut hotas av konkurs torde det vara motiverat att i lagen om företagssanering förbjuda skuldkonvertering på villkor som är så dåliga för aktieägarna att en företagssanering skulle leda till ett sämre resultat för dem än gäldenärsbolagets konkurs.

2.2.5.5 Fastställelse utan samtycke av gruppmajoriteter

Utgångspunkter

Det är möjligt att fastställa saneringsprogrammet om den som utarbetat förslaget, utredaren eller gäldenären så kräver, även om den majoritet som avses i lagen om företagssanering inte uppnås i en eller flera borgenärsgrupper.

Förutsättningarna för fastställelsen bestäms då enligt 54 § i lagen om företagssanering. En förutsättning är att det inte föreligger hinder för fastställandet enligt 53 § och att fastställelsen av saneringsprogrammet har fått åtminstone det minsta understöd som det föreskrivs om i paragrafen. Dessutom ska saneringsprogrammet uppfylla paragrafens tilläggskrav som gäller borgenärernas inbördes ställning. I tilläggskraven är det fråga om att en viss borgenärsgrupp inte i strid med majoritetens vilja kan tvingas att finna sig i sådana skuldregleringar i vilka man kan anse att någon eller några andra grupper har fått oberättigad fördel på ifrågavarande grupps bekostnad (RP 182/1992 rd, s. 53).

Bestämmelser om fastställelsen av saneringsprogrammet utan samtycke av alla gruppmajoriteter ingår också i [det första insolvensdirektivet](#). Den gällande finska lagstiftningens förhållande till bestämmelserna i det första insolvensdirektivet har bedömts i regeringens proposition [RP 238/2021 rd](#) (s. 35–39) om genomförandet av direktivet och i [mellanbetänkandet av arbetsgruppen för företagssanering](#) (s. 71–77) som föregick den.

I samband med att direktivet genomfördes fogades 2–3 mom. om tidigt saneringsförfarandet till 54 § i lagen om företagssanering. I fråga om ett normalt saneringsförfarande har 54 § i lagen om företagssanering inte ändrats efter att den stiftades.

Minsta understöd för saneringsprogram

Nuläge. Enligt 54 § 1 mom. 2 punkten i lagen om företagssanering är en förutsättning för tvångsfastställelse att åtminstone en borgenärsgrupp har röstat för godkännande av programmet med en majoritet som avses i 52 § och fordringarna för alla dem som avgett bifallsröst företräder minst en femtedel av fordringarna för alla de kända borgenärer som ska beaktas enligt 52 § 2 mom. När denna femtedel räknas ut beaktas således bifallsrösterna i alla röstberättigade borgenärsgrupper (Koskelo 1994, s. 326).

Enligt 54 § 2 mom. 1 punkten om tidigt saneringsförfarande i lagen om företagssanering kan saneringsprogrammet emellertid inte fastställas ens om detta krav på majoritet uppfylls, om en borgenär gör det sannolikt att ingen av de borgenärsgrupper som understött programmet kommer att få prestationer, om gäldenärens affärsverksamhet överläts som en funktionell helhet och de medel som erhålls på detta sätt skulle fördelas enligt betalningsordningen.

Bakgrunden till detta tilläggskrav är det första insolvensdirektivets bestämmelse i artikel 11.1 första stycket b ii om att den enda klass som understöder inte får vara en andelsinnehavarklass eller en sådan s.k. *out of the money*-klass som inte ens vid en going concern-värdering av gäldenärsföretaget kan förväntas få någon betalning, om det penningbelopp som denna going concern-värdering motsvarar fördelas till borgenärerna enligt den rangordning för prioritering av fordringar som tillämpas i konkursförfarande.

Tilläggskravet kan i fråga om dess syften antas ha vissa beröringspunkter med bestämmelsen i 52 § 2 mom. i lagen om företagssanering enligt vilken en borgenär som har en efterställd fordran inte beaktas i en omröstning, om en borgenär som har en fordran med bättre rätt enligt programmet blir utan full betalning eller om hans rättsställning annars försämrats. Bestämmelsen beskrivs mer ingående i propositionens avsnitt 2.2.5.3 (*Fastställelse med samtycke av gruppmajoriteter*).

Av skäl som mer ingående beskrivs i [mellanbetänkandet av arbetsgruppen för företagssanering](#) (s. 74), som gäller genomförandet av det första insolvensdirektivet, bedömdes bestämmelsen i 52 § 2 mom. i lagen om företagssanering emellertid inte ensam uppfylla kraven i direktivets artikel 11.1 första stycket b ii, varför det beslutades att i fråga om detta föreskriva separat om ett tidigt saneringsförfarande. Den mest väsentliga skillnaden mellan bestämmelserna i direktivet och lagen om företagssanering ansågs vara att bedömningen med stöd av 52 § 2 mom. i lagen om företagssanering grundar sig enbart på om en grupp med bättre förmånsrätt får prestationer i saneringsprogrammet, vilket i sin tur framför allt grundar sig på gäldenärsföretagets uppskattade framtida solvens och inte på en värdering av gäldenärsföretagets totala värde utifrån en going concern-värdering eller annan värdering.

Enligt 54 § 1 mom. 3 punkten i lagen om företagssanering förutsätter en tvångsfastställelse av programmet även att ingen av borgenärerna enligt programmet får en förmån som till sitt värde överstiger beloppet av hans fordran. Också artikel 11.1 första stycket d i det första insolvensdirektivet har bestämmelser om att ingen klass av berörda parter inom ramen för rekonstruktionsplanen kan få eller behålla mer än det fulla värdet av sina fordringar eller intressen.

Bedömning av nuläget. Införandet av den skuldkonvertering som avses i regeringsprogrammet förutsätter att vissa förutsättningar för tvångsfastställelse ses över på nytt. Å ena sidan behövs det en översyn för att säkerställa att saneringsprogrammet vid behov kan fastställas även när aktieägarna i gäldenärsbolaget inte i en omröstning om saneringsprogrammet har godkänt saneringsprogrammet med den majoritet som avses i lagen om företagssanering. Å andra sidan behöver det säkerställas att det på ett behörigt sätt tas hänsyn till de grundade förväntningar olika partsgrupper har i situationer av tvångsfastställelse.

I fråga om 54 § 1 mom. 2 punkten i lagen om företagssanering om minsta understöd finns det nödvändigtvis inte direkt några större behov av ändringar till följd av införande av den skuldkonvertering som avses i regeringsprogrammet. Det här beror på att tvångsfastställelse av programmet enligt bestämmelsen förutsätter godkännande av åtminstone en *borgenärsgrupp*. Även framöver behöver det förutsättas att programmet alltid ska godkännas av minst en borgenärsgrupp för att det inte ska gå att tvinga de borgenärer som motsätter sig programmet till att fastställa programmet endast med stöd av aktieägarnas godkännande.

Det behövs dock en närmare granskning av vilken betydelse röstningsbeteendet bland efterställda borgenärer har i situationer av tvångsfastställelse. I princip är det motiverat att också efterställda borgenärer ska kunna rösta om förslaget till saneringsprogram när aktieägarna röstar, varvid det blir aktuellt att avgöra huruvida det även i ett normalt saneringsförfarande ska säkerställas att den enda bifallande gruppen inte kan vara en *out of the money*-grupp bestående av efterställda borgenärer. Samtidigt förhindrar regeln om absolut prioritet, som också kommer att behandlas nedan i detta avsnitt, i praktiken sådana saneringsprogram där efterställda borgenärer kan gynnas på bekostnad av borgenärer med bättre förmånsrätt. Även en separat bestämmelse kan för tydlighetens skull anses motiverad i vilken man klart konstaterar att programmet alltid ska få godkännande av antingen en grupp bestående av borgenärer som har fordringar med säkerhet eller borgenärer som har vanliga fordringar utan säkerhet på vilkas fordringar programmet inverkar.

Härefter gäller det dessutom att lösa också frågan om huruvida *out of the money*-värderingen som ska tillämpas i ett normalt saneringsförfarande ska harmoniseras med den bedömning som baserar sig på första insolvensdirektivet och som tillämpas vid ett tidigt saneringsförfarande (54 § 2 mom. 1 punkten i lagen om företagssanering), eller om det vore mer motiverat att i ett normalt saneringsförfarande tillämpa en bedömning som grundar sig på t.ex. prestationer som

betalas ut utifrån saneringsprogrammet och gäldenärens uppskattade framtida solvens (efter 52 § 2 mom. i lagen om företagssanering).

En jämförelse i enlighet med kraven i det första insolvensdirektivet med försäljning av fortlevande verksamhet kan i praktiken vara komplicerad att genomföra. Dessutom kan gäldenärsföretagets konkurs ofta ses som ett mer relevant jämförelseobjekt, i synnerhet då det handlar om ett normalt saneringsförfarande. Av den anledningen är det mer motiverat med ett regleringsalternativ där det säkerställs att om programmet innehåller en försämring av någon borgenärgrupps ställning som skulle få prestationer även om gäldenärsbolaget försätts i konkurs, ska den borgenärsgroup som godkänner programmet bestå av sådana borgenärer. I praktiken innebär det ofta en grupp av säkerhetsborgenärer, vanliga borgenärer utan säkerhet eller offentliga borgenärer.

Införandet av skuldkonvertering i enlighet med regeringsprogrammet bedöms inte innebära några direkta behov av ändring av 54 § 1 mom. 3 punkten i lagen om företagssanering enligt vilken ingen av *borgenärerna* enligt programmet får få en förmån som till sitt värde överstiger beloppet av hans fordran. Motsvarande bestämmelse i det första insolvensdirektivet är enligt ordalydelsen tillämplig även på aktieägare, och i samband med införandet av bestämmelser om skuldkonvertering behöver det i sig säkerställas att inte heller en aktieägare i ett gäldenärsbolag enligt saneringsprogrammet kan få en obefogad fördel på gäldenärsbolagets borgenärers eller andra aktieägares bekostnad. Samtidigt kan man anse att en situation där en aktieägare enligt programmet kan behålla mer fördelar än sina gällande rättigheter snarast är teoretisk, i synnerhet om man beaktar de övriga förutsättningar för tvångsfastställelse som föreslås i propositionen.

Regeln om absolut prioritet

Nuläge. Enligt 54 § 1 mom. 5 punkten i lagen om företagssanering förutsätter tvångsfastställelse av programmet att betalning enligt programmet inte tillfaller borgenärer med fordringar i sämre förmånsställning än i fråga om en borgenärsgroup som röstat emot och som består av andra än säkerhetsborgenärer.

Enligt förarbetena till bestämmelsen ska ett program enligt vilket efterställda fordringar ska få betalning således inte kunna fastställas utan samtycke av den grupp som består av vanliga saneringsborgenärer eller en majoritet av grupper (RP 182/1992 rd, s. 99). Också i propositionens allmänna motivering hänvisas till samtycke av en majoritet i vanliga borgenärsgroup och konstateras att efterställda fordringar inte kan anvisas betalningar utan detta samtycke (RP 182/1992 rd, s. 54).

Motsvarande bestämmelser finns inte i lagens 50 § eller 51–53 § som gäller fastställelse av saneringsprogrammet med samtycke av samtliga borgenärer eller gruppmajoriteter. Enligt lagen gäller kravet således endast vid tvångsfastställelse av saneringsprogrammet.

Också det första insolvensdirektivet har bestämmelser om förmånsrätt som ska tillämpas i sådana situationer när saneringsprogrammet tvångsfastställs. Artikel 11.1 första stycket c och artikel 11.2 första stycket i direktivet erbjuder medlemsstaterna två alternativ för att skydda de grupper av borgenärer som röstat emot.

För det första kan medlemsstaterna säkerställa att de röstningsklasser av berörda borgenärer som inte samtycker till planen behandlas minst lika fördelaktigt som andra klasser med samma rang och mer fördelaktigt än klasser med lägre rang (s.k. *relative priority rule*, dvs. regeln om relativ prioritet enligt artikel 11.1 första stycket c). Det andra alternativet är att fordringar som innehas av berörda borgenärer i en röstningsklass som inte samtycker till planen tillgodoses fullt

ut om en klass med lägre rang ska få någon betalning eller behålla något intresse enligt rekonstruktionsplanen (s.k. *absolute priority rule*, dvs. *regeln om absolut prioritet*, artikel 11.2 första stycket). Regeln om absolut prioritet är mer lik borgenärernas rangordning i en konkurs än regeln om relativ prioritet.

Förhållandet mellan direktivets bestämmelser om förmånsrätt och den finska lagstiftningen om företagssanering behandlas närmare i [mellanbetänkandet av arbetsgruppen för företagssanering](#) (s. 74–77) som gällde genomförandet av direktivet.

I samband med att direktivets förmånsbestämmelser genomfördes gjordes det en ändring i innehållet i lagen om företagssanering. Det bedömdes att den finska lagstiftningen inte uppfyllde direktivets krav för relationerna mellan efterställda borgenärer, varför det i lagstiftningen om ett tidigt saneringsförfarande togs in en ytterligare förutsättning för tvångsfastställelse av programmet. Enligt 54 § 2 mom. 3 punkten i lagen om företagssanering kan saneringsprogrammet inte fastställas i ett tidigt saneringsförfarande om någon av de borgenärsgupper som avses i 51 § 3 mom. 4 punkten har röstat mot programmet och det i programmet föreslås prestationer för borgenärerna för fordringar som har sämre förmånsställning än denna borgenärsgroups fordringar. Den nämnda 51 § 3 mom. 4 punkten i lagen om företagssanering gäller borgenärer vilkas fordringar enligt 6 § i lagen om den ordning i vilken borgenärerna ska få sin betalning är efterställda.

Enligt förarbetena till lagen följde det redan av den då gällande 54 § 5 punkten (gällande 1 mom.) i lagen om företagssanering att betalningar inte får göras till en borgenärsgrupp med efterställda fordringar, om en borgenärsgrupp med vanliga skulder utan säkerhet har motsatt sig programmet. Enligt förarbetena till lagen var det dock möjligt att det i programmet kommer in fulla betalningar både för fordringar med säkerhet och för vanliga fordringar utan säkerhet, vilket innebär att fler än en borgenärsgrupp med efterställda fordringar kan få betalningar i programmet. Med tanke på en sådan situation måste det på grund av direktivet föreskrivas om det tidiga saneringsförfarandet att ett saneringsprogram inte kan tvångsfastställas om en grupp med sämre förmånsrätt än en borgenärsgrupp med efterställda fordringar som röstat emot programmet får betalningar (RP 238/2021 rd, s. 135).

Direktivet möjliggör även avvikelser från bestämmelsen om absolut prioritet. Enligt artikel 11.2 andra stycket i direktivet får medlemsstaterna behålla eller införa bestämmelser som avviker från första stycket (regeln om absolut prioritet) om de är nödvändiga för att uppnå målen med rekonstruktionsplanen och om rekonstruktionsplanen inte otillbörligt skadar några berörda parter rättigheter eller intressen.

Enligt skäl 56 i direktivet ligger bakom detta att medlemsstaterna bör kunna avvika från regeln om absolut prioritet, exempelvis om det anses rättvist att andelsinnehavare behåller vissa intressen inom ramen för planen trots att en klass med högre rang tvingas godta en minskning av sina fordringar, eller att väsentliga leverantörer som omfattas av bestämmelsen om avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder betalas före en borgenärsklass med högre rang.

I samband med genomförandet av direktivet bedömdes inte införandet av en undantagsmöjlighet för regeln om absolut prioritet. [I mellanbetänkandet av arbetsgruppen för företagssanering](#) (s. 77) konstateras att när andelsinnehavare enligt den rådande situationen har lämnats utan rösträtt, behöver inte heller regeln om absolut prioritet tillämpas i relationen mellan aktieägare och borgenärer.

Bedömning av nuläget. För införandet av skuldkonvertering enligt regeringsprogrammet behöver 54 § 1 mom. 5 punkten om regeln om absolut prioritet i lagen om företagssanering ses

över på nytt. I dag tillämpas bestämmelsen endast i relationerna mellan borgenärer, men framöver kan det i saneringsprogrammet inkluderas även bestämmelser som leder till att aktieägarnas rättigheter ändras, varför också aktieägarna i framtiden kan delta i behandlingen av programförslaget i enlighet med vad som föreskrivs i lagen om företagssanering. Således behöver det införas en bestämmelse om förmånsrätt även i relationen mellan borgenärer och aktieägare. Också de ovan behandlade bestämmelserna i det första insolvensdirektivet förutsätter detta, i synnerhet i ett tidigt saneringsförfarande.

Enligt den gällande lagen om företagssanering tillämpas uttryckligen regeln om absolut prioritet i situationer med tvångsfastställelse inom både det tidiga och det normala saneringsförfarandet. Direktivet för sin del tillåter tillämpning av bestämmelsen om antingen absolut eller relativ prioritet. Med hänsyn till det gällande rättsläget kan en utvidgning av regeln om absolut prioritet från att ha gällt relationerna mellan borgenärerna till att gälla även relationen mellan borgenärer och aktieägare ses som den mest konsekventa lösningen. Den här lösningen motsvarar även lagstiftningslösningar som man kommit fram till i Finlands viktigaste jämförelseländer och som behandlas mer ingående i propositionens avsnitt 6.2 (*Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet*).

Samtidigt skulle en sträng och undantagslös regel om absolut prioritet i praktiken leda till att det i saneringsförfarandet inte mot någon borgenärsgroups vilja skulle gå att fastställa ett sådant program där aktieägarna behåller ens en del av sitt innehav eller får andra prestationer. Omvänt uttryckt, aktieägarna skulle vid en sträng och undantagslös tillämpning av regeln om absolut prioritet kunna behålla sitt innehav i bolaget endast när alla borgenärsgroups (inbegripet efterställda borgenärer) godkänner programmet. Ändringen är avsevärd jämfört med nuläget där det krävs samverkan av aktieägarna för att ingripa i deras rättigheter eftersom vilken borgenärsgroup som helst ensam kan besluta att aktieägarna ska förlora hela sitt innehav i gäldenärsbolaget.

Det finns därför skäl för att möjliggöra vissa lämpliga undantag från regeln om absolut prioritet i relationen mellan borgenärerna och aktieägarna. Undantagen får emellertid inte bli för omfattande eller ge rum för tolkning i förhållande till propositionens mål (en revidering av aktieägarnas ställning, som ansetts vara skyddad, samt en justering av förmånsställningen för placerare i eget och främmande kapital), utan undantagen ska vara tillräckligt tydliga och avgränsade.

Enligt det första insolvensdirektivet är avvikelser från regeln om absolut prioritet tillåtna om de är nödvändiga för att nå rekonstruktionsprogrammets mål och om programmet inte leder till oskälig skada för någon parts rättigheter eller förmåner. Samtidigt har direktivet som huvudregel en mer flexibel princip om relativ prioritet enligt vilken en klass berörda borgenärer som inte samtycker ska behandlas minst lika gynnsamt som andra klasser med samma rang och mer gynnsamt än klasser med lägre rang. Regeln om absolut prioritet är från direktivets synvinkel sett ett undantag från denna huvudregel. Det kan således bedömas att undantagsmöjligheterna i relationen mellan aktieägarna och borgenärerna inte heller i ett tidigt saneringsförfarande för direktivets skull behöver avgränsas helt enligt bestämmelsen i direktivet. Den tolkningen stöds även av skäl 56 i direktivet som sätter tröskeln för avvikelse på en lägre nivå än nödvändighet, dvs. rättvisa, i relationen mellan aktieägare och borgenärer. Enligt 55 § 2 mom. i lagen om företagssanering får dessutom en bestämmelse i saneringsprogrammet som strider mot lag eller är oskälig på ett sätt som kan jämföras med direktivets undantagsbestämmelse inte heller annars fastställas.

Förmånsbestämmelserna i de nordiska länderna samt i Storbritannien och Förenta staterna har undersökts i en rapport av en sakkunniggrupp som publicerades i mars 2024 (*Matti Engelberg*

– Sara Göthlin – Jan Bech – Kim Sommer Jensen: [Statutory Priorities in the New Nordic Restructuring Laws](#). Faculty of Law, Stockholm University Research Paper No. 134.

I rapporten (s. 27–33) understryks behovet av allmän flexibilitet och relativitet i förmånsställningen i förhållandet mellan aktieägare och borgenärer och hänvisas särskilt till brittisk rättspraxis (det s.k. *Virgin Active*-fallet) där det i skuldkonverteringssituationer ansågs behövligt att avvika från den absoluta prioriteten till förmån för aktieägarna trots att vanliga skulder utan säkerheter nedskrevs i saneringsprogrammet. Den relativa prioriteten ansågs motiverad i fallet i fråga eftersom aktieägarna hade förbundit sig att ge bolaget ny efterställd finansiering och den enda *in the money*-borgenärgruppen stödde programmet.

I fråga om den nya svenska lagen om företagssanering konstateras i rapporten (s. 54–55, 79) att det i underrättspraxis skulle ha framkommit vissa oklarheter i tillämpningen av den lagstadgade regeln om absolut prioritet och att bestämmelsen i vissa fall hade kunnat kringgå så att efterställda borgenärer eller aktieägare lämnades utanför saneringsprogrammet varvid grupperna i fråga inte enligt programmet ansågs vara ”part i ärendet”. Samtidigt konstateras det i rapporten att förmånsställningen bedöms enligt betalningsordningen, inte röstningsgrupperna.

Bestämmelserna om förmånsrätt som tillämpas i de nämnda jämförelseländerna behandlas även nedan i propositionens avsnitt 6.2 (*Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet*).

I samband med beredningen av propositionen bedömdes det inte föreligga något direkt behov av ändringar i den regel om absolut prioritet som i nuläget tillämpas på relationerna mellan borgenärerna till följd av införande av skuldkonvertering enligt regeringsprogrammet. I samband med beredningen av propositionen aktualiserades emellertid frågan om huruvida regeln om absolut prioritet som i dag tillämpas i relationerna mellan borgenärer möjliggör genomförande av skuldkonvertering på alla de sätt som kan övervägas när en sanering planeras. Ätminstone i teorin är det möjligt att tänka sig en situation där man vill erbjuda borgenärer med efterställda fordringar en möjlighet att teckna aktier i gäldenärsbolaget mot fordringarna i fråga, men där någon borgenärsgroup med bättre förmånsrätt än borgenärerna för fordringarna i fråga motsätter sig en sådan plan. Om inga ändringar görs i den för närvarande tillämpade regeln om absolut förmånsrätt i relationerna mellan borgenärer kan en borgenärsgroup med bättre förmånsrätt än efterställda borgenärer i praktiken inte tvingas godkänna ett saneringsprogram enligt vilket aktier i gäldenärsbolaget ges till efterställda borgenärer. I sig leder regeln om absolut prioritet till slutresultatet i fråga oavsett vilken prestation man i programmet vill erbjuda de efterställda borgenärerna, eftersom syftet med bestämmelsen på det sätt som anges i förarbetena till bestämmelsen är att ett program enligt vilket efterställda fordringar ska få betalning således inte ska kunna fastställas utan samtycke av den grupp som består av vanliga saneringsborgenärer eller en majoritet av grupper (RP 182/1992 rd, s. 54, 99).

En lagstiftningslösning där den i dag tillämpade regeln om absolut prioritet på relationerna mellan borgenärerna skulle ha lindrats för att främja användningen av skuldkonvertering fick dock inte tillräckligt med understöd när propositionen bereddes. När en sanering planeras och ett saneringsprogram utarbetas behöver det således utredas vilken möjlighet till skuldkonvertering för efterställda borgenärer de övriga borgenärsgupper som deltar i behandlingen av förslaget till saneringsprogram i praktiken är beredda att godkänna.

I samband med beredningen av propositionen noterades frågan om huruvida det vore skäl att också i ett normalt saneringsförfarande ta i bruk motsvarande regel om absolut prioritet för de inbördes relationerna mellan efterställda borgenärer som den som tillämpas i ett tidigt saneringsförfarande där den omfattades till följd av kraven i det första insolvensdirektivet. Frågan är av betydelse dels för att också aktieägare med sämre förmånsställning än efterställda

borgenärer framöver kan höra till parterna i ett saneringsförfarande, dels för att situationer där man i saneringsprogrammet vill erbjuda gäldenärsbolagets aktier eller andra prestationer till fler än en grupp av efterställda borgenärer framöver kan bli vanligare än för närvarande.

I samband med att propositionen bereddes ansågs det dock som förnuftigare att inte komplicera de bestämmelser som tillämpas i ett normalt saneringsförfarande jämfört med nuläget med hänsyn till att det i fråga om det förfarandet inte handlar om skyldigheter som följer av det första insolvensdirektivet.

Gäldenärens samtycke

Nuläge. Enligt 54 § 2 mom. 2 punkten i lagen om företagssanering som handlar om ett tidigt saneringsförfarande kan programmet inte tvångsfastställas om gäldenären inte samtycker till tvångsfastställelse.

Bestämmelsen följer av artikel 11.1 första stycket i första insolvensdirektivet enligt vilket medlemsstaterna ska säkerställa att en rekonstruktionsplan som inte godkänns av berörda parter i varje röstningsklass får fastställas av en rättslig eller administrativ myndighet på begäran av en gäldenär eller med gäldenärens samtycke, och göras bindande för röstningsklasser som inte samtycker till planen, om rekonstruktionsplanen uppfyller åtminstone de villkor som närmare föreskrivs i led a–d.

I skäl 53 i direktivet konstateras det att en rekonstruktionsplan visserligen alltid bör antas om den majoritet som krävs i varje berörd klass stöder planen, men en rekonstruktionsplan som inte stöds av den erforderliga majoriteten i varje berörd klass bör ändå kunna fastställas av en rättslig eller administrativ myndighet på förslag av en gäldenär eller med gäldenärens samtycke. Om det gäller en juridisk person bör medlemsstaterna kunna besluta om huruvida gäldenären, när syftet är att anta eller fastställa en rekonstruktionsplan, ska förstås som den juridiska personens styrelse eller en viss majoritet av aktieägarna eller andelsinnehavarna.

Enligt 54 § 2 mom. 3 punkten i lagen om företagssanering krävs det samtycke som avses i 2 punkten dock inte av i 1 kap. 4 c § i bokföringslagen avsedda stora företag.

Bestämmelsen möjliggörs av artikel 11.1 andra stycket i det första insolvensdirektivet enligt vilket medlemsstaterna genom avvikelse från första stycket får begränsa kravet på att erhålla gäldenärens godkännande till fall där gäldenärerna är mikroföretag eller små eller medelstora företag.

Enligt lagens förarbeten krävs samtycke enligt direktivets minimikrav endast av mikroföretag samt små och medelstora företag. Kravet på samtycke var nytt, och därför var målet att begränsa sådana drag som försvårar och eventuellt fördröjer förfarandet genom att föreskriva om ett begränsat tillämpningsområde på det sätt som direktivet möjliggör. Direktivet definierar inte mikroföretag och små och medelstora företag utan överlåter en närmare definition till medlemsstaternas prövning. Denna nationella prövning utnyttjades genom att definiera mikroföretag samt små och medelstora företag genom att stora företag enligt 1 kap. 4 c § i bokföringslagen (1336/1997) lämnades utanför tillämpningsområdet för kravet (RP 238/2021 rd, s. 132).

Enligt förarbetena till lagen finns i direktivet inga närmare bestämmelser om hur samtycke ska ges, och till denna del föreslogs inte heller några nationella bestämmelser. Om samtycke inte har getts ska domstolen vid behov höra gäldenären om saken. Det föreskrevs inte särskilt om vilket organ som ska ge samtycke. Sålunda är det t.ex. i ett aktiebolag styrelsen som ger

samtycke med stöd av dess allmänna behörighet. Detta gäller inte situationer där saneringsprogrammet innehåller en åtgärd som förutsätter bolagsstämman beslut. I sådana fall förutsätts givetvis att beslutet om en sådan åtgärd har fattats av bolagsstämman (RP 238/2021 rd, s. 133).

Bedömning av nuläget. Bestämmelserna om att gäldenärens samtycke krävs för tvångsfastställelse av programmet, med grund i det första insolvensdirektivet, gäller endast ett tidigt saneringsförfarande. I samband med att propositionen bereddes bedömdes det att det inte finns behov av direkta ändringar i dessa bestämmelser. Detta i synnerhet för att det handlingsutrymme direktivet ger medlemsstaterna redan har utnyttjats fullt ut i bestämmelserna i fråga i och med att i bokföringslagen avsedda stora företag uteslöts från bestämmelsernas tillämpningsområde.

Frågan om gäldenärens samtycke som en förutsättning för tvångsfastställelse av programmet bedömdes separat i fråga om ett normalt saneringsförfarande när propositionen bereddes. Bedömningen och slutledningarna utifrån den påverkar i praktiken vilket tillämpningsområdet för en skuldkonvertering som avses i regeringsprogrammet blir, dvs. en skuldkonvertering som är oberoende av aktieägarnas ståndpunkt.

För det första är det möjligt att bevara det gällande nuläget som sådant och då kan programmet i ett normalt saneringsförfarande alltid fastställas utan samtycke av gäldenären. I det här alternativet begränsas inte tillämpningsområdet för skuldkonvertering som är oberoende av aktieägarnas ståndpunkt genom lagstiftning, varvid tillämpningsområdet bestäms i praktiken på marknadsvillkor.

För det andra är det möjligt att ändra nuläget så att tvångsfastställelse av programmet skulle förutsätta gäldenärens samtycke även vid ett normalt saneringsförfarande. Samtycke kan förutsättas antingen av gäldenärsbolag av alla storlekar, endast av mikroföretag samt små och medelstora företag motsvarande den avgränsning som tillämpas i ett tidigt saneringsförfarande, eller annars av en begränsad grupp gäldenärsbolag enligt en avgränsning av tillämpningsområdet på någon annan grund.

Enligt Statistikcentralens [struktur- och bokslutsstatistik över företag](#) fanns det 580 048 företag i Finland 2023. Kategoriserade enligt antalet anställda var av dessa 560 108 mikroföretag, 16 379 små företag, 3 197 medelstora företag och 713 stora företag. Enligt den kategorisering som tillämpas i statistiken av företagen har mikroföretag färre än 10 anställda, små företag 10–49 anställda, medelstora företag 50–249 anställda och stora företag minst 250 anställda. Enligt denna kategorisering var cirka 97 procent av företagen i Finland mikroföretag 2023.

När företagen kategoriseras i storleksordning enligt bokföringslagen beaktas inte bara antalet anställda utan också balansomslutningen och omsättningen. Enligt 1 kap. 4 c § i bokföringslagen avses med stora företag bokföringsskyldiga för vilka minst två av följande tre gränsvärden överskrids på bokslutsdagen för både den avslutade och den omedelbart föregående räkenskapsperioden: 1) balansomslutning 25 000 000 euro, 2) omsättning 50 000 000 euro, 3) genomsnittligt antal anställda under räkenskapsperioden 250 personer. Med medelstora företag avses bokföringsskyldiga för vilka högst ett av gränsvärdena överskrids för både den avslutade och den omedelbart föregående räkenskapsperioden. Gränsvärdena höjdes något genom de ändringar i bokföringslagen som trädde i kraft den 15 november 2024 ([RP 76/2024 rd](#)), som baserar sig på [Kommissionens delegerade direktiv \(EU\) 2023/2775 om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU vad gäller ändringar av storlekskriterier för mikroföretag, små och medelstora företag, stora företag eller koncerner](#). Före ändringarna var gränsvärdena 20 000 000 euro för balansomslutningen och 40 000 000 euro för omsättningen.

Det finns ingen tillgänglig statistik som kombinerar alla de tre faktorer som beaktas i kategoriseringen av företag enligt deras storlek. Enligt Statistikcentralens [struktur- och bokslutsstatistik över företag](#) hade sammanlagt 1 598 företag, dvs. cirka 0,3 procent av alla företag i Finland, 2023 en omsättning som översteg 40 miljoner euro. År 2023 sysselsatte 713 företag, dvs. cirka 0,1 procent av Finlands alla företag, minst 250 anställda. Om man endast granskar antalet företag som överskrider gränsvärdena för omsättning och antal anställda kan man därmed uppskatta att en mycket liten andel av företagen i Finland 2023 överskred ens ett av de gränsvärden som anges i 1 kap. 4 c § i bokföringslagen och därmed är medelstora företag enligt bokföringslagen. Det fanns ännu färre, högst 2 311, företag som uppnådde minst två av gränsvärdena och därmed kategoriseras som stora företag.

Enligt en bedömning av kommissionen i anslutning till en ändring av redovisningsdirektivet hade Finland enligt de gamla gränsvärdena (balansomslutning 20 mn euro, omsättning 40 mn euro) 1 582 stora företag och enligt de nya gränsvärdena (balansomslutning 25 mn euro, omsättning 50 mn euro) 1 342 stora företag. Inte heller den här bedömningen är komplett, eftersom den inte täcker medlemsstaternas hela företagsstock och inte heller granskade kriterierna för antalet anställda (RP 76/2024 rd, s. 9). I den presenterade tabellen utifrån kommissionens bedömning framgår att det i vissa av de för Finland viktigaste jämförelseländerna (bl.a. Sverige, Tyskland och Nederländerna) finns avsevärt fler stora företag än i Finland. Enligt kommissionens bedömning finns det enligt de nya gränsvärdena 3 301 stora företag i Sverige, 12 876 stora företag i Tyskland och 5 079 stora företag i Nederländerna.

Statistikcentralen statistikför varken storlek eller företagsform för de företag som ansöker om företagssanering. Av en utredning av konkursombudsmannens byrå om saneringsförfaranden som inleddes 2015 och 2016 framgår det emellertid att saneringsförfarandena i fråga fördelades enligt företagsstocken i Finland, dvs. merparten av de företag som ansökte om företagssanering var mikroföretag eller små företag. Enligt kategoriseringen baserad på bokföringslagens gällande gränsvärden när utredningen gjordes inleddes 188 mikroföretag, 80 små företag, 11 medelstora företag och 2 stora företag en företagssanering 2015. År 2015 var saneringsgäldenärernas omsättning i genomsnitt 1,9 miljoner euro och balansomslutningen i genomsnitt 1,1 miljoner euro.

När statistik tolkas och en lämplig avgränsning av tillämpningsområdet övervägs bör hänsyn tas även till det att föremålet för företagssaneringen alltid är ett i juridiskt avseende separat bolag och inte t.ex. en företagsgrupp eller en koncern (se t.ex. RP 182/1992 rd, s. 20).

Enligt [utredningen om skuldkonvertering](#) (s. 45–49, 200) som publicerades 2018 har skuldkonverteringarna i Finland tills vidare gällt jämförelsevis stora och börsnoterade bolag. I utredningen ansågs det mera allmänt att stora institutionella borgenärer i princip inte är särskilt intresserade av små onoterade bolags icke likvida minoritetsandelar. Samtidigt visar skuldkonverteringspraxis enligt den nya lag om företagssanering som trädde i kraft i Sverige 2022 att skuldkonvertering kan utgöra en användbar saneringsmetod även i de allra minsta företagen, i synnerhet när den får understöd även av aktieägarna (se propositionens avsnitt 6.2 (*Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet*)).

Ett mål som sätts för den föreslagna regleringen i propositionen är att främja konkurrenskraften för i synnerhet finska företag som emitterar obligationslån på den internationella marknaden som placeringsobjekt. Enligt Finlands Banks statistik hade den obligationsstock som emitterats av finska företag (exkl. bostadssammanslutningar) den 31 juli 2024 ett marknadsvärde på totalt 31,8 miljarder euro. Enligt statistiken har stocken varierat kring 30 miljarder euro, mer eller mindre, från början av 2021. Obligationslån emitteras i huvudsak av jämförelsevis stora företag. T.ex. alla företag som noteras på Helsingforsbörsen (Nasdaq Helsingfors) och som emitterar

obligationslån är ändå inte noterade företag. På senare tid har åtgärder vidtagits för att också främja de små och medelstora företagens finansieringsmöjligheter, inbegripet möjligheterna att emittera obligationer (se t.ex. ett betänkande av arbetsgruppen för utveckling av obligationsmarknaderna som tillsattes av finansministeriet ([Finansministeriets publikationer 5/2017](#))).

Med detta som bakgrund ansåg man i samband med att propositionen bereddes att skuldkonvertering kan vara en nyttig saneringsmetod oavsett företagets storlek. Därför finns det ingen anledning att kategoriskt utesluta företag av någon som helst storlek från tillämpningsområdet för skuldkonverteringsregleringen. I samband med att propositionen bereddes noterades det även att det i de allra minsta eller företagardrivna företagen inte nödvändigtvis är ändamålsenligt att genomföra en skuldkonvertering om inte företagets ägare understöder den. Det kan vara motiverat att förutsätta att en skuldkonvertering godkänns av ägarföretagarna i synnerhet då deras arbetsinsats krävs för att fortsätta företagets verksamhet under företagssaneringen och därefter, dvs. omvänt uttryckt, när det inte finns förutsättningar för en framgångsrik företagssanering utan att ägarföretagarna förbinder sig till att fortsätta företagsverksamheten.

I samband med att propositionen bereddes bedömdes följande alternativa sätt att avgränsa tillämpningsområdet för skuldkonvertering som är oberoende av aktieägarnas ståndpunkt så att de allra minsta eller företagardrivna företagen utesluts från tillämpningsområdet i fråga.

Som ett alternativ övervägdes begränsningar i anslutning till notering av värdepapper. Det här alternativet föll dock snabbt bort ur räkningen. Det sågs inte som motiverat att binda ett godkännande exempelvis till att företaget ska börsnoteras eftersom det för sin del skulle höja tröskeln för notering, vilket inte ansågs som en lämplig följd av att reglering om skuldkonvertering införs. Det ansågs inte heller önskvärt med någon extra tröskel för att emittera obligationslån vilket utesluter även kriterier för emittering av sådana. För t.ex. anskaffning av riskfinansiering på den internationella marknaden är det svårt att ange tydligt definierade kriterier. Även om regleringen om skuldkonvertering i sig bedöms främja alla företags möjligheter att få finansiering på den internationella finansmarknaden, skulle direkta försämringar av aktieägarnas ställning i anslutning till direkt notering emellertid leda till en onödig ökning av belastningen direkt till följd av noteringen.

Det första seriösa alternativet ansågs vara att en skuldkonvertering som görs oberoende av aktieägarnas ståndpunkt avgränsas till stora och medelstora företag enligt bokföringslagen. I små företag och mikroföretag kommer skuldkonvertering således inte i fråga utan aktieägarnas godkännande. Det ansågs vara en god sida i det här alternativet att företaget och dess intressentgrupper redan när saneringen planeras vet huruvida det krävs godkännande av aktieägarna för saneringen eller inte. Hela saneringen kan planeras från början till slut utifrån den vetenskapen. Kategoriseringen enligt bokföringslagen beaktar två räkenskapsperioder, vilket säkerställer att det blir svårt att konstgjort försöka undvika gränsen. En hänvisning till bokföringslagen bibehåller också systematiken i ett tidigt saneringsförfarande och är i linje med övrig lagstiftning.

Det andra seriösa alternativet ansågs vara att aktieägarnas godkännande skulle krävas om aktieägarna deltar i bolagets dagliga verksamhet (s.k. företagardrivna företag). Det här alternativet tillåter en mängd tolkningsmöjligheter jämfört med den avgränsning enligt företagets storlek som beskrivs ovan. Då bör det bedömas om alla eller endast en del av aktieägarna behöver delta i den dagliga affärsverksamheten, liksom också om det behövs några (sannolikt slumpmässiga) begränsningar av antalet aktieägare som deltar i den dagliga verksamheten. Det är möjligt att aktieägarnas deltagande i gäldenärsföretagets dagliga

verksamhet ordnas endast för tiden före ansökan om företagssanering om inte deltagandet bedöms på längre sikt. Helheten kan inte kopplas till att en aktieägare är t.ex. verkställande direktör eller styrelsemedlem, eftersom dessa personer ofta kan vara aktieägare i gäldenärsbolaget även i stora företag. Avgränsningen leder till en tolkningsbar efterhandsbedömning vilket kan försvåra planeringen av saneringen. Samtidigt uppmuntrar det till att försöka få aktieägarnas stöd för saneringsprogrammet om det ens finns möjlighet till tolkning av aktieägarnas deltagande i affärsverksamheten.

Vid beredningen av propositionen såg man det som det enklare och därför mer motiverade alternativet att avgränsa skuldkonvertering som är oberoende av aktieägarnas ståndpunkt till stora företag och medelstora företag enligt bokföringslagen. Utifrån statistik som baserar sig på antalet anställda utesluter alternativet i fråga 97 procent av alla finska företag från tillämpningsområdet för skuldkonvertering som är oberoende av aktieägarnas ståndpunkt, men lämnar kvar sådana företag i tillämpningsområdet där en skuldkonvertering oberoende av aktieägarnas ståndpunkt kan anses vara en användbar saneringsmetod i synnerhet i ljuset av saneringspraxis hittills. Sådana företag är samtidigt företag som redan ansöker eller som i framtiden kan vilja ansöka om skuldfinansiering på den internationella marknaden och vilkas konkurrenskraft som placeringsobjekt det är möjligt att främja genom införandet av skuldkonvertering oberoende av aktieägarnas ståndpunkt.

Med beaktande av kraven i det första insolvensdirektivet torde det inte vara möjligt att i ett tidigt saneringsförfarande avgränsa kravet på gäldenärens samtycke mer än det redan görs i den gällande lagen om företagssanering. Att tvångsfastställelse av saneringsprogrammet i ett tidigt saneringsförfarande skulle förutsätta gäldenärens godkännande i en bredare grupp företag (mikroföretag, små företag och medelstora företag) än i ett normalt saneringsförfarande (mikroföretag och små företag) kan dock anses motiverat i synnerhet ur den synvinkeln att gäldenärsbolaget i ett tidigt saneringsförfarande endast hotas av att bli insolvent.

I samband med att propositionen bereddes behövdes det också en lösning till vad man i praktiken avser med gäldenärens samtycke i ett normalt saneringsförfarande.

I det första insolvensdirektivet eller i den nationella lagstiftningen om ett tidigt saneringsförfarande föreskrivs det inte närmare på det sätt som anges ovan på vilket sätt gäldenären ger sitt samtycke till tvångsfastställelse. Enligt direktivet bör medlemsstaterna kunna besluta om huruvida gäldenären, när syftet är att anta eller fastställa en rekonstruktionsplan, ska förstås som den juridiska personens styrelse eller en viss majoritet av aktieägarna eller andelsinnehavarna. I samband med genomförandet av direktivet ansågs det att samtycket i Finland i princip ska ges av styrelsen med stöd av dess allmänna behörighet, dock så att beslut i situationer där saneringsprogrammet innehåller en åtgärd som kräver beslut av bolagsstämman fortfarande ska fattas av bolagsstämman.

Det handlingsutrymme som direktivet tillåter medlemsstaterna förefaller omfatta endast två alternativ, och i direktivet omnämns uttryckligen inget sådant alternativ enligt vilket man kunde anse det som gäldenärens samtycke att de aktieägare som deltar i behandlingen av programförslaget har godkänt programförslaget i förfarandet. I vissa av de för Finland viktigaste jämförelseländerna har man uppenbarligen stannat för att det ska förutsättas ett separat samtycke av gäldenären för tvångsfastställelse av programmet. I Sverige har detta uttryckligen konstaterats i lagens förarbeten enligt vilka frågan om vem som ger gäldenärens samtycke avgörs bl.a. enligt den gällande lagstiftningen, såsom aktiebolagslagen (se även propositionens avsnitt 6.2 (*Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet*)).

I ett normalt saneringsförfarande behöver direktivets krav emellertid inte beaktas eller följas. Således kan man i ett normalt saneringsförfarande, för att förfarandet ska löpa smidigt och för att undvika insamling av flera olika godkännanden, föreskriva att mikroföretags och små företags samtycke till tvångsfastställelse av programmet innebär att en i lagen om företagssanering avsedd majoritet av aktieägarna har godkänt programförslaget i en omröstning om godkännande av programförslaget.

2.2.5.6 Snabbt fastställande av saneringsprogram

Nuläge

I den gällande lagen om företagssanering har det gjorts möjligt att under vissa förutsättningar fastställa ett saneringsprogram snabbt. Med snabbt fastställande avses att domstolen inte sätter ut i den lagens 71 § avsedda fristdagar och tidsfrister för hur behandlingen av förslaget till saneringsprogram ska gå vidare och programförslaget behandlas inte heller annars i den ordning som föreskrivs i 72 och 74–76 §. Däremot kan ett programförslag som fått tillräckligt med understöd direkt fastställas som saneringsprogram i domstol utan att de faser som normalt hör till behandlingen av ett förslag går igenom.

Enligt 92 § 1 mom. i lagen om företagssanering kräver ett snabbt fastställande av ett saneringsprogram att gäldenärens skriftliga yttrande har inkommit samt 1) ett skriftligt godkännande av alla de kända borgenärer vilkas fordringar uppgår till sammanlagt minst 70 procent av borgenärernas sammanräknade fordringsbelopp och av varje borgenär vars fordringsbelopp uppgår till minst 10 procent av borgenärernas sammanräknade fordringsbelopp, eller 2) ett skriftligt godkännande av alla de kända borgenärer vilkas fordringar uppgår till sammanlagt minst 60 procent av borgenärernas sammanräknade fordringsbelopp och av varje borgenär vars fordringsbelopp uppgår till minst 10 procent av borgenärernas sammanräknade fordringsbelopp, om gäldenären enligt programförslaget ska betala minst 25 procent av det sammanlagda beloppet av varje borgenärs fordringsbelopp senast ett år från det att saneringsprogrammet fastställdes.

Enligt 2 mom. ska domstolen dessutom tillställas en utredning om hur och när de borgenärer som inte godkänt förslaget har delgivits förslaget och beretts möjlighet att uttala sig om det samt de skriftliga yttrandena från de borgenärer som motsatt sig förslaget.

Enligt 3 mom. är ett snabbt fastställande av ett förslag till saneringsprogram dock inte möjligt om förslaget inte vad gäller en sådan borgenär som motsatt sig det överensstämmer med 44–46 § eller om förslaget annars för borgenärens del avviker från bestämmelserna om borgenärens ställning i lagen om företagssanering eller om det finns ett sådant hinder för fastställande av programmet som avses i lagens 50 § 2 mom., 53 § 2 mom. eller 55 §.

Enligt 4 mom. kan en borgenär trots vad som föreskrivs i lagen om företagssanering yrka betalning för sin fordran och utöva sina rättigheter som borgenär, om borgenären inte har getts tillfälle att bli hörd i det förfarande som avses i paragrafen. Om det emellertid måste antas att borgenären på annat sätt har fått kännedom om att förfarandet inletts, tillämpas 47 § 2 mom. i lagen om företagssanering.

Det är möjligt att påskynda saneringsförfarandet också i ansökningsfasen på så sätt att man ansöker om ett normalt saneringsförfarande utifrån ett förordande i enlighet med 6 § 1 punkten i lagen om företagssanering. Det här beror på att om minst två borgenärer vilkas sammanlagda fordringar företräder minst en femtedel av gäldenärens kända skulder och som inte är sådana närstående till gäldenären som avses i lagen om återvinning till konkursbo tillsammans med

gäldenären ansöker om det eller meddelar att de förordar gäldenärens ansökan kan saneringsförfarandet inledas enligt 70 § 1 mom. i lagen om företagssanering utan att de övriga borgenärerna hörs.

Båda sätten att påskynda saneringsförfarandet kan tillämpas ensamma, men om de används tillsammans är deras verkan mest effektiv. Som snabbast kan saneringsförfarandet då inledas och saneringsprogrammet fastställas till och med under en och samma dag.

De nämnda sätten att påskynda förfarandet har behandlats ingående i en rekommendation om påskyndat saneringsförfarande av delegationen för konkursärenden ([rekommendation nr 17, uppdaterad 21.11.2023](#)).

Enligt Statistikcentralens [statistik över konkurser och företagssaneringar](#) varade behandlingen av en ansökan om företagssanering som ledde till fastställande av saneringsprogrammet i tingsrätten i genomsnitt 10 månader år 2024, 12 månader under åren 2023–2019 och 11 månader under åren 2018–2017. Saneringsförfaranden som ledde till att saneringsprogrammet fastställdes där fastställandet av saneringsprogrammet varade mindre än 6 månader var enligt statistiken 5 stycken år 2024 och år 2023, 0 stycken år 2022, 3 stycken år 2021 och 4 stycken år 2020. Antalet saneringsförfaranden som varade mindre än 6 månader förefaller ha minskat något från tidigare och var 10 stycken 2018, 14 stycken 2017, 24 stycken 2016 och 13 stycken 2015.

Konkursombudsmannens byrå publicerade den 28 januari 2025 [en utredning](#) om längden på de saneringsförfaranden som inleddes under åren 2021–2024. Enligt utredningen varade de saneringsförfaranden som inleddes 2023 och som avslutades med ett fastställande av saneringsprogrammet (tot. 124 st.) som kortast 63 dagar och som längst 494 dagar. Medeltalet var 262 dagar och medianen 247 dagar. De saneringsförfaranden som inleddes 2022 och som avslutades med ett fastställande av saneringsprogrammet (tot. 109 st.) varade som kortast 154 dagar och som längst 536 dagar. Medeltalet var 290 dagar och medianen 282 dagar. De saneringsförfaranden som inleddes 2021 och som avslutades med ett fastställande av saneringsprogrammet (tot. 115 st.) varade som kortast 1 dag och som längst 837 dagar. Medeltalet var 315 dagar och medianen 291 dagar. I fråga om uppgifterna för 2023 bör det beaktas att totalt 20 förfaranden fortfarande var anhängiga när utredningen gjordes (14.1.2025).

Bedömning av nuläget

Ett snabbt fastställande av ett saneringsprogram är snabbare och enklare både för dem som har del i saken och domstolen än en fullskalig behandling av programförslaget. I princip minskar ett snabbare och enklare saneringsförfarande även de kostnader och den anseendeskada (insolvensstigma) som orsakas gäldenären. Med beaktande av dessa fördelar är det i princip motiverat att möjliggöra ett snabbt fastställande av saneringsprogrammet även i situationer av skuldkonvertering. Det behövs en närmare bedömning av under vilka förutsättningar ett snabbt fastställande av saneringsprogrammet kan möjliggöras i situationer av skuldkonvertering där även aktieägarnas behov av rättsskydd i skuldkonverteringssituationer beaktas.

Förutsättningarna för ett snabbt fastställande av saneringsprogrammet består av totalt fyra element: bestämmelser om tillräckligt understöd, hörande av dem som har del i saken, följderna av att underlåta att höra dem och hinder för fastställande av programmet. Nedan behandlas innehållet i bestämmelserna i fråga och bedöms deras lämplighet för situationer där det i ett saneringsprogram som ska fastställas snabbt ingår förslag om skuldkonvertering och där man därför i ett snabbt fastställande ska beakta även aktieägarnas behov av rättsskydd.

Enligt den gällande lagen tillämpas i ett snabbt fastställande av ett saneringsprogram ett högre ställt majoritetskrav än vid fastställande genom gruppmajoritet. Dessutom ska ett ytterligare krav tillämpas vid snabbt fastställande enligt vilket varje betydande borgenär ska godkänna saneringsprogrammet. Ett snabbt fastställande skiljer sig från fastställande med gruppmajoritet också så att borgenärerna i ett snabbt fastställande inte indelas i grupper, ingen omröstning om programförslaget ordnas och det således inte bedöms huruvida kravet på majoritet uppfylls i förhållande till antalet borgenärer som röstat om programförslaget och det totala beloppet av deras fordringar utan i förhållande till totalbeloppet av alla kända borgenärs fordringar.

I fråga om aktieägare är det i praktiken mycket svårt att uppfylla ett majoritetskrav som är bundet till motsvarande nivå. Om ett godkännande anpassat efter majoritetskravet i 92 § 1 mom. i lagen om företagssanering måste fås av aktieägare som äger aktier med ett röstetal som är minst 70 procent av bolagets totala röstetal, och varje sådan aktieägare, som äger aktier vars röstetal är minst 10 procent av det totala röstetalet för bolagets aktier, ställs kravet på majoritet ännu högre än vad som för närvarande förutsätts vid beslut på en bolagsstämma om aktieemission till borgenärer. Enbart det att röstetalet för de aktieägare som gett sitt godkännande jämförs med det totala röstetalet i bolaget i ett snabbt fastställande gör detta förfarande till ett närmast oanvändbart alternativ vid skuldkonvertering eftersom det i stora gäldenärsbolag med bred ägarbas kan vara besvärligt bara att nå aktieägarna. Därför vore det ändamålsenligare att utforma ett krav på majoritet som tillämpas på aktieägarna på något annat sätt som verkligen gör ett snabbt fastställande möjligt.

Ett ännu besvärligare alternativ är bestämmelser som baserar sig på det alternativa kravet på majoritet som avses i 92 § 1 mom. 2 punkten i lagen om företagssanering. Enligt det gäller om förslaget till saneringsprogram är framförhållet på det sätt som avses i det alternativa kravet på majoritet, dvs. om gäldenären enligt programförslaget ska betala minst 25 procent av varje borgenärs sammanlagda fordringsbelopp senast ett år efter det att saneringsprogrammet fastställdes, räcker det för snabbt fastställande av saneringsprogrammet med ett skriftligt godkännande av alla sådana kända borgenärer vilkas fordringar totalt är minst 60 procent av borgenärernas totala fordringsbelopp och av varje borgenär vars fordringsbelopp uppgår till minst 10 procent av borgenärernas totala fordringsbelopp.

Det alternativa kravet på majoritet fogades till paragrafen i samband med den revidering som trädde i kraft 2023. Bestämmelsen gjorde det möjligt att vid bedömningen av om saneringsprogrammet kan fastställas snabbt ta hänsyn till hur mycket skulderna sätts ned och hur betalningsprogrammet är uppbyggt. Eftersom behovet att sätta ner skulderna allmänt taget ökar när de ekonomiska svårigheterna förvärras uppmuntrade bestämmelsen också till planering av saneringsåtgärder och till att ett saneringsprogram som har stöd av de största borgenärerna kan fastställas i ett tillräckligt tidigt skede (RP 251/2022 rd, s. 87).

Det alternativa kravet på majoritet och främjandet av tillämpningen av skuldkonvertering har emellertid ett eget samband genom att det i det alternativa kravet på majoritet inte har specificerats på vilket sätt den avsedda prestationen på 25 procent av den ursprungliga skulden ska betalas. Av bestämmelsen om det alternativa kravet på majoritet följer således inget hinder för att det prestationsbelopp av den ursprungliga skulden som förutsätts i bestämmelsen betalas genom ersättande prestationer som är skäliga med hänsyn till borgenärens verksamhetsområde och ställning, t.ex. som aktier i gäldenärsbolagets (se 44 § 2 mom. 2 punkten i lagen om företagssanering).

Enligt den gällande lagen skiljer sig ett snabbt fastställande av saneringsprogrammet från ett fastställande av saneringsprogrammet genom gruppmajoritet även genom att domstolen i ett snabbt fastställande av saneringsprogrammet inte sätter tidsfrister för hörandet av borgenärerna

som i ett fullskaligt saneringsförfarande, men också i ett snabbt förfarande ska borgenärerna ges tillfälle att bli hörda och domstolen ska i samband med programförslaget tillställas en utredning om hörandet av borgenärerna. Utredningen gäller dels hur och när programförslaget har delgetts andra än de borgenärer som godkänt förslaget, dels hur och när de har getts tillfälle att yttra sig om det. Dessutom ska domstolen utöver utredningen tillställas de skriftliga yttrandena från de borgenärer som motsatt sig förslaget.

Bestämmelsen gör det möjligt att granska att det under fria former ordnade hörandet är behörigt som förutsättning för ett snabbt fastställande av saneringsprogrammet i domstol; om domstolen utifrån det material den har fått anser att parterna inte har getts behörigt tillfälle att bli hörda innan programförslaget tillställdes domstolen för fastställelse kan domstolen besluta att programförslaget inte fastställs och rättsverkningarna inte träder i kraft.

Sett till situationer av skuldkonvertering är det väsentligt att även aktieägarna med hänsyn till deras behov av rättsskydd får en behörig möjlighet att ta del av innehållet i programförslaget och vid behov påtala upptäckta brister i det. Väsentligt är också att domstolen underrättas om aktieägarnas eventuella iakttagelser för att den ska kunna beakta iakttagelserna när den prövar fastställandet. Det finns dock inget hinder för att också aktieägarna hörs på det sätt som avses i ett påskyndat förfarande, dvs. framför allt utan de tidsfrister som sätts för hörandet av dem som har del i saken i ett fullskaligt saneringsförfarande.

Den gällande lagen om företagssanering utgår från att en borgenär trots vad som föreskrivs i den lagen kan yrka betalning för sin fordran och utöva sina rättigheter som borgenär, om borgenären inte har getts tillfälle att bli hörd före ett snabbt fastställande av saneringsprogrammet. Med andra ord skyddas borgenärerna genom att det föreskrivs att borgenärernas rättigheter förblir i kraft trots att saneringsprogrammet har fastställts i snabb ordning om borgenärerna av en eller annan orsak inte har hörts. Skyddet är emellertid inte absolut. Om det måste antas att borgenären på annat sätt har fått kännedom om att förfarandet har inletts tillämpas 47 § 2 mom. i lagen om företagssanering om att okända skulder upphör.

Sett till situationer av skuldkonvertering är det värt att beakta att det inte torde vara möjligt att erbjuda aktieägare som inte har hörts i samband med ett snabbt fastställande samma skydd. Det här beror på att en skuldsanering är en bestående åtgärd: om saneringsprogrammet fastställs och skuldkonverteringen genomförs spåds de befintliga aktieägarnas ägarandel ut och åtgärden kan senare inte återkallas. Detta understryker ytterligare vikten av att säkerställa att aktieägarna hörs på behörigt sätt när det ansöks om snabbt fastställande av ett saneringsprogram där fastställandet leder till att aktieägarnas rättigheter i bolaget ändras.

Enligt den gällande lagen om företagssanering är det inte möjligt med ett snabbt fastställande av saneringsprogrammet om det finns ett hinder för fastställande av programmet i anknytning till borgenärernas ställning, saneringsprogrammets innehåll eller felaktigheter i förfarandet.

I en situation av skuldkonverteringen är det motiverat att förutsätta att det inte heller förekommer ett hinder som gäller aktieägarnas minimiskydd (likställdhet, jämförelse med konkurs) som ska tryggas i lagen om företagssanering.

2.2.6 Genomförande av saneringsprogrammet och ändringssökande

Nuläge

I lagen om företagssanering föreskrivs att när saneringsprogrammet har fastställts bestäms villkoren för saneringsskulderna och andra i programmet reglerade rättsförhållanden enligt programmet (57 § 1 mom. i lagen om företagssanering).

Verkställigheten av bolagsrättsliga arrangemang om vilka beslut fattas med stöd av aktiebolagslagen avviker från ikraftträdandet av skuldregleringar som baserar sig på saneringsprogrammet. Bolagsstämman beslut om aktieemission, emission av optionsrätt eller någon annan särskild rätt och ändring av bolagsordningen träder inte i kraft direkt när bolagsstämman fattar beslutet utan verkställigheten av dem förutsätter vissa åtgärder. Ett beslut om ändring av bolagsordningen ska utan dröjsmål anmälas för registrering och får inte verkställas förrän det har registrerats (5 kap. 30 § 2 mom. i aktiebolagslagen). Beslut om aktieemission mot vederlag ska anmälas för registrering, om nya aktier emitteras. Anmälan ska göras utan obefogat dröjsmål, dock senast en månad efter beslutet (9 kap. 7 § 1 mom. i aktiebolagslagen). När nya aktier har tecknats kan de anmälas för registrering först efter det att de till fullo har betalats och eventuella andra villkor uppfyllts. Registeranmälan ska göras utan obefogat dröjsmål och vid behov i flera omgångar med beaktande av dels aktieägarnas rättigheter, dels de kostnader som anmälan åsamkar bolaget (9 kap. 14 § 1 mom. i aktiebolagslagen). En ny aktie medför ägar rättigheter från registreringen, om inte en senare tidpunkt bestäms i emissionsbeslutet. Aktier medför dock ägar rättigheter senast ett år efter registreringen (9 kap. 15 § 1 mom. i aktiebolagslagen). Om registrering av beslut om vederlagsfri emission och aktier föreskrivs på liknande sätt i aktiebolagslagen (9 kap. 17–18 § i aktiebolagslagen). Beslut om emission av optionsrätter och andra särskilda rättigheter ska utan obefogat dröjsmål anmälas för registrering, dock senast en månad efter beslutet (10 kap. 4 § 1 mom. i aktiebolagslagen). På emission av aktier som grundar sig på optionsrätter och andra särskilda rättigheter (inkl. registrering av aktier) tillämpas vad som i aktiebolagslagen föreskrivs om registrering av aktier som grundar sig på emission mot vederlag (9 kap. 7 § 1 mom. i aktiebolagslagen).

Aktiebolagets styrelse kan besluta att ogiltigförklara egna aktier som innehas av bolaget. Ogiltigförklaringen ska utan dröjsmål anmälas för registrering. Aktierna är ogiltiga när anmälan har registrerats (15 kap. 12 § 1 mom. i aktiebolagslagen).

Aktiebolagsrättsligt bedöms verkställigheten av bolagsstämman beslut närmast med stöd av 6 kap. 2 § 2 mom. i aktiebolagslagen; styrelsens ledning får inte följa sådana beslut av bolagsstämman som strider mot aktiebolagslagen eller bolagsordningen och således är ogiltiga. Av detta följer att en ogiltighetsgrund som gäller beslutet kan leda till ett mellantillstånd under vilket det är osäkert om ogiltigheten sätts i kraft eller inte. Verkställigheten under mellantillståndet ska bedömas från fall till fall. Om det är klart att beslutet är ogiltigt, är det vanligtvis bäst att avhålla sig från verkställighet, om inte felet kan åtgärdas med samtycke eller förbindelser som fås av aktieägarna om att de inte kommer att klandra beslutet. Om anmälan till registret ska göras med stöd av beslutet, gör registermyndigheten i ett sådant fall inte heller någon registeranteckning innan klandertiden har utgått (*Manne Airaksinen – Pekka Pulkkinen – Vesa Rasinaho: Osakeyhtiölaki I-II*, Alma Talents webbpublikation). Men i andra fall (t.ex. om frågan om ogiltigheten lämnar rum för tolkning och det är osannolikt att någon med framgång kommer att klandra beslutet) kan det vara i bolagets intresse att beslutet sätts i kraft genast.

Eftersom ett besluts eventuella ogiltighet inte förhindrar att det verkställs kan effekterna av ett redan verkställt beslut i vissa fall förbli i kraft eftersom verkställigheten av beslutet inte kan återkallas. Det här kan bl.a. bero på att en förvärvare av en aktie eller en särskild rättighet skyddas mot beslutets ogiltighet på grundval av värdepappersrättsliga bestämmelser. Det är t.ex. möjligt att ett beslut om aktieemission är ogiltigt, men aktiebrevet eller värdeandelen som gäller aktien som getts utifrån beslutet har av tecknaren överlåtits vidare till en person som är i god tro beträffande beslutets ogiltighet. Om förvärvaren av ett aktiebrev eller en värdeandel kan åberopa emissionsbeslutet trots ogiltighetsgrunden det belastas av sägs denne få s.k. invändningsskydd mot bolaget (Airaksinen – Pulkkinen – Rasinaho, Osakeyhtiölaki I-II, Alma Talents webbpublikation).

Aktiebolagslagen tar separat hänsyn till att domstolens avgörande i ett mål om klander av bolagsstämmans beslut kan ha inverkan på omständigheter som ska antecknas i handelsregistret. Ett sådant beslut kan vara t.ex. en dom i ett ärende om klandertalan som gäller ett beslut som ska antecknas i handelsregistret, som ett beslut om aktieemission eller ändring av bolagsordningen. Om avgörandet gäller en omständighet som ska antecknas i handelsregistret, ska domstolen utan ogrundat dröjsmål underrätta registermyndigheten om sitt avgörande. Domstolen ska göra registeranmälan också om att dess avgörande har vunnit laga kraft (24 kap. 6 § i aktiebolagslagen). Eftersom avgörandet ska anmälas utan ogrundat dröjsmål, torde det i praktiken ofta finnas skäl att först anmäla om avgörandet med omnämnande av att det är utan laga kraft, och därefter separat om att laga kraft har vunnits om så är fallet. Bestämmelsen (utan ”ogrundat” dröjsmål) har emellertid avsetts ha en så vid formulering att domstolen beroende på situationen kan överväga om den väntar på att avgörandet ska vinna laga kraft innan den gör anmälan till registermyndigheten eller om den gör anmälan om avgörandet och dess laga kraft separat.

Bedömning av nuläget

Bestämmelsen i lagen om företagssanering om rättsverkningarna av fastställandet av saneringsprogrammet, dvs. bestämmandet av villkoren för saneringsskuldena och andra rättsförhållanden i enlighet med programmet, kan i sig tillämpas även på de bolagsrättsliga förhållandena med grund i saneringsprogrammet. Samtidigt kan verkställigheten av sådana bolagsrättsliga förhållanden förutsätta särskilda åtgärder som kan anknyta bl.a. till teckning av aktier, betalning av teckningspriset för aktier och registrering av aktier. Av det som föreslås i propositionen följer att man i ett saneringsförfarande framöver kan få till stånd ett beslut om att erbjuda skuldkonvertering som är bindande för gäldenärsbolaget och dess organ, medan genomförandet av skuldkonverteringen för gäldenärsbolagets borgenärs del också framöver bygger på frivillighet. Efter att saneringsprogrammet har fastställts gäller det således för borgenärerna att bedöma om de vill utöva sin på saneringsprogrammet baserade rätt till skuldkonvertering.

Till följd av det som sägs ovan ska registreringen i handelsregistret av bolagsrättsliga åtgärder baserade på saneringsprogrammet beaktas i bestämmelserna om skuldkonvertering. I bestämmelserna bör man för det första granska de bolagsrättsliga åtgärderna i anknytning till fastställandet av ett saneringsprogram som ersätter bolagsstämmans beslut i det föreslagna förfarandet. Samtidigt bör man i bestämmelserna också granska att inte bara det saneringsprogram som ersätter bolagsstämmans beslut, utan också de aktier som emitteras utifrån programmet, ska registreras när de har betalats.

Eftersom det i propositionen föreslås att det i saneringsprogrammet kan bestämmas om sådana bolagsrättsliga åtgärder (aktieemission, emission av optionsrätter eller andra särskilda rättigheter, ändring av bolagsordningen, ogiltigförklaring av aktier) vilkas genomförande

förutsätter anmälan till och registrering i handelsregistret behöver det när bestämmelserna om skuldkonvertering utarbetas bedömas vilken verkan sökande av ändring i beslutet om fastställande av saneringsprogrammet har på verkställandet av åtgärderna i programmet genom registrering.

Hjälp med utarbetandet av bestämmelserna kan sökas i genomförandet av förfaranden motsvarande dem som ska fastställas i saneringsprogrammet när beslut om dem fattas i ett bolagsrättsligt förfarande enligt aktiebolagslagen. Det är motiverat att bedöma effekterna av ändringssökande i ett beslut om fastställelse av saneringsprogrammet på genomförandet av programmet i likhet med vad som sägs om tillämpningen av aktiebolagslagen ovan. Regleringens utgångspunkt är då att en registrering i handelsregistret av bolagsrättsliga åtgärder som baserar sig på saneringsprogrammet inte förutsätter att beslutet om fastställelse av saneringsprogrammet vinner laga kraft. Samtidigt följer av detta att man genom ändringssökande i ett beslut om fastställelse av saneringsprogrammet inte onödigt kan fördröja genomförandet av programmet. Effekterna av ett framgångsrikt ändringssökande i ett beslut om fastställelse av saneringsprogrammet på anteckningarnas bestånd i handelsregistret ska bedömas från fall till fall. Samtidigt torde det vara behovligt att i lagen om företagssanering med tanke på de nämnda situationerna ta in en bestämmelse om fullföljdsdomstolens avgörande om omständigheter som ska antecknas i handelsregistret och om avgörandets laga kraft.

2.2.7 Beslut om att skuldreglering och saneringsprogram ska förfalla

Nuläge

Enligt 64 § 1 mom. i lagen om företagssanering kan domstolen på yrkande av en borgenär bestämma att en i saneringsprogrammet fastställd skuldreglering som gäller borgenären ska förfalla, om gäldenären på ett väsentligt sätt har åsidosatt sin skyldighet enligt saneringsprogrammet gentemot borgenären och inte har fullgjort den inom en av borgenären förelagd skälig tilläggstid.

Enligt 5 mom. har en borgenär för vars del skuldregleringen förfaller samma rätt till betalning som i det fall att något saneringsprogram inte hade fastställts. Gäldenären ska dock inte betala dröjsmålsränta på skulden under den tid skuldregleringen var i kraft, om inte domstolen av något särskilt skäl bestämmer annat.

Enligt 65 § 1 mom. i lagen om företagssanering kan domstolen på yrkande av övervakaren eller en borgenär bestämma att saneringsprogrammet ska förfalla, om 1) det efter att programmet har fastställts framkommer omständigheter som enligt 53 § 2 mom. hade hindrat att programmet fastställs om de då hade varit kända, 2) gäldenären har brutit mot programmet för att gynna någon borgenär och förseelsen inte är ringa, eller 3) det finns en i programmet fastställd grund för att programmet ska förfalla och gäldenären har brutit mot programmet så väsentligt att det inte längre finns förutsättningar att genomföra det.

Om det bestäms att saneringsprogrammet ska förfalla, är det enligt 3 mom. inte längre giltigt, och borgenärerna har samma rätt till betalning ur saneringsskulden som om programmet inte hade fastställts. Att programmet förfaller inverkar inte på giltigheten av redan företagna rättshandlingar.

Enligt förarbetena till lagen har begreppet ”rättshandling” använts i vid bemärkelse. Även om det bestäms att saneringsprogrammet ska förfalla, förblir t.ex. på basis av det vidtagna bolagsrättsliga åtgärder och arrangemang gällande personalens ställning liksom också åtgärder för överlåtelse av egendom och eventuella finansieringsarrangemang i kraft. De rättsliga

verkningarna av att programmet förfaller utsträcker sig således framför allt till skuldregleringar som ingår i programmet. Dessutom avbryts verkställigheten av programmet beträffande andra eventuellt återstående delar (RP 182/1992 rd, s. 104).

Enligt 66 § 1 mom. i lagen om företagssanering förfaller saneringsprogrammet om gäldenären försätts i konkurs innan saneringsprogrammet har slutförts. En borgenärs rättigheter i konkursen bestäms härvid som om något saneringsprogram inte hade fastställts.

Högsta domstolen kom i sitt avgörande HD:1996:91 fram till att det att saneringsprogrammet förfallit i en konkurs inte inverkar på omvandlingen av skulden till kapitallån och sålunda inte på dess ställning i betalningsordningen. I sin motivering till avgörandet stödde sig högsta domstolen bl.a. på att omvandlingen av ett lån till ett kapitallån som bolagsrättslig åtgärd inte hörde till skuldsaneringsmetoderna i 44 § i lagen om företagssanering och hänvisade till förarbetena gällande 65 § i den lagen, vilka har behandlats ovan.

I rättslitteraturen har det bedömts att det även handlar om att en borgenär som samtycker till konvertering av sina fordringar ökar sin risk vid gäldenärens insolvens. Den risken realiserar i gäldenärens konkurs. Sålunda blir den ökade risk som borgenären genom sin viljeyttring har samtyckt till skenbar, om det av att saneringsprogrammet förfaller följer att borgenärens rättigheter återfås (*Matti Engelberg – Tuomas Hupli – Seppo Villa: Velkakonversio – Mahdollisuus lisäarvoon omistajille ja velkojille*, Alma Talent 2022, s. 171).

Bedömning av nuläget

Utifrån det som konstateras ovan kan det anses klart att en skuldkonvertering inte bör kunna bestämmas förfalla och inte heller bör förfalla när hela saneringsprogrammet förfaller. I praktiken skulle det leda till svårbemästrade situationer om alla rättsförhållanden som ändrar till följd av en skuldkonvertering återfås när ett saneringsprogram förfaller. Så är det i synnerhet när det handlar om ett bolag där aktierna ingår i värdeandelssystemet.

För genomförandet av en skuldkonvertering ska det i saneringsprogrammet bestämmas om både skuldreglering och behövliga bolagsrättsliga åtgärder för att reglera skulden. Den gällande lagstiftningen kan anses vara tydlig i det hänseendet att de bolagsrättsliga åtgärder som redan vidtagits utifrån ett saneringsprogram, som t.ex. aktier i ett gäldenärsföretag som tecknats i en emission till borgenärerna eller ändringar i bolagsordningen, inte påverkas om programmet i fråga förfaller. Det kan ändå vara behövligt att förtydliga den gällande lagstiftningen till den del det handlar om bestånd för ersättande prestationer som betalats till borgenärerna.

Förtydligandet syftar till att säkerställa att en skuldkonvertering varken som skuldreglering eller som bolagsrättslig åtgärd förfaller, och att den rätt en borgenär som mottagit en ersättande prestation har till prestation enligt skuldens ursprungliga villkor inte återfås även om det bestäms att saneringsprogrammet ska förfalla eller om gäldenärsbolaget försätts i konkurs.

2.3 Frågor om andra aspekter än saneringsförfarandets förlopp

2.3.1 Betalning av teckningspriset för aktier genom kvittning

Nuläge och bedömning av nuläget enligt lagen om företagssanering

I samband med beredningen av propositionen bedömdes även på vilket sätt bestämmelserna om kvittning i lagen om företagssanering påverkar genomförandet av en skuldkonvertering.

Både i ett tidigt och ett normalt saneringsförfarande är rättsverkan av att förfarandet inleds (beroende på kanal för förfarandet antingen automatiskt eller på ansökan) ett indrivningsförbud som gäller gäldenärens saneringsskulder (19 § i lagen om företagssanering). En borgenär har dock under saneringsförfarandet rätt att på motsvarande grunder som i en konkurs använda sin fordran till kvittning mot en skuld som borgenären har till gäldenären när förfarandet inleds (19 § 3 mom. i lagen om företagssanering). Betalnings- och indrivningsförbuden är i kraft tills saneringsprogrammet fastställs eller saneringsförfarandet upphör (28 § 2 mom. i lagen om företagssanering). När saneringsprogrammet fastställs, ersätter dess innehåll de tidigare villkoren i gäldenärens och borgenärernas rättsförhållande och borgenärernas rättigheter gentemot gäldenären bestäms enligt programmet (57 § 1 mom. i lagen om företagssanering).

I ett förfarande i enlighet med propositionen grundar sig genomförandet av en skuldkonvertering på saneringsprogrammet och aktiernas teckningspris betalas först efter att saneringsprogrammet har fastställts. Även om betalningen av teckningspriset då ses som en slags kvittning av borgenärens fordran är de ovan beskrivna bestämmelserna om kvittning i lagen om företagssanering inte längre tillämpliga. Lagen om företagssanering innehåller bestämmelser om kvittning endast för den tid företagssaneringsförfarandet varar. Bestämmelserna förhindrar således inte betalning av teckningspriset, utan villkoren för rättsförhållandena bestäms utifrån det fastställda saneringsprogrammet. Det finns således inte behov av ändringar i lagen om företagssanering till denna del.

Nuläge och bedömning av nuläget enligt aktiebolagslagen

Vid sidan av bestämmelserna om kvittning i lagen om företagssanering har även aktiebolagslagens bestämmelser om betalning av aktiernas teckningspris genom kvittning betydelse för genomförandet av skuldkonverteringen.

I 9 kap. 10 § 2 mom. i aktiebolagslagen förbjuds att teckningspriset kvittas mot bolagets samtycke. Den nämnda bestämmelsen skyddar således bolaget mot s.k. tvångskvittning som sker på yrkande av aktietecknaren. Om aktietecknaren har fordringar hos bolaget skulle denna utan bestämmelsen i enlighet med de allmänna obligationsrättsliga bestämmelserna ofta kunna kvitta teckningsprisskulden mot sin fordran på bolaget oberoende av bolagets vilja. Bestämmelsen i 9 kap. 10 § 2 mom. i aktiebolagslagen gör det möjligt att betala teckningspriset genom kvittning antingen med samtycke av bolagets styrelse eller genom en bestämmelse i emissionsbeslutet. I fråga om skuldkonverteringar bestäms kvittning av aktiernas teckningspris som en del av saneringsprogrammet varför det finns behov att avvika från tillämpningen av 9 kap. 10 § 2 mom. i aktiebolagslagen.

Samtidigt har bestämmelserna i 12 kap. i aktiebolagslagen om kapitallån betydelse när betalning av aktiernas teckningspris genom kvittning bedöms. Av definitionen av kapitallån i kapitlets 1 § följer bl.a. att ett sådant låns kapital under bolagets verksamhetstid får återbetalas och ränta betalas endast till den del beloppet av bolagets fria egna kapital och samtliga kapitallån vid betalningstidpunkten överskrider förlusten enligt bolagets balansräkning för den senast avslutade räkenskapsperioden eller enligt balansräkningen i ett nyare bokslut (1 mom. 2 punkten). Den nämnda begränsningen gäller utöver betalning i pengar dessutom i princip även andra betalningssätt. En viktig form för kapitalåterbetalning som begränsningen gäller är i praktiken att kvitta kapitallånet eller dess ränta mot kapitallånets borgenärs skuld till bolaget. Av begränsningen följer som regel att kapitallån kan kvittas när de allmänna förutsättningarna för kvittning annars uppfylls endast till den del det kan betalas tillbaka enligt 12 kap. 1 § 1 punkten i aktiebolagslagen. Det har dock gjorts avvikelser från den kvittningsbegränsning lagen utgår från på så sätt att kapitallån med borgenärens samtycke kan användas som betalning för en ökning av aktiekapitalet (12 kap. 1 § 3 punkten i aktiebolagslagen). Obligationsrättsligt kan

en sådan ändring betyda t.ex. att kapitallånet används för kvittning av teckningspriset för aktier eller någon annan rättighet i form av eget kapital. Således kan kapitallån enligt 12 kap. 1 § 3 mom. i aktiebolagslagen vara konverteringslån (jfr 10 kap. 1 § 2 mom. i aktiebolagslagen) och det kan vara förenat med en skyldighet till konvertering av lånet (jfr 10 kap. 1 § 1 mom. i aktiebolagslagen). Om kapitallånet är förbundet med en rätt till byte mot aktier tillämpas till denna del på beslutsfattandet bestämmelserna i 10 kap. i aktiebolagslagen. Av detta följer att användningen av kapitallån för genomförandet av skuldkonvertering inte är förknippad med sådana hinder eller begränsningar som följer av aktiebolagslagen som gör att det behövs särskilda bestämmelser om skuldkonvertering. Av aktiebolagslagen eller andra lagar följer inte heller andra begränsningar för att använda efterställda fordringar som avses i 6 § 1 mom. 3 och 4 punkten i lagen om den ordning i vilken borgenärerna ska få sin betalning ([1578/1992](#)) för att genom kvittning betala teckningspriset för aktier som emitteras vid skuldkonvertering.

2.3.2 Erbjudande- och flaggningsskyldigheter enligt värdepappersmarknadslagen samt inlösenskyldigheten enligt aktiebolagslagen

Nuläge

Enligt 11 kap. 19 § i värdepappersmarknadslagen ([746/2012](#)) ska en aktieägare vars röstandel ökar till över 30 procent eller till över 50 procent av det röstetal som målbolagets aktier medför (*gräns för skyldigheten att lämna erbjudande*) efter det att målbolagets aktier har tagits upp till handel på en reglerad marknad eller på ansökan av emittenten eller med emittentens samtycke på en multilateral handelsplattform (*den som är skyldig att lämna erbjudande*) lämna ett offentligt uppköpserbjudande på alla andra aktier som målbolaget har emitterat samt på de värdepapper som målbolaget har emitterat och som berättigar till aktier.

Enligt förarbetena till lagen är syftet med reglerna om skyldigheten att lämna erbjudande att skydda bolagets övriga aktieägare i en situation där det bestämmande inflytandet i bolaget koncentreras till en aktieägare eller instanser som agerar tillsammans. Skyldigheten till att lämna erbjudande omfattar förutom aktier även andra värdepapper som emitteras av målbolaget som berättigar till aktier (RP 6/2006 rd, s. 44).

Inom rättslitteraturen har skyldigheten till erbjudande karaktäriserats som ett minoritetsskydd i dess marknadsform. Syftet är att hantera risken för att kränka en minoritet genom att ge minoriteten exit-rätt med vars hjälp minoriteten kan avstå från sina aktier till ett lagstadgat minimipris om det i målbolaget sker en negativ förändring som konkretiserar risken att en minoritet kränks när beslutanderätten koncentreras (*Jarmo Parkkonen – Mårten Knuts: Arvopaperimarkkinen*, 5., reviderad upplaga, Talentum 2014, s. 493–494).

Värdepappersmarknadslagens bestämmelser om uppköpserbjudanden grundar sig huvudsakligen på kraven i direktivet om uppköpserbjudanden. Enligt artikel 5.1 i direktivet ska medlemsstaterna om en person innehar värdepapper i ett bolag som avses i artikel 1.1 och dessa värdepapper, tillsammans med befintligt innehav av dessa värdepapper och innehav hos personer som handlar i samförstånd med den personen, direkt eller indirekt ger den personen en bestämd andel av röstetalet i bolaget varigenom den personen får kontroll över bolaget, säkerställa att den personen är förpliktigad att lämna ett erbjudande för att skydda minoritetsaktieägarna i bolaget. Detta erbjudande ska så snart som möjligt riktas till alla innehavare av dessa värdepapper och omfatta hela deras innehav till ett skäligt pris enligt definitionen i artikel 5.4.

Skyldigheten att lämna erbjudande är emellertid inte absolut, utan direktivet om uppköpserbjudanden såväl förpliktar som även tillåter medlemsstaterna att föreskriva om vissa undantag från detta.

Enligt artikel 4.5 tredje stycket i direktivet om uppköpserbjudanden ska medlemsstaterna för det första säkerställa att den ovan beskrivna artikeln 5.1 inte tillämpas om resolutionsverktyg, resolutionsbefogenheter och resolutionsmekanismer som föreskrivs i [Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/59/EU](#) avdelning IV eller [Europaparlamentets och rådets förordning \(EU\) 2021/23](#) avdelning V tillämpas. Enligt artikel 48.1 i den nämnda förordningen hör till dessa verktyg, befogenheter och mekanismer bl.a. befogenheter att konvertera skuldinstrument eller andra åtaganden utan säkerhet i en central motpart i resolution till dennes äganderättsinstrument för denna centrala motpart eller ett broinstitut till vilken tillgångar, rättigheter, skyldigheter eller åtaganden vad gäller den centrala motparten i resolution har överförts (led f) samt befogenheter att sänka och även att sänka till noll, det nominella värdet av äganderättsinstrument i en central motpart i resolution, och att dra in sådana äganderättsinstrument (led h).

I Finland har detta undantag verkställts genom 11 kap. 21 § 6 mom. i värdepappersmarknadslagen. Enligt det uppkommer det ingen skyldighet att lämna ett obligatoriskt uppköpserbjudande, om överskridningen av gränsen för skyldigheten att lämna erbjudande beror på att Verket för finansiell stabilitet, som avses i lagen om myndigheten för finansiell stabilitet ([1195/2014](#)), utövar resolutionsbefogenheter enligt 9–11 kap. i lagen om resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag ([1194/2014](#)). Ingen skyldighet uppkommer heller, om överskridningen av gränsen för skyldigheten att lämna erbjudande beror på tillämpning av sådana resolutionsverktyg, resolutionsbefogenheter och resolutionsmekanismer som föreskrivs i avdelning V i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/23.

Enligt artikel 4.5 andra stycket i direktivet om uppköpserbjudanden, förutsatt att de allmänna principerna i artikel 3.1 följs, får medlemsstaterna i de regler som de utfärdar eller inför i enlighet med direktivet föreskriva undantag från dessa regler antingen i) genom att införa sådana undantag i sina nationella bestämmelser för att beakta omständigheter som fastställs på nationell nivå och/eller ii) genom att ge sina tillsynsmyndigheter, om de är behöriga, befogenhet att, för att beakta omständigheter enligt led i, eller under andra särskilda omständigheter, frånga de nationella bestämmelserna, i det senare fallet genom ett motiverat beslut.

I Finland ingår möjligheten att med tillsynsmyndighetens beslut frånga skyldigheten att lämna erbjudande i 11 kap. 26 § 1 mom. i värdepappersmarknadslagen. Enligt momentet kan Finansinspektionen av särskilda skäl på ansökan bevilja undantag från skyldigheten att lämna erbjudande och från andra skyldigheter enligt 11 kap. i värdepapperslagen, förutsatt att undantaget inte strider mot de allmänna bestämmelserna i 1 kap. 2–4 § i värdepappersmarknadslagen eller mot de allmänna principerna i 7 och 8 § i 11 kap. i värdepappersmarknadslagen och i artikel 3 i direktivet om uppköpserbjudanden.

Med de allmänna bestämmelser som det hänvisas till i bestämmelsen avses förbudet mot att förfara i strid mot god värdepappersmarknadssed, förbud mot att lämna osann eller vilseledande information samt skyldigheten till opartiskt tillhandahållande av tillräcklig information (1 kap. 2–4 § i värdepappersmarknadslagen). Dessutom avses med de allmänna principer som det hänvisas till skyldigheten att behandla innehavare av värdepapper opartiskt samt skyldigheten att främja genomförandet av uppköpserbjudanden (11 kap. 7–8 § i lagen om värdepappersmarknadslagen). I bestämmelsen hänvisas det vidare till de allmänna principer som det föreskrivs om i artikel 3.1 i direktivet om uppköpserbjudanden som är följande:

- a) Alla innehavare av värdepapper av samma slag i ett målbolag ska behandlas lika, och om en person förvärvar kontrollen över ett bolag ska övriga värdepappersinnehavare skyddas.
- b) Innehavarna av värdepapper i ett målbolag ska ges tillräcklig tid och information för att kunna fatta ett välgrundat beslut om erbjudandet. När ett målbolags styrelse ger värdepappersinnehavarna råd ska den ge sina synpunkter på hur ett genomförande av erbjudandet kommer att påverka sysselsättningen, anställningsvillkoren och placeringen av bolagets verksamhet.
- c) Målbolagets styrelse ska handla med beaktande av de intressen som bolaget i sin helhet har och får inte förvägra värdepappersinnehavarna möjligheten att ta ställning till erbjudandet.
- d) Marknaderna för värdepappren i målbolaget, bolaget som lämnar erbjudande eller något annat bolag som berörs av erbjudandet får inte otillbörligen påverkas, så att kursen på värdepappren stiger eller faller på ett konstlat sätt och marknadernas normala funktionssätt snedvrids.
- e) En budgivare får tillkännage ett erbjudande först efter att ha säkerställt att kontant vederlag, om sådant erbjuds, till fullo kan erläggas och först efter att ha vidtagit alla rimliga åtgärder för att säkerställa erläggandet av varje annat slag av vederlag.
- f) Ett erbjudande avseende värdepappren i ett målbolag får inte hindra bolaget från att bedriva sin verksamhet under längre tid än vad som är skäligt.

Enligt förarbetena till 11 kap. 26 § 1 mom. i värdepappersmarknadslagen kan de särskilda skäl för att undantagslov ska beviljas från skyldigheten att lämna erbjudande vara bl.a. rösträttsöverföring inom en och samma krets som har bestämmande inflytande, generationsväxling och överskridning av gränsen för skyldigheten att lämna erbjudande med anledning av en teckningsgaranti som ställts för att säkerställa teckningsrätten i en situation där övriga aktieägare inte utnyttjar sin teckningsrätt. Ett särskilt skäl kan också vara att gränsen för skyldigheten att lämna erbjudande överskrids i ett arrangemang vars syfte är att trygga målbolagets fortsatta verksamhet då det råkat i ekonomiska svårigheter, eller i samband med en företagsreglering vars syfte inte är att få bestämmande eller betydande inflytande i målbolaget. Också den omständigheten att aktieägare som inte är beroende av ett arrangemang som överskrider gränsen för skyldigheten att lämna erbjudande har fått tillräcklig information om arrangemanget före bolagsstämman och vid bolagsstämman har understött arrangemanget, kan vara ett särskilt skäl att bevilja undantag från skyldigheten att lämna erbjudande (RP 32/2012 rd, s. 151).

Med stöd av 11 kap. 31 § i värdepappersmarknadslagen har Finansinspektionen utfärdat närmare föreskrift om grunderna för beviljande av de undantag som avses i bestämmelsen. Enligt föreskriften grundar sig prövningen av undantagstillstånd på en helhetsbedömning. I bedömningen beaktas bl.a. de allmänna principer som föreskrivs i värdepappersmarknadslagen och direktivet om uppköpserbjudanden samt vilken inverkan undantagstillståndet har på minoritetsaktieägarnas faktiska ställning. När beviljande av undantagstillstånd prövas beaktas också huruvida målbolagets minoritetsaktieägare i förväg visste om arrangemanget eller hade möjlighet att påverka dess innehåll. Enligt föreskriften kan ett särskilt skäl för att bevilja undantag från skyldigheten att lämna erbjudande vara t.ex. att gränsen för skyldigheten att lämna erbjudande överskrids vid arrangemang som syftar till att garantera fortsatt verksamhet i målbolag som är i ekonomiska svårigheter. Dessutom konstateras i föreskriften att om inte minoritetsaktieägarnas ställning har tryggats i tillräcklig mån på något annat sätt är förutsättningen för att ett undantag från skyldigheten att lämna erbjudande ska kunna beviljas att beslutet om arrangemanget ska fattas vid målbolagets bolagsstämma. Målbolaget ska då offentliggöra tillräcklig information om det planerade arrangemanget före bolagsstämman. Vid den bolagsstämma som beslutar om arrangemanget ska arrangemanget understödjas av de av målbolagets aktieägare som är oberoende i förhållande till arrangemanget med minst två

tredjedelars majoritet av de avgivna rösterna ([Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar 9/2013: Offentligt uppköpserbjudande och skyldighet att lämna](#) (s. 27–28)).

I samband med värdepappersmarknadslagens bestämmelser om skyldigheten att lämna erbjudande finns det också skäl att nämna samma lags bestämmelser om flaggningsskyldigheten samt bestämmelserna i aktiebolagslagen om inlösen av minoritetsaktier.

Enligt 9 kap. 5 § i värdepappersmarknadslagen ska en aktieägare anmäla sin ägar- och röstandel till målbolaget och Finansinspektionen (*flaggningsanmälan*) när andelen uppnår, överskrider eller underskrider 5, 10, 15, 20, 25, 30, 50 eller 90 procent eller två tredjedelar av röstetalet eller totalantalet aktier i målbolaget (*flaggningsgräns*). Enligt 6 § i samma kapitel hänförs till andelar som avses i ovan nämnda 5 § även aktieägares rätt att förvärva, avyttra eller utnyttja rösträtt som följer med aktier som andra personer äger i bolaget.

Enligt 18 kap. 1 § i aktiebolagslagen har den som innehar mer än nio tiondelar av bolagets samtliga aktier och röster (*inlösare*) rätt att till det gängse priset lösa in de övriga aktieägarnas aktier. En aktieägare vars aktier kan lösas in (*minoritetsaktieägare*) har på motsvarande sätt rätt att kräva inlösen av sina aktier. Enligt 18 kap. 2 § 1 mom. i aktiebolagslagen ska inlösaren utan dröjsmål underrätta bolaget om att sådan inlösenrätt och inlösenskyldighet som avses i 1 § har uppkommit eller upphört. Enligt 2 mom. i samma paragraf ska bolaget efter att av inlösaren ha fått en sådan underrättelse som avses i 1 mom. eller annan tillförlitlig utredning om att inlösenrätt och inlösenskyldighet har uppkommit eller upphört utan dröjsmål göra registeranmälan om att inlösenrätt och inlösenskyldighet har uppkommit eller upphört.

I praktiken följer ett i 18 kap. i aktiebolagslagen avsett inlösenförfarande ofta på förfarandet för uppköpserbjudande i värdepappersmarknadslagen när den som lämnat erbjudandet via uppköpserbjudandet har fått över nio tiondedelar av aktierna och vill lösa in också resten av minoritetsaktierna

Bedömning av nuläget

Om aktierna i ett gäldenärsbolag som ansökt om företagssanering är föremål för offentlig handel (dvs. noterade antingen på Helsingforsbörsens huvudlista eller en First North-handelsplats) är det i praktiken möjligt att en enskild betydande borgenärs röstandel ökar så att den överskrider gränsen för skyldigheten att lämna erbjudande enligt värdepappersmarknadslagen som en följd av genomförandet av en skuldkonvertering som ingår i ett sådant bolags saneringsprogram. Detta kan hända i synnerhet om någon av bolagets befintliga aktieägare samtidigt är en betydande borgenär i bolaget och tecknar mer aktier i bolaget mot sina fordringar på bolaget i samband med en företagssanering.

Av denna anledning har också skyldigheten att lämna erbjudande som det föreskrivs om i värdepappersmarknadslagen betydelse i samband med införandet av bestämmelser om skuldkonvertering, varför det bör bedömas närmare huruvida det finns behov av att föreskriva om ett undantag från skyldigheten att lämna erbjudande som tillämpas i situationer där skuldkonvertering används.

I nuläget leder bestämmelserna om skyldigheten att lämna erbjudande i praktiken till att en sådan saneringsborgenär, vars röstandel i gäldenärsbolaget som följd av en skuldkonvertering ökar så att den överskrider gränsen för skyldigheten att lämna anbud enligt värdepappersmarknadslagen, antingen måste lämna ett offentligt uppköpserbjudande på även alla andra aktier och värdepapper som berättigar till aktier i gäldenärsbolaget än de denne tecknat i enlighet med saneringsprogrammet, eller ansöka om tillstånd hos Finansinspektionen

för att avvika från den skyldighet att lämna erbjudande som uppkommit till följd av skuldkonverteringen.

De bestämmelser om skuldkonvertering som föreslås i den här propositionen syftar till att utifrån allt tydligare förutsättningar möjliggöra en rekonstruktion av kapitalstrukturen i bolag som saneras och den vägen främja tillämpning av skuldkonvertering i företagssanering. Möjligheten att det uppkommer en skyldighet att lämna erbjudande till följd av att skuldkonvertering har tillämpats är emellertid en sådan extra osäkerhetsfaktor i den samlade reglering som föreslås i propositionen, vilken kan omintetgöra det förhandlingsresultat som uppnåtts om rekonstruktion av bolagets kapitalstruktur, och därigenom i praktiken minska borgenärernas intresse för skuldkonvertering när saneringsprogrammet i enlighet med de bestämmelser som föreslås i propositionen bereds, behandlas eller verkställs. Sålunda kan reglering om skyldigheten att lämna erbjudande i praktiken vara till skada för genomförandet av syftet med regleringen om skuldkonvertering och inte bidra till att främja tillämpningen av skuldkonvertering vid företagssanering.

Särskilda skäl för att avvika från skyldigheten att lämna erbjudande enligt värdepappersmarknadslagen är den överskridning av gränsen för att lämna erbjudande i regleringar i syfte att trygga fortsatt verksamhet i ett målbolag i ekonomiska svårigheter som nämns i förarbetena till lagen och Finansinspektionens föreskrift. Enligt förarbetena till lagen kan en särskild orsak även vara att aktieägarna har fått tillräcklig information om regleringarna före bolagsstämman och understött arrangemanget på bolagsstämman. Enligt Finansinspektionens föreskrift förutsätter ett undantag från skyldigheten att lämna erbjudande ett beslut av målbolagets bolagsstämman (understöd av målbolagets aktieägare som är oberoende i förhållande till arrangemanget med minst två tredjedelars majoritet av de avgivna rösterna) om inte minoritetsaktieägarnas ställning har tryggats i tillräcklig mån på något annat sätt.

Det är således möjligt att en sökande redan utifrån den gällande lagstiftningen i ett enskilt fall kan beviljas undantag från en sådan skyldighet att lämna erbjudande som anknyter till en skuldsanering som genomförs för att trygga verksamhetsförutsättningarna för ett bolag i ekonomiska svårigheter och som i enlighet med den i propositionen föreslagna regleringen grundar sig på ett saneringsprogram som beretts och behandlats med hänsyn till aktieägarnas behov av rättsskydd och som har fastställts i domstol. Dessutom är det möjligt att fastställelse av saneringsprogrammet eller fullföljande av åtgärder och regleringar i enlighet med saneringsprogrammet i programmet förenas med ett villkor att Finansinspektionen beviljar undantag från skyldigheten att lämna erbjudande. I vilket fall som helst är både behovet att ansöka om undantag i varje enskilt fall och den rättsliga osäkerheten om huruvida ett sådant beviljas sådana omständigheter som för en borgenär som överväger skuldkonvertering i praktiken kan minska skuldkonverteringens användbarhet som saneringsmetod. Dessutom följer av att i varje enskilt fall ansöka om och bevilja undantag extra kostnader och en onödig administrativ börda för både de borgenärer som vidtar skuldkonvertering samt Finansinspektionen i dess egenskap av tillståndsmyndighet.

För att möjligheten till att det uppkommer skyldighet att lämna erbjudande till följd av en skuldkonvertering inte ska inverka på borgenärernas incitament att vidta eller låta bli att vidta en skuldkonvertering, och för att tillämpningen av bestämmelserna om skyldigheten att lämna erbjudande inte ska leda till en onödig administrativ börda för borgenärerna och tillsynsmyndigheten är det motiverat att föreskriva om ett avgränsat undantag från skyldigheten att lämna erbjudande i samband med införandet av bestämmelser om skuldkonvertering på så sätt att det inte uppkommer någon skyldighet att lämna erbjudande i situationer där överskridningen av gränsen för skyldigheten att lämna erbjudande beror på genomförandet av

ett saneringsprogram som har fastställts i enlighet med den reglering som föreslås i propositionen.

För de övriga aktieägarna i gäldenärsbolaget innebär det att det föreskrivs om ett undantag att aktieägarna i fråga inte i samband med att en skuldkonvertering genomförs får det skydd som bestämmelserna om skyldigheten att lämna erbjudande i andra förhållanden ger dem som minoritetsaktieägare i bolaget. Utöver det att undantag från skyldigheten att lämna erbjudande i en kontext som avser företagssanering ska granskas med hänsyn till behovet av rekonstruktion av gäldenärsföretagets hela kapitalstruktur (inkl. borgenärerna) bedöms undantag från denna skyldighet inte heller i övrigt vara en oskälig följd för minoritetsaktieägare av att regleringen om skuldkonvertering införs.

Det här beror för det första på att en företagssanering handlar om att rekonstruera företaget och i sista hand undvika konkurs genom att vidta de åtgärder som behövs, vilket på lång sikt ligger i alla aktieägars intresse. Värdet på aktierna i ett bolag i ekonomiska svårigheter kan också sjunka mycket lågt på grund av den insolvensrisk som bolaget är förknippad med, varvid vederlaget vid uppköpserbjudande i princip inte blir särskilt högt. Om saneringen av bolaget lyckas och verksamheten fortsätter på en sundare grund kan både bolagets ägare, borgenärer och andra intressentgrupper ha mer ekonomisk nytta att vänta senare. Då leder genomförandet av målbolagets saneringsintresse genom skuldkonvertering vanligtvis till att minoritetsaktieägarnas ställning inte till följd av undantaget från skyldigheten att lämna erbjudande kan bli mer ogynnsam än den skulle bli om skyldigheten att lämna erbjudande skulle gälla även en överskridning av gränsen för denna skyldighet till följd av att skuldkonvertering använts.

Dessutom tas det hänsyn till aktieägarnas behov av rättsskydd i samband med skuldkonvertering på det sätt det enligt propositionen föreslås i bestämmelserna om utarbetandet, behandlingen och fastställelsen av förslaget till saneringsprogram i lagen om företagssanering. Enligt dem har aktieägarna rätt att få information om ett förslag till saneringsprogram som påverkar deras ställning och att kommentera det samt att delta i omröstningen för att godkänna eller förkasta förslaget. Ett saneringsprogram som påverkar aktieägarnas ställning ska även till innehållet utarbetas så att kravet på jämlik behandling av aktieägarna inte åsidosätts och att aktieägarna inte på grund av programmet försätts i en sämre ställning än vid gäldenärsbolagets konkurs. Också dessa omständigheter talar för bedömningen att minoritetsaktieägarnas ställning inte utgör hinder för att föreskriva om undantag från skyldigheten att lämna erbjudande för situationer där skuldkonvertering används.

Något hinder för en dylik reglering följer inte heller av direktivet om uppköpserbjudanden där artikel 4.5 andra stycket tillåter att medlemsstaterna avviker från bestämmelser som antagits eller införts med stöd av direktivet för att beakta förhållanden som anges på nationell nivå förutsatt att de allmänna principerna i artikel 3.1 i direktivet följs. När undantag från skyldigheten att lämna erbjudande i samband med skuldkonvertering bedöms är främst kraven i artikel 3.1 a resp. 3.1 c av betydelse, dvs. kravet att alla innehavare av värdepapper av samma slag i ett målbolag ska behandlas lika resp. att målbolagets styrelse ska handla med beaktande av de intressen som bolaget i sin helhet har. Det bedöms att de bestämmelser i lagen om företagssanering och i aktiebolagslagen som ska tillämpas vid skuldkonvertering i tillräcklig utsträckning uppfyller de krav som ställs för undantag till följd av de ovan nämnda allmänna principerna.

Det är också möjligt att enskilda borgenärs ägar- och röstandelar överskrider eller uppnår även flaggningsgränsen i värdepappersmarknadslagen till följd av att skuldkonvertering genomförs. Eftersom flaggningsgränserna är fler än gränserna för skyldigheten att lämna erbjudande och

flaggningsgränserna också har satts på en klart lägre nivå än gränserna för skyldigheten att lämna erbjudande är en överskridning av flaggningsgränsen i praktiken en sannolikare följd av en skuldkonvertering än att gränsen för skyldigheten att lämna erbjudande överskrids. Dessutom är det i praktiken möjligt att en eller flera befintliga aktieägares ägar- och röstandel i gäldenärsbolaget sjunker under flaggningsgränsen som en följd av en genomförd skuldsanering.

Bestämmelserna om flaggningsskyldigheten i värdepappersmarknadslagen syftar till att trygga placerarnas möjlighet till opartisk information om ett noterat bolags ägar- och rösträttsstruktur och förändringar i dem. Med beaktande av detta syfte är det motiverat att placerarnas möjligheter till opartisk information om ägar- och rösträttsstrukturen i ett noterat bolag och förändringarna i dem tryggas även när ändringarna grundar sig på ett saneringsprogram som har fastställts i enlighet med de bestämmelser som föreslås i propositionen. På det sätt som det föreslås i propositionen ska aktieägarna också medan saneringsförfarandet pågår informeras om beredningen av sådana ändringar, men detta anses inte skapa behov eller utgöra grund för att avvika från flaggningsskyldigheten när ändringar genomförs. Det föreslås således inga ändringar i eller undantag från bestämmelserna om flaggningsskyldigheten.

Det bedöms inte heller behövas ändringar i aktiebolagslagens bestämmelser om inlösen av minoritetsaktier. Uppkomsten av inlösenrätt och inlösenskyldighet i enlighet med aktiebolagslagen förutsätter en avsevärt större koncentration av innehavet än för skyldigheten att lämna erbjudande enligt värdepappersmarknadslagen. Därför är det osannolikare, dock inte omöjligt, att den gräns som satts i aktiebolagslagen överskrids till följd av att en skuldkonvertering genomförs. Sålunda ska det för avvikelse från den inlösenrätt och inlösenskyldighet som följer av en avsevärd koncentration av innehavet emellertid finnas synnerligen vägande grunder, och sådana har inte identifierats när propositionen bereddes.

I samband med att propositionen bereddes ansågs det däremot motiverat att aktiebolagslagens lagstiftning om inlösen av minoritetsaktier tillämpas även i situationer där uppkomsten av inlösenrätt eller inlösenskyldighet beror på genomförandet av en skuldkonvertering som grundar sig på ett saneringsprogram som har fastställts i enlighet med de bestämmelser som föreslås i propositionen. Eftersom bestämmelserna i fråga ska beaktas när saneringsprogrammet utarbetas, styr bestämmelsernas eventuella effekter också för sin del på vilket sätt det är ändamålsenligt att i varje enskilt fall utarbeta innehållet i saneringsprogrammet till de delar som gäller skuldkonvertering.

3 Målsättning

Syftet med den reglering som föreslås i propositionen är att verkställa skrivningarna i statsminister Petteri Orpos regeringsprogram om införande av skuldkonvertering vid företagssanering (se även avsnitt 1.1 (*Bakgrund*)). I den skuldkonvertering som avses i regeringsprogrammet kan en del av företagets skulder omvandlas till aktier i gäldenärsbolaget även mot aktieägarnas vilja.

Syftet med den reglering av skuldkonvertering som föreslås i propositionen är att förbättra möjligheterna att sanera kapitalstrukturen i ett bolag i ekonomiska svårigheter och på så sätt främja uppnåendet av det mål för företagssaneringen som avses i lagen om företagssanering. Ett ytterligare mål är att förbättra konkurrenskraften som investeringsobjekt särskilt för finländska företag som emitterar obligationslån på den internationella marknaden och därigenom främja tillgången till internationell skuldfinansiering i Finland.

Lagen om företagssanering stiftades år 1993. Efter att lagen stiftades har verksamhetsmiljön förändrats väsentligt, särskilt för de företag som får finansiering från den internationella

kapitalmarknaden. Med tanke på tillgången på internationell skuldfinansiering är det viktigt att säkerställa att ett bolags borgenärer har tillräckliga medel för att trygga sina fordringar även vid olika krissituationer i bolagets verksamhet.

När man ser till att lagstiftningen om företagssanering fungerar och är uppdaterad och möjligheterna att lyckas med saneringarna förbättras, främjas samtidigt också målet att undvika onödiga konkurser, vilket på lång sikt även ligger i det finländska företagsfältets och dess intressentgruppers intresse.

4 De viktigaste förslagen

4.1 Skuldkonvertering som metod för företagssanering

4.1.1 Utgångspunkter

Den gällande lagstiftningen gör det möjligt att betala gäldenärsbolagets saneringsskuld genom ersättande prestationer som består av aktier i gäldenärsbolaget. Den gällande lagstiftningen förutsätter dock att beslut om de bolagsrättsliga åtgärder, såsom aktieemission riktad till borgenärer, som behövs för att åstadkomma sådana ersättande prestationer fattas vid gäldenärsbolagets bolagsstämma, varvid det i praktiken inte är möjligt att åstadkomma sådana ersättande prestationer utan gäldenärsbolagets aktieägares medverkan.

Införande av skuldkonvertering enligt regeringsprogrammet förutsätter att den gällande lagstiftningen ändras så att det i praktiken är möjligt att betala gäldenärsbolagets saneringsskuld med ersättande prestationer som består av aktier i gäldenärsbolaget även utan gäldenärsbolagets aktieägares medverkan. Med andra ord ska ett saneringsprogram där borgenärerna erbjuds möjlighet att teckna aktier i gäldenärsbolaget mot deras fordringar på gäldenärsbolaget i fortsättningen kunna fastställas och verkställas även mot aktieägarna i gäldenärsbolagets vilja.

För att genomföra skuldkonvertering på ett ändamålsenligt sätt kan dessutom vissa andra bolagsrättsliga åtgärder förutsättas (optionsrätt eller andra särskilda rättigheter, ändring av bolagsordningen, ogiltigförklaring av innehav) som det är nödvändigt att kunna bestämma om i saneringsprogrammet på samma sätt som vid emission av aktier i gäldenärsbolaget.

4.1.2 Definition av konversionssanering och regleringens struktur

I propositionen föreslås att införandet av skuldkonvertering enligt regeringsprogrammet sker genom nya bestämmelser som fogas till lagen om företagssanering.

Till lagen fogas för det första det nya begreppet *konversionssanering* som avser ett saneringsförfarande som tillämpas på ett aktiebolag och där förslaget till saneringsprogram innehåller sådana i 44 § 2 mom. 2 punkten avsedda skuldregleringar till följd av vilka ägarandelarna hos aktieägarna i gäldenärsbolaget förändras (3.1 §). Dessutom fogas till lagen nya bestämmelser om saneringsprogrammets innehåll, behandling, fastställande och genomförande som ska tillämpas vid de konversionssaneringar som anges i lagen.

Av den föreslagna regleringslösningen följer att aktieägarna i gäldenärsbolaget ska ges tillfälle att delta i behandlingen av ett programförslag som påverkar deras rättigheter i enlighet med lagen om företagssanering. Då ersätter ett saneringsprogram som behandlats och fastställts i enlighet med lagen om företagssanering det bolagsrättsliga beslutsfattandet om skuldkonvertering. Av den föreslagna regleringslösningen följer dessutom att de nya bestämmelserna i lagen om företagssanering inte påverkar saneringar där skuldkonvertering inte

föreslås, utan sådana saneringar kan genomföras i enlighet med gällande lagstiftning som hittills.

4.1.3 Konversionssaneringens förhållande till aktiebolagslagen

Eftersom den föreslagna regleringslösningen innebär att ett saneringsprogram som behandlats och fastställts i enlighet med lagen om företagssanering ersätter det bolagsrättsliga beslutsfattandet om genomförande av skuldkonvertering, är det nödvändigt att till lagen om företagssanering foga nya bestämmelser om konversionssaneringens förhållande till aktiebolagslagen (3 a §).

Med stöd av de nya bestämmelserna är det för det första möjligt att vid konversionssanering avvika från vissa bestämmelser i aktiebolagslagen om beslut om emission samt optionsrätter och andra särskilda rättigheter. För att det vid en konversionssanering ska vara möjligt att emittera nya aktier av olika slag eller ändra gäldenärsbolagets befintliga aktiestruktur på något annat ändamålsenligt sätt för att genomföra en skuldkonvertering, är det med stöd av de nya bestämmelserna möjligt att avvika även från vissa bestämmelser i aktiebolagslagen om beslut om ändring av bolagsordningen.

4.2 Saneringsförfarandets förlopp vid skuldkonvertering

4.2.1 Ansökan om saneringsförfarande

I propositionen föreslås inga ändringar i bestämmelserna om ansökan om företagssanering. En bedömning av nuläget i ärendet och slutsatser utifrån bedömningen ingår i avsnitt 2.2.2 (*Ansökan om saneringsförfarande*).

4.2.2 Uppgörande av förslag till saneringsprogram

4.2.2.1 Utredarens förhandlingsskyldighet

Till utredarens centrala uppgifter hör att planera saneringens innehåll och göra upp ett saneringsprogram. För att fullgöra dessa uppgifter ska utredaren enligt gällande lag förhandla med gäldenären, borgenärsdelegationen och vid behov med borgenärerna. Det handlar om generella mål och riktlinjer.

I propositionen föreslås att utredarens befintliga förhandlingsskyldighet kompletteras så att utredaren vid konversionssanering vid behov även ska förhandla med aktieägarna i gäldenärsbolaget (40.2 §). För en yrkeskunnig utredare är detta i sig uppenbart även utan en uttrycklig bestämmelse, så förslaget praktiska betydelse är inte särskilt stor. Förslaget är närmast ett uttryck för att den reglering av skuldkonvertering som föreslås i propositionen breddar urvalet av tillgängliga metoder för utarbetande av saneringsprogram och därigenom också kan påverka vad och med vem utredaren bör diskutera när hen utarbetar saneringsprogrammet.

4.2.2.2 Innehållet i förslaget till saneringsprogram

Genomförandet av regleringen av skuldkonvertering förutsätter att särskilda behov i anslutning till konversionssanering beaktas i bestämmelserna om innehållet i saneringsprogrammet i lagen om företagssanering. Dessa behov hänför sig å ena sidan till säkerställandet av att de aktieägare och borgenärer som deltar i behandlingen av ett saneringsprogram som gäller konversionssanering har tillgång till tillräcklig information för att bedöma de föreslagna

ändringarna i sina rättsförhållanden och motiveringarna till dem, och å andra sidan även till säkerställandet av att ändringar i rättsförhållandena mellan borgenärer och aktieägare enligt saneringsprogrammet kan verkställas (bl.a. registrering av aktieemission, teckning av aktier och betalning av teckningspriset, registrering av aktier).

I propositionen föreslås en ny bestämmelse om specificering av nödvändiga åtgärder och arrangemang för genomförande av skuldkonvertering i saneringsprogrammet (42 a §). Informationskraven enligt den nya bestämmelsen gäller för det första de bolagsrättsliga åtgärder som nämns i den föreslagna 3 a § där det vid konversionssaneringen är möjligt att avvika från de bolagsrättsliga beslutskraven enligt aktiebolagslagen. Med stöd av bestämmelsen ska det av saneringsprogrammet i huvudsak framgå de centrala villkoren för nämnda arrangemang (bl.a. riktad emissionen till borgenärer, teckning eller användning av aktie eller särskild rättighet mot saneringsskuld, aktiens teckningspris och värdet av den fordran som används för att betala aktien genom kvittning, teckningstiden för aktien eller rättigheten) på ett sätt som motsvarar beslut enligt aktiebolagslagen om emission av aktier och/eller av optionsrätter eller andra särskilda rättigheter i fråga om borgenärer och aktieägare. Av saneringsprogrammet ska dessutom framgå de ändringar i bolagsordningen som föreslås för genomförandet av konversionssaneringen i fråga om aktier av olika slag.

I den nya bestämmelsen beaktas dessutom att det vid en konversionssanering kan vara nödvändigt att ogiltigförklara befintliga aktier i bolaget på grund av att aktieägarnas innehav eller en del av det skrivs ned för att följa betalningsordningen mellan borgenärerna och aktieägarna.

4.2.3 Påbörjande av behandlingen av förslaget till saneringsprogram

När förslaget till saneringsprogram är klart börjar behandlingen av förslaget med att de som har del i saken ges tillfälle att ta del av förslaget och framföra sin åsikt om det. Vid en konversionssanering ska också aktieägarna i gäldenärsbolaget ges tillfälle att delta. Förfarandebestämmelserna i lagen om företagssanering som gäller påbörjande av behandlingen av programförslag är så allmänt formulerade att hörande av aktieägarna i sig inte förutsätter ändringar i bestämmelserna i fråga.

Det föreslås dock att det fogas en bestämmelse enligt vilken utredaren vid en konversionssanering kan sköta delgivningen av programförslaget till aktieägarna i gäldenärsbolaget på det sätt som kallelse till gäldenärsbolagets bolagsstämma utfärdas och stämmohandlingar sänds (72.2 §). Syftet är å ena sidan att säkerställa att utredaren kan sköta delgivningen av programförslaget till aktieägarna i gäldenärsbolaget på ett sätt som är ändamålsenligt särskilt med tanke på gäldenärsbolagets storlek och antalet aktieägare samt å andra sidan att delgivningen av programförslaget inte förutsätter att aktieägarna i gäldenärsbolaget måste börja använda helt nya delgivningssätt, utan att man vid delgivningen av programförslaget kan utnyttja de kommunikationsmetoder som redan används i gäldenärsbolaget.

Det föreslås också att det till lagen fogas en bestämmelse om hur aktieägarnas yttranden kan lämnas till utredaren (81.4 §). Bestämmelsen motsvarar i tillämpliga delar vad som i gällande lag föreskrivs om hur borgenärer eller gäldenären lämnar utredaren yttranden.

4.2.4 Godkännande och fastställande av förslag till saneringsprogram

4.2.4.1 Utgångspunkter

Enligt den gällande lagen om företagssanering ska domstolen fastställa förslaget till saneringsprogram, om förutsättningar för fastställande finns enligt antingen 50 §, 51–53 § eller 54 § i lagen och något annat inte följer av 55 §. Dessutom kan saneringsprogrammet fastställas genom ett sådant snabbt förfarande som avses i 92 § i lagen.

I propositionen föreslås att alla alternativa sätt att fastställa ett saneringsprogram ska vara tillgängliga även vid konversionssanering, och därför ska bestämmelserna om varje alternativ kompletteras med nya bestämmelser som ska tillämpas vid konversionssanering.

4.2.4.2 Fastställelse med samtycke av alla borgenärer

Vid konversionssanering innebär enhällig fastställelse (50 §) av saneringsprogrammet att programmet fastställs på den grunden att alla borgenärer och aktieägare samtycker till det. Om aktieägarna och borgenärerna enhälligt godkänner saneringsprogrammet, kan programmet avvika från det skydd för aktieägare och borgenärer som föreskrivs i lagen.

4.2.4.3 Fastställelse med samtycke av gruppmajoriteter

Utgångspunkter. Vid konversionssanering innebär fastställelse med gruppmajoriteter (51–53 §) att saneringsprogrammet fastställs på den grunden att en majoritet av alla borgenärsgrepp och av aktieägarna samtycker till det. Aktieägarna utgör en grepp som deltar i omröstningen om förslaget till saneringsprogram. Aktieägarnas röstetal i denna grepp bestäms utifrån deras bolagsrättsliga röstetal så att eventuella bestämmelser i bolagsordningen om det röstetal som aktierna medför beaktas.

Krav på understöd från aktieägarna. I propositionen föreslås att aktieägarnas ståndpunkt i fråga om ett programförslag ska antas med enkel majoritet av de röster som angetts i denna röstningsgrepp. Genom propositionen underlättas således beslutsfattandet om bolagsrättsliga åtgärder som behövs för att genomföra en skuldkonvertering i fråga om kravet på kvalificerad majoritet enligt aktiebolagslagen. Det är möjligt att avvika från kravet på kvalificerad majoritet i det bolagsrättsliga beslutsfattandet särskilt eftersom aktieägarnas ställning utöver bestämmelserna om omröstningsförfarande även skyddas av bestämmelserna om hinder för fastställande av saneringsprogram i lagen om företagssanering. Vid tillämpningen av bestämmelserna kan man fästa uppmärksamhet vid bland annat genomförandet av den bolagsrättsliga likställighetsprincipen.

Genomförande av omröstning. I propositionen föreslås att nya bestämmelser om aktieägarnas omröstningsförfarande fogas till lagen om företagssanering (76 a §). Aktieägarnas omröstningsförfarande ska enligt förslaget grunda sig på att domstolen vid en konversionssanering också uppmanar aktieägarna att avge sina röster inom utsatt tid och utredaren ser till att röstningsuppmaningen, det slutliga programförslaget och parternas skriftliga röster även delges aktieägarna. Vid delgivningen kan man iaktta det förfarande som ska iakttas i gäldenärsbolaget när kallelse till bolagsstämma utfärdas och stämmohandlingar sänds.

För att underlätta genomförandet av omröstningsförfarandet föreskrivs en tidpunkt på grundval av vilken en aktieägars rätt att ge en röst ska bedömas. Det som i regel avgör rätten att delta är att aktieägaren är införd i aktieägarförteckningen eller har anmält sitt förvärv och lagt fram en

utredning vid en tidpunkt som utredaren bestämt. I ett bolag som hör till värdeandelssystemet bedöms deltagandet i omröstningen på basis av omröstningens avstämningsdag som bestäms särskilt. I lagen föreskrivs också om möjligheten för ägaren till en förvaltarregistrerad aktie att tillfälligt bli införd i aktieägarförteckningen för att delta i omröstningen. I förslaget ingår också en bestämmelse om utredarens möjlighet att sammankalla aktieägarna för avgivande av röster.

Enligt förslaget har utredaren rätt stor prövningsrätt i fråga om hur en omröstning genomförs. Användningen av prövningsrätten begränsas främst av att utredaren även på basis av aktieägarnas omröstningsförfarande ska kunna göra upp en utredning över rösterna och resultatet av omröstningen samt ge in rösterna och omröstningsutredningen till domstolen och svara för delgivningen av omröstningsutredningen.

4.2.4.4 Hinder för fastställande

I propositionen föreslås att bestämmelsen i lagen om företagssanering om hinder för fastställande av saneringsprogram kompletteras för att det ska vara möjligt att fastställa ett saneringsprogram som gäller konversionssanering samt för att säkerställa ett minimiskydd för aktieägarna i gäldenärsbolaget (53 §).

Enbart att det i saneringsprogrammet föreskrivs om bolagsrättsliga åtgärder som behövs för att genomföra en skuldkonvertering betraktas inte som ett hinder för fastställandet av programmet vid en konversionssanering. Detta beror på att aktieägarna vid en konversionssanering har möjlighet att delta i behandlingen av programförslaget i enlighet med lagen om företagssanering, varvid ett saneringsprogram som behandlats och fastställts i enlighet med lagen om företagssanering ersätter det bolagsrättsliga beslutsfattandet om de bolagsrättsliga åtgärder som behövs för att genomföra en skuldkonvertering och de bestämmelser i aktiebolagslagen som specificeras i 3 a § i propositionen inte tillämpas på beslutsfattandet.

Ett saneringsprogram som gäller konversionssanering kan trots förslaget inte fastställas, om programmets innehåll kränker de rättigheter som tillkommer en aktieägare i gäldenärsföretaget eller dennes berättigade intressen. Vid tillämpningen av ett hinder beaktas bland annat de bestämmelser i aktiebolagslagen som det enligt den föreslagna 3 a § inte är tillåtet att avvika från. En sådan central bestämmelse med tanke på en aktieägars rättsskydd är i synnerhet likställighetsprincipen i 1 kap. 7 § i aktiebolagslagen, som förbjuder beslut som är ägnade att ge en aktieägare eller någon annan en otillbörlig fördel till nackdel för bolaget eller någon annan aktieägare. En aktieägare kan fästa uppmärksamhet vid nämnda hinder i sitt yttrande om programförslaget utifrån vilket hindret ska bedömas i domstolens prövning av fastställandet av saneringsprogrammet.

Det föreslås också att det till lagen fogas ett helt nytt hinder enligt vilket ett saneringsprogram inte kan fastställas, om en aktieägare som röstat mot ett godkännande gör det sannolikt att en ägarandel som enligt programmet återstår för aktieägaren till sitt värde är mindre än den betalning som denne skulle få i gäldenärens konkurs.

4.2.4.5 Fastställelse utan samtycke av gruppmajoriteter

Vid en konversionssanering innebär fastställelse av saneringsprogrammet utan samtycke av gruppmajoriteter att saneringsprogrammet fastställs, även om den i lagen om företagssanering avsedda majoriteten inte uppnås i alla borgenärsgrupper eller aktieägarnas grupp (54 §). Förslaget innebär att till skillnad från den gällande lagen kan ett för aktieägarna i gäldenärsbolaget bindande beslut om skuldkonvertering i fortsättningen fås till stånd även mot aktieägarnas vilja.

I propositionen föreslås att man vid en konversionssanering i fråga om tvångsfastställelse av ett program ska tillämpa både de förutsättningar som följer av den gällande lagen om företagssanering och de ytterligare förutsättningar som föreslås. Enligt den gällande lagen om företagssanering förutsätter tvångsfastställelse av ett program bland annat att åtminstone en borgenärsgrupp har röstat för godkännande av programmet med en majoritet som avses i lagen och fordringarna för alla dem som avgett bifallsröst företräder minst en femtedel av fordringarna för alla de borgenärer som ska beaktas vid bedömningen av huruvida majoritetskravet uppfylls. Dessutom tillämpas den så kallade regeln om absolut prioritet enligt vilken betalning enligt programmet inte får tillfalla borgenärer med fordringar i sämre förmånsställning än i fråga om en borgenärsgrupp som röstat emot och som består av andra än säkerhetsborgenärer.

Vid konversionssanering ska för det första en ytterligare förutsättning tillämpas enligt vilken om programmet medför att rättsställningen försvagas för de borgenärer som skulle få betalningar i gäldenärens konkurs, ska en borgenärsgrupp som godkänner programmet vara en sådan grupp. Dessutom ska regeln om absolut prioritet i regel tillämpas förutom på förhållandena mellan borgenärsgруппerna även på förhållandet mellan borgenärer och aktieägare. Begränsade undantag från bestämmelsen är dock möjliga, eftersom aktieägarna utan hinder av bestämmelsen kan behålla en del av sitt innehav i gäldenärsbolaget i situationer där det finns skäl som gäller gäldenärsbolagets fortsatta affärsverksamhet, ytterligare kapitalisering eller tryggnad av förutsättningarna för genomförande av saneringsprogrammet eller andra vägande skäl.

Enligt den gällande lagen om företagssanering förutsätter tvångsfastställelse av ett saneringsprogram i ett tidigt saneringsförfarande att gäldenären ger sitt samtycke till tvångsfastställelse, förutom om gäldenären är ett sådant stort företag som avses i bokföringslagen. Bestämmelsen beror på det första insolvensdirektivet och ska därför tillämpas även vid en konversionssanering som genomförs i ett tidigt saneringsförfarande.

I propositionen föreslås att en liknande bestämmelse också ska tillämpas på konversionssaneringar som genomförs i ett normalt saneringsförfarande, eftersom det inte nödvändigtvis är ändamålsenligt att genomföra skuldkonvertering i de allra minsta företagen eller företagardrivna företagen utan att företagets ägare understöder det. Till skillnad från den bestämmelse som tillämpas i ett tidigt saneringsförfarande gäller den nya bestämmelsen dock endast sådana mikroföretag och små företag som avses i bokföringslagen. Enligt den nya bestämmelsen förutsätter tvångsfastställelse av ett program i dessa företag att aktieägarna vid omröstningen om programförslaget har godkänt förslaget.

4.2.4.6 Snabbt fastställande av saneringsprogram

Med snabbt fastställande av ett saneringsprogram avses ett förfarande där förfaringsskedena i anslutning till bland annat anmälan av fordringar, framförande av invändningar och yttranden om förslaget till saneringsprogram eller omröstning om förslaget inte behöver gås igenom fullständigt, utan ett förslag som fått tillräckligt stöd och som lämnats till domstolen med stödförklaringar kan direkt fastställas som saneringsprogram. I propositionen föreslås att det till lagen om företagssanering fogas en ny bestämmelse om snabbt fastställande av saneringsprogram vid konversionssanering (92 a §).

Vid en konversionssanering är det möjligt att snabbt fastställa saneringsprogrammet om både grundförutsättningarna för snabbt fastställande som föreskrivs i den gällande lagen och de ytterligare förutsättningar som föreskrivs i den nya bestämmelsen uppfylls. Liksom i ett fullständigt saneringsförfarande ska alla aktieägare i gäldenärsbolaget ges tillfälle att bli hörda och framföra sin åsikt om programförslaget även vid ett snabbt saneringsförfarande. I ett snabbt

saneringsförfarande kan dock aktieägarnas eventuella yttranden om innehållet och deras röster samlas in samtidigt, vilket påskyndar förfarandet jämfört med ett fullständigt saneringsförfarande.

Liksom vid ett fullständigt saneringsförfarande är syftet med yttrandena om innehållet att ge aktieägarna tillfälle att åberopa sådana omständigheter på basis av vilka de anser att saneringsprogrammet inte kan fastställas. Med sina röster meddelar aktieägarna om de antingen godkänner eller förkastar programförslaget. I förfarandet för snabbt fastställande ska kravet på aktieägarnas understöd vara på samma nivå som vid fastställelse med gruppmajoriteter. Kravet på understöd uppfylls då de aktieägare som sammanlagt innehar mer än hälften av det sammanlagda röstetalet hos de aktieägare som meddelat om de godkänner eller förkastar förslaget meddelar att de godkänner fastställandet av saneringsprogrammet. Inte heller i ett snabbt förfarande får det finnas något hinder för fastställande av saneringsprogram som hänför sig till likabehandling av aktieägare eller konkursjämförelse.

De ytterligare förutsättningarna som rör aktieägare motsvarar i stor utsträckning de grundläggande förutsättningarna för borgenärer, men i dem har man beaktat att processerna för att nå aktieägare och borgenärer och för deras ställningstagande kan vara olika, särskilt när gäldenärsföretaget är stort och dess ägande är splittrat.

4.2.5 Genomförande av saneringsprogrammet och ändringssökande

I propositionen föreslås att ett saneringsprogram som behandlats och fastställts i enlighet med de nya bestämmelserna om konversionssanering ersätter bolagsstämmans beslutsfattande om bolagsrättsliga åtgärder som behövs för att genomföra en skuldkonvertering (riktad emission och/eller emission av optionsrätter eller andra särskilda rättigheter, ändring av bolagsordningen). Även vid konversionssanering tillämpas på bolagsrättsliga rättsförhållanden som grundar sig på saneringsprogrammet i form av materiell granskning bestämmelsen i den gällande lagen om företagssanering som säger att när saneringsprogrammet har fastställts bestäms villkoren för saneringsskulden och andra i programmet reglerade rättsförhållanden enligt programmet (57.1 §).

Skuldkonvertering avviker dock från andra skuldregleringar som grundar sig på ett saneringsprogram i och med att verkställandet av de bolagsrättsliga åtgärder som behövs för att genomföra programmet förutsätter en separat registrering i handelsregistret. Därför föreslås i propositionen att det till lagen om företagssanering fogas en ny bestämmelse (57.4 §), enligt vilken anmälan till handelsregistret av bolagsrättsliga åtgärder som grundar sig på saneringsprogrammet ska höra till den för uppföljning av saneringsprogrammet utsedda övervakarens eller, om en övervakare inte har utsetts, till utredarens uppgifter. Anmälan ska göras utan obefogat dröjsmål, dock senast en månad efter det att saneringsprogrammet fastställdes.

Den föreslagna bestämmelsen tillämpas i stället för bestämmelserna i aktiebolagslagen om skyldighet att registrera emissionsbeslut, beslut om emission av optionsrätter och andra särskilda rättigheter och beslut om ändring av bolagsordningen. Den föreslagna bestämmelsen omfattar också situationer där gäldenärsbolagets aktier ogiltigförklaras på basis av saneringsprogrammet. När de borgenärer som utnyttjar möjligheten till skuldkonvertering tecknar sina aktier och bolaget anmäler nya aktier för registrering i handelsregistret ska aktiebolagslagen tillämpas.

I ett domstolsbeslut om fastställande av ett saneringsprogram får ändring sökas bland annat på den grunden att de bolagsrättsliga åtgärder som ingår i programmet inte är lagenliga. I lagen

föreslås inga särskilda bestämmelser om hur ett eventuellt ändringssökande påverkar verkställandet av de bolagsrättsliga åtgärder som behövs för att genomföra en skuldkonvertering. I propositionen föreslås dock att det till lagen om företagssanering fogas en ny bestämmelse (96.5 §), där man beaktar att sökande av ändring i ett beslut om fastställande av saneringsprogram kan om detta godkänns påverka det som antecknats i handelsregistret för att genomföra en skuldkonvertering. Enligt bestämmelsen ska fullföljdsdomstolen vid konversionssanering utan obefogat dröjsmål underrätta registermyndigheten om sitt avgörande som gäller en omständighet som ska antecknas i handelsregistret.

4.2.6 Beslut om att skuldreglering och saneringsprogram ska förfalla

Det föreslås att 64 § i lagen om företagssanering om när en skuldreglering förfaller ska kompletteras med en förtydligande bestämmelse av vilken det framgår att det vid en skuldkonvertering inte är fråga om sådan skuldreglering som domstolen på yrkande av en borgenär kan bestämma att ska förfalla. Till skillnad från andra skuldregleringar är skuldkonvertering en åtgärd av bestående karaktär.

Motsvarande bestämmelser som betonar en skuldkonverterings bestående karaktär fogas också till lagens 65 § om när ett saneringsprogram förfaller och 66 § om inverkan av konkurs på saneringsprogrammet. Av bestämmelserna framgår att en borgenär inte återfår sin rätt till den ursprungliga betalningen enligt avtalet även om det bestäms att programmet förfaller efter att skuldkonvertering har genomförts eller om gäldenärsbolaget försätts i konkurs efter att skuldkonvertering har genomförts.

4.3 Skyldighet att lämna erbjudanden enligt värdepappersmarknadslagen

Då en enskild borgenär tecknar aktier i gäldenärsbolaget till följd av en skuldkonvertering är det i praktiken möjligt att borgenärens röstandel i gäldenärsbolaget ökar till över den gräns för skyldigheten att lämna erbjudande som avses i 11 kap. 19 § i värdepappersmarknadslagen (dvs. över 30 eller 50 procent). Risken att överskrida gränsen för skyldigheten att lämna erbjudande till följd av en skuldkonvertering kan emellertid minska dess användbarhet som saneringsmetod, vilket inte främjar den föreslagna regleringens mål om att främja användningen av skuldkonvertering vid företagssanering.

Det föreslås därför att 11 kap. 21 § i värdepappersmarknadslagen kompletteras med en ny bestämmelse enligt vilken en överskridning av gränsen för skyldigheten att lämna erbjudande inte leder till en skyldighet att lämna ett obligatoriskt uppköpserbjudande på alla aktier i gäldenärsbolaget och på de värdepapper som berättigar till aktier när överskridningen av gränsen för skyldigheten att lämna erbjudande beror på genomförandet av ett saneringsprogram som fastställts i enlighet med den reglering som föreslås i propositionen.

5 De huvudsakliga konsekvenserna

5.1.1 Ekonomiska konsekvenser

5.1.1.1 Konsekvenser för företagen

Konsekvenser för gäldenärsföretagens ställning

Statistik över företagssaneringar samt den typiska storleksklassen och företagsformen för företag som ansöker om företagssanering behandlas ovan i avsnitt 2.1.1 (*Företagssanering i*

Finland). Av statistiken framgår bland annat att antalet företagssaneringar fortfarande kan anses vara litet jämfört med företagsbeståndet och antalet konkurser i Finland och att gäldenärsföretagen som ansöker om företagssanering i allmänhet är mycket små.

Enligt Statistikcentralens [struktur- och bokslutsstatistik över företag](#) fanns det sammanlagt 580 048 företag i Finland 2023. Sett till antalet anställda var 560 108 av dessa mikroföretag, 16 379 småföretag, 3 197 medelstora företag och 713 stora företag. Enligt den indelning som används i statistiken har mikroföretag färre än tio anställda, småföretag 10–49 anställda, medelstora företag 50–249 anställda och stora företag minst 250 anställda. Enligt den indelning som användes i statistiken var cirka 97 procent av företagen i Finland mikroföretag 2023.

Storleksindelningen av företagen som grundar sig på bokföringslagen beaktar förutom antalet anställda även balansomslutningen och omsättningen. Det finns ingen statistik som förenar alla tre faktorer som ska beaktas i företagets storleksindelning. Utifrån Statistikcentralens [struktur- och bokslutsstatistik över företag](#) vet man dock att 2023 hade sammanlagt 1 598 företag en omsättning som överskred gränsvärdet för att räknas som stora företag, vilket motsvarar cirka 0,3 procent av alla finländska företag, och sammanlagt hade 713 företag en personalstyrka som överskred gränsen för stora företag, dvs. cirka 0,1 procent av alla finländska företag 2023. Således har företag som uppfyller antingen ett eller två kriterier för stora företag och som därmed med stöd av bokföringslagen klassificeras som antingen medelstora eller stora företag endast utgjort en mycket liten andel av Finlands företagsbestånd 2023.

Enligt Statistikcentralens [statistik över konkurser och företagssaneringar](#) ansöktes under 2024 om företagssanering för sammanlagt 477 företag, 2023 för sammanlagt 449 företag och 2022 för sammanlagt 339 företag. För jämförelsens skull ansökte sammanlagt 3 488 företag om konkurs under 2024, sammanlagt 3 315 företag under 2023 och sammanlagt 2 654 företag under 2022. Antalet ansökningar om företagssanering och konkurs som inlett under de senaste åren har varit större än motsvarande antal ansökningar under de föregående åren på grund av den utdragna lågkonjunkturen. År 2024 mattades ökningen av antalet ansökningar om företagssanering och konkurs av något jämfört med ökningstakten 2023. År 2024 ansökte sex procent fler företag om företagssanering och fem procent fler företag om konkurs än 2023, medan 32 procent fler företag ansökte om företagssanering och 25 procent fler om konkurs 2023 jämfört med 2022.

Statistikcentralen för inte statistik över storleksklass eller företagsform för företag som ansökt om företagssanering. Av konkursombudsmannens byrås redogörelse för saneringsförfaranden som inlett 2015 och 2016 framgår dock att saneringsförfarandena i fråga fördelades enligt företagsbeståndet i Finland, dvs. största delen av de företag som ansökte om företagssanering var mikro- och småföretag. Enligt den indelning som baserar sig på de gränsvärden i bokföringslagen som gällde vid tidpunkten för utredningen inledde 188 mikroföretag, 80 småföretag, 11 medelstora företag och 2 stora företag företagssanering 2015. År 2015 var medelvärdet för saneringsgäldenärens omsättning 1,9 miljoner euro och medelvärdet för balansräkningen 1,1 miljoner euro.

Enligt samma utredning är den klart största delen av de företag som ansöker om företagssanering aktiebolag. År 2015 inledde 250 aktiebolag, 46 enskilda näringsidkare, 26 kommanditbolag, 2 öppna bolag, 2 bostadsaktiebolag och 0 andelslag företagssanering. Företagen som inledde företagssanering 2016 fördelade sig enligt företagsform enligt liknande relationstal, men aktiebolagen var förhållandevis något färre och enskilda näringsidkare något fler. År 2016 ansökte också två andelslag om företagssanering.

Enligt [utredningen om skuldkonvertering](#) som publicerades 2018 har de skuldkonverteringar som genomförts i Finland tills vidare främst gällt publika aktiebolag (6 st.). I utredningen identifierades endast ett privat aktiebolag (Avilon Oy, vars saneringsprogram fastställdes i juni 2012) och ett andelslag (Osuusliike Elanto, vars saneringsprogram fastställdes i juni 1996) som genomfört skuldkonvertering. Från tiden efter publiceringen av utredningen finns ännu en skuldkonvertering som genomförs av ett publikt aktiebolag (Stockmann Oyj Abp (nuvarande Lindex Group Abp), vars saneringsprogram fastställdes i februari 2021).

För en borgenär som överväger skuldkonvertering gör utbytbarenheten hos en aktie i ett börsnoterat publikt aktiebolag den aktien till ett mer lockande alternativ än en aktie i ett icke-börsnoterat privat aktiebolag i synnerhet när borgenärens avsikt är att endast tillfälligt äga aktierna. I allmänhet torde det inte ligga i borgenärernas intresse att bli långfristig ägare i gäldenärsbolagen utan antingen att få avkastning på det kapital som de placerat i bolaget eller att åtminstone få en med tanke på omständigheterna tillräcklig betalning. Mot denna bakgrund kan man förvänta sig att skuldkonvertering även i fortsättningen huvudsakligen används i aktiebolag som är föremål för offentlig handel. Det totala antalet sådana aktiebolag är relativt litet: i början av 2025 fanns det 289 publika aktiebolag i Finland ([Patent- och registerstyrelsens statistik över antal företag i handelsregistret](#) 10.1.2025) och 135 bolag hade noterats på Helsingforsbörsens huvudlista, dvs. på den reglerade marknaden, och 49 bolag på marknadsplatsen First North, dvs. tillväxtmarknaden för små och medelstora företag ([Nasdaq Helsinki Oy:s webbplats](#) 7.2.2025).

Den reglering som föreslås i propositionen utgör inget hinder för att skuldkonvertering används även i andra aktiebolag än sådana som är föremål för offentlig handel. Den reglering som föreslås i propositionen ökar kännedomen om skuldkonvertering som saneringsmetod och förtydligar förutsättningarna för användningen av skuldkonvertering så att skuldkonvertering också kan bli en användbar saneringsmetod för mindre företag. Till exempel i skuldkonverteringspraxis enligt Sveriges nya lag om företagsrekonstruktion har man i samband med beredningen av propositionen identifierat fall där skuldkonvertering har genomförts i ett mycket litet gäldenärsföretag i förhållande till Finlands skuldkonverteringspraxis. Skuldkonvertering som genomförts i Sverige behandlas närmare i avsnitt 6.2 (*Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet* Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet).

När propositionens konsekvenser för gäldenärsföretagens (samt gäldenärsföretagens ägares och borgenärs) ställning granskas närmare nedan kan man dock anta att sådana verkningar i huvudsak kommer att gälla ett litet antal företag (samt dessa företags ägare och borgenärer) vars aktier är föremål för offentlig handel eller som har andra egenskaper som gör skuldkonvertering till ett attraktivt alternativ för borgenärerna.

Det allmänna syftet med de ändringar som föreslås i propositionen är att förbättra möjligheterna att sanera kapitalstrukturen i ett bolag i ekonomiska svårigheter och på så sätt främja uppnåendet av det mål för företagssaneringen som avses i lagen om företagssanering. Ett ytterligare mål är att förbättra konkurrenskraften som investeringsobjekt särskilt för finländska företag som emitterar obligationslån på den internationella marknaden och därigenom främja tillgången till internationell skuldfinansiering i Finland. Ändringar som uppfyller dessa mål har i regel en positiv inverkan på gäldenärsföretagens ställning. Genom att se till att lagstiftningen om företagssanering fungerar och är aktuell kan man generellt främja företagets förutsättningar att undvika onödiga konkurser och fortsätta sin verksamhet.

Jämfört med dagsläget påverkar propositionen dock inte direkt företagets lönsamhet eller de välfungerande företagens förutsättningar att undvika ekonomiska svårigheter. Företag som hamnat i ekonomiska svårigheter får dock bättre förutsättningar att åtgärda sina ekonomiska

svårigheter genom företagssanering. Propositionen kan således indirekt påverka företagets incitament att ansöka om företagssanering och möjligheterna för företag som ansöker om företagssanering att på nytt få sin verksamhet lönsam vid företagssanering och efteråt.

Regleringen av skuldkonvertering bedöms ha positiva konsekvenser för företagets tillgång till finansiering. Företagssaneringar där bolagets skulder regelmässigt skrivs ned samtidigt som bolagets ägarstruktur förblir orörd har ansetts vara bakvänt i förhållande till riskfördelningen mellan bolagets ägare och borgenärer och i förhållande till den betalningsordning som tillämpas mellan bolagets ägare och borgenärer vid en konkurs. I och med företagsfinansieringens utveckling och i synnerhet att användningen av obligationslån har blivit allt vanligare har diskrepansen fått allt större betydelse, eftersom en effektiv och konkurrenskraftig kapitalmarknad förutsätter en förmånsställning för investeringar i form av främmande kapital i förhållande till det egna kapitalet.

Särskilt utländska finansiärer har ansett det viktigt att man vid företagssanering effektivare ska kunna sanera inte bara främmande kapital utan också kapital som företagets ägare investerat i företaget. Efter att de ändringar som föreslås i propositionen trätt i kraft avviker Finlands lagstiftning på denna punkt inte längre från de för Finland centrala jämförelseländerna som redan har antagit lagstiftning om skuldkonvertering. Mot denna bakgrund gäller de positiva effekterna av de ändringar som föreslås i propositionen särskilt konkurrenskraften som placeringsobjekt i fråga om företag som söker finansiering från den internationella marknaden och tillgången till internationell skuldfinansiering i Finland.

Konsekvenser för gäldenärsföretagens ägares ställning

I ljuset av den gällande lagstiftningen kan bolagsägarna anses ha en starkare ställning vid företagssanering än vid konkurs. Reglering av bolagets skulder så att borgenärerna inte får full betalning för sina fordringar förutsätter enligt gällande lagstiftning inte ett ingripande i ägarnas ägarandelar, och ett sådant ingripande är inte heller möjligt utan ägarnas medverkan. Syftet med den reglering som föreslås i propositionen är att rätta till riskfördelningen mellan bolagets ägare och borgenärer vid företagssanering så att det kapital som ägarna investerat i bolaget inte åtnjuter ett icke ändamålsenligt högt skydd på bekostnad av det kapital som borgenärerna investerat i bolaget. En sådan ändring i riskfördelningen mellan bolagets ägare och borgenärer leder oundvikligen till att bolagsägarnas ställning vid företagssanering försämras något jämfört med nuläget.

I den föreslagna regleringen har man dock strävat efter att beakta både aktieägarnas och borgenärernas intressen på ett balanserat sätt. Det ska även i fortsättningen endast vara möjligt att ingripa i aktieägarna i bolagets ägarandelar med beaktande av aktieägarnas processuella rättigheter och materiellt motiverade förväntningar.

Aktieägarnas intressen beaktas i propositionen bland annat så att nödvändiga åtgärder och arrangemang för att genomföra skuldkonvertering ska specificeras i förslaget till saneringsprogram, och aktieägarna ska ges tillfälle att delta i behandlingen av programförslaget i enlighet med lagen om företagssanering. Åtgärder och arrangemang som ingår i programförslaget ska uppfylla kraven för ett minimiskydd för aktieägarna. Kraven grundar sig dels på likabehandling av aktieägarna, dels på jämförelse med konkurs där aktieägarnas ställning vid företagssanering inte får bli sämre än vid konkurs.

Införande av skuldkonvertering enligt regeringsprogrammet förutsätter att om den majoritet av aktieägarna som föreskrivs i lagen om företagssanering inte godkänner saneringsprogrammet,

kan programmet vid behov fastställas också mot aktieägarnas vilja. I propositionen föreslås dock att de allra minsta och företagardrivna företagen, där en företagssanering i praktiken förutsätter att företagaren som äger företaget förbinder sig att fortsätta företagsverksamheten och där det därför inte är ändamålsenligt att genomföra skuldkonvertering mot företagarens vilja, inte omfattas av denna möjlighet. I övriga företag, som omfattas av denna möjlighet, kan det hända att aktieägare med sämre förmånsställning än borgenärer förlorar hela sitt ägande i företaget om någon borgenärsgrupp motsätter sig saneringsprogrammet. I propositionen föreslås dock att inte heller detta i alla situationer ska leda till att innehavet går förlorat, utan att aktieägarna trots att en borgenärsgrupp motsätter sig ska kunna behålla sitt innehav i företaget i situationer där det finns skäl som hänför sig till fortsättande av gäldenärsbolagets affärsverksamhet, ytterligare kapitalisering eller tryggande av förutsättningarna för företagssanering eller annat vägande skäl.

För gäldenärsbolagets ägare innebär ändringarna som föreslås i propositionen i varje fall att risken ökar för att deras befintliga innehav i bolaget späds ut och i sista hand går förlorat vid företagssanering. Å andra sidan skulle denna risk inte bli oskäligt stor med tanke på företagssaneringens syfte och innehållet i de föreslagna ändringarna som helhet. Företagssanering är i allmänhet ett alternativ till gäldenärsbolagets konkurs, där bolagets hela egendom används för betalning av borgenärernas fordringar och värdet av det befintliga innehavet i bolaget nästan utan undantag går förlorat. När konsekvenserna av en skuldkonvertering som genomförts i samband med företagssanering jämförs med konsekvenserna av att gäldenärsbolaget går i konkurs, bibehåller en skuldkonvertering vid företagssanering i regel och i bästa fall rentav ökar värdet på aktieägarna i gäldenärsbolagets befintliga innehav, eftersom ett gäldenärsbolag som genomgått en företagssanering och genomfört en skuldkonvertering kan fortsätta sin verksamhet på en sundare grund.

Propositionen innehåller också ett förslag om att vid skuldkonvertering frångå skyldigheten att lämna erbjudande enligt värdepappersmarknadslagen. Genom ändringen främjas användbarheten av skuldkonvertering vid företagssanering genom att säkerställa att en borgenär som deltar i en skuldkonvertering inte blir skyldig att lämna erbjudande enligt värdepappersmarknadslagen till följd av skuldkonverteringen. Åtminstone formellt sett innebär ett sådant undantag att minoritetsaktieägare i gäldenärsbolaget inte längre har tillgång till alla rättsmedel enligt den gällande värdepappersmarknadslagen. Emellertid i praktiken tillämpas det föreslagna undantaget från värdepappersmarknadslagen i allmänhet under sådana omständigheter (bl.a. ekonomiska svårigheter för det företag som är föremål för företagssanering och företagets låga aktievärde till följd av svårigheterna) där minoritetsaktieägarnas ställning de facto inte kan bli sämre på grund av tillämpningen än i en situation där undantaget inte tillämpas. Möjligheten till positiva effekter för främjandet av användningen av skuldkonvertering, dvs. tryggheten av verksamhetsförutsättningarna för ett bolag i ekonomiska svårigheter, är enligt en helhetsbedömning större än risken för negativa effekter i anslutning till tillämpningen av undantaget, dvs. en begränsning av de rättsmedel som minoritetsaktieägarna har tillgång till.

De ändringar som föreslås i propositionen bedöms således inte oskäligt försämra ägarna i gäldenärsbolagets ställning vid företagssanering. Även om det primära målet med regleringen som föreslås i propositionen är att förbättra tillgången till finansiering i form av främmande kapital, har de föreslagna regleringslösningarna också utarbetats med beaktande av ägarnas processuella rättigheter och materiellt motiverade förväntningar så att de ändringar som föreslås i propositionen inte heller bedöms ha skadliga konsekvenser för tillgången till finansiering i form av eget kapital.

Särskilda konsekvenser för små och medelstora företag och deras ägare

Storleken på de företag som ansöker om företagssanering återspeglar storleksklassen på alla företag i Finland, dvs. största delen av de företag som ansöker om företagssanering är mikroföretag och små företag. Till exempel inledde 188 mikroföretag, 80 småföretag, 11 medelstora företag och 2 stora företag företagssanering 2015. Storleksklassen på de företag som ansöker om företagssanering behandlas närmare i avsnitt 2.1.1 (*Företagssanering i Finland*) samt ovan i början av detta avsnitt.

Rent generellt är konsekvenserna av den föreslagna regleringen för mikroföretag och små företag mer måttliga än för medelstora och stora företag. Detta beror för det första på att borgenärernas vilja att ta emot aktier i gäldenärsbolaget sannolikt är mindre ju mindre bolag det är fråga om. Dessutom beror detta också på att särdragen hos de allra minsta och företagardrivna företagen har beaktats i den reglering som föreslås i propositionen.

I propositionen föreslås till exempel att genomförande av skuldkonvertering i mikroföretag och små företag alltid förutsätter godkännande av aktieägarna i företaget. Omvänt innebär detta att skuldkonvertering mot aktieägarnas vilja i ljuset av den reglering som föreslås i propositionen endast är möjlig i medelstora och stora företag. I propositionen föreslås dessutom att företagets befintliga aktieägare oberoende av företagets storlek ska kunna behålla sitt innehav i gäldenärsbolaget i situationer där det finns skäl som hänför sig till fortsättande av gäldenärsbolagets affärsverksamhet, ytterligare kapitalisering eller tryggnad av förutsättningarna för företagssanering eller annat vägande skäl. Förslaget innebär att gäldenärsbolagets ägare åtminstone när de förbinder sig till fortsatt företagsverksamhet eller ytterligare kapitalisering kan behålla sitt innehav i gäldenärsbolaget, även om gäldenärsbolaget också får nya ägare till följd av skuldkonverteringen.

Även om skuldkonvertering mot aktieägarnas vilja endast blir möjligt i stora och medelstora företag, blir möjligheterna att genomföra frivillig skuldkonvertering i viss mån bättre även i små företag. Till exempel att man kan besluta om genomförande av skuldkonvertering i ett saneringsförfarande och att det inte är nödvändigt att ordna en separat bolagsstämma för att följa kraven på det bolagsrättsliga beslutsfattandet, kan i viss mån leda till lägre kostnader för genomförandet av skuldkonvertering. Till exempel i Sverige har möjligheten till frivillig skuldkonvertering enligt den nya lagen om företagsrekonstruktion utnyttjats även i små företag (se närmare i avsnitt 6.2 (*Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet*)).

Det tidiga saneringsförfarandet som grundar sig på kraven i [det första insolvensdirektivet](#) och som är avsett för gäldenärer som endast hotas av insolvens trädde i kraft den 1 juli 2022. I praktiken har det tidiga saneringsförfarandet tills vidare utnyttjats i liten utsträckning. Enligt uppgifter som konkursombudsmannens byrå samlat in inleddes två tidiga saneringsförfaranden 2022 och tre 2023.

I synnerhet för medelstora företag är det möjligt att den reglering som föreslås i propositionen ökar företagets incitament att ansöka om företagssanering i ett så tidigt skede som möjligt. Detta beror på att ett saneringsprogram inte kan fastställas i ett tidigt saneringsförfarande utan ett medelstort gäldenärsföretags samtycke. I ett tidigt saneringsförfarande förblir därmed aktieägarna i gäldenärsbolagets ställning i viss mån mer skyddad än vid ett normalt saneringsförfarande, där skuldkonvertering i fortsättningen kan genomföras även mot ett medelstort företags aktieägars vilja.

Ju tidigare man ansöker om företagssanering, desto bättre är förutsättningarna för att lyckas med saneringen. För att företagssaneringen ska lyckas är det viktigt att företagen identifierar sina ekonomiska problem, är medvetna om saneringsmöjligheterna och ansöker om företagssanering i ett tillräckligt tidigt skede. En tillräckligt tidig saneringsansökan påskyndar saneringsförfarandet, eftersom företagets ekonomiska situation fortfarande är lättare att reda ut och åtgärda. Då blir också kostnaderna för saneringsförfarandet i allmänhet mindre.

De lösningar i fråga om tillämpningsområdet som ingår i propositionen kan också påverka hur stora företag de positiva konsekvenserna av den föreslagna regleringen i synnerhet på finansmarknaden riktar sig till. Det är möjligt att den reglering som föreslås i propositionen inte kommer att ha nämnvärda positiva effekter på tillgången till riskfinansiering för små företag, eftersom skuldkonvertering i små företag även i fortsättningen förutsätter aktieägarnas godkännande, varvid nuläget på denna punkt förblir oförändrat i stor utsträckning. Detta kan vara en önskad effekt särskilt för de små företag som är villiga att söka riskfinansiering även på den internationella marknaden (t.ex. start-up-företag).

Finansieringen av mikroföretag och små företag består dock huvudsakligen av bankfinansiering. Till dessa företags största borgenärer hör förutom bankerna i allmänhet även Skatteförvaltningen och övriga offentligrättsliga fordringsägare. Dessa borgenärer är inte nödvändigtvis särskilt villiga att teckna aktier i synnerhet i det allra minsta gäldenärsbolaget eller aktier i ett gäldenärsbolag överlag, varvid de praktiska effekterna av de tillämpningslösningar som ingår i propositionen kan bli små åtminstone ur denna synvinkel. Det är sannolikt att skuldkonvertering även i fortsättningen främst används i sådana företag vars finansieringsbas redan är mångsidigare.

Det är sannolikt att konsekvenserna av den föreslagna regleringen på grund av lösningarna i fråga om tillämpningsområde i propositionen blir störst för medelstora företag än för andra små och medelstora företag. Den viktigaste av dessa tillämpningslösningar är att i medelstora företag kan skuldkonvertering genomföras även mot aktieägarnas vilja. Den föreslagna tillämpningslösningen kan främja de finländska medelstora företagens konkurrenskraft som investeringsobjekt jämfört med till exempel svenska medelstora företag, eftersom skuldkonvertering i svenska medelstora företag av orsaker som direkt beror på lagstiftningen inte kan genomföras mot aktieägarnas vilja. Å andra sidan följer av den föreslagna tillämpningslösningen att riskerna för förlust av innehav vid sanering av ett finländskt medelstort företag är något större än vid sanering av ett svenskt medelstort företag.

Bestämmelserna i propositionen kan också ha indirekta konsekvenser för små och medelstora företag. Vid skuldkonvertering omvandlas företagets skuld till eget kapital och företagets eget kapital stärks. Ett sanerat företag kan fortsätta sin affärsverksamhet och sina avtalsförhållanden, vilket har en positiv inverkan inte bara på företaget självt utan också på företagets samarbetspartner. I vissa fall kan ett företags insolvens som en kedjereaktion orsaka betalningssvårigheter eller rentav insolvens hos ett annat företag. En lyckad företagssanering kan till och med innebära att en avtalspart till företaget som ansökt om företagssanering undviker konkurs om avtalsparten har ett med tanke på lönsamheten i sin egen verksamhet viktigt samarbetsförhållande med företaget som ansökt om företagssanering.

Konsekvenser för borgenärernas ställning

De ändringar som föreslås i propositionen bedöms ha en positiv inverkan på borgenärernas ställning. Hittills har ägarna i gäldenärsbolagets ställning vid företagssanering ansetts vara mer skyddad än borgenärernas, eftersom man vid en företagssanering inte har kunnat ingripa i

ägarna i gäldenärsbolagets ställning utan deras samtycke. Enligt propositionen är det i fortsättningen under tydligare förutsättningar än i nuläget möjligt att sanera både gäldenärsbolagets skulder och ägarstruktur.

Innehav i gäldenärsbolaget kan även i fortsättningen saneras endast med beaktande av aktieägarnas processuella rättigheter och materiellt motiverade förväntningar. Av detta följer att man vid en företagssanering inte heller i fortsättningen endast genom borgenärernas beslut kan diktera om huruvida innehavet i gäldenärsbolaget ska saneras och på vilka villkor. Lagstiftningen om företagssanering som helhet blir ändå fördelaktigare för borgenärerna än det rådande rättsläget där man förutom vid en konkurs inte alls har kunnat ingripa i borgenärernas innehav i gäldenärsbolaget utan deras samtycke.

Även om syftet med den reglering som föreslås i propositionen är att möjliggöra att aktier eller särskilda rättigheter som berättigar till aktier i gäldenärsbolaget vid behov erbjuds borgenärerna i gäldenärsbolaget mot aktieägarna i gäldenärsbolagets vilja, är en borgenär som erbjuds dessa instrument inte förpliktad att ta emot dem. För borgenärerna grundar sig skuldkonvertering således alltid på frivillighet och borgenärerna kan inte heller i fortsättningen tvingas bli aktieägare i gäldenärsbolaget.

En central faktor bakom behovet av reglering av skuldkonvertering är att företagens finansierings- och verksamhetsmiljö utvecklas och internationaliseras och därigenom blir i synnerhet användningen av optionslån vanligare. Skuldkonvertering kan således betraktas som en användbar skuldregleringsmetod särskilt för efterställda borgenärer i gäldenärsföretag, eftersom efterställda borgenärer enligt den gällande lagen om företagssanering och i synnerhet konkurslagen ofta inte kan förvänta sig några betalningar alls. Den reglering som föreslås i propositionen utgör dock inget hinder för att skuldkonvertering erbjuds även gäldenärsbolagets övriga borgenärer när det anses ändamålsenligt.

I och med den reglering som föreslås i propositionen kan sådana borgenärer som annars skulle bli tvungna att helt eller delvis avstå från sina fordringar alltså få aktier, optionsrätter eller andra särskilda rättigheter i gäldenärsbolaget i stället. Om saneringen av gäldenärsbolaget lyckas och värdet på aktier eller andra instrument som tilldelats borgenärerna stiger, kan slutresultatet bli betydligt lönsammare för en borgenär som deltagit i en skuldkonvertering än andra former av skuldreglering. Dessa positiva effekter på borgenärernas ställning kan dock utebli i fråga om de borgenärer som antingen inte kan eller vägrar ta emot sådana betalningar som de erbjuds inom ramen för den reglering som föreslås i propositionen. Beträffande dessa borgenärer förändras den reglering som föreslås i propositionen inte nuläget nämnvärt.

Utifrån praxis för skuldkonvertering hittills kan man dra slutsatsen att i synnerhet offentligrättsliga fordringsägare kan förhålla sig återhållsamt till skuldkonvertering som de erbjuds. Till exempel kan lagstiftningen om de statliga ämbetsverkens eller inrättningarnas uppgifter och verksamhet i praktiken begränsa offentligrättsliga borgenärers möjligheter att bli ägare i gäldenärsbolaget eller ta emot andra betalningar än pengar från gäldenärsbolaget. Statens ämbetsverk eller inrättningar har inte heller färdiga funktioner eller resurser för förvaltning av aktier eller värdepapper som berättigar till aktier i ett gäldenärsbolag.

Den gällande lagstiftningen hindrar inte att offentligrättsliga borgenärer erbjuds skuldkonvertering. Som exempel kan nämnas Stockmann Oyj Abp:s (numera Lindex Group Abp:s) företagssanering, där det fanns sammanlagt nio offentligrättsliga borgenärer och de offentligrättsliga fordringarna uppgick till över fem miljoner euro. Enligt förslaget till saneringsprogram för bolaget skrevs den offentligrättsliga saneringsskulden ned med 20 procent, men borgenärerna erbjöds emellertid före nedskrivningen möjlighet att konvertera den

ifrågavarande andelen på 20 procent till B-aktier i bolaget. För de resterande 80 procenten fastställdes ett avbetalningsprogram på cirka sex år. (Reviderat förslag till saneringsprogram för Stockmann Oyj Abp 1.2.2021, s. 58–59)

Den reglering som föreslås i denna proposition begränsar inte heller möjligheten att erbjuda skuldkonvertering till offentligrättsliga borgenärer. De offentligrättsliga borgenärernas faktiska möjlighet att ta emot den skuldkonvertering som de erbjuds är dock en separat fråga från den reglering som föreslås i denna proposition och som inte kan lösas enbart med hjälp av lagen om företagssanering. För att lösa frågan förutsätts både en mer omfattande bedömning av hur det i framtiden är ändamålsenligt att utveckla statens borgenärs- och ägarfunktioner och ett praktiskt utredningsarbete om hur offentligrättsliga borgenärer kan ta emot och administrera ersättande prestationer som de erbjuds i form av aktier eller värdepapper som berättigar till aktier. I samband med detta utredningsarbete kan man granska såväl den lagstiftning som ska tillämpas på offentligrättsliga borgenärer som de offentligrättsliga borgenärernas interna verksamhetssätt och anvisningar.

Deltagande i skuldkonvertering kan också påverkas av till exempel bestämmelserna om kreditinstitutens kapitaltäckning, som kan leda till vissa begränsningar för hur mycket aktier ett kreditinstitut kan äga i vissa typer av företag. Det är inte heller då fråga om att borgenären inte kan erbjudas skuldkonvertering inom ramen för den reglering som föreslås i denna proposition, utan om att den övriga lagstiftningen kan begränsa borgenärens möjlighet att ta emot den erbjudna skuldkonverteringen.

Propositionen innehåller också ett förslag om att en överskridning av den gräns för skyldigheten att lämna erbjudande som avses i värdepappersmarknadslagen inte ska leda till skyldighet att lämna erbjudande när överskridningen av gränsen beror på genomförande av ett saneringsprogram som fastställts i enlighet med den reglering som föreslås i propositionen. Genom förslaget slopas skyldigheten att när gränsen överskrids antingen lämna ett obligatoriskt uppköpserbjudande på samtliga aktier och värdepapper som berättigar till aktier i gäldenärsbolaget eller för att undgå skyldigheten att lämna erbjudande ansöka om dispens hos Finansinspektionen. För en borgenär som utnyttjar skuldkonvertering kan förslaget antas minska den rättsliga osäkerheten i anslutning till användning av skuldkonvertering samt den administrativa bördan i anslutning till ansökan om dispens. På detta sätt kan förslaget generellt främja användbarheten av skuldkonvertering som saneringsmetod i enlighet med de mål som ställts upp för propositionen.

I propositionen har man allt som allt strävat efter att beakta gäldenärsföretagens och borgenärernas intressen på ett balanserat sätt och propositionens konsekvenser för borgenärernas ställning är allmänt positiva. Propositionen bedöms således inte ha några negativa konsekvenser för kreditmarknadens verksamhet eller för tillgången till och priset på kredit.

Konsekvenser för gäldenärsföretagens regleringsbörda, administrativa börda och kostnader

Företagens regleringsbörda eller administrativa börda bedöms inte öka på grund av propositionen. Detta beror på att man vid en företagssanering nästan alltid utser en utredare som har till uppgift att sköta många uppgifter i anslutning till planeringen och genomförandet av saneringen, såsom att utarbeta ett saneringsprogram, höra parterna, ordna en omröstning om programförslaget och göra upp en omröstningsutredning. Regleringen av skuldkonvertering bedöms i sig inte påverka huruvida en utredare förordnas eller om annan utomstående expert hjälp används i saneringsförfarandet, eftersom ansökan om företagssanering och

genomförandet av saneringen redan nu är tämligen arbetskrävande processer där man i vilket fall som helst vid behov använder även annan utomstående experthjälp utöver en utredare.

Ett företagssaneringsförfarande där skuldkonvertering genomförs är i regel mer komplicerat och arbetsdrygt än ett saneringsförfarande där skuldkonvertering inte genomförs. Därför kan utredarens uppgiftsbeskrivning i dessa förfaranden i viss mån bli mer omfattande än i andra förfaranden. Det är inte fråga om helt nya skeden i förfarandet, utan snarare om att ta hänsyn till en ny partsgrupp i förfarandets nuvarande skeden. I praktiken ska utredaren bland annat genom att diskutera med parterna utreda om skuldkonvertering är användbart, planera och inkludera nödvändiga åtgärder och arrangemang för genomförande av skuldkonvertering i programförslaget, se till att delgivning och omröstning om programförslaget ordnas även i förhållande till aktieägarna samt sköta åtgärderna i anslutning till verkställandet av saneringsprogrammet.

Utredarens kostnader utgör i allmänhet den största delen av kostnaderna för företagssaneringsförfarandet. Kostnaderna betalas ur gäldenärens medel. Det förs ingen statistik över utredarens kostnader, men konkursombudsmannens byrå har gjort en riktgivande undersökning av utredarens kostnader, enligt vilken utredarens genomsnittliga totala arvode vid saneringsförfaranden som inleddes 2015 var 13 502,84 euro (median 8 190,00 euro) och 11 739,69 euro (median 8 759,17 euro) vid saneringsförfaranden som inleddes 2016. Utredningen har behandlats närmare i konsekvensbedömningen av den föregående regeringens proposition om ändring av lagen om företagssanering ([RP 251/2022 rd](#), s. 62).

Det är sannolikt att skuldkonvertering i viss mån kommer att öka utredarnas arbetsbörda och därigenom kostnaderna för saneringsförfarandet jämfört med sådana saneringsförfaranden där skuldkonvertering inte alls genomförs. Detta kan tillsammans med andra faktorer som beskrivs i propositionen leda till att skuldkonvertering även i fortsättningen främst används av större företag. Kostnaderna för saneringsförfarandet har ofta ansetts vara ett praktiskt hinder särskilt för sanering av de allra minsta företagen.

Å andra sidan är syftet med den reglering som föreslås i propositionen att främja användningen av skuldkonvertering uttryckligen vid de saneringar där det överhuvudtaget kan anses vara ändamålsenligt. Då måste kostnadseffekterna av den reglering som föreslås i propositionen snarare jämföras med de företagssaneringar där en skuldkonvertering redan har genomförts trots avsaknaden av lagstiftning i frågan. Ur denna synvinkel är det möjligt att den reglering som föreslås i propositionen minskar utredarnas och andra experters kostnader när förutsättningarna för att genomföra skuldkonvertering till exempel när man avstår från att ordna en separat bolagsstämma förenklas och den rättsliga osäkerheten kring genomförande av skuldkonvertering minskar även i övrigt.

Konsekvenser för marknadens funktion och konkurrensen mellan företag

Regleringen av skuldkonvertering kan på det sätt som presenteras ovan i detta avsnitt ha positiva effekter på företagens tillgång till skuldfinansiering. Detta beror i synnerhet på att finansörerna på den internationella marknaden redan länge har ansett att möjligheten till skuldkonvertering är en väsentlig faktor i lagstiftningen om företagssanering. Avsaknaden av bestämmelser om skuldkonvertering har inte varit ägnad att främja konkurrenskraften som investeringsobjekt för finländska företag som ansöker om finansiering av internationella investerare. Den reglering som föreslås i propositionen är ur denna synvinkel en viktig reform jämfört med nuläget.

Med tanke på de internationella investerarnas intresse är det inte bara att det finns bestämmelser om skuldkonvertering som är av betydelse, utan också innehållet i bestämmelserna. En generell bedömning är att de finländska företagens konkurrenskraft som investeringsobjekt bäst främjas av en reglering som förtydligar och i möjligaste mån påskyndar skuldkonverteringsprocessen och därigenom minskar risker och kostnader i anslutning till skuldkonvertering. Att de regleringslösningar som antas i Finland inte väsentligt avviker från de lösningar som tillämpas i de för Finland centrala jämförelseländerna kan också ha en positiv inverkan.

I samband med beredningen av propositionen har dessa synpunkter beaktats bland annat så att man enligt den reglering som föreslås i propositionen kan få till stånd ett för aktieägarna i gäldenärsbolaget bindande beslut om att genomföra skuldkonvertering som till det väsentliga motsvarar förutsättningar i Finlands centrala jämförelseländer och i företag av motsvarande storlek som i dessa länder. I synnerhet det faktum att ett sådant beslut kan åstadkommas genom normala saneringsförfaranden i både stora och medelstora företag kan anses vara en internationellt sett konkurrenskraftig lösning. En sådan lösning är möjlig i Finland eftersom kraven i det första insolvensdirektivet endast behöver iakttas i regleringen av ett tidigt saneringsförfarande, men i fråga om ett normalt saneringsförfarande kan regleringen utvecklas på det sätt som är ändamålsenligt med tanke på nationella utgångspunkter.

Generellt kan man bedöma att ju mångsidigare finansieringsbas ett företag har, desto mer sannolikt är det att det bland företagets finansiärer finns sådana aktörer som är intresserade av att ta emot aktier eller andra särskilda rättigheter i företaget i en skuldkonvertering. Till exempel banker och olika offentligrättsliga borgenärer kan i regel förhålla sig mer återhållsamt till möjligheten till skuldkonvertering som erbjuds i saneringsprogrammet än till exempel obligationsinnehavare. Tidigare har man bedömt att avsaknaden av möjlighet till skuldkonvertering utan huvudägarens samtycke skulle vara det största hindret för utvecklingen av obligationsmarknaden (se t.ex. finansministeriets arbetsgrupp för utveckling av obligationsmarknaderna, [finansministeriets publikationer 5/2017](#), s. 31–33).

Obligationslån emitteras i huvudsak av relativt stora företag. Å andra sidan emitteras till exempel inte alla obligationslån som noterats på Helsingforsbörsen (Nasdaq Helsinki) av börsnoterade företag. Enligt Finlands Banks statistik hade de finländska företagens (exkl. bostadssammanslutningar) emitterade skuldpapper ett marknadsvärde på sammanlagt 31,8 miljarder euro den 31 juli 2024. Enligt statistiken har värdet sedan början av 2021 legat runt 30 miljarder euro. Även om ett införande av reglering av skuldkonvertering kan betraktas som en positiv reform av konkurrenskraften för företag som emitterar obligationslån och för obligationsinnehavare, är det inte möjligt att göra en kvantitativ bedömning av hur regleringen av skuldkonvertering påverkar detta värde.

Då och då har en företagssanering påståtts störa marknadens funktion och snedvrider konkurrensen. Påståendet om konkurrensnackdelar har till exempel motiverats med att företag som ansökt om sanering och sanerat sina skulder kan orsaka störningar på marknaden, om företagen utnyttjar den kostnadsfördel de får i och med saneringen till exempel genom att underprissätta sina varor eller tjänster (se t.ex. RP 152/2006 rd s. 47). De konkurrensnackdelar som en företagssanering orsakar kan dock inte anses utgöra något betydande problem, i synnerhet inte med tanke på att företagets skulder även kan saneras med frivilliga medel utanför en företagssanering. I regel kan de fördelar en företagssanering ger bedömas vara större än de konkurrensnackdelar den orsakar (se t.ex. RP 152/2006 rd s. 48).

Den reglering som föreslås i propositionen bedöms inte ha några betydande konsekvenser för konkurrensen. På sin höjd kan den reglering som föreslås i propositionen i viss mån lindra oron som beskrivs ovan för de konkurrensnackdelar som en företagssanering orsakar, eftersom en

ansökan om företagssanering i fortsättningen inte nödvändigtvis innebär en entydigt förmånlig skuldreglering för företagets ägare och möjlighet att utnyttja kostnadsfördelen av arrangemanget på marknaden, utan i fortsättningen kan en ansökan om företagssanering allt oftare också leda till att ägarnas egna rättigheter i bolaget förändras.

De lösningar i fråga om tillämpningsområde som ingår i propositionen där gäldenärsföretagets storlekssklass enligt bokföringslagen har en central betydelse kan påverka företagens inbördes konkurrenspositioner i synnerhet ur företagens finansiärers synvinkel. Begränsningar av tillämpningsområdet som grundar sig på gränsvärden enligt bokföringslagen (balansomslutning, omsättning och personalstyrka) kan i regel i viss mån anses vara konstgjorda, och sådana begränsningar leder alltid till att vissa företag nått och jämnt överskrider eller underskrider de lagstadgade gränsvärdena. Å andra sidan är det liksom det konstaterats ovan sannolikt att skuldkonvertering i varje fall framför allt genomförs av företag i en större storlekssklass som redan har en bred finansieringsbas.

5.1.1.2 Konsekvenser för samhällsekonomin och den offentliga ekonomin

Målsättningen att bredda urvalet av metoder för företagssanering och på så sätt främja uppnåendet av det saneringsmål som avses i lagen om företagssanering är positiv och bör understödjas med tanke på samhällsekonomin.

Som det beskrevs ovan i början av detta avsnitt kan antalet företagssaneringar fortfarande anses vara ganska litet jämfört med Finlands hela företagsbestånd och antalet konkurser. Enligt Statistikcentralens [struktur- och bokslutsstatistik över företag](#) fanns det sammanlagt 580 048 företag i Finland 2023. Enligt Statistikcentralens [statistik över konkurser och företagssaneringar](#) har cirka 300–500 företagssaneringar inletts årligen under 2000-talet, medan cirka 2 000–3 500 konkurser har inletts årligen. Antalet företagssaneringar beror liksom antalet konkurser på den allmänna ekonomiska utvecklingen. Både antalet företagssaneringar och antalet konkurser som inleddes under 2023–2024 ökade på grund av den utdragna lågkonjunkturen. År 2024 mattades ökningen av antalet inledda företagssaneringar och konkurser av något jämfört med ökningstakten 2023.

Enbart det faktum att en företagssanering har inletts utgör ännu ingen garanti för att företagssaneringen lyckas, utan företaget kan vid behov försättas i konkurs även under saneringsförfarandet eller efter att saneringsprogrammet har fastställts. Enligt konkursombudsmannens byrås uppföljande utredning om saneringsförfaranden som inletts 2015 och 2016 hade sammanlagt 159 av de 326 företag som inledde företagssaneringsförfaranden 2015 (49 procent) försatts i konkurs före juni 2017. Av dessa 159 företag som försattes i konkurs hade det bestämts att saneringsförfarandet för sammanlagt 126 företag (79 procent) skulle upphöra innan saneringsprogrammet fastställdes, för sammanlagt 29 företag (18 procent) hade saneringsprogrammet godkänts och för sammanlagt fyra företag (3 procent) hade saneringsprogrammet förkastats. Om en likadan uppföljande utredning hade gjorts på nytt senare, skulle antalet företag som försatts i konkurs sannolikt ha ökat med tidens gång.

Ur samhällsekonomisk synvinkel är konkurs en nödvändig metod för att överföra ineffektivt använda resurser till effektivare användning. Det är å andra sidan känt att konkurser också orsakar samhälleliga skador, vars antal är beroende av konjunkturläget. Under en högkonjunktur kan konkursskadorna antas bli mindre, till exempel eftersom arbetstagarna lättare finner sysselsättning och gäldenärens egendom kan realiseras till ett bra pris. Under en lågkonjunktur accentueras konkursskadorna och konkurserna förstärker de samhällsekonomiska problemen, och då blir fungerande och effektiv företagssanering viktigare.

En olönsam företagsverksamhet måste kunna avslutas i tid. Å andra sidan förutsätter en sund användning av ekonomiska resurser och en hållbar utveckling av näringsverksamhetens struktur att konkurser för livskraftiga företag kan förhindras. Företagssaneringar förebygger upplösning av produktionskapacitet och förlust av arbetsplatser i samband med konkurser.

Eftersom man genom den reglering som föreslås i propositionen ser till att lagstiftningen om företagssanering är aktuell samt att företag som hamnar i ekonomiska svårigheter eller blir insolventa har tillgång till ett allt bredare och effektivare urval av metoder för att klara av ekonomiska svårigheter eller insolvens, kan regleringen som föreslås i propositionen på ett allmänt plan anses främja målet att undvika onödiga konkurser.

Att undvika onödiga konkurser och se till att verksamheten i livskraftiga företag kan fortsätta har också indirekta effekter som är positiva ur statsekonomisk synvinkel, bland annat på skatteinkomsterna. Dessa effekter kanaliseras både via företagen själva och via deras anställda. I de företag som ansökt om företagssanering arbetar årligen tusentals personer. Propositionens sysselsättningseffekter har bedömts separat i avsnitt 5.1.2.2 (*Konsekvenser för sysselsättningen*).

Propositionens konsekvenser för den offentliga ekonomin är i regel indirekta. Dessa konsekvenser beskrivs ovan ur samhällsekonomisk synvinkel och de beskrivs även nedan i fråga om myndighetskonsekvenser. Propositionen bedöms inte ha direkta konsekvenser för statsbudgeten.

5.1.2 Konsekvenser för samhället

5.1.2.1 Konsekvenser för myndigheterna

Antalet ansökningar om företagssanering och behovet av myndighetsresurser för dem kan uppskattas öka i viss mån i framtiden. Den största inverkan på antalet ansökningar om företagssanering har den allmänna utvecklingen av det ekonomiska läget. Liksom konstaterats ovan i detta avsnitt har antalet företagssaneringar ökat under de senaste åren, men antalet har varit litet i förhållande till både antalet företag och antalet konkurser.

Det är svårt att ge en exakt uppskattning av hur just detta förslag påverkar ökningen av antalet ansökningar om företagssanering. Det är möjligt att i synnerhet medelstora och stora företag ansöker om företagssanering oftare än tidigare, när den reglering som föreslås i propositionen möjliggör mångsidigare företagssaneringar än tidigare i synnerhet i dessa företag. Generellt kan komplicerade företagssaneringar av stora företag också belasta domstolarna mer än enkla företagssaneringar av små företag.

Behandlingen av företagssaneringsärenden är ofta arbetsdryg. I [remissvaren](#) om arbetsgruppens betänkande om den föregående reformen av lagen om företagssanering (s. 71) bedömdes att omkring hälften av de företagssaneringsärenden som inleds hör till domstolarnas mest arbetskrävande kategori och cirka hälften till den genomsnittliga kategorin. Man kan anta att företagssaneringar där skuldkonvertering genomförs hör till den mest arbetskrävande kategorin vid domstolarna. I propositionen föreslås ny lagstiftning om saneringsprogrammets innehåll, behandling, fastställande, genomförande och när programmet förfaller. Inom ramen för denna lagstiftning är det i saneringsförfarandet möjligt att ingripa aktieägarnas rättigheter i gäldenärsbolaget då dessa utgör en ny partsgrupp. Till följd av detta kan frågor som ska avgöras av domstolarna i allmänhet öka och bli mer komplicerade.

Ökningen av antalet företagssaneringsansökningar till följd av just denna proposition bedöms dock som helhet förbli rätt liten inom ramen för det normala årliga variationsintervallet. Såsom bedömts ovan i detta avsnitt är det i ljuset av praxisen för skuldkonvertering hittills sannolikt att skuldkonvertering även i fortsättningen framför allt genomförs av vissa stora eller medelstora företag vars aktier är föremål för offentlig handel och/eller har en tillräckligt mångsidig finansieringsbas. Antalet sådana företag är litet både i förhållande till Finlands hela företagsbestånd och i förhållande till de företag som under de senaste åren ansökt om företagssanering. Just denna proposition bedöms således inte ha någon direkt inverkan på till exempel domstolarnas behov av anslag eller andra myndighetsresurser. Vad som också talar för denna bedömning är att enligt den reglering som föreslås i propositionen ska en så stor del som möjligt av uppgifterna i anslutning till en skuldkonvertering läggas på utredarna i stället för domstolarna.

Propositionen innehåller också ett förslag om att en överskridning av den gräns för skyldigheten att lämna erbjudande som avses i värdepappersmarknadslagen inte ska leda till skyldighet att lämna erbjudande när överskridningen av gränsen beror på genomförande av ett saneringsprogram som fastställts i enlighet med den reglering som föreslås i propositionen. Genom förslaget slopas skyldigheten för en borgenär att när gränsen överskrids antingen lämna ett obligatoriskt uppköpserbjudande på samtliga aktier och värdepapper som berättigar till aktier i gäldenärsbolaget eller för att undgå skyldigheten att lämna erbjudande ansöka om dispens hos Finansinspektionen.

Enligt den reglering som föreslås i propositionen ska skuldkonvertering användas under förhållanden som enligt gällande lagstiftning och Finansinspektionens föreskrifter anses vara en lämplig grund för att i det enskilda fallet bevilja undantag från skyldigheten att lämna erbjudande. Det lagstadgade undantaget som föreslås i propositionen minskar dock de kostnader och den administrativa börda som uppstår för borgenärer som deltar i en skuldkonvertering och för Finansinspektionen till följd av att ansöka om dispens och behandla ansökningar om dispens jämfört med en situation där det föreslagna undantaget inte föreskrivs. Det är inte möjligt att lägga fram exakta kvantitativa bedömningar av hur ofta genomförandet av ett saneringsprogram i praktiken leder till att gränsen för skyldigheten att lämna erbjudande överskrids, hur ofta undantag söks på grund av detta och hur stora kostnader som konkret uppstår till följd av att ansöka om dispens och behandla ansökningar om dispens. Om man emellertid antar att skuldkonvertering är sällsynt i förhållande till det årliga totala antalet företagssaneringar och att en överskridning av gränsen för skyldigheten att lämna erbjudande är en sällsynt följd av en skuldkonvertering i förhållande till det totala antalet förväntade skuldkonverteringar, blir propositionens konsekvenser små för minskningen av kostnaderna och den administrativa bördan enligt en helhetsbedömning. I de enskilda fall där skuldkonvertering leder till att gränsen för skyldigheten att lämna erbjudande överskrids och det i propositionen föreslagna undantaget från skyldigheten tillämpas är sådana konsekvenser dock inte helt obetydliga.

Propositionen har inte heller några direkta konsekvenser för domstolarnas eller andra myndigheters informationssystem.

5.1.2.2 Konsekvenser för sysselsättningen

I de företag som ansökt om företagssanering arbetar årligen tusentals människor. Enligt Statistikcentralens [statistik över konkurser och företagssaneringar](#) fanns det räknat i årsverken sammanlagt 5 225 anställda vid företag som ansökt om företagssanering 2024. År 2023 var motsvarande siffra 4 627 och 2022 var den 2 729.

En fungerande och effektiv företagssanering kan generellt antas ha positiva sysselsättningseffekter. Dessa konsekvenser gäller i synnerhet varaktiga och stabila anställningsförhållanden för de befintliga arbetstagarna i företag som hamnar i ekonomiska svårigheter. När ett i grunden livskraftigt företag i stället för konkurs ansöker om företagssanering och företagets affärsverksamhet kan fortsätta tack vare saneringen, kan företaget också fortsätta att sysselsätta sina anställda. Å andra sidan kan det vid en företagssanering vara nödvändigt att skära ner affärsverksamheten och därigenom minska antalet anställda, men vid en företagssanering är personalens anställningsförhållanden ändå på en bättre nivå i fråga om varaktighet och stabilitet än vid en konkurs där hela företagsverksamheten och därigenom alla arbetstagares anställningsförhållanden i allmänhet upphör. På lång sikt är det också möjligt att det uppstår nya arbetsplatser vid företag som ansökt om företagssanering, om företagets affärsverksamhet börjar växa under saneringen eller efteråt och företaget behöver anställa mer personal.

De ändringar som föreslås i denna proposition bedöms inte förändra den ovan presenterade allmänna bilden av de positiva sysselsättningseffekterna av företagssanering och ändringarna bedöms inte heller ha andra direkta konsekvenser för sysselsättningen i Finland. De föreslagna ändringarna kan dock indirekt främja uppnåendet av sådana positiva sysselsättningseffekter som beskrivs ovan genom att det urval av metoder som står till förfogande vid företagssanering breddas och möjligheterna att lyckas med saneringen därigenom förbättras.

Motsvarande indirekta konsekvenser kan uppnås också om den allmänna kännedomen om företagssanering bland gäldenärsföretagen ökar och gäldenärsföretagen följaktligen ansöker om företagssanering antingen oftare än tidigare eller i ett tidigare skede. Om man identifierar och ingriper i företagets ekonomiska svårigheter i ett tidigare skede, är det för det första lättare för företagen att ansöka om företagssanering i stället för att gå i konkurs, och dessutom kan företagens ekonomiska svårigheter utredas och åtgärdas bättre i en företagssanering.

6 Alternativa handlingsvägar

6.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

6.1.1 Inledning

I detta avsnitt av propositionen beskrivs vissa regleringsalternativ som identifierats under beredningen för att införa skuldkonvertering enligt regeringsprogrammet.

Utöver de mer allmänna regleringsalternativen som beskrivs i detta avsnitt finns det flera regleringsalternativ för att införa skuldkonvertering enligt regeringsprogrammet som ska bedömas på en mer detaljerad nivå. Dessa alternativ behandlas i anslutning till varje ändringsbehov som identifierats i samband med införandet av skuldkonvertering i avsnitt 2 (*Nuläge och bedömning av nuläget*).

6.1.2 Förfaringssätt vid en företagssanering

Företagssanering har sedan genomförandet av det första insolvensdirektivet delats in i två olika förfaringssätt, nämligen tidigt saneringsförfarande och normalt saneringsförfarande. Det tidiga saneringsförfarandet är avsett för gäldenärer som endast hotas av insolvens och uppfyller kraven i det första insolvensdirektivet. Det normala saneringsförfarandet motsvarar det saneringsförfarande som tidigare varit i kraft i Finland och är avsett för insolventa gäldenärer eller situationer där man med borgenärernas stöd ansöker om företagssanering oberoende av insolvensgrad.

Förfaringssätten nämns också i början av propositionen i avsnitten 2.1.2 (*Lagstiftningen om företagssanering i Finland*) och 2.1.4 (*Krav som följer av EU:s lagstiftning*). Utöver detta har de behandlats i regeringens proposition om genomförande av det första insolvensdirektivet [RP 238/2021 rd](#) (s. 94–95, 107–108) och dessförinnan i [företagssaneringsarbetsgruppens mellanbetänkande](#) (s. 139–140, 147–148).

I samband med införandet av skuldkonvertering enligt regeringsprogrammet har man för det första varit tvungen att avgöra frågan om huruvida skuldkonvertering ska tas i bruk vid båda förfaringssätten eller endast det ena. I samband med beredningen av propositionen har man till denna del inte identifierat orsaker som talar för att begränsa införandet av skuldkonvertering till endast det ena förfaringssättet. Målen för införandet av skuldkonvertering kan bäst främjas genom att skuldkonvertering införs vid båda tillvägagångssätten, varvid företagens saneringsmetoder breddas oberoende av förfaringssätt.

I samband med införandet av skuldkonvertering enligt regeringsprogrammet har man dessutom varit tvungen att avgöra frågan om huruvida skuldkonvertering ska tas i bruk på samma sätt vid båda förfaringssätten eller om det finns något i regleringen av förfaringssätten som gör att det är skäl att genomföra skuldkonverteringen på olika sätt i de olika förfaringssätten. Till denna del har man i beredningen av propositionen kommit fram till att skuldkonverteringen tas i bruk så identiskt som möjligt vid båda förfaringssätten.

Denna lösning har bedömts vara den enklaste och därmed den mest motiverade med tanke på tillämpningen av lagen. Lösningen är motiverad också därför att införandet av skuldkonvertering enligt regeringsprogrammet förutsätter ändringar i synnerhet av bestämmelserna om behandling av programförslag och fastställande av program i lagen om företagssanering, som är mycket likartade oberoende av förfaringssätt. Skillnaderna mellan förfaringssätten gäller huvudsakligen förutsättningarna och hindren för inledande av ett saneringsförfarande samt rättsverkningarna av att ett förfarande inleds, såsom tillämpningen av betalnings-, indrivnings- och andra förbud. Bestämmelserna om fastställande av ett saneringsprogram innehåller endast enstaka specialbestämmelser som beror på det första insolvensdirektivet och som endast tillämpas vid ett tidigt saneringsförfarande.

I praktiken leder denna lösning till att regleringen av skuldkonvertering införs med samma innehåll oberoende av om det är fråga om en sanering av ett företag som endast hotas av insolvens eller som redan är insolvent. Den ekonomiska situationen för företag som ansöker om företagssanering kan skilja sig avsevärt från varandra, eftersom det är möjligt att ansöka om ett tidigt saneringsförfarande i en situation där det ännu inte finns något akut konkurshot och innehavet i företaget fortfarande har ett värde även utanför saneringsförfarandet. Oberoende av gäldenärens insolvensgrad är det också möjligt att ansöka om ett normalt saneringsförfarande om borgenärerna förordar det.

I ljuset av den valda lösningen är det i praktiken inte möjligt att genomföra regleringen av skuldkonvertering endast med tanke på insolventa företag, utan i regleringen måste man också beakta möjligheten att de ekonomiska svårigheterna för det företag som ansökt om företagssanering ännu inte har fördjupats till insolvens utan endast medför risk för insolvens.

6.1.3 Bolagsrättsligt tillämpningsområde

I samband med beredningen av propositionen har man varit tvungen att avgöra på vilka bolagsformer den nya regleringen av skuldkonvertering ska tillämpas i fortsättningen. I propositionen föreslås att den nya regleringen av skuldkonvertering ska tillämpas och att

skuldkonvertering oberoende av aktieägarnas vilja därmed ska vara möjlig i de saneringsförfaranden där gäldenären är ett aktiebolag.

I nuvarande sanerings- och finansieringspraxis för bolag har avsaknaden av bestämmelser om skuldkonvertering bedömts försvåra företagssaneringar av i synnerhet aktiebolag och därmed varit ett hinder för i synnerhet aktiebolagens tillgång till skuldfinansiering. Bestämmelserna om aktiebolagens finansiering (bl.a. om riktad aktieemission samt emission av optionsrätter och andra särskilda rättigheter) och den allmänt kända praxisen för deras tillämpning utgör dessutom en naturlig utgångspunkt för regleringen av skuldkonvertering. I fråga om andra bolags- och sammanslutningsformer har motsvarande praktiska behov och naturliga utgångspunkt för regleringen av skuldkonvertering inte identifierats i samband med beredningen av propositionen. För borgenärerna har det också betydelse vid bedömningen av nyttan av skuldkonvertering att aktierna eller de särskilda rättigheter som berättigar till aktier i gäldenärsbolaget som tecknas för att genomföra konverteringen är omsättningsbara på värdepappers- och finansmarknaden med de generellt sett mest kända och användbara villkoren (bl.a. att rösträtten i regel bestäms i förhållande till det investerade egna kapitalet). I sista hand följer de nämnda villkoren också för en borgenär som utnyttjar skuldkonvertering av aktiebolagslagen som helhet.

I samband med beredningen av propositionen har man bedömt om den nya regleringen av skuldkonvertering även ska tillämpas på andelslag. Bestämmelserna om andelslag avviker dock på vissa centrala punkter (bl.a. syftet med andelslagets verksamhet, rättigheter som grundar sig på medlemskap i andelslaget, den s.k. principen om ”en medlem, en röst”) från bestämmelserna om aktiebolag i den mån att nyttan av den position som eventuellt öppnas för andelslagets borgenärer till följd av en skuldkonvertering förblir oklar. Dessutom avviker aktierna i ett andelslag från aktierna i ett aktiebolag bl.a. i fråga om den rösträtt och de ekonomiska rättigheter som de medför. I ett andelslag har en finansör i form av eget kapital en annan ställning än i ett aktiebolag och anskaffning av finansiering som grundar sig på aktier i andelslaget har i praktiken inte blivit ett allmänt finansieringssätt. Tillämpningen av den nya regleringen av skuldkonvertering på andelslag förutsätter således en bedömning av flera specialfrågor som gäller andelslag och deras finansiering, vilket inte har varit möjligt inom tidtabellen för beredningen av propositionen och det föreslås därför i propositionen att den nya regleringen inte tillämpas på andelslag.

6.1.4 Hörande av aktieägarna

Enligt den gällande lagen om företagssanering behandlas ett förslag till saneringsprogram stegvis. I stora drag framskrider behandlingen så att efter att ett förslag har färdigställts ges de som har del i saken tillfälle att ta del av förslaget och uttrycka sin åsikt om det (yttranden om innehållet). Efter att ha fått respons på förslaget kan den som utarbetat förslaget ännu rätta, justera eller ändra sitt förslag. När det slutliga förslaget är klart går förslaget vidare till en omröstning där parterna uppmanas att antingen godkänna eller förkasta förslaget (röst). Slutligen fattar domstolen utifrån omröstningsresultatet och yttrandena om förslagets innehåll beslut om huruvida programmet kan fastställas eller inte.

Införandet av skuldkonvertering enligt regeringsprogrammet förutsätter att man i saneringsprogrammet i fortsättningen kan bestämma om borgenärernas rätt att teckna aktier i gäldenärsbolaget mot sina saneringsskulder. Dessutom förutsätter införandet denna skuldkonvertering att ett sådant saneringsprogram vid behov kan godkännas och fastställas oberoende av aktieägarnas vilja och att de bolagsrättsliga åtgärder som grundar sig på det fastställda saneringsprogrammet vid behov kan genomföras utan aktieägarnas medverkan.

I beredningen av propositionen har det ansetts att ett införande av åtgärder som syftar till skuldkonvertering i förslaget till saneringsprogram medför ett sådant direkt intresse för aktieägarna i gäldenärsbolaget att de ska ges tillfälle att delta i behandlingen av förslaget till saneringsprogram. I propositionen föreslås också att även aktieägarna i gäldenärsbolaget i fortsättningen ska ges tillfälle att ta del av förslaget och framföra sin åsikt om det i enlighet med den gällande lagen om företagssanering och att aktieägarna i gäldenärsbolaget i fortsättningen också ska kunna delta i omröstningen om ett förslag till saneringsprogram. Då ersätter ett saneringsprogram som behandlats och fastställts i enlighet med lagen om företagssanering i praktiken det bolagsrättsliga beslutsfattandet i ärendet.

I beredningen av propositionen har man också utrett ett alternativ där aktieägarna i gäldenärsbolaget inte alls hörs i samband med behandlingen av förslaget till saneringsprogram. Bakgrunden till utredningen av alternativet var oro över att delgivningen av programförslaget till aktieägarna i gäldenärsbolaget liksom aktieägarnas möjlighet att lägga fram yttranden om innehållet i ett programförslag medför betydande extra besvär och kostnader jämfört med ett saneringsförfarande där aktieägarna inte har något direkt intresse i ärendet och där aktieägarna därför inte behöver höras.

Enligt utredningen visade sig ett sådant alternativ däremot inte vara genomförbart. Enligt rättslitteraturen om ansökningsrättskipning ska man med anledning av ansökan höra parter som har del i saken, dvs. som har ett intresse i ärendet. Hörandet medför inte nödvändigtvis en formell procesställning, men det är ett uttryck för att en rättvis rättegång kräver att den vars rättigheter och skyldigheter påverkas av beslutet ska få framföra sin åsikt i ärendet. Det centrala är om beslutet i ärendet påverkar dennes rättsliga ställning på ett sätt som i enlighet med de allmänna processprinciperna skapar ett tillräckligt rättsligt intresse. (Linna 2022, s. 26–27)

Redan i den gällande lagen om företagssanering föreskrivs att *de som har del i saken* ska ges tillfälle att ta del av programförslaget och framföra sin åsikt om förslaget. I teorin är det möjligt att ändra lagens ordalydelse så att aktieägarna i gäldenärsbolaget utesluts, men inte ens en sådan ändring kan i praktiken begränsa omfattningen av skyldigheten att höra gäldenären. Detta beror på att om ett ansökningsärende också gäller någon annans rättigheter på ett sätt som skapar behov av rättsskydd, ska den kontradiktoriska principen om hörande av motparten beaktas som en allmän processuell princip för att trygga en rättvis rättegång även i sådana ansökningsärenden för vilka bestämmelsen om hörande inte finns i den materiella lagen (Linna 2022, s. 225).

För att minimera extra besvär och kostnader till följd av hörande av aktieägarna föreslås det i propositionen att aktieägarna ska höras samtidigt och på samma sätt som borgenärerna, varvid hörandet av aktieägarna inte kan antas försena förfarandet nämnvärt. Det krävs inte heller någon individuell delgivning av hela programförslaget för varje aktieägare, utan delgivningen av programförslaget kan ske på det sätt som kallelse till gäldenärsbolagets bolagsstämma utfärdas och stämmohandlingar sänds.

6.1.5 Aktieägarnas deltagande i omröstning

I samband med beredningen av propositionen har man också bedömt ägarna i gäldenärsbolagets rätt att delta i beslutsfattandet om godkännande eller förkastande av förslaget till saneringsprogram, dvs. i omröstningen om förslaget till saneringsprogram. Bakom bedömningen finns å ena sidan samma praktiska oro över extra besvär och kostnader då en ny partsgrupp ska tas i beaktande som ovan i samband med hörandet av aktieägarna. Å andra sidan har bedömningen gällt en betydligt mer principiell fråga om huruvida beslutanderätten i fråga om att godkänna eller förkasta ett förslag till saneringsprogram utöver borgenärerna även kan ges aktieägarna eller om denna beslutanderätt ska ligga enbart hos borgenärerna.

Enligt den regleringslösning som föreslås i propositionen har aktieägarna i gäldenärsbolaget rätt att delta i beslutsfattandet om att godkänna eller förkasta ett programförslag när godkännandet av programförslaget direkt påverkar deras ställning i bolaget. Den valda regleringslösningen innebär att man i saneringsförfarandet inte bara öppnar för möjligheten att ingripa mer jämlikt i både borgenärernas och aktieägarnas rättigheter, utan också tryggar lika rättigheter för både borgenärer och aktieägare att delta i behandlingen av ett förslag till saneringsprogram som påverkar deras rättigheter. Av den valda regleringslösningen följer att de olika partgruppernas materiella och processuella rättigheter är i bättre balans sinsemellan än tidigare, när inte den ena partsgruppens fordringar eller rättigheter åtnjuter ett icke ändamålsenligt högt skydd på bekostnad av den andra partsgruppens fordringar eller rättigheter.

Det har också riktats farhågor mot den valda regleringslösningen på grund av att aktieägarna i gäldenärsbolaget får rätt att delta i beslutsfattandet om att godkänna eller förkasta ett programförslag även när deras innehav endast har ringa eller inget ekonomiskt värde utanför saneringsförfarandet. Även om styrkan i den valda regleringslösningen kan anses vara att den i regel tryggar balansen mellan aktieägarnas och borgenärernas materiella och processuella rättigheter, leder den ofrånkomligen även till att man måste hålla fast vid denna balans även när gäldenärsbolagets insolvensgrad och aktieägarnas låga prioritet vid betalningar inte nödvändigtvis kräver det.

Trots detta är den regleringslösning som valts i propositionen en betydande reform jämfört med nuläget. I fortsättningen kan man besluta om att genomföra skuldkonvertering med stöd av en klart mindre majoritet av aktieägarna än i nuläget och vid behov kan en skuldkonvertering genomföras även utan aktieägarnas stöd. Detta beror för det första på att kravet på kvalificerad majoritet enligt aktiebolagslagen i den valda regleringslösningen ersätts med ett krav på enkel majoritet enligt lagen om företagssanering. För det andra och till skillnad från förfarandet med bolagsstämmor enligt aktiebolagslagen kan aktieägarnas vilja vid behov förbigås i ett förfarande enligt lagen om företagssanering genom tvångsfastställelse av saneringsprogrammet.

En av bakgrundsfaktorerna till behovet av att reglera skuldkonvertering som också har identifierats är de finländska företagens allt mer internationella verksamhets- och finansieringsmiljö samt de lagstiftningsreformer som genomförts i de för Finland centrala jämförelseländerna. Styrkan i den regleringslösning som valts i propositionen kan således också anses vara att denna lösning till sina centrala delar motsvarar de regleringslösningar som antagits i jämförelseländerna i fråga och som beskrivs närmare i avsnitt 6.2 (*Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet*).

Som ett alternativ till den regleringslösning som valdes i propositionen övervägdes också att aktieägarna inte alls deltar i beslutsfattandet om att godkänna eller förkasta ett programförslag ens när godkännandet av programförslaget har en direkt inverkan på deras ställning i bolaget.

Detta alternativ bevarar den grundläggande lösningen i den gällande lagen om företagssanering, enligt vilken enbart borgenärerna har beslutanderätt om att godkänna eller förkasta ett programförslag, men ändrar samtidigt avsevärt den grundläggande lösningen i den gällande lagen om företagssanering, enligt vilken man inte kan ingripa i aktieägarnas ställning i bolaget utan deras medverkan. I detta alternativ förnyas inte bara lagstiftningen för att möjliggöra att man vid en företagssanering kan ingripa i aktieägarnas rättigheter på motsvarande materiella och processuella villkor som i borgenärernas rättigheter, utan beslutanderätten i fråga om ingripande i aktieägarnas rättigheter överförs från ett gemensamt beslut av aktieägare och borgenärer till ett beslut av enbart borgenärerna.

I beredningen av propositionen ansågs dock en regleringslösning som beaktar aktieägarnas och borgenärernas processuella och materiella rättigheter mer jämlikt vara ett säkrare alternativ än detta. Orsaken var för det första att samtidigt som propositionen syftar till att förbättra ställningen för investerare i form av främmande kapital (och därigenom trygga tillgången till finansiering i form av främmande kapital), vill man genom propositionen inte oskäligt försämra ställningen för investerare i form av eget kapital (och därigenom äventyra tillgången till finansiering i form av eget kapital).

En orsak var också att detta alternativ är svårt att samordna med helheten i lagen om företagssanering som består av två olika förfaringsätt. Samtidigt som man borde skapa incitament för gäldenärsföretag att ansöka om företagssanering i ett så tidigt skede som möjligt, är det svårt att motivera en regleringslösning som utesluter aktieägarna i gäldenärsbolaget från beslutsfattandet om företagets ägarstruktur även när man i ett tidigt skede har ansökt om företagssanering före en akut hotande konkurs.

Orsaken var också de lagtekniska utmaningarna i anslutning till alternativet. Om beslutet om att godkänna eller förkasta ett förslag till saneringsprogram enbart ankommer på borgenärerna även om godkännandet av programförslaget har en direkt inverkan på aktieägarna i gäldenärsbolagets ställning, måste lagen sannolikt innehålla betydligt mer detaljerade bestämmelser om i vilka situationer skuldkonvertering kan komma i fråga och med vilket innehåll än vad som nu föreslås. En sådan reglering behövs särskilt för att säkerställa att en skuldkonvertering inte genomförs under sådana förhållanden eller på sådana villkor som inte kan anses motiverade med beaktande av gäldenärsbolagets ekonomiska svårigheter eller andra orsaker som beror på gäldenärsbolaget.

Däremot behövs inte lika detaljerade bestämmelser i den regleringslösning som valts i propositionen där aktieägarna har rätt att delta i beslutsfattandet om att godkänna eller förkasta ett programförslag. Minimiskyddet för aktieägare som är av annan åsikt än beslutet kan tryggas med betydligt mer allmänna bestämmelser. Enligt den regleringslösning som valts i propositionen grundar sig detta minimiskydd på kraven på likabehandling av aktieägarna och att aktieägarnas ställning inte blir sämre vid en företagssanering än vid en konkurs.

I teorin torde det vara möjligt att reglera frågan i större detalj än vad som föreslås i propositionen. Lagstiftning där man i mer detalj tar ställning till under vilka ekonomiska förhållanden en skuldkonvertering överhuvudtaget kan genomföras och med vilka ekonomiska konsekvenser är emellertid lagtekniskt utmanande att genomföra. Dessutom är en alltför detaljerad reglering förknippad med en risk för att regleringen inte lyckas skapa fungerande och användbara ramar för att genomföra skuldkonvertering i praktiken. Det är mer väsentligt att säkerställa att skuldkonvertering kan planeras tillräckligt flexibelt så att de lämpar sig för respektive gäldenärsbolags ekonomiska och övriga behov och att dessa planer tillräckligt effektivt och förutsägbart kan fastställas som saneringsprogram.

Som ett annat alternativ till den regleringslösning som valdes i propositionen övervägdes också att aktieägarna ska ha rätt att delta i beslut om att godkänna eller förkasta ett förslag till saneringsprogram endast när deras innehav i bolaget fortfarande har ekonomiskt värde.

I detta alternativ jämfördes ett scenario där det föreslagna saneringsprogrammet fastställs med ett scenario där det föreslagna saneringsprogrammet inte fastställs, och utifrån jämförelsen bedömdes om aktieägarnas ekonomiska ställning utanför saneringsförfarandet antingen blir så bra att de har en grundad anledning att delta i beslutsfattandet om att godkänna förslaget till saneringsprogram, eller blir så dålig att det är motiverat att beslutet om att godkänna förslaget till saneringsprogram enbart ska ligga hos borgenärerna.

Bakom alternativet är tanken att i ett saneringsförfarande ska endast röstningsgrupper vars fordringar eller rättigheter har ekonomiskt värde ha rösträtt, dvs. grupper som erhåller prestationer även utanför en sanering (s.k. *in the money*-röstningsgrupper). Med andra ord innehas rösträtt alltså inte av röstningsgrupper som blir helt utan prestationer utanför en sanering (s.k. *out of the money*-röstningsgrupper).

I ett saneringsförfarande tillämpas redan motsvarande tanke på rösträtten för borgenärer med efterställda fordringar. I 52 § 2 mom. den gällande i företagssaneringslagen föreskrivs det att i en omröstning om ett programförslag beaktas inte en borgenär som har en efterställd fordran, om en borgenär som har en fordran med bättre rätt enligt programmet blir utan full betalning eller om hans rättsställning annars försämras. Enligt förarbetena till lagen om företagssanering innebar införandet av bestämmelsen i lagen i praktiken att borgenärerna med efterställda fordringar i allmänhet inte har rösträtt (RP 182/1992 rd, s. 53).

Styrkan i detta alternativ ansågs vara att aktieägarnas rösträtt kan ställas i relation till deras prioritet vid betalningar. Detta alternativ är också lätt att samordna med den valda regleringslösningen i fråga om förfaringssätten, eftersom aktieägarnas rösträtt enligt detta alternativ i allmänhet främst kommer i fråga i en situation där man har ansökt om företagssanering i ett tidigt skede och företagets ekonomiska svårigheter ännu inte är så djupa att beslutsfattandet om företagets framtid enbart ankommer på borgenärerna. På motsvarande sätt i en situation där företaget redan när det ansöker om företagssanering har djupa ekonomiska svårigheter och är klart insolvent, kan beslutanderätten på goda grunder ges enbart till borgenärerna.

Trots detta observerades också flera utmaningar med detta alternativ. Den viktigaste av dessa är att värdebestämningen av innehavet i gäldenärsbolaget i saneringsförfarandet enligt detta alternativ får en ny och betydligt större betydelse än i det regleringsalternativ som valts i propositionen. Frågan om huruvida aktieägarna i gäldenärsbolaget har rösträtt (dvs. om aktieägarna i gäldenärsbolaget definieras som en s.k. *in the money* eller *out of the money*-röstningsgrupp) måste man ta ställning till sannolikt redan i ett mycket tidigt skede av förfarandet och senast innan förfarandet kan framskrida till omröstningsskedet. Redan behandlingen av frågan i sig och i synnerhet om den leder till osämja kan leda till att saneringsförfarandena drar ut på tiden och att rådgivningskostnaderna i anslutning till saneringsförfarandet ökar avsevärt.

En annan betydande utmaning som kan nämnas är alternativets lämplighet för det finländska företagsfältet (där den absoluta majoriteten av företagen är mikroföretag och små och medelstora företag) och den finländska saneringspraxisen (där ansökan om sanering görs i ett mycket sent skede med tanke på utvecklingen av de ekonomiska svårigheterna). Med beaktande av det finländska företagsfältet och den finländska saneringspraxisen verkar det sannolikt att värdebestämningen av innehavet i gäldenärsbolaget oftast leder till ett slutresultat där innehavet inte längre anses ha ekonomiskt värde, varvid aktieägarna i gäldenärsföretaget nästan alltid blir utan rösträtt. Att välja detta alternativ väcker därmed också frågan om huruvida företagets storlek eller andra omständigheter i anslutning till företaget borde beaktas vid fastställandet av rösträtten, till exempel så att i de minsta företagen och företagardrivna företagen har företagarna som äger företaget alltid rösträtt oberoende av värdet på innehavet.

6.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet

6.2.1 Inledning

[Utredningen om skuldkonvertering](#) som publicerades 2018 innehåller en omfattande jämförelse med sammanlagt åtta jämförelseländer (Sverige, Danmark, Förenade kungariket, Förenta staterna, Nederländerna, Tyskland, Frankrike och Schweiz) och i synnerhet deras bolags-, insolvens- och företagsarrangemangslagstiftning.

Dessutom innehåller [arbetsgruppens betänkande](#) (s. 144–170) en omfattande utredning om hur lagstiftningen om företagssanering har förnyats i Sverige, Tyskland, Nederländerna och Förenade kungariket efter att skuldkonverteringsutredningen publicerades. I Sverige, Tyskland och Nederländerna har reformerna gällt genomförandet av det första insolvensdirektivet, dvs. införandet av ett tidigt saneringsförfarande, och därutöver har ett liknande nytt förfarande införts i Förenade kungariket.

I denna proposition ingår en kort sammanfattning av den jämförelse som gjorts för arbetsgruppens betänkande.

6.2.2 Sverige

I Sverige trädde en ny [lag \(2022:964\) om företagsrekonstruktion](#) i kraft den 1 augusti 2022 (om förarbetena till lagen se [regeringens proposition 2021/22:215](#)).

Den nya lagen tillämpas på både insolventa gäldenärer och gäldenärer som riskerar insolvens. En rekonstruktionsplan (ett saneringsprogram) ska innehålla de åtgärder som är nödvändiga för att komma till rätta med gäldenärens ekonomiska svårigheter och säkerställa att den verksamhet som gäldenären bedriver helt eller delvis ska kunna fortsättas av gäldenären eller någon annan. Skuldkonvertering kan också vara en sådan åtgärd, men definieras dock inte närmare i lagen.

Rätt att delta i behandlingen av ett förslag till rekonstruktionsplan har berörda parter, med vilket avses alla de borgenärer och ägare vars fordringar eller rättigheter påverkas av planen. Enligt förarbetena till lagen betraktas till exempel att planen föreslår riktad aktieemission till en extern investerare som direkt påverkan på ägarnas ställning. Enligt lagens förarbeten kan en ägare vars rättigheter planen påverkar delta i behandlingen av förslaget till rekonstruktionsplan även om äganderätten har uppkommit efter att saneringsförfarandet inleddes.

De berörda parterna röstar om rekonstruktionsplanen i grupper. En rekonstruktionsplan anses ha blivit godkänd om i varje grupp minst två tredjedelar av de parter som röstat har godkänt planen och deras fordringar eller rättigheter uppgår till minst två tredjedelar av alla de fordringar eller rättigheter för vilka rösträtt får utövas. Enligt förarbetena till lagen får aktieägarna delta i omröstningen i enlighet med värdet på innehavet som fastställts i planen, och utgångspunkten för fastställandet av detta värde ska vara aktiernas nominella värde.

Vid behov kan en rekonstruktionsplan också tvångsfastställas. Detta förutsätter för det första att över hälften av röstningsgrupperna har godkänt planen och dessutom att minst en av dessa röstningsgrupper består av säkerhetsborgenärer och minst två av dessa röstningsgrupper består av fordringsägare som erhåller betalning för sina fordringar även vid gäldenärens konkurs. Dessutom förutsätts att de grupper som röstat mot förslaget tillgodoses fullt ut för sina fordringar på samma eller likvärdigt sätt, om en grupp, som vid gäldenärens konkurs har sämre förmånsställning än de grupper som röstat mot förslaget, får betalning enligt planen för sina fordringar eller får behålla sina övriga rättigheter i gäldenärsbolaget enligt planen.

Den sistnämnda förutsättningen, dvs. den så kallade regeln om absolut prioritet, är dock inte ovillkorlig, utan man kan avvika från den av särskilda skäl. Enligt förarbetena till lagen möjliggör undantaget att ägarna i gäldenärsföretaget helt eller delvis kan behålla sitt ägande i företaget, även om en grupp med bättre förmånsställning än ägarna enligt rekonstruktionsplanen inte får full betalning för sina fordringar. Dessutom möjliggör undantaget att ägarna i gäldenärsföretaget som hör till en grupp helt eller delvis behåller sitt innehav i företaget, även om ägarna i gäldenärsföretaget som hör till en annan grupp förlorar sitt innehav. Enligt lagens förarbeten kan undantaget dock tillämpas endast om det är nödvändigt för att uppnå målen med rekonstruktionsplanen, dvs. om en rekonstruktionsplan inte kan åstadkommas på något annat sätt och om tillämpningen av undantaget inte otillbörligt skadar några berörda parter rättigheter eller intressen.

Tvångsfastställelse av en rekonstruktionsplan förutsätter dessutom gäldenärens samtycke, om gäldenären är ett mikroföretag eller ett litet eller medelstort företag. Bestämmelsen följer av att det första insolvensdirektivet och det nationella spelrum som direktivet tillåter har utnyttjats fullt ut genom att stora företag lämnats utanför bestämmelsens tillämpningsområde.

Den nya lagen innehåller också bestämmelser om förhållandet mellan den nya lagen och aktiebolagslagen. Om en fastställd rekonstruktionsplan innehåller bestämmelser om ökning eller minskning av aktiekapitalet eller om sådana ändringar i bolagsordningen som hänför sig till ökning eller minskning av aktiekapitalet, har den fastställda planen samma verkan som ett beslut av bolagsstämman. Enligt förarbetena till lagen möjliggör dessa bestämmelser att nämnda åtgärder kan genomföras med stöd av den fastställda rekonstruktionsplanen även utan ett beslut vid gäldenärsbolagets bolagsstämma. I rekonstruktionsplanen kan man dessutom avvika från vad som i aktiebolagslagen föreskrivs om aktieägarnas företrädesrätt att teckna aktier.

En fastställd rekonstruktionsplan kan inte klandras på det sätt som i aktiebolagslagen föreskrivs om klander av bolagsstämmans beslut. I praktiken behandlas eventuella anmärkningar som gäller rekonstruktionsplanens innehåll i samband med saneringsförfarandet. Berörda parter i förfarandet kan till exempel anmärka på planens innehåll i fråga om att en ökning eller minskning av aktiekapitalet inte är förenligt med bestämmelserna i aktiebolagslagen, varvid domstolen kan låta bli att fastställa planen. Dessutom kan berörda parter vid behov söka ändring i domstolens beslut om fastställande av rekonstruktionsplanen.

Det finns ännu ingen vedertagen rättspraxis för tillämpningen av den nya lagen. Det är dock känt att sammanlagt tio rekonstruktionsplaner fastställdes i Sverige under de 12 månaderna efter att lagen trädde i kraft (1.8.2022). I två av dessa deltog aktieägarna som berörda parter. Dessutom är det känt att aktieägarna var parter i SAS AB:s (publ) rekonstruktionsplan, som fastställdes den 19 juli 2024.

I det första saneringsförfarandet (Göteborgs tingsrätt, Å 19852-22) handlade det om ett franchiseföretag som driver sportrestaurangverksamhet och som hade 12 fastanställda och 15 timanställda när rekonstruktionen inleddes. Vid rekonstruktionen förband sig både en ny investerare och fyra gamla aktieägare att finansiera företaget. De berörda parterna delades in i sammanlagt fem röstningsgrupper för omröstning och alla berörda parter som deltog i omröstningen röstade för ett godkännande av planen. Resultatet av rekonstruktionen var att den nya investeraren erhöll en ägarandel på 21 procent av företaget och de fyra gamla ägarna delade de återstående 79 procenten i ägarandelar på 51 procent, 24 procent, 2 procent och 2 procent.

I ett annat saneringsförfarande (Stockholms tingsrätt, Å 15743-22) handlade det om ett företag som sålde barnkläder och tillbehör och som hade sex dotterbolag och 69 anställda när rekonstruktionen inleddes. Enligt rekonstruktionsplanen ordnades tre aktieemissioner för

nyemission, där nya aktier erbjöds företagets gamla aktieägare, borgenärer för företagets delägarlån och konvertibler samt en ankarinvestor som hörde till borgenärerna för delägarlån och konvertibler. Borgenärerna för delägarlån och konvertibler erbjöds betalningar på antingen 50 procent, om borgenärerna omvandlade sina fordringar till aktier i gäldenärsbolaget, eller 25 procent i fyra poster inom ett år från fastställandet av rekonstruktionsplanen, om borgenärerna inte omvandlade sina fordringar till aktier i gäldenärsbolaget. De berörda parterna delades in i sammanlagt nio röstningsgrupper för omröstning och alla berörda parter som deltog i omröstningen röstade för ett godkännande av planen. Om man antar att rekonstruktionsplanens åtgärder genomfördes till fullt belopp, krympte de gamla aktieägarnas ägarandel i bolaget till cirka fem procent enligt rekonstruktionsplanen.

I ett tredje saneringsförfarande (Stockholms tingsrätt, Ä 5580-24) handlade det om SAS-koncernens moderbolag, vars aktier var föremål för offentlig handel på Stockholmsbörsen. Enligt bolagets förslag till rekonstruktionsplan var bolagets största aktieägare danska och svenska staten och bolaget hade totalt cirka 190 000 aktieägare. De berörda parterna delades in i sammanlagt nio grupper i förslaget till rekonstruktionsplan. Två grupper utgjordes av aktieägarna, varav den ena bestod av den danska staten och den andra av de övriga aktieägarna. Bakgrunden till gruppindelningen var å ena sidan att om aktieägarna hade utgjort endast en grupp hade danska staten haft en mycket stor relativ rösträtt i gruppen, och å andra sidan att danska staten förband sig till ytterligare finansiering av bolaget i samband med rekonstruktionen. Enligt förslaget till rekonstruktionsplan fick bolagets säkerhetsborgenärer full betalning för sina fordringar men som betalades med andra instrument än det ursprungliga, vanliga fordringsägare och offentligrättsliga fordringsägare fick en kontantbetalning på cirka 6,9 procent för sina fordringar och dessutom en ersättande prestation på cirka 14,9–16,3 procent som betalats som instrument på villkor för eget kapital, borgenärer med efterställda fordringar fick ingen betalning för sina fordringar och aktieägarna förlorade alla sina aktier och sitt innehav i bolaget. Vid omröstningen om förslaget till rekonstruktionsplan röstade ingen av de som deltog i omröstningen mot ett godkännande av förslaget, men eftersom omröstningsresultatet bedöms i förhållande till alla röster som kan ges i respektive grupp (och inte bara i förhållande till givna röster i respektive grupp) erhöll förslaget inte tillräckligt understöd i alla röstningsgrupper. Till exempel i den ena gruppen av aktieägare röstade svenska staten och en mindre aktieägare för ett godkännande, men eftersom de andra aktieägarna i samma grupp inte deltog i omröstningen erhölls inte det understöd som krävdes för att godkänna rekonstruktionsplanen i gruppen i fråga. Rekonstruktionsplanen kunde trots detta fastställas, eftersom förutsättningarna för tvångsfastställelse (bl.a. minst en grupp som godkänt förslaget, regeln om absolut prioritet) uppfylldes.

6.2.3 Tyskland

I Tyskland trädde en ny lag om företagssanering i kraft den 1 januari 2021 ([*Gesetz über den Stabilisierungs- und Restrukturierungsrahmen für Unternehmen*](#); om lagens förarbeten se [*BT-Drucks. 19/24181*](#)). Genom den nya lagen infördes ett rekonstruktionsförfarande som uppfyller kraven i det första insolvensdirektivet för gäldenärer som hotas av insolvens.

Förfarandet inleds på gäldenärens ansökan och gäldenären gör också upp ett förslag till saneringsprogram. Ett programförslag som utarbetas enligt förfarandet kan gälla en eller flera borgenärs eller ägares fordringar eller rättigheter. I behandlingen av programförslaget deltar de berörda parter vars rättigheter påverkas av programmet.

Ett programförslag anses ha blivit godkänt om det understöds av minst tre fjärdedelar av röstetalet i varje röstningsgrupp som består av berörda parter. Borgenärernas röstetal grundar sig på beloppet av deras fordringar. Aktieägarnas röstetal grundar sig på deras andelar av

gäldenärsbolagets aktiekapital eller tillgångar. Eventuella begränsningar av rösträtten eller aktier med flera röster beaktas inte.

Även om alla röstningsgrupper inte godkänner programmet, kan det under vissa förutsättningar också tvångsfastställas. En förutsättning för att programmet ska kunna tvångsfastställas är bland annat att de flesta röstningsgrupper har godkänt programmet och att medlemmarna i en grupp som röstat emot programmet inte försätts i en sämre ställning till följd av att programmet fastställs än om programmet inte fastställs. Grupperna som godkänner programmet kan dock inte enbart utgöras av grupper bestående av aktieägare eller borgenärer med efterställda fordringar.

Dessutom förutsätter en tvångsfastställelse av programmet att regeln om absolut prioritet iakttas. Enligt den kan ett program inte fastställas om en borgenärs- eller aktieägargrupp med sämre prioritet än en borgenärsgrupp som har röstat mot ett godkännande erhåller betalning med stöd av programmet. Under vissa förutsättningar kan man dock avvika från regeln om absolut prioritet. I fråga om borgenärerna är ett undantag möjligt, om det kan anses ändamålsenligt med beaktande av arten av gäldenärens ekonomiska svårigheter och övriga omständigheter. Undantag kan dock inte göras, om en borgenärsgrupp som har röstat mot ett godkännande har mer än hälften av röstetalet för alla borgenärer med samma prioritet. I fråga om aktieägarna är ett undantag möjligt, om aktieägarnas samarbete för att fortsätta gäldenärens affärsverksamhet och för att uppnå ett mervärde enligt programmet är nödvändigt av särskilda personliga skäl och aktieägarna i programmet förbinder sig till ett sådant samarbete, eller om ett ingripande i borgenärernas rättigheter kan anses vara ringa särskilt på grund av att förfallodagarna för borgenärernas fordringar till följd av programmet inte flyttas med mer än 18 månader.

I Tyskland är det inte möjligt att genomföra en skuldkonvertering utan godkännande av en borgenär som är föremål för den, eftersom att tvinga en borgenär till att bli aktieägare i gäldenärsbolaget har ansetts strida mot föreningsfriheten enligt Tysklands grundlag. Ett undantag från detta är emellertid obligationslån, där innehavarna under vissa förutsättningar kan tvingas till skuldkonvertering om möjligheten till konvertering har avtalats i lånevillkoren.

6.2.4 Nederländerna

Den nederländska konkurslagen (*Faillissementswet*) utökades med ett nytt förfarande för fastställande av ett saneringsprogram (*Wet homologatie van een onderhands akkoord*) genom lagändringar som trädde i kraft den 1 januari 2021. Med anledning av genomförandet av det första insolvensdirektivet gjordes ytterligare ändringar i lagen som trädde i kraft den 1 januari 2023.

Det nya förfarandet är avsett för situationer där man rimligen kan förvänta sig att gäldenären i framtiden inte kan betala sina skulder när de förfaller till betalning. Ett saneringsprogram som utarbetas genom förfarandet kan gälla gäldenärens samtliga borgenärer och aktieägare eller endast vissa borgenärs- eller aktieägargrupper. Alla borgenärer och aktieägare vars rättigheter påverkas av programmet får rösta om programmet. Lagen möjliggör ett förfarande för fastställande av både offentliga och icke-offentliga saneringsprogram.

Borgenärerna och aktieägarna delas in i grupper för att rösta om saneringsprogrammet. Grunderna för gruppindelningen ska framgå av programförslaget. I lagen förutsätts att borgenärer och aktieägare vars rättigheter antingen vid gäldenärsbolagets konkurs eller i programförslaget är så olika att de inte är jämförbara sinsemellan delas in i olika grupper. Även borgenärer och aktieägare som har olika prioritet i fråga om i vilken ordning de erhåller betalning enligt lag eller avtal ska delas in i olika grupper i programförslaget.

En borgenärsgrupp anses ha godkänt programmet, om de borgenärer som röstat för ett godkännande representerar minst två tredjedelar av det totala beloppet av fordringarna för de borgenärer som har röstat i gruppen i fråga. En aktieägargrupp anses ha godkänt programmet, om de aktieägare som röstat för ett godkännande representerar minst två tredjedelar av det sammanlagda aktiekapital som tillhör aktieägarna som har röstat i gruppen i fråga.

Även om alla grupper inte har godkänt programmet kan gäldenären eller utredaren be domstolen fastställa programmet. Fastställandet av programmet förutsätter då att minst en borgenärs- eller aktieägargrupp har godkänt programmet och att om någon grupp åtminstone delvis får betalt vid gäldenärens konkurs, ska den grupp som godkänt programmet vara en sådan grupp. Gäldenären ska ha samtyckt till att programmet fastställs, om gäldenären är ett litet eller medelstort företag och alla grupper inte har röstat för ett godkännande.

Domstolen kan låta bli att fastställa programmet om en eller flera borgenärer eller aktieägare som motsatt sig programmet yrkar på det, om det är uppenbart att programmet försätter vissa borgenärer eller aktieägare i en sämre ställning än vid gäldenärsbolagets konkurs.

Dessutom kan domstolen under vissa förutsättningar låta bli att fastställa programmet på begäran av en eller flera borgenärer eller aktieägare som har motsatt sig programmet och som har hört till en grupp som har motsatt sig programmet. Programmet fastställs inte om det värde som kan delas ut enligt programmet inte fördelas i enlighet med den lagstadgade eller avtalsbaserade ordningen i vilken betalning erhålls, förutom om det finns grundad anledning till att avvika från denna ordning och detta inte går emot borgenärernas eller aktieägarnas intressen i en grupp som motsatt sig programmet (den s.k. regeln om absolut prioritet). Programmet fastställs inte heller om borgenärerna i en grupp som motsatt sig programmet enligt programmet inte erbjuds en penningprestation som motsvarar den prestation som de kan få vid gäldenärens konkurs (s.k. *cash out*-option), eller om vissa professionella säkerhetsborgenärer, såsom kreditinstitut, som hör till en grupp som motsatt sig programmet, som betalning enligt programmet endast erbjuds aktier i gäldenärsbolaget eller aktiecertifikat utan rätt till någon annan prestation.

Lagen innehåller inga bestämmelser om värderingen av gäldenärsbolaget eller dess innehav. Enligt lagen ska värderingsprinciperna och värderingsantagandena i saneringsprogrammet dock framgå av programförslaget. Gäldenären eller den som utarbetat programförslaget kan innan omröstning om förslaget också begära ett interimistiskt beslut av domstolen om omständigheter som är viktiga med tanke på förslaget, som till exempel om värderingsprinciperna och värderingsantagandena eller om huruvida gruppindelningen och röstetalet för röstberättigade borgenärer och aktieägare är korrekta. När domstolen fattar ett sådant interimistiskt beslut kan den höra utredaren, gäldenären, borgenärerna och aktieägarna samt, om den så önskar, även anlita utomstående sakkunniga.

En [rapport](#) av Groningens och Leidens universitet om tillämpningen av lagen publicerades den 18 december 2023 (på nederländska, sammandrag på engelska s. 156–158).

6.2.5 Förenade kungariket (Storbritannien)

I Storbritanniens rättsordning identifieras möjligheten att använda skuldkonvertering i synnerhet inom det bolagsrättsliga förfarandet *Scheme of Arrangement*. Bestämmelser om förfarandet finns i Storbritanniens Companies Act Part 26 och förfarandet beskrivs närmare i [utredningen om skuldkonvertering](#) som publicerades 2018 (s. 85).

År 2020 införde Storbritannien också ett nytt förfarande som regleras i Storbritanniens [Companies Act Part 26A](#).

Det nya förfarandet inleds på gäldenärens initiativ och gäldenären utarbetar också ett förslag till saneringsprogram. Det är fråga om ett förfarande som kompletterar tidigare förfaranden och som gäller bolag som är insolventa eller sannolikt hotas av insolvens. Förfarandet kan omfatta kompromisser eller arrangemang mellan gäldenärsbolaget och dess borgenärer eller ägare eller mellan vilken borgenärs- eller ägargrupp som helst.

I avgörandet AGPS Bondco PLC ([\[2024\] EWCA Civ 24](#)) presenterades fyra centrala skillnader mellan det nya förfarandet och det gamla Scheme-förfarandet. För det första är det nya förfarandet endast avsett för situationer där bolaget antingen har ekonomiska svårigheter eller riskerar att hamna i ekonomiska svårigheter. För det andra kan domstolen i det nya förfarandet utesluta sådana intressentgrupper som inte har något genuint ekonomiskt intresse i bolaget från behandlingen av programförslaget. För det tredje fastställs den majoritet som krävs för att godkänna ett saneringsprogram enligt värdet av borgenärernas och aktieägarnas fordringar eller rättigheter, och antalet borgenärer eller aktieägare har ingen betydelse vid fastställandet av majoriteten. För det fjärde kan domstolen fastställa programmet även om alla berörda parter som deltog i behandlingen av programmet inte har godkänt det.

I det nya förfarandet behandlar domstolen ett programförslag två gånger. Vid den första behandlingen (*convening hearing*) överväger domstolen om förutsättningarna för förfarandet uppfylls, om gruppindelningen av borgenärer och aktieägare i programförslaget är ändamålsenlig och om vissa intressentgrupper helt ska lämnas utanför behandlingen av programförslaget eftersom grupperna inte har något genuint ekonomiskt intresse i bolaget.

Gruppindelningen ska grunda sig på att borgenärernas och aktieägarnas rättigheter är jämförbara och kan beroende på bolagets finansieringsbas och kapitalstruktur variera från fall till fall. Den gruppindelning som ingår i programförslaget kan bestridas, om den inte anses motsvara de olika borgenärernas och aktieägarnas rättigheter och intressen. Domstolen kan vid behov fastställa gruppindelningen trots ett bestridande. När domstolen är nöjd med gruppindelningen fastställer den att omröstningen om programförslaget måste ske vid en viss tidpunkt.

Vid den andra behandlingen (*sanction hearing*) ser domstolen över omröstningsresultatet och fastställer programmet. Programmet anses ha blivit godkänt, om de borgenärer eller aktieägare som röstat för ett godkännande i varje grupp representerar minst 75 procent av värdet av fordringar eller rättigheter tillhörande borgenärerna eller aktieägarna som var närvarande vid och deltog i omröstningen. Programmet kan fastställas antingen med godkännande av alla grupper eller under vissa förutsättningar även utan sådant godkännande. Ett fastställande av programmet utan godkännande av alla grupper (s.k. *cross class cram down*) förutsätter att ingen medlem i en grupp som motsätter sig programmet hamnar i en sämre ställning än om programmet inte fastställs. Dessutom förutsätts att förslaget till saneringsprogram har godkänts av minst en grupp som har ett genuint ekonomiskt intresse i bolaget (en s.k. *in the money*-grupp).

Lagstiftningen innehåller ingen direkt definition av vad som utgör ett genuint ekonomiskt intresse, utan det förväntas preciseras från fall till fall i Storbritanniens rättspraxis. Till exempel i avgörandet Virgin Active ([\[2021\] EWHC 1246 \(Ch\)](#)) ansåg domstolen att åtminstone borgenärer utan säkerhet, vars fordringar inte har något ekonomiskt värde i bolagets konkursförfarande (*administration*), inte hade något genuint ekonomiskt intresse i bolaget.

7 Remissvar

Justitieministeriet bad om yttranden om arbetsgruppens betänkande av 89 instanser (ministerierna, statens ämbetsverk och inrättningar, domstolarna, föreningar, intresseorganisationer och sakkunniga). Sammanlagt 34 svarade. Yttrandena finns tillgängliga i [utlåtandetjänsten](#) samt på <https://oikeusministerio.fi/sv/projekt-och-lagberedning> med identifieringskoden OM110:00/2023. Ett [sammandrag av remissvaren](#) har också utarbetats.

Allmänt taget understödde remissinstanserna förslaget att ta in bestämmelser om skuldkonvertering i lagen om företagssanering och förhöll sig positiva till det utkast till regeringsproposition som utarbetats i arbetsgruppens betänkande. En tydligare möjlighet till skuldkonvertering innebär enligt remissinstanserna att betalningsordningen vid företagssanering blir mer lik betalningsordningen vid konkurs, och den svarar bättre på internationella placerares förväntningar än det rådande rättsläget.

I remissvaren framfördes vissa förslag till ändringar och preciseringar som i den fortsatta beredningen av propositionen har beaktats enligt följande.

I remissvaren fästes uppmärksamhet vid att användningen av skuldkonvertering vid företagssanering kan leda till att en enskild betydande borgenärs röstandel i gäldenärsbolaget ökar och överskrider den gräns för skyldigheten att lämna erbjudande som föreskrivs i 11 kap. 19 § i värdepappersmarknadslagen (dvs. över 30 eller 50 procent). En överskridning av denna gräns medför i praktiken en skyldighet att lämna ett obligatoriskt uppköpserbjudande även på alla andra aktier och värdepapper som berättigar till aktier i gäldenärsbolaget än de som tecknats vid skuldkonverteringen, alternativt ett behov att ansöka om tillstånd hos Finansinspektionen för att avvika från den skyldigheten. Propositionen kompletterades i den fortsatta beredningen i enlighet med remissinstansernas svar så att skyldigheten att lämna ett obligatoriskt uppköpserbjudande eller behovet att ansöka om tillstånd hos Finansinspektionen för att avvika från skyldigheten i fråga inte ska uppstå i situationer då överskridningen av gränsen för skyldigheten att lämna erbjudande beror på genomförandet av ett saneringsprogram som har fastställts i enlighet med de bestämmelser som föreslås i propositionen. Kompletteringen har beretts i samarbete med finansministeriet och Finansinspektionen.

Vissa remissinstanser ansåg att skuldkonverteringens karaktär i förhållande till de skuldsaneringsmetoder som räknas upp i 44 § i lagen om företagssanering var oklar i arbetsgruppens betänkande. Propositionen preciserades i den fortsatta beredningen genom att nämna att det i en skuldkonvertering är fråga om skuldreglering som avses i 44 § 2 mom. 2 punkten, dvs. betalning av en saneringsskuld med ersättande prestationer bestående av aktier i gäldenärsbolaget. Eftersom det för att åstadkomma ersättande prestationer som består av aktier i gäldenärsbolaget alltid behöver vidtas även bolagsrättsliga åtgärder bör en skuldkonvertering till vissa delar bedömas på ett sätt som avviker från övriga skuldregleringar (den träder t.ex. inte i kraft omedelbart vid fastställelsen av saneringsprogrammet och den kan inte förfalla när saneringsprogrammet förfaller), vilket i bestämmelserna om detta i lagen om företagssanering beaktas i enlighet med vad som föreslås i arbetsgruppens betänkande. De preciseringar som lades till i propositionen om skuldkonverteringens natur påverkar således inte hur skuldkonverteringens natur förstås i propositionen.

I den fortsatta beredningen slopades ett förslag i arbetsgruppens betänkande om att uppgiften om fullföljdsdomstolens avgörande om en omständighet som ska antecknas i handelsregistret och om avgörandets laga kraft skulle kunna tillställas Patent- och registerstyrelsen, som är personuppgiftsansvarig för handelsregistret, via konkurs- och företagsregistret som förvaltas av Rättsregistercentralen. I remissvaren som gällde förslaget fäste remissinstanserna

uppmärksamhet vid att sådana uppgifter som avser ändringssökande i beslut om fastställelse av saneringsprogrammet och som tingsrätten med stöd av den gällande lagen om konkurs- och företagssaneringsregistret antecknar i konkurs- och företagssaneringsregistret i någon mån är en annan sak än de uppgifter om avgöranden och laga kraft som avser en omständighet som ska antecknas i handelsregistret och som fullföljdsdomstolen med stöd av den gällande aktiebolagslagen tillställer Patent- och registerstyrelsen. Av denna anledning föreslås det i propositionen att fullföljdsdomstolen tillställer uppgifter om avgörande och laga kraft om en omständighet som ska antecknas i handelsregistret direkt till Patent- och registerstyrelsen också när avgörandet om en omständighet som ska antecknas i handelsregistret har fattats i ett ärende som avser fastställelse av ett saneringsprogram. Eftersom förfarandet motsvarar det som föreskrivs om detta i den gällande aktiebolagslagen och eftersom det totala antalet ändringssökanden i konversionssaneringar och i dem fastställda saneringsprogram kan uppskattas vara litet medför förslaget inte nämnvärt med tilläggsarbete för fullföljdsdomstolarna.

Statens ämbetsverk och inrättningar fäste i remissvaren uppmärksamhet vid de offentlighetsrättsliga borgenärernas ställning i en skuldkonvertering. Frågan behandlas i [arbetsgruppens betänkande](#) i beskrivningen av nuläget (s. 107) och i konsekvensbedömningen (s. 128), och därtill begärdes remissinstansernas yttranden [under remissbehandlingen](#) (punkt 12). I remissvaren påpekades i synnerhet att lagstiftningen om statens ämbetsverks och inrättningars uppgifter och verksamhet i praktiken kan begränsa deras möjligheter att gå in som ägare i gäldenärsbolag och ta emot andra än penningprestationer av gäldenärsbolag. Statens ämbetsverk och inrättningar har inte heller vare sig färdiga funktioner eller resurser för att förvalta aktier och värdepapper som berättigar till aktier i gäldenärsbolag.

Det gjordes inga ändringar i de föreslagna bestämmelserna i propositionen till följd av remissvaren i saken. En central faktor bakom behovet av reglering om skuldkonvertering är den utveckling och internationalisering som har identifierats i företagens omvärld och finansieringssituation och den vägen i synnerhet den allt vanligare användningen av obligationslån. Skuldkonvertering kan således anses behövas som skuldsaneringsmetod i synnerhet för efterställda borgenärer i gäldenärsföretag, men den reglering som föreslås i propositionen utgör inget hinder för att skuldkonvertering inte erbjuds även övriga borgenärer i ett gäldenärsbolag när det anses vara ändamålsenligt. De offentlighetsrättsliga borgenärernas faktiska möjlighet att ta emot en erbjuden skuldreglering är emellertid en fråga åtskild från den föreslagna regleringen i propositionen och den kan inte avgöras endast med de metoder lagen om företagssanering medger. För att lösa frågan förutsätts det både en mer omfattande bedömning av hur statens borgenärs- och ägarfunktioner i framtiden ska utvecklas på ett ändamålsenligt sätt och ett praktiskt inriktat utredningsarbete om hur offentlighetsrättsliga borgenärer ska kunna ta emot och förvalta ersättande prestationer som erbjuds dem som aktier eller värdepapper som berättigar till aktier.

Frågan behandlas också i propositionens avsnitt 5 (*De huvudsakliga konsekvenserna*). De positiva effekter regleringen om skuldkonvertering har på borgenärernas ställning kan sammanfattas som så att i synnerhet sådana borgenärer som tidigare hade blivit tvungna att avstå från sina fordringar helt eller delvis, i och med regleringen om skuldkonvertering kan få aktier eller optionsrätter eller andra särskilda rättigheter i gäldenärsbolaget i stället. Det är dock möjligt att dessa positiva konsekvenser på det sätt som det beskrivs i konsekvensbedömningen i propositionen inte uppnås för de borgenärer som antingen inte kan ta emot eller vägrar ta emot sådana ersättande prestationer som de erbjuds inom ramen för regleringen om skuldkonvertering. För dessa borgenärers del medför den reglering som föreslås i propositionen inte några betydande ändringar i nuläget.

Remissvaren i frågan styrker den bedömning som görs också i [arbetsgruppens betänkande](#) (s. 109) att om man vill främja den faktiska möjligheten för offentligrättsliga borgenärer att ta emot skuldkonvertering som erbjuds dem behöver frågan utredas vidare t.ex. genom ett separat utredningsprojekt av relevanta ministerier och förvaltningsområden.

Till arbetsgruppens betänkande fogades en avvikande mening som motsatte sig att det möjliggörs en skuldkonvertering som är oberoende av aktieägarnas ståndpunkt på det sätt som det framförs i arbetsgruppens betänkande förutom i stora även i medelstora företag. Remissinstanserna ombads ge sin åsikt om frågan [under remissbehandlingen](#) (punkt 6.3). Utifrån remissvaren är stödet för den reglering som föreslås i arbetsgruppens betänkande avsevärt större än för den avvikande meningen till arbetsgruppens betänkande, varför den fortsatta beredningen av propositionen gjordes i enlighet med det som föreslogs i arbetsgruppens betänkande.

Vissa av de remissinstanser som tog ställning till förutsättningarna för tvångsfastställelse av saneringsprogrammet övervägde också om tillämpningsområdet för skuldkonvertering som är oberoende av aktieägarnas ståndpunkt i stället för enligt företagets storlek kan avgränsas enligt om företagets aktier är föremål för offentlig handel eller inte. I [arbetsgruppens betänkande](#) (s. 81) ansågs detta alternativ inte vara ändamålsenligt, och det togs inte heller med i den fortsatta beredningen. Alternativets väsentliga svaghet ansågs vara att det kan leda till att tröskeln för notering höjs, vilket inte är en lämplig följd av att reglering om skuldkonvertering införs.

Remissinstanserna ombads även [under remissbehandlingen](#) ta ställning till bl.a. vilken ställning de optionsrätter och andra särskilda rättigheter som emitteras innan saneringsförfarandet inleds har (punkt 9) samt till frågor som avsåg avtalsvillkorens giltighet vid ändringar i bestämmande inflytande (punkt 11). [Arbetsgruppens betänkande](#) innehöll en bedömning av nuläget för båda frågornas del (s. 94 och 100), enligt vilken ingendera frågan ansågs vara av ett slag som det behöver föreskrivas om, eller ens till alla delar är möjligt att föreskriva om genom lag i samband med införandet av reglering om skuldkonvertering.

Vissa av de remissinstanser som tog ställning till frågan om optionsrätter och andra särskilda rättigheter ansåg att det är viktigt att det föreskrivs om frågan eller åtminstone att det är möjligt. Av remissvaren framkom det emellertid inte sådana nya omständigheter som skulle ha orsakat behov av att se över den bedömning av nuläget och slutsatserna utifrån den som ingick i arbetsgruppens betänkande, varför den fortsatta beredningen gick vidare i enlighet med det som föreslogs i arbetsgruppens betänkande utan förslag till lagstiftning i saken.

I fråga om giltigheten i avtalsvillkor som avser en ändring i bestämmande inflytande ansåg remissinstanserna att bedömningen av nuläget i arbetsgruppens betänkande var relevant och instämde i stor utsträckning i slutledningarna utifrån den. Sålunda gick den fortsatta beredningen av propositionen också för denna frågas del vidare i enlighet med det som föreslogs i arbetsgruppens betänkande utan förslag till lagändringar i saken.

8 Specialmotivering

8.1 Lagen om företagssanering

3 §. Definitioner. Det föreslås att det till paragrafens 1 mom. fogas en ny 10 punkt där begreppet konversionssanering definieras. Med konversionssanering avses ett saneringsförfarande som tillämpas på ett aktiebolag och där förslaget till saneringsprogram innehåller sådana i 44 § 2

mom. 2 punkten avsedda skuldregleringar till följd av vilka ägarandelarna hos aktieägarna i gäldenärsbolaget förändras. Förfaringssättet har ingen betydelse med tanke på definitionen av begreppet, utan konversionssanering ska kunna genomföras både som ett tidigt och som ett normalt saneringsförfarande.

Begreppet konversionssanering ska användas i de bestämmelser i lagen om företagssanering som gäller utarbetande, behandling, fastställande, verkställighet och förfallande av ett saneringsprogram och som fogas till lagen för att främja användningen av skuldkonvertering (se 3 a, 40, 42 a, 50–54, 57, 61, 64–66, 72, 76 a, 81, 92 a och 96 §). Av regleringslösningen följer att de bestämmelser som fogas till lagen blir tillämpliga endast i de saneringsförfaranden där man inom ramen för den nya regleringen vill föreslå att en skuldkonvertering ska genomföras och att man i andra saneringsförfaranden, på samma sätt som hittills, följer gällande lagstiftning.

Den första förutsättningen för tillämpning av de nya bestämmelserna om konversionssanering är att föremålet för saneringsförfarandet är ett aktiebolag. Detta beror på att även om föremålet för saneringsförfarandet allmänt kan vara mycket olika gäldenärer, är det i allmänhet mest ändamålsenligt och över huvud taget möjligt att genomföra en skuldkonvertering uttryckligen i gäldenärsbolag i aktiebolagsform.

Den andra förutsättningen för tillämpning av bestämmelserna om konversionssanering är att förslaget till saneringsprogram innehåller sådana i 44 § 2 mom. 2 punkten avsedda skuldregleringar till följd av vilka ägarandelarna hos aktieägarna i gäldenärsbolaget förändras. Av förutsättningen ska det framgå att det vid skuldkonverteringen är fråga om skuldreglering enligt 44 § 2 mom. 2 punkten, dvs. betalning av saneringsskulden helt eller delvis genom ersättande prestationer. Enligt förarbetena till det momentet innebär betalning av saneringsskulden helt eller delvis genom ersättande prestationer (i förarbetena här: genom surrogat) att det i saneringsprogrammet bestäms annat än pengar som betalning av penningsskuld. Som exempel nämns användningen av en riktad emission så att borgenärerna får teckna aktier mot sina fordringar. (RP 182/1992 rd, s. 90) Av förutsättningen ska därtill framgå att det vid skuldkonverteringen är fråga om betalning av saneringsskulden uttryckligen genom sådana ersättande prestationer till följd av vilka ägarandelarna hos aktieägarna i gäldenärsbolaget förändras.

I praktiken är det inte möjligt att åstadkomma sådana skuldregleringar som leder till att aktieägarnas ägarandelar i gäldenärsbolaget ändras enbart genom bestämmelser i saneringsprogrammet, utan för att åstadkomma dem måste också bolagsrättsliga åtgärder vidtas. Genomförandet av en skuldkonvertering förutsätter alltid åtminstone att gäldenärsbolagets aktier eller optionsrätter eller andra särskilda rättigheter emitteras till borgenärerna. Dessutom kan det vara nödvändigt att också på annat sätt ändra sådana aktieägar rättigheter i bolaget som grundar sig på aktiebolagslagen och gäldenärsbolagets bolagsordning. Genomförandet av en skuldkonvertering på ett ändamålsenligt sätt kan förutsätta t.ex. emission av nya aktier av olika slag eller sammanslagning av befintliga aktieslag och därmed en ändring av bolagsordningen.

Numera ska det fattas beslut vid gäldenärsbolagets bolagsstämma om sådana bolagsrättsliga åtgärder som behövs för att genomföra skuldkonverteringen (RP 182/1992 rd, s. 40). I propositionen föreslås det att nuläget ska ändras så att sådana bolagsrättsliga åtgärder i fortsättningen kan bestämmas i saneringsprogrammet så att det inte ska finnas behov av ett separat beslut av gäldenärsbolagets bolagsstämma. Därför ska sådana åtgärder i fortsättningen individualiseras i saneringsprogrammet (se förslaget till 42 a § nedan) och gäldenärsbolagets aktieägare ska ges tillfälle att delta i behandlingen av ett saneringsprogram som innehåller sådana åtgärder (se förslagen till 50–54, 72 och 76 a § nedan), vilket gör det möjligt att ett

saneringsprogram som behandlats i enlighet med lagen om företagssanering och som fastställts i domstol ersätter det bolagsrättsliga beslutsfattandet om sådana åtgärder. Då kan ett sådant beslut om genomförande av en skuldkonvertering som är bindande för gäldenärsbolagets aktieägare fås till stånd under de förutsättningar som anges i lagen om företagssanering, dvs. vid behov även mot aktieägarnas vilja.

Eftersom det med tanke på definitionen av konversionssanering och därmed med tanke på tillämpningen av bestämmelserna om konversionssanering är avgörande att bestämmelser om skuldkonvertering tas in i saneringsprogrammet och att ägarandelarna för aktieägarna i gäldenärsbolaget ändras till följd av bestämmelserna i saneringsprogrammet, nämns i den föreslagna definitionen av konversionssanering inte särskilt en eventuell ändring av aktieägarens övriga rättigheter. Möjligheten att i saneringsprogrammet ta in bestämmelser som utöver en ändring av aktieägarens ägarandel också leder till en ändring av aktieägarens övriga rättigheter framgår av bestämmelserna om innehållet i det saneringsprogram som utarbetas vid konversionssanering (se förslagen till 3 a, 42 a och 53 § nedan).

Om gäldenärsbolagets borgenärer redan före saneringen innehar instrument som är förenade med en rätt att omvandla instrumentet till aktier i gäldenärsbolaget, är det inte fråga om en situation som förutsätter en tillämpning av de nya bestämmelserna om konversionssanering. Detta beror på att sådana instrument har utfärdats före saneringen och ingår i bolagets befintliga kapitalstruktur, medan avsikten är att de nya bestämmelserna om konversionssanering ska tillämpas i situationer där bolagets kapitalstruktur omarbetas som en del av saneringsprogrammet.

Genom en tillämpning av de nya bestämmelserna om konversionssanering ska det inte vara möjligt att vidta vilka bolagsrättsliga åtgärder som helst. Beslut om t.ex. fusioner, delningar, flyttningar av hemort eller andra sådana bolagsrättsliga åtgärder som inte hänför sig till att få till stånd skuldregleringar enligt 44 § 2 mom. 2 punkten eller till ändring av ägarandelen för gäldenärsbolagets befintliga aktieägare ska fortfarande fattas på gäldenärsbolagets bolagsstämma i enlighet med aktiebolagslagen. Av den föreslagna 3 a § ska det uttryckligen framgå vilka bestämmelser i aktiebolagslagen som ska frångås vid konversionssanering.

De bestämmelser som föreslås i propositionen gör det möjligt att ett separat beslut av gäldenärsbolagets bolagsstämma om genomförande av en skuldkonvertering inte behövs, om ett saneringsprogram utarbetas och behandlas med iakttagande av de nya bestämmelserna om konversionssanering. De bestämmelser som föreslås i propositionen medför dock inget hinder för att beslut om genomförande av en skuldkonvertering fattas med iakttagande av den gällande lagstiftningen om aktiebolag och företagssanering (dvs. utan att de nya bestämmelserna om konversionssanering iakttas) till exempel så att det i saneringsprogrammet tas in bestämmelser om betalning av saneringsskulden i form av ersättande prestationer (i förarbetena här: surrogat) som består av aktier i gäldenärsbolaget (se RP 182/1992 rd, s. 95) och som villkor för fastställande av saneringsprogrammet ställs ett separat beslut av gäldenärsbolagets bolagsstämma om en riktad emission till borgenärer i samband med sådana ersättande prestationer (se RP 182/1992 rd, s. 100).

Eftersom det till slutet av förteckningen i nio punkter fogas en ny 10 punkt, ändras *9 punkten* i förteckningen samtidigt så att det punkttecken som där ingår ersätts med ett kommatecken.

3 a §. Konversionssaneringens förhållande till aktiebolagslagen. Till lagen fogas en *ny 3 a §*, enligt vilken man vid konversionssanering avviker från vissa bestämmelser i aktiebolagslagen. De undantag som föreslås i paragrafen behövs, eftersom syftet med bestämmelserna om konversionssanering är att beslutsfattandet enligt lagen om företagssanering ska ersätta

beslutsfattandet enligt aktiebolagslagen. Aktieägarnas behov av rättsskydd vid beslutsfattande enligt lagen om företagssanering ska beaktas i bestämmelserna om saneringsprogrammets innehåll och om behandlingen av programmet (se förslagen till 42 a, 50–54, 72 och 76 a § nedan).

I 1 mom. föreskrivs det om undantag vid konversionssanering från beslut om riktad emission och emission av optionsrätter eller andra särskilda rättigheter samt om genomförande av dessa arrangemang. Av definitionen av konversionssanering följer att aktieägarnas ägarandelar i gäldenärsbolaget förändras, vilket alltid förutsätter åtminstone att borgenärerna tecknar aktier i gäldenärsbolaget som emitteras genom riktad aktieemission eller optionsrätter eller andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier. Vid konversionssanering kan det dessutom vara nödvändigt att ändra aktieägarens övriga rättigheter i bolaget, vilket beaktas i 2 mom. nedan.

Enligt 1 mom. 1 punkten tillämpas vid konversionssanering inte de allmänna bestämmelserna om beslut om emission i 9 kap. 2 § i aktiebolagslagen. Beslut om aktieemission ska således inte fattas på bolagsstämman (jfr 9 kap. 2 § 1 mom. i aktiebolagslagen). Vid konversionssanering behöver det inte fattas beslut om det emissionsbemyndigande som avses i momentet (jfr 9 kap. 2 § 2 mom. i den lagen). Vid beslut om konversionssanering tillämpas inte heller de bestämmelser om stämmokallelse och stämmohandlingar samt om framläggande och sändande av stämmohandlingar som det hänvisas till i momentet (jfr 9 kap. 2 § 3 mom. i den lagen).

För tydlighetens skull nämns i punkten också bestämmelsen om aktieägarnas företrädesrätt i 9 kap. 3 § i aktiebolagslagen. Genomförandet av den konversionssanering som avses i förslaget förutsätter att emissionen riktas till bolagets borgenärer. I förslaget har utgångspunkten varit att genomförandet av konversionssanering uppfyller kravet på vägande ekonomiska skäl från bolagets synpunkt (jfr 9 kap. 4 § 1 mom. i aktiebolagslagen). Trots att det vid konversionssanering av nämnda skäl föreslås avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt, tillämpas på genomförandet av riktade emissioner övriga förutsättningar för riktade emissioner som anges i 9 kap. 4 § 1 mom. i aktiebolagslagen. Vid bedömningen av om det finns godtagbara förutsättningar för en riktad emission ska därmed i enlighet med 9 kap. 4 § 1 mom. i aktiebolagslagen särskilt avseende fästas vid förhållandet mellan det gängse priset och teckningspriset per aktie. En sådan riktad vederlagsfri emission som avses i sista meningen i momentet torde vid en konversionssanering kunna komma i fråga närmast vid en sammanslagning av aktieslag när en likabehandling av aktieägarna genomförs genom att innehavare av dyrare aktieslag kompenseras med gratisaktier.

Enligt 1 mom. 2 punkten tillämpas vid konversionssanering dock inte 9 kap. 4 § 2 och 3 mom. i aktiebolagslagen. Det förstnämnda momentet gäller bolagsrättsligt beslutsfattande i anslutning till beslut om riktad emission. I propositionen föreslås det också i övrigt avvikelse från detta beslutsfattande. I det senare momentet är det i praktiken fråga om en sådan teckningsrätt som avses i 9 kap. 3 § och som inte kommer i fråga vid konversionssanering.

Enligt 1 mom. 3 punkten avviker man vid konversionssanering också från tillämpningen av aktiebolagslagens 9 kap. 5 § om innehållet i ett beslut om emission mot vederlag. Det är inte nödvändigt att tillämpa 1 och 2 mom. i den bestämmelsen vid konversionssanering, eftersom innehållet i och villkoren för en riktad emission ska individualiseras i saneringsprogrammet i enlighet med den föreslagna 42 a §. Eftersom emission av teckningsrätt inte behöver användas vid konversionssanering, behöver inte heller den tid enligt 9 kap. 5 § 3 mom. inom vilken företrädesrätten ska utnyttjas tillämpas vid konversionssaneringen.

Enligt 1 mom. 4 punkten avviker man vid konversionssanering också från tillämpningen av 9 kap. 7 § 1 momentet i aktiebolagslagen om registrering av ett beslut om emission. Eftersom

saneringsprogrammet vid konversionssanering ersätter bolagsstämman beslut om riktad emission, är det ändamålsenligt att utredaren eller den övervakare som utsetts för saneringsprogrammet svarar för att en emission som grundar sig på saneringsprogrammet registreras i handelsregistret. En uttrycklig bestämmelse om detta föreslås i 61 § 5 mom. Å andra sidan kan det under emissionsförfarandet framgå att emissionen av aktier omfattar färre aktier än det maximiantal som nämns i saneringsprogrammet. Detta kan vara fallet då aktier inte tecknas inom den tid som anges i saneringsprogrammet eller om aktier ogiltigförklaras som obetalda. På bolagets registrering av sådana ändringar tillämpas 9 kap. 7 § 2 mom. i aktiebolagslagen. Det kan ligga i bolagets intresse att meddela handelsregistret att de aktier som emitteras uppgår till ett visst antal som är mindre än maximiantalet enligt saneringsprogrammet, så att utomstående som bekantar sig med handelsregisteruppgifterna kan få mer korrekt information om situationen. Bolaget har i en sådan situation som avses i momentet prövningsrätt i fråga om huruvida en ändring av situationen anmäls för registrering.

I 1 mom. 5 *punkten* föreslås för tydlighetens skull en avvikelse från 9 kap. 10 § 2 mom. i aktiebolagslagen, enligt vilket teckningspriset endast med styrelsens samtycke kan kvittas mot en fordran hos bolaget, om inte något annat föreskrivs i emissionsbeslutet. Arrangemanget vid betalning av teckningspriset genomförs vid konversionssanering i praktiken i det saneringsprogram som utarbetats i enlighet med 42 och 42 a §, och därför är det inte nödvändigt att tillämpa den ovannämnda bestämmelsen i aktiebolagslagen.

Det föreslås att det i 1 mom. 6 *punkten* också nämns 9 kap. 17 § i aktiebolagslagen om innehållet i beslut om vederlagsfri emission. Utöver en egentlig riktad emission som innebär skuldkonvertering kan det vid konversionssanering t.ex. vid sammanslagning av aktieslag vara nödvändigt att vid en riktad emission emittera vederlagsfria aktier till befintliga aktieägare. Även i dessa fall ersätter saneringsprogrammet det beslut av bolagsstämman som avses i bestämmelsen i aktiebolagslagen, och av saneringsprogrammet ska det enligt den föreslagna 42 a § framgå villkoren för en sådan riktad vederlagsfri emission. Enligt 1 mom. 7 *punkten* avviker man vid konversionssanering också från bestämmelsen om registrering av ett beslut om vederlagsfri emission (9 kap. 18 § 1 mom. i aktiebolagslagen). Förslaget motsvarar till denna del det undantag från 9 kap. 7 § 1 mom. i aktiebolagslagen som behandlats ovan.

Enligt 1 mom. 8 *punkten* avviker man vid konversionssanering från inte bara de ovannämnda bestämmelserna om emission i 9 kap. i aktiebolagslagen utan också från vissa bestämmelser om emission av optionsrätter och andra särskilda rättigheter i 10 kap. i aktiebolagslagen. Syftet med förslaget är att vid behov också göra det möjligt att utöva sådana rättigheter för att genomföra en skuldkonvertering.

Av avvikelserna från 10 kap. 2 § i aktiebolagslagen följer att det i ett saneringsprogram som fastställts i enlighet med bestämmelserna om konversionssanering kan bestämmas att sådana särskilda rättigheter ska emitteras som berättigar borgenärerna att mot sina fordringar hos gäldenärsbolaget teckna nya aktier eller egna aktier som innehas av bolaget. Ett sådant beslut av bolagsstämman om emittering av särskilda rättigheter som avses i den paragrafen i aktiebolagslagen förutsätts således inte. Syftet med saneringsförfarandet är att sanera gäldenärens företagsverksamhet eller trygga förutsättningarna för den och få till stånd skuldreglering, vilket utgör ett vägande ekonomiskt skäl för bolag som avses i 10 kap. 1 § 1 mom. i aktiebolagslagen att emittera sådana särskilda rättigheter. Också i 10 kap. 1 § 2 mom. i aktiebolagslagen, som ska tillämpas vid konversionssanering, har det uttryckligen beaktats att sådana rättigheter kan ges bolagets borgenärer så att rättigheterna är förenade med ett villkor om att borgenärens fordran ska kvittas mot aktiernas teckningspris.

På emission av optionsrätter och andra särskilda rättigheter vid konversionssanering tillämpas inte heller 10 kap. 3 § 1 mom. i aktiebolagslagen om innehållet i bolagsstämman beslut om emission av optionsrätter och andra särskilda rättigheter. Det föreslås att uppgifter som i huvudsak motsvarar bestämmelsen om innehållet i arrangemanget tas in i saneringsprogrammet i enlighet med 42 a §. Presumptionsbestämmelserna i 10 kap. 3 § 2 och 3 mom. i aktiebolagslagen om rättsinnehavares rätt till inlösen vid fusion, delning och flyttning av hemort samt om avsättning av teckningspriset till fonden för inbetalt fritt eget kapital ska tillämpas vid konversionssanering, om inte något annat bestäms i saneringsprogrammet. Till den del det i momentet föreslås avvikelse från bestämmelserna i 9 kap. i aktiebolagslagen ska dessa bestämmelser inte heller tillämpas vid emission av optionsrätter eller andra särskilda rättigheter (jfr 10 kap. 7 § 1 mom. i aktiebolagslagen). Att en utredare eller övervakare registrerar åtgärder som grundar sig på ett saneringsprogram i handelsregistret (se förslaget till 61 § 5 mom. nedan) ersätter vid konversionssanering också anmälan för registrering av ett beslut enligt 10 kap. 4 § 1 mom. i aktiebolagslagen om emission av optionsrätter eller andra särskilda rättigheter.

I 3 a § 2 mom. föreslås bestämmelser om vissa undantag från tillämpningen av aktiebolagslagens bestämmelser om ändring av bolagsordningen i samband med konversionssanering. Enligt 2 mom. 1 punkten kan det vid konversionssanering trots 5 kap. 30 § 1 mom. i aktiebolagslagen fattas beslut om ändring av bolagsordningen för emission av nya aktier av olika slag till följd av konversionen. Vid konversionssanering ersätts bolagsstämman beslut om ändring av bolagsordningen på det sättet av ett beslutsfattande om godkännande och fastställande av saneringsprogrammet, i vilket aktieägarna deltar i enlighet med de nya bestämmelser som ska fogas till lagen om företagssanering (se förslagen om 50–54, 72 och 76 a § nedan). I 2 mom. 2 punkten föreslås det att det ska beaktas att genomförandet av en skuldkonvertering på ett ändamålsenligt sätt kan förutsätta att bolagets befintliga aktiestruktur ändras. För att möjliggöra detta föreslås det att man vid konversionssanering avviker från beslutsförfarandet enligt 5 kap. 28 § i aktiebolagslagen för en sammanslagning av aktieslag eller försämring av rättigheterna för ett helt aktieslag. I saneringspraxis enligt gällande lag har skuldkonverteringar genomförts så att bolagets olika aktieslag sammanslagits till ett enda aktieslag innan en riktad emission ordnats. För att möjliggöra konversionssanering är det ändamålsenligt att tillåta att beslut om ett sådant arrangemang fattas också vid ett saneringsförfarande där bestämmelserna i lagen om företagssanering om aktieägars rätt att delta och om aktieägarnas rättsskydd iakttas. Det beslutsförfarande som föreslås i lagen om företagssanering avviker från förfarandet enligt 5 kap. 28 § i aktiebolagslagen på så sätt att en ändring av rättigheterna för olika aktieslag inte förutsätter kvalificerad majoritet per aktieslag eller samtycke av majoriteten av de aktieägare som har aktier av vissa slag. Avsikten är att aktieägarnas rättigheter i det föreslagna beslutsförfarandet vid sidan av allmänna beslut som fattas av en gruppmajoritet ska tryggas så att aktieägarna i samband med saneringsförfarandet vid behov ska kunna yttra sig om förslaget till saneringsprogram och klandra det fastställda saneringsprogrammet.

Till den del det inte i 1 och 2 mom. föreslås avvikelse från bestämmelserna i aktiebolagslagen om riktad emission, emission av optionsrätter och andra särskilda rättigheter och ändring av bolagsordningen, ska bestämmelserna i aktiebolagslagen iakttas. En emission riktad till bolagets borgenärer leder i allmänhet till att man vid konversionssanering inte tillämpar kraven i 9 kap. 8 § i aktiebolagslagen på information om ett emissionsbeslut till aktieägare som har teckningsrätt. Om däremot aktieägarna utöver borgenärerna till exempel på grund av sammanslagning av aktieslag i saneringsprogrammet ges rätt att teckna aktier, ska bestämmelserna i 9 kap. 8 § i aktiebolagslagen tillämpas på information om teckningsrätt enligt saneringsprogrammet. På samma sätt ska aktiebolagslagens bestämmelser om teckning av aktier och optionsrätter och andra särskilda rättigheter, betalning av teckningspriset samt registrering av nya aktier tillämpas också vid konversionssanering.

Också bestämmelsen i 5 kap. 30 § 2 mom. i aktiebolagslagen om rättsverkningarna av en registrering av bolagsordningen samt bestämmelserna i 9 kap. 15 § och 18 § 3 mom. om rättsverkningarna av en registrering av nya aktier har betydelse med tanke på genomförandet av de bolagsrättsliga ändringarna i samband med konversionssanering. Även om i enlighet med 57 § 1 mom. i lagen om företagssanering villkoren för saneringsskulderna och andra i programmet reglerade rättsförhållanden, när programmet har fastställts, bestäms enligt saneringsprogrammet, kan den ändring av bolagsordningen som ingår i programmet genomföras först efter registreringen och de nya aktier som emitteras vid konversionssanering medföra aktieägarrättigheter från och med registreringen, om det inte i saneringsprogrammet finns bestämmelser om en senare tidpunkt (se även specialmotiveringen till 57 § 4 mom. nedan).

I bestämmelsen föreslås inga undantag från likställighetsprincipen i 1 kap. 7 § i aktiebolagslagen. Av detta följer att inte heller en riktad emission eller något annat arrangemang som genomförs vid konversionssanering får på bolagets eller någon annan aktieägars bekostnad medföra en otillbörlig fördel för en aktieägare eller någon annan. I allmänhet är det förenligt med likställighetsprincipen att genomföra en sådan riktad emission som för bolagets del krävs av vägande ekonomiska skäl för genomförande av en skuldkonvertering genom att på behörigt sätt fästa uppmärksamhet vid förhållandet mellan aktiens teckningspris och gängse pris samt vid att borgenärens fordran som används för betalning av teckningspriset för bolaget har ett värde som motsvarar teckningspriset. Då strider det i allmänhet inte heller mot likställighetsprincipen att en aktieägare i bolaget med borgenärsställning utövar sin teckningsrätt enligt saneringsprogrammet.

Likställighetsprincipen ska också tillämpas på ändring av bolagsordningen för en sammanslagning av aktieslag eller försämring av rättigheterna för ett helt aktieslag. Också vid konversionssanering kommer sådana ändringar i bolagsordningen i fråga endast för att minska de formella rättigheterna för aktieslag. Inte heller i en sådan situation är det möjligt att besluta om en åtgärd som sänker värdet på en aktieägars innehav, dvs. strider mot likställighetsprincipen.

Den föreslagna bestämmelsen om avvikelser från aktiebolagslagen i lagen om företagssanering begränsar de bolagsrättsliga arrangemang som det är möjligt att besluta om vid konversionssanering. Eftersom det i propositionen inte föreslås undantag från t.ex. aktiebolagslagens bestämmelser om fusion, delning och flyttning av bolagets hemort, är det inte möjligt att föreskriva om sådana arrangemang i det saneringsprogram som fastställs med stöd av bestämmelserna om konversionssanering.

40 §. Uppgörande av förslag. Det föreslås att 2 mom. kompletteras med en ny mening. Enligt den ska utredaren vid konversionssanering vid behov även förhandla med aktieägarna i gäldenärsbolaget. Det är i sig uppenbart att utarbetandet av ett godtagbart och genomförbart programförslag förutsätter samarbete mellan den som utarbetar programförslaget och parterna. I det gällande momentet hänvisas det dock inte allmänt till parterna utan uttryckligen till gäldenären, borgenärsdelegationen och borgenärerna, och därför är det motiverat att när det gäller konversionssanering komplettera momentet så att också aktieägarna i gäldenärsbolaget nämns.

42 a §. Åtgärder och arrangemang som gäller konversionssanering. Till lagen fogas en ny 42 a § som gäller individualisering i saneringsprogrammet av de åtgärder och arrangemang som behövs för att genomföra en skuldkonvertering.

Av definitionen av konversionssanering följer att ett förslag till saneringsprogram ska innehålla sådana i 44 § 2 mom. 2 punkten avsedda skuldregleringar till följd av vilka ägarandelarna hos

aktieägarna i gäldenärsbolaget förändras. I praktiken ska man för att åstadkomma sådana skuldregleringar alltid också vidta bolagsrättsliga åtgärder, såsom att erbjuda borgenärerna aktier i gäldenärsbolaget eller optionsrätter eller andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier. Dessutom är det möjligt att en förutsättning för att man ska kunna få till stånd sådana skuldregleringar på ett ändamålsenligt sätt också är en ändring av en annan rättighet för aktieägarna i bolaget. Skuldregleringarna och de bolagsrättsliga åtgärder som behövs för att få till stånd dem ska individualiseras tillräckligt noggrant i saneringsprogrammet.

De föreslagna kraven på individualisering ska tillämpas utöver kraven på individualisering enligt den gällande lagen. Vid konversionssanering ska saneringsprogrammet således innehålla både uppgifter enligt den gällande lagen om de åtgärder och arrangemang som föreslås i programmet (42 §) och uppgifter enligt den föreslagna bestämmelsen om de åtgärder och arrangemang som behövs för att genomföra skuldkonverteringen (42 a §). För genomförandet av skuldkonverteringen är det utöver de uppgifter som avses i den föreslagna 42 a § nödvändigt att i programmet ta in i synnerhet de bestämmelser om regleringar som gäller saneringsskulder som avses i den gällande 42 § 1 mom. 4 punkten.

Syftet med de föreslagna kraven på individualisering är att säkerställa att parterna i saneringsförfarandet samt domstolen får tillräcklig information om det centrala innehållet i och villkoren för de åtgärder och arrangemang som hänför sig till genomförandet av skuldkonverteringen för behandlingen av programförslaget och bedömning av fastställandet av programmet. Eftersom det i propositionen föreslås att ett saneringsprogram som har behandlats och fastställts i enlighet med lagen om företagssanering ska ersätta det bolagsrättsliga beslutsfattandet i ärendet, behövs en tillräcklig individualisering också för att säkerställa att de bolagsrättsliga åtgärder som behövs för genomförandet av skuldkonverteringen utifrån saneringsprogrammet kan registreras i handelsregistret efter att programmet har fastställts.

Enligt bestämmelsen i 1 mom. ska det i ett saneringsprogram som gäller konversionssanering för det första individualiseras vilka bolagsrättsliga åtgärder och arrangemang genomförandet av en skuldkonvertering förutsätter. I praktiken blir det alltid åtminstone fråga om emission av aktier i gäldenärsbolaget eller av optionsrätter eller andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier, och dessutom kan det från fall till fall också bli aktuellt att ändra gäldenärsbolagets bolagsordning eller att ogiltigförklara aktier i gäldenärsbolaget. De närmare kraven på individualisering av innehållet i åtgärderna och arrangemangen beror på vilka åtgärder och arrangemang som valts och framgår i paragrafens följande moment.

Momenten har utarbetats så att de i huvudsak motsvarar de uppgifter som enligt aktiebolagslagen ska tas in i bolagsstämman beslutsförslag och beslut om riktad emission, emission av optionsrätter eller andra särskilda rättigheter och beslut om ändring av bolagsordningen. Utöver dessa uppgifter ska i saneringsprogrammet vid behov individualiseras de åtgärder i anslutning till ogiltigförklaring av ägarandelar för aktieägare. Motsvarande bolagsrättsliga beslutssituationer och beslutskrav ingår inte i aktiebolagslagen.

I 2 mom. föreskrivs det om vilka uppgifter som ska ingå i saneringsprogrammet i fråga om de aktier som ska emitteras vid konversionssanering. Enligt 2 mom. 1 punkten ska det av ett saneringsprogram som gäller konversionssanering framgå antalet eller maximiantalet aktier av olika slag som ska emitteras samt huruvida emissionen avser nya aktier eller aktier som bolaget innehar. Förslaget motsvarar 9 kap. 5 § 1 mom. 1 punkten i aktiebolagslagen. Med aktier som emitteras avses vanligen aktier i bolaget som emitteras till borgenärerna och som de tecknar mot sina saneringsskulder för att genomföra en skuldkonvertering. Det kan vara nödvändigt att meddela det maximiantal aktier av olika slag som emitteras, i synnerhet när det vid utarbetandet

av saneringsprogrammet inte är känt hur många borgenärer som utnyttjar sin rätt till skuldkonvertering. Aktierna kan vara nya eller innehas av bolaget.

Enligt 2 mom. 2 *punkten* ska det av ett saneringsprogram som gäller konversionssanering framgå vem som har rätt att teckna aktier och på vilka grunder. För att en skuldkonvertering ska kunna genomföras ska enligt saneringsprogrammet bolagets borgenär eller borgenärer ha sådana rättigheter. Dessa borgenärs saneringsskulder ska framgå av saneringsprogrammet specificerat i enlighet med 41 § 1 mom. 1 punkten i lagen. Eftersom saneringsskulden vid en skuldkonvertering ska regleras genom betalning genom ersättande prestationer i enlighet med 44 § 2 mom. 2 punkten, kan genomförandet av skuldkonverteringen i saneringsprogrammet utredas också med stöd av kravet på information enligt 42 § 1 mom. 4 punkten. Det finns inget hinder för att det i ett saneringsprogram som fastställts i ett förfarande enligt lagen också föreskrivs om aktieägarnas rätt att teckna aktier. Detta kan behövas på grund av att det i programmet föreskrivs om aktieägares skyldighet att investera nytt kapital i bolaget för att bevara sitt aktieinnehav eller att en riktad vederlagsfri emission används i programmet för att kompensera aktieägaren för sammanslagningen av aktieslag. Det första alternativet är en av grunderna för undantag från den så kallade regeln om absolut prioritet i förhållandet mellan aktieägarna och borgenärerna om vilket det föreslås bestämmelser i 54 § 4 mom. 2 punkten. Förslaget motsvarar delvis 9 kap. 5 § 1 mom. 2 punkten i aktiebolagslagen. Anmälan om grunden för teckning av aktier motsvarar i praktiken till stor del den anmälan om vägande ekonomiska skäl som förutsätts i bestämmelsen i aktiebolagslagen.

Enligt 2 mom. 3 *punkten* ska det av ett saneringsprogram som gäller konversionssanering framgå teckningspriset per aktie och motiveringen till prissättningen. Förslaget motsvarar 9 kap. 5 § 1 mom. 3 punkten i aktiebolagslagen. Det teckningspris som avses i punkten tillsammans med specificeringen av gäldenärens skulder enligt 41 § 1 mom. 1 punkten och de regleringar som gäller saneringsskulder enligt 42 § 1 mom. 4 punkten utgör de centrala villkoren för genomförandet av skuldkonverteringen. Utifrån dessa uppgifter är det möjligt att bedöma om teckningspriset på de aktier som emitteras och borgenärens fordran som används för betalning av teckningspriset har värderats på behörigt sätt. I lagen föreslås inga särskilda bestämmelser om värdering, utan värderingen av både den skuld som ska konverteras och de aktier som ska emitteras är beroende av utredarens bedömning med beaktande av saneringsprogrammet som helhet och de allmänna värderingsprinciperna.

Enligt 2 mom. 4 *punkten* ska det av ett saneringsprogram som gäller konversionssanering framgå teckningstiden och betalningstiden för aktierna. Förslaget motsvarar 9 kap. 5 § 1 mom. 5 punkten och 5 § 2 mom. 1 punkten i aktiebolagslagen. Det är nödvändigt att ange teckningstiden för aktier i saneringsprogrammet, eftersom de borgenärer eller aktieägare som erbjuder möjlighet till konvertering ännu inte tecknar aktier i samband med att saneringsprogrammet fastställs. Tecknings- och betalningstiden ska i programmet fastställas så att den är tillräckligt lång, så att den som har teckningsrätt de facto har tillräckligt med tid till sitt förfogande för att utnyttja teckningsrätten. På teckning och betalning av aktier tillämpas i övrigt aktiebolagslagens bestämmelser om emission, från vilka det i propositionen inte föreslås avvikelser. Styrelsen kan därmed konstatera att rätten till en aktie är förverkad, om teckningspriset och eventuell dröjsmålsränta inte har betalats efter det att de har förfallit till betalning och om styrelsen inte har beviljat tecknaren förlängd betalningstid (9 kap. 13 § 1 mom. i aktiebolagslagen).

I 3 *mom.* föreskrivs det om vilken information som vid konversionssanering ska framgå av saneringsprogrammet i fråga om de optionsrätter och andra särskilda rättigheter som ska emitteras. Bestämmelsen behövs, eftersom ett ändamålsenligt genomförande av konversionssaneringen kan förutsätta emission av sådana optionsrätter eller andra särskilda

rättigheter som avses i 10 kap. 1 § i aktiebolagslagen och som berättigar till att mot betalning få nya aktier eller egna aktier som innehas av bolaget. Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll i huvudsak bestämmelserna i 10 kap. 3 § 1 mom. i aktiebolagslagen om bolagsstämmans beslut om emission av optionsrätter och andra särskilda rättigheter. De uppgifter som ska lämnas i saneringsprogrammet om optionsrätter och andra särskilda rättigheter motsvarar i huvudsak de uppgifter om aktieemission som ska lämnas med stöd av 1 mom. i bestämmelsen. I 1 mom. om emission ingår dock inte ett krav som motsvarar den föreslagna 7 punkten (och 10 kap. 3 § 1 mom. 7 punkten i aktiebolagslagen) och som beror på optionsrättens och andra särskilda rättigheters karaktär. På motsvarande sätt som i aktiebolagslagen kan optionsrätter och andra särskilda rättigheter emitteras vederlagsfritt, men teckning av aktier på basis av dem sker alltid mot betalning.

Paragrafens 4 mom. ska tillämpas vid behov, dvs. när genomförandet av konversionssanering förutsätter att bolagsordningen ändras. Detta kan behövas t.ex. när nya aktier av olika slag emitteras för genomförande av skuldkonvertering. Bolagsordningen kan behöva ändras också för att ändra bolagets befintliga aktiestruktur. Syftet med förslaget är att det när beslut fattas om fastställande av ett saneringsprogram ska finnas tillgång till tillräcklig information för att bedöma hur många aktier och av vilket slag bolaget ska ha efter att konversionssaneringen genomförts och hur genomförandet av konversionssaneringen påverkar aktieägarnas ställning i bolaget. De föreslagna ändringarna i bolagsordningen ska specificeras så noggrant att behövliga nya aktier av olika slag och eventuella ändringar i den befintliga aktiestrukturen kan registreras i handelsregistret med stöd av det fastställda saneringsprogrammet.

Paragrafens 5 mom. ska tillämpas vid behov, dvs. när det vid konversionssanering fattas beslut om huruvida aktieägarnas gamla aktier ska förklaras ogiltiga. De bolagsrättsliga rättsverkningarna av ogiltigförklaring av aktier träder i kraft genom att den åtgärd som ingår i saneringsprogrammet registreras i handelsregistret (se förslaget till 57 § 4 mom. nedan).

50 §. Enhällig fastställelse. Ett nytt 3 mom. fogas till paragrafen. Enligt momentet kan saneringsprogrammet vid konversionssanering fastställas med stöd av paragrafen i fråga, om inte bara alla borgenärer utan också alla aktieägare samtycker till det. Då får programmets innehåll avvika inte bara från de bestämmelser som gäller saneringsborgenärernas ställning utan också från de bestämmelser som gäller aktieägarnas ställning.

Av den senare meningen i det nya momentet följer att det som i paragrafens 2 mom. 1 punkt eller någon annanstans i lag föreskrivs om aktieägarnas ställning inte hindrar att ett saneringsprogram fastställs i de situationer som avses i det nya momentet. Detta beror på att det är onödigt att tillämpa de hindergrunder som föreskrivits till skydd för aktieägarna, om alla aktieägare har gett sitt samtycke till att programmet fastställs. Bestämmelsen inverkar naturligtvis inte på tillämpningen av de hindergrunder som anges i paragrafens 2 mom. 1 punkt eller någon annanstans i lag när skyddet av någon annans ställning än en aktieägars ställning kräver det.

Dessutom ändras paragrafens rubrik så att den ordalydelse som uttryckligen hänvisar till borgenärernas samtycke stryks, eftersom det efter att det nya momentet fogats till paragrafen också är fråga om aktieägarnas samtycke.

51 §. Fastställelse med samtycke av gruppmajoriteter. Till paragrafen fogas ett nytt 4 mom. som gäller fastställelse av saneringsprogram med samtycke av gruppmajoriteter vid konversionssanering. Enligt det nya momentet förutsätter fastställandet av saneringsprogrammet med samtycke av gruppmajoriteter att godkännandet av programmet

stöds förutom av en majoritet av varje borgenärsgroup också av en majoritet av aktieägarnas röster. I 52 § föreskrivs hur majoriteten bestäms.

Om majoriteten av aktieägarnas röster understöds, kan programmets innehåll till nackdel för de aktieägare som understött godkännandet av programmet avvika från lagens bestämmelser om aktieägarnas ställning. Syftet är att skydda ställningen för aktieägare som är i minoritet genom att garantera de aktieägare som har motsatt sig godkännandet av programmet en möjlighet att åberopa de hinder för fastställande av programmet som det föreskrivs om i 53 §.

Den föreslagna bestämmelsen ska i stället för 5 kap. 28 § i aktiebolagslagen tillämpas på fastställande av ett saneringsprogram också när det i programmet föreskrivs om ändring av bolagsordningen i syfte att slå samman olika aktieslag eller annars försämra rättigheterna för ett helt aktieslag. På motsvarande sätt som i den situation som avses i bestämmelsen i aktiebolagslagen gäller beslutskravet en försämring av de formella rättigheterna för aktieslag (se RP 109/2005 rd, s. 77). Inte heller i en sådan situation är det möjligt att utan samtycke av en aktieägare fatta beslut om en åtgärd som sänker värdet på en aktieägars innehav, dvs. strider mot likställighetsprincipen. I det saneringsprogram som fastställs vid konversionssanering kan dock försämringen av rättigheterna för ett aktieslag ersättas med en vederlagsfri emission riktad till ägarna av aktier av detta slag (se RP 109/2005 rd, s. 104).

52 §. Hur majoriteten bestäms. Paragrafens 1 mom. delas upp i två punkter så att den första punkten gäller bestämmande av majoriteten av borgenärsgruppernas röster och den andra punkten bestämmande av majoriteten av aktieägarnas röster.

Momentets 1 punkt motsvarar till sitt innehåll den gällande lagen. Enligt 1 mom. 2 punkten förutsätter uppfyllandet av majoritetskravet för aktieägarna i gäldenärsbolaget att godkännandet av programmet har omfattats av över hälften av de röster som aktieägarna har avgett. Det röstetal som varje aktie medför bedöms på bolagsrättslig grund, dvs. i enlighet med aktiebolagslagen och gäldenärsbolagets bolagsordning, så att eventuella bestämmelser i bolagsordningen om det röstetal som olika aktieslag medför beaktas. Det majoritetskrav som är bundet till enkel majoritet av de avgivna rösterna är lägre än det krav på kvalificerad majoritet som med stöd av aktiebolagslagen tillämpas t.ex. på beslut om ordnande av riktad emission eller ändring av bolagsordningen och dess syfte är att underlätta beslut om genomförande av en skuldkonvertering vid konversionssanering.

I 2 mom. föreskrivs det dessutom att en borgenär som har en efterställd fordran inte beaktas vid bedömningen av om majoritetskravet har uppfyllts, om en borgenär som har en fordran med bättre rätt enligt programmet blir utan full betalning eller om dennes rättsställning annars försämras. Till momentet fogas en ny mening om att vid konversionssanering ska emellertid också borgenärer som har efterställda fordringar beaktas. På detta sätt undviker man sådana situationer som är bakvända med tanke på den ordningsföljd i vilken ägarna och borgenärerna ska få betalt och som innebär att aktieägarna i ett gäldenärsbolag ska beaktas i det beslutsfattande som gäller saneringsprogrammet, medan borgenärer med efterställda fordringar ska lämnas helt obeaktade.

53 §. Hinder för fastställande. Paragrafen innehåller bestämmelser om de grunder på vilka ett saneringsprogram inte ska fastställas.

Enligt 1 mom. 1 punkten får programmet inte fastställas om programmets innehåll kränker de rättigheter som tillkommer gäldenären, en bolagsman eller aktieägare i gäldenärsföretaget eller tredje man eller deras berättigade intressen eller är oskäligt från deras synpunkt. Enligt förarbetena till lagen är det i punkten fråga om att skyddande av andra än borgenärerna kräver

att programmet inte fastställs. Enligt bestämmelsen har man inte genom saneringsprogrammet kunnat ingripas i en utomståendes, t.ex. gäldenärsföretagets aktieägars, rättsställning utan dennes samtycke. Som det framgår av 55 § 3 mom. är det i programmet möjligt att förutsätta att en viss ändring av en utomståendes rättsliga ställning fås till stånd och ställa ändringen som ett villkor för fastställande av programmet. Det har dock inte varit möjligt att direkt få till stånd förändringar i en utomståendes rättsliga ställning utan hans eller hennes samtycke. (RP 182/1992 rd, s. 95)

Till paragrafen fogas ett *nytt 2 mom.* enligt vilket ett saneringsprogram vid konversionssanering inte kan lämnas utan fastställelse utifrån det som avses i 1 mom. 1 punkten enbart på grund av att metoderna enligt programmet påverkar aktieägarens ägarandelar eller någon annan rätt i bolaget. Den grund som avses i 1 mom. 1 punkten utgör således inget hinder för fastställande av sådana saneringsprogram som har behandlats med iakttagande av bestämmelserna om konversionssanering och för vars fastställande det inte finns något annat hinder som följer av lag. Förslaget avviker från den gällande lagen så att fastställandet av ett saneringsprogram vid konversionssanering kan leda till att ägarandelen eller någon annan rättighet för en aktieägare i målbolaget ändras utan att något separat beslut behöver fattas på gäldenärsbolagets bolagsstämma.

Det nya momentet innehåller två punkter. I 2 mom. 1 punkten tillåts att ägarandelarna hos aktieägarna i gäldenärsbolaget ändras till följd av de skuldregleringar som avses i 44 § 2 mom. 2 punkten. Sådana ändringar kan följa av bestämmelser om emission av aktier eller optionsrätter eller andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier i gäldenärsbolaget eller om ogiltigförklaring av befintliga aktier i gäldenärsbolaget (se 42 a § 2–3 och 5 mom.). I 2 mom. 2 punkten tillåts dessutom att aktieägarnas andra rättigheter ändras till följd av andra i enlighet med 42 a § individualiserade åtgärder eller arrangemang i saneringsprogrammet. Sådana ändringar kan följa av olika bestämmelser i saneringsprogrammet som gäller ändring av ett gäldenärsbolags bolagsordning (se 42 a § 4 mom.).

Det nya momentet gäller de åtgärder i fråga om vilka avvikelser från bestämmelserna i aktiebolagslagen görs i enlighet med den föreslagna 3 a §. Trots att tillämpningen av de föreslagna bestämmelserna om konversionssanering i lagen om företagssanering går före de bestämmelser i aktiebolagslagen som det hänvisas till i den föreslagna 3 a §, tillämpas andra bestämmelser i aktiebolagslagen på utarbetandet och fastställandet av programmet. Av dessa bestämmelser är likställighetsprincipen enligt 1 kap. 7 § i aktiebolagslagen av särskild betydelse. Trots de föreslagna bestämmelserna i lagen om företagssanering ska kränkning av likställighetsprincipen fortfarande betraktas som en sådan i 1 mom. 1 punkten avsedd kränkning av en aktieägars rättigheter i gäldenärsbolaget som utgör ett hinder för att fastställa ett saneringsprogram.

En aktieägare kan i samband med behandlingen av förslaget till saneringsprogram påpeka att förslaget till program inte är förenligt med likställighetsprincipen (se specialmotiveringen till 72 § nedan). På detta sätt får utredaren och domstolen kännedom om aktieägarens ståndpunkt i ärendet jämte motivering, när utredaren bedömer behovet av att ändra programförslaget innan förslaget går vidare till omröstning och när domstolen prövar förutsättningarna för att fastställa ett saneringsprogram. En aktieägare kan dessutom vid behov söka ändring i ett domstolsbeslut om fastställande av ett saneringsprogram på det sätt som föreskrivs i lagen om företagssanering.

Syftet med tillämpningen av likställighetsprincipen enligt aktiebolagslagen är att vid omröstning om ett programförslag skydda aktieägare som är i minoritet genom att förhindra att ett saneringsprogram som godkänts av majoriteten men som kränker aktieägarnas inbördes likställighet fastställs. På grund av tillämpningen av 53 § 1 mom. 1 punkten i denna lag och 1

kap. 7 § i aktiebolagslagen ska utgångspunkten i saneringsprogrammet vara att åtgärder och arrangemang som påverkar aktieägarnas ägarförhållanden och andra rättigheter genomförs på ett sätt som behandlar varje befintlig aktie lika. I praktiken kränks inte aktieägarnas likställighet på det sätt som avses i hindersgrunden t.ex. i en situation där till bolagets borgenärer emitteras nya aktier vid en riktad emission till ett teckningspris som motsvarar aktiernas gängse värde, eftersom en emission av nya aktier behandlar varje existerande aktie lika och leder till en jämlik utspädning av de befintliga aktieägarnas ägarandelar. Det centrala tillämpningsområdet för hindersgrunden omfattar däremot situationer där åtgärder och arrangemang som påverkar aktieägarnas ägarförhållanden eller andra rättigheter vidtas på sådana villkor som i strid med likställighetsprincipen gynnar en aktieägare eller någon annan på en annan aktieägares bekostnad. En sådan situation kan t.ex. vara att en riktad emission ordnas till underpris så att en aktieägares äganderätt späds ut utan godtagbar grund eller att en aktieägares aktier förklaras ogiltiga utan godtagbar grund samtidigt som man inte alls ingriper i en annan aktieägares innehav.

Tillämpningen av likställighetsprincipen hindrar dock inte att konverteringsåtgärder vidtas på villkor som gynnar en viss aktieägare, om åtgärderna med beaktande av målbolagets omständigheter också är förenliga med alla aktieägares intressen. Det kan t.ex. vara fråga om en situation där vissa aktieägare också är gäldenärsbolagets borgenärer och får teckna nya aktier som vederlag för nedskrivning av sina fordringar på bolaget, även om andra aktieägare inte får aktier. Likaså kan det till exempel bli fråga om en situation där vissa aktieägare förbinder sig att fortsätta gäldenärsbolagets affärsverksamhet eller förbinder sig till ytterligare kapitalisering och till följd av detta erbjuds möjlighet att teckna fler aktier, dvs. att bevara en relativt sett större andel av sitt innehav i bolaget än andra befintliga aktieägare. Att hitta en helhetslösning som kan godkännas av majoriteten och att få till stånd ett antagbart saneringsprogram är i sådana situationer sätt att undvika att gäldenärsbolaget går i konkurs och att alla aktieägares innehav förlorar i värde, något som på lång sikt ligger i alla aktieägares intresse.

En hindersgrund som grundar sig på paragrafens 1 mom. 1 punkt och 1 kap. 7 § i aktiebolagslagen kan ses som ett motpar till bestämmelserna i 46 § och 53 § 1 mom. 3 punkten i lagen om företagssanering, där syftet är att skydda borgenärer som röstat emot godkännandet av saneringsprogrammet från att fastställa ett saneringsprogram som kränker likställigheten mellan borgenärerna.

I paragrafens nya 3 mom. föreslås bestämmelser om en annan hindersgrund som skyddar aktieägarna, enligt vilken ett saneringsprogram inte kan fastställas, om värdet av den ägarandel som enligt programmet återstår för en aktieägare som röstat mot godkännandet av programmet är mindre än den betalning som denne skulle få i gäldenärens konkurs utan tillämpning av 32 § 2 mom. I hindersgrunden är det fråga om en konkursjämförelse som gäller aktieägarnas ställning i gäldenärsbolaget och som ställer som minimikrav för fastställande av ett saneringsprogram som leder till att aktieägarnas ägarandel eller någon annan rättighet ändras att värdet av det innehav som kvarstår hos aktieägarna i gäldenärsbolaget efter genomförandet av sådana ändringar är lika stort eller större än den prestation som aktieägarna i gäldenärsbolaget skulle ha fått vid gäldenärsbolagets hypotetiska konkurs.

Eftersom det i praktiken är ytterst sällsynt att gäldenärsbolagets aktieägare på basis av sitt aktieinnehav får betalningar vid gäldenärsbolagets konkurs blir hindersgrunden sannolikt tillämplig endast mycket sällan. Det är dock viktigt att säkerställa att den majoritet av aktieägarna som drar nytta av en skuldkonvertering inte kan fatta beslut om att genomföra en skuldkonvertering på bekostnad av en minoritet som motsätter sig konverteringen, om ett gäldenärsbolags konkurs är ett bättre alternativ än en skuldkonvertering för aktieägare som motsätter sig skuldkonverteringen.

Hindersgrunden kan ses som ett motpar till bestämmelserna i 53 § 1 mom. 5 punkten i lagen om företagssanering, vars syfte är att skydda borgenärer som röstat mot godkännande av saneringsprogrammet från att fastställa ett saneringsprogram som i fråga om borgenärer som motsätter sig programmet leder till ett sämre slutresultat än gäldenärsbolagets konkurs.

I gällande 2–3 mom. görs inga innehållsmässiga ändringar, utan momenten blir i oförändrad form 4–5 mom.

54 §. Fastställelse utan samtycke av alla gruppmajoriteter. Paragrafen ändras så att aktieägarnas deltagande i beslutsfattandet om programförslaget beaktas också vid så kallad tvångsfastställelse där saneringsprogrammet fastställs utan att majoriteten i alla grupper samtycker till det. Skuldkonverteringen kan därmed i sista hand genomföras även mot aktieägarnas vilja.

Ett villkor för tryggheten av rättigheterna för de borgenärsgupper och aktieägare som röstar emot är att det ställs vissa ytterligare förutsättningar för tvångsfastställelse av programmet när aktieägarna deltar i omröstningen. Bestämmelser om de ytterligare förutsättningarna finns i ett nytt 4 mom. De ytterligare förutsättningar som anges i momentet lämpar sig för både tidigt och normalt saneringsförfarande, men förfarings sättet kan ha betydelse vid bedömningen av undantagsvillkoren på det sätt som beskrivs närmare nedan.

För det första bör det säkerställas att den enda grupp som godkänner programmet inte kan vara en grupp av aktieägare eller borgenärer för vilka inga betalningar alls kan förväntas vid gäldenärens konkurs. Bestämmelser om detta föreslås ingå den nya 4 mom. 1 punkten. Om programmet medför att rättsställningen försvagas för de borgenärer som skulle få betalningar i gäldenärens konkurs ska den borgenärsgrupp som godkänner programmet vara en sådan grupp. I praktiken är det ofta fråga om en borgenärsgrupp som består av säkerhetsborgenärer, vanliga borgenärer utan säkerhet eller offentliga borgenärer. På detta sätt säkerställs det att en borgenärsgrupp med efterställda skulder som inte har något genuint ekonomiskt intresse i gäldenärsbolagets affärsverksamhet inte kan binda alla andra borgenärer och aktieägare till saneringsprogrammet mot deras vilja. Behovet av denna bestämmelse beror i synnerhet på att också borgenärer med efterställda skulder ofta röstar om skuldkonvertering till följd av ändringen av 52 § 2 mom. Å andra sidan har också andra förutsättningar för tvångsfastställelse, såsom absolut prioritet, motsvarande konsekvenser, så det är möjligt att bestämmelsen i praktiken blir tillämplig mycket sällan.

För det andra ska det föreskrivas om förhållandet mellan aktieägare och borgenärer vid tvångsfastställelse. Om den enda grupp som röstar emot är aktieägargruppen själv, behöver bestämmelsen i fråga inte tillämpas. Det föreslås att det till det nya 4 mom. fogas en 2 punkt där det föreskrivs om förhållandet mellan aktieägare och borgenärer. Om en enda borgenärsgrupp enligt programmet blir utan full betalning och röstar mot godkännande av programmet, återstår i princip inga ägarandelar i gäldenärsbolaget i enlighet med regeln om absolut prioritet och på motsvarande sätt som i den konkursrättsliga betalningsordningen.

I praktiken kan det dock ofta vara motiverat att aktieägarna behåller sina ägarandelar t.ex. för att trygga kontinuiteten i gäldenärsbolagets affärsverksamhet och förutsättningarna för sanering. Därför möjliggörs ett undantag från regeln om absolut prioritet, om det finns något vägande skäl som hänför sig till fortsättande av gäldenärsbolagets affärsverksamhet, ytterligare kapitalisering eller tryggheten av förutsättningarna för genomförande av saneringsprogrammet eller något annat vägande skäl. Enligt bestämmelsens ordalydelse finns det grunder för undantaget i synnerhet när aktieägarna har en betydande roll med tanke på genomförandet av saneringsprogrammet och saneringen av gäldenärens affärsverksamhet eller när aktieägarna

förbinder sig att fortsätta företagets affärsverksamhet genom ytterligare kapitalisering av bolaget eller genom en arbetsinsats eller annan insats. Aktieägarnas engagemang för att fortsätta affärsverksamheten genom en arbetsinsats kommer vanligen i fråga särskilt i onoterade företag där aktieägaren eller aktieägarna också kan delta i bolagets affärsverksamhet. Regeln om absolut prioritet är således i praktiken inte tillämplig på aktiebolag som baserar sig på företagarens arbetsinsats. I dessa företag kan aktieägarna från fall till fall behålla också en betydande andel av innehavet, även om saneringsprogrammet godkänns genom tvångsfastställelse. Undantaget kan bli tillämpligt i synnerhet i sådana medelstora företag som bedöms vara företagardrivna och där programmet godkänns utan godkännande av en grupp av aktieägare i ett normalt saneringsförfarande. I större företag kan det typiskt vara fråga om att aktieägarna förbinder sig att fortsätta företagets affärsverksamhet genom ytterligare kapitalisering av bolaget eller annan tilläggsfinansiering.

Det kan också finnas andra vägande skäl till undantaget. Skälen ska vara vägande och kunna jämföras med andra orsaker som nämns i 2 punkten. Även andra vägande skäl ska hänföra sig till och främja förutsättningarna och målen för genomförandet av saneringsprogrammet. Som en omständighet som talar för vägande skäl kan särskilt beaktas att man enligt programmet ingriper endast i ringa utsträckning i den rättsliga ställningen och betalningen för borgenärer som röstat emot. Denna bedömning kan till exempel påverkas av om det finns en verklig eftermarknad för aktierna, dvs. om borgenärerna senare, om de så önskar, kan sälja aktierna vidare och av hur stort undantaget från regeln om absolut prioritet skulle vara, dvs. hur mycket aktieägarnas innehav enligt programmet skulle spådas ut. I praktiken kan det föreligga vägande skäl t.ex. när en skuldkonvertering är nödvändig med tanke på förutsättningarna för sanering och gruppen efterställda borgenärer som röstat emot erbjuds som skuldkonvertering sådana aktier som har en eftermarknad och de befintliga aktieägarnas ägarandel blir så utspädd att helheten också med tanke på den ordning i vilken borgenärer ska få betalt kan anses vara ändamålsenlig med beaktande av omständigheterna.

Dessutom kan man vid helhetsbedömningen beakta om det är fråga om ett tidigt eller normalt saneringsförfarande och om gäldenären redan är insolvent eller hotas av insolvens. Om gäldenärsbolaget har ansökt om sanering redan i ett tidigt skede, är möjligheterna till sanering av affärsverksamheten ofta bättre och konkursen som alternativ mer avlägsen än vid sanering av en gäldenär som redan är insolvent. Då kan det hända att en vägande grund för att behålla aktieägarnas innehav föreligger oftare än när det enda alternativet till sanering är konkurs, där aktieägarna i vilket fall som helst förlorar hela sitt innehav.

I det *nya 5 mom.* föreskrivs det att en grupp av aktieägare i mikroföretag och små företag i ett normalt saneringsförfarande ska ha röstat för programmet för att ett program där konversionssanering ingår ska kunna fastställas med stöd av denna paragraf. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att aktieägarna i synnerhet när det gäller mikroföretag och små företag har röstat för programförslaget, eftersom aktieägarna i dessa företag har en särskilt väsentlig betydelse när det gäller att trygga gäldenärsbolagets fortsatta affärsverksamhet. Detta gäller i synnerhet i de företag där aktieägaren eller aktieägarna också deltar i bolagets affärsverksamhet. I praktiken kan saneringsprogrammet alltså i strid med aktieägargruppens ståndpunkt fastställas i ett normalt saneringsförfarande endast vid konversionssanering av sådana medelstora och stora företag som avses i 1 kap. 4 c § i bokföringslagen.

Det föreslagna förfarandet för godkännande av aktieägare i ett normalt saneringsförfarande avviker från det som föreskrivs i 2 mom. 2 punkten gällande tidigt saneringsförfarande. Det föreslås dock inga ändringar i bestämmelsen i fråga, så i varje fall av konversionssanering vid ett tidigt saneringsförfarande ska samtycket fortfarande inhämtas på det sätt som bolagslagstiftningen förutsätter eller med sådan kvalificerad majoritet som aktiebolagslagen

förutsätter i ett röstningsförfarande enligt lagen om företagssanering. När ett företag endast hotas av insolvens kan ett starkare deltagande av aktieägarna i beslutsfattandet anses motiverat.

57 §. Rättsverkningar. Enligt förslaget ska det till paragrafen fogas ett *nytt 4 mom.* där det föreskrivs när ogiltigförklaringen av aktier träder i kraft vid konversionssanering. Enligt 57 § 1 mom. bestäms villkoren för saneringsskulder och andra i programmet reglerade rättsförhållanden enligt programmet när saneringsprogrammet har fastställts. Detta gäller också de bolagsrättsliga arrangemang som fastställts i programmet. Verkställigheten av dem kan dock till skillnad från andra skuldsaneringar som avses i lagen förutsätta registrering i handelsregistret.

Med stöd av den föreslagna 3 a § tillämpas inte vid konversionssanering vissa bestämmelser i aktiebolagslagen som gäller bl.a. bolagsstämmans beslutsfattande om riktad aktieemission och ändring av bolagsordningen. I bestämmelserna föreslås det dock inga undantag från 9 kap. 14 § i aktiebolagslagen, som ska tillämpas på registrering av nya aktier som emitteras vid en aktieemission, och inte heller från 9 kap. 15 §, som gäller registrerings rättsverkningar. Av tillämpningen av dessa bestämmelser i aktiebolagslagen följer bl.a. att borgenärer som utnyttjar möjligheten till skuldkonvertering i princip förvärvar aktierättigheterna i bolaget när aktierna har registrerats. I lagen föreslås det inte heller att avvikelser görs från 5 kap. 30 § 2 mom. i aktiebolagslagen, som tillämpas på verkställigheten av en ändring av bolagsordningen och av vars tillämpning följer att verkställigheten av en ändring av bolagsordningen som grundar sig på ett saneringsprogram förutsätter att en ändring av bolagsordningen registreras i handelsregistret. När bolagsordningen ändras vid konversionssanering är det enligt det nya 5 mom. som föreslås i 61 § en uppgift för utredaren eller den övervakare som utsetts för programmet att till handelsregistret för registrering anmäla de bolagsrättsliga åtgärder som grundar sig på saneringsprogrammet.

Med anledning av det som nämns ovan föreslås det inte särskilda bestämmelser om registrering av nya aktier som emitteras vid en konversionssanering eller om registrering av en sådan ändring av bolagsordningen som grundar sig på ett saneringsprogram eller om registrerings rättsverkningar. Detsamma gäller emission av optionsrätter eller andra särskilda rättigheter på basis av ett saneringsprogram som fastställts vid konversionssanering. Registreringen av emission av optionsrätter eller andra särskilda rättigheter som grundar sig på ett saneringsprogram ska skötas av utredaren eller den övervakare som förordnats för uppföljningen av programmet (se förslaget till 61 § 5 mom. nedan).

I aktiebolagslagen föreskrivs det inte om ett förfarande för ogiltigförklaring av aktier som motsvarar förslagets 42 a § 5 mom. Med stöd av aktiebolagslagen blir ogiltigförklaring aktuell endast i fråga om bolagets egna aktier (15 kap. 12 § 1 mom. i aktiebolagslagen). Därför föreslås det i momentet bestämmelser om ogiltigförklaring av aktier på basis av ett saneringsprogram som fastställts vid konversionssanering. Enligt förslaget är aktierna ogiltigförklarade när ogiltigförklaringen har registrerats i handelsregistret.

61 §. Kontroll av hur programmet följs. Det föreslås att det till paragrafen fogas ett *nytt 5 mom.* där det föreskrivs om registrering i handelsregistret i anslutning till verkställigheten av bolagsrättsliga åtgärder som grundar sig på saneringsprogrammet. Trots att villkoren för saneringsskulder och andra rättsförhållanden som regleras i programmet bestäms i enlighet med programmet efter att saneringsprogrammet har fastställts, förutsätter verkställigheten av dem registrering bl.a. i enlighet med 5 kap. 30 § 2 mom. och 9 kap. 17 § 1 mom. och 18 § 1 mom. i aktiebolagslagen. Enligt förslaget ska den övervakare som utsetts för saneringsprogrammet ansvara för registreringen av anmälan. Uppgiften jämföras då med de övervakaruppgifter som nämns i 1 mom. och som inte ankommer på parterna. Om en övervakare inte har förordnats, ska

en utredare under saneringsförfarandet sörja för registreringen. Enligt 8 § 5 mom. pågår utredarens uppdrag även efter saneringsförfarandet i den omfattning det är nödvändigt för att utredaren ska kunna handha delgivningar och meddelanden i anslutning till att saneringsförfarandet upphör.

Till anmälan till handelsregistret ska fogas ett saneringsprogram i den omfattning som behövs för registrering av de bolagsrättsliga åtgärder som fastställts i programmet. I praktiken kommer de uppgifter som är centrala med tanke på registreringen att ges i programmet med stöd av den föreslagna 42 a §. På behandlingen av registeranmälan i handelsregistret tillämpas handelsregisterlagen samt de bestämmelser i aktiebolagslagen från vilka det i förslaget inte föreslås några undantag.

I bestämmelsen förutsätts det att registeranmälan görs utan obefogat dröjsmål. Anmälan ska dock göras inom en månad från det att saneringsprogrammet fastställdes. Den föreslagna tidsfristen på en månad motsvarar den tidsfrist som föreskrivs för registrering av beslut om emission i 9 kap. 7 § i aktiebolagslagen.

64 §. Beslut om att en skuldreglering förfaller. I det nya 6 mom. ska det föreskrivas att det vid konversionssanering inte får bestämmas att en skuldreglering där en borgenär har tagit emot aktier i gäldenärsbolaget eller en annan ersättande prestation som berättigar till aktier ska förfalla med stöd av denna paragraf. Undantaget omfattar endast de situationer där borgenären på basis av ett saneringsprogram som fastställts i domstol har tecknat aktier eller optionsrätter eller andra särskilda rättigheter som ersättande prestation för sin fordran. Undantaget omfattar med andra ord inte sådana situationer där det saneringsprogram som fastställts vid konversionssanering omfattar andra slags skuldsaneringar som avses i 44 §, såsom ändring av betalningstidtabellen för en skuld eller sänkning av beloppet av den obetalda skulden. Sådana skuldsaneringar kan förordnas att förfalla med stöd av paragrafen trots att de har godkänts som en del av konversionssaneringen.

65 §. Beslut om att programmet förfaller. I det gällande 1 mom. i paragrafen hänvisas det till 53 § 2 mom. På grund av de ändringar som föreslås i 53 § uppdateras hänvisningen till 2 mom. till en hänvisning till paragrafens 4 mom.

Med stöd av det gällande 3 mom. och motiveringen till det är det klart att giltigheten av de rättshandlingar som redan har företagits med stöd av det inte påverkas av att programmet förfaller. Bestämmelsen omfattar också bolagsrättsliga åtgärder och arrangemang som vidtagits på basis av ett saneringsprogram vid konversionssanering, såsom riktad emission, emission av optionsrätter eller andra särskilda rättigheter, ändring av bolagsordningen eller ogiltigförklaring av aktier. Till paragrafen fogas dock för tydlighetens skull ett *nytt 4 mom.* Med stöd av momentet ska en borgenär vid konversionssanering inte återfå sin rätt till den ursprungliga betalningen när programmet förfaller, om borgenären genom en skuldreglering enligt programmet har tagit emot aktier i gäldenärsbolaget eller en annan ersättande prestation som berättigar till aktier. Syftet med bestämmelsen är att klargöra att borgenärens rätt till betalning enligt det ursprungliga skuldförhållandet inte återgår när programmet förfaller till den del borgenären vid konversionssanering har godkänt betalningen av sin skuld i form av en ersättande prestation av aktier eller optionsrätter eller andra särskilda rättigheter. Undantaget omfattar endast de situationer där borgenären har tecknat aktier eller optionsrätter eller andra särskilda rättigheter som ersättande prestation för sin fordran. Undantaget omfattar inte sådana situationer där ett saneringsprogram vid konversionssanering omfattar i 44 § avsedda andra slag av skuldsanering, såsom ändring av betalningstidtabellen för en skuld eller sänkning av beloppet av den skuld som inte betalats. Sådana skuldsaneringar förfaller när programmet förfaller under de förutsättningar som anges i paragrafen.

66 §. *Inverkan av konkurs på saneringsprogrammet.* Till paragrafen fogas för tydlighetens skull ett nytt 5 mom. som motsvarar det nya 65 § 4 mom. som beskrivs ovan.

72 §. *Påbörjande av behandlingen av programförslaget.* Enligt 1 mom. ska utredaren utan dröjsmål efter att förslaget till saneringsprogram har färdigställts och lämnats till domstolen se till att programförslaget delges dem som har del i saken. Samtidigt ska utredaren meddela dem som har del i saken när eventuella yttranden och invändningar som gäller programförslaget senast ska lämnas till utredaren inom de tidsfrister som domstolen bestämmer.

Till paragrafen fogas ett nytt 2 mom. enligt vilket utredaren vid konversionssanering kan sköta den delgivning till aktieägarna i gäldenärsbolaget som avses i 1 mom. på det sätt som kallelse till gäldenärsbolagets bolagsstämma utfärdas och stämmohandlingar sänds. Även utan den nya bestämmelsen är det klart att gäldenärsbolagets aktieägare vid konversionssanering hör till den grupp som har del i saken och som efter att förslaget till saneringsprogram blivit klart ska ges tillfälle att ta del av förslaget och uttala sin åsikt om förslaget. Likaså är det klart att utredaren kan tillämpa prövning från fall till fall och verkställa delgivningen på ett ändamålsenligt sätt i enlighet med 81 § 2 mom.

Det har dock ansetts motiverat att man på lagtextnivå identifierar att delgivningen i synnerhet av praktiska skäl som hänför sig till gäldenärsbolagets storlek och antalet aktieägare kan behöva verkställas på något annat sätt än det som avses i 81 § 2 mom. I ett litet bolag där ägandet är koncentrerat är delgivningen av programförslaget till bolagets aktieägare vanligen ingen komplicerad uppgift och kräver inte heller några omfattande förberedelser. Delgivningen kan genomföras samtidigt som programförslaget i vilket fall som helst delges även gäldenärsbolaget. I synnerhet i större företag med mer splittrat ägande kan det dock vara mer ändamålsenligt att programförslaget delges på det sätt som bolaget iakttar när stämmokallelse och stämmohandlingar ska delges.

Sättet att delge stämmokallelsen i gäldenärsbolaget ska bedömas utifrån 5 kap. 20 § 1 mom. i aktiebolagslagen och eventuella relevanta bestämmelser i bolagsordningen. Vid bedömningen av sättet att sända stämmohandlingarna beaktas bestämmelserna i 5 kap. 21 § 1 mom. och 22 § i aktiebolagslagen om att hålla stämmohandlingarna tillgängliga på bolagets huvudkontor eller webbsidor samt om att utan dröjsmål sända handlingarna till aktieägare som begär dem, om handlingarna inte finns tillgängliga på bolagets webbsidor. Utredarens användning av det föreslagna delgivningssättet förutsätter dock inte att ärendet offentliggörs i enlighet med värdepappersmarknadslagens bestämmelser om offentliggörande av kallelse till bolagsstämma. På bolagets informationsskyldighet tillämpas däremot på sedvanligt sätt också i samband med konversionssanering bestämmelserna i värdepappersmarknadslagen och börsens eller någon annan marknadsplats regler, där det åläggs att offentliggöra information bl.a. om förändringar i bolagets ekonomiska situation eller kapitalstruktur.

Individuell delgivning av hela programförslaget till alla aktieägare i gäldenärsbolaget är inte nödvändig. Utredaren ska dock i alla situationer försäkra sig om att gäldenärsbolagets aktieägare med tanke på sitt behov av rättsskydd får en ändamålsenlig möjlighet att sätta sig in i programförslagets innehåll för att ge ett uttalande. Då ska som minimikrav anses vara att aktieägarna ges tillgång till åtminstone det centrala innehållet i och villkoren för de föreslagna skuldreglerings- och saneringsåtgärderna samt en redogörelse för de föreslagna åtgärdernas konsekvenser för respektive intressentgrupps ställning (specificerat enligt borgenärsgrupp och vid behov per aktieslag).

Med tanke på aktieägarnas behov av rättsskydd är framför allt möjligheten att yttra sig om programförslaget av betydelse. Detta beror på att det i propositionen föreslås att lagen om

företagssanering ska kompletteras med hindergrunder för fastställande av saneringsprogram som gäller aktieägarnas ställning i gäldenärsbolaget. En viktig del av en sådan regleringslösning är att aktieägarna i samband med behandlingen av programförslaget har möjlighet att sätta sig in i förslaget och vid behov fästa uppmärksamhet vid att det finns hindergrunder som gäller deras ställning.

Däremot har aktieägarna i allmänhet inget behov av att framföra invändningar som gäller borgenärernas fordringar, utan denna möjlighet har även i fortsättningen betydelse främst med tanke på borgenärerna och gäldenären själv. Detta grundar sig på att invändningarna i enlighet med ordalydelsen i 71 § 1 mom. 5 b-punkten uttryckligen gäller de fordringar som avses i programförslaget. Här bör dock särskiljas situationer där samma aktör är både borgenär och ägare och där denna aktör i egenskap av borgenär har skäl att framställa invändningar mot de fordringar som avses i programförslaget. Det föreslås inte heller att lagens ordalydelse ändras så att aktieägarna ska kunna framföra invändningar om sina egna eller varandras aktieinnehav. Om en aktieägare, när han eller hon bekantar sig med innehållet i programförslaget dock märker t.ex. en felaktig registrering som gäller aktieinnehavet, är det möjligt att anmärka mot detta i samband med yttrandet.

I samband med delgivningen av programförslaget ska det på det sätt som anses ändamålsenligt också fogas ett sådant meddelande som krävs enligt lag om när yttrandena om programförslaget senast ska lämnas till utredaren. Trots att det enligt utredarens prövning kan vara ändamålsenligt att delge programförslaget på det sätt som kallelsen och stämmohandlingarna sänds till bolagsstämman, sker delgivningen av programförslaget och hörandet av aktieägarna alltså skriftligt utan att bolagsstämman sammankallas. I samband med delgivningen är det dessutom, beroende på vad som anses ändamålsenligt i varje enskilt fall, möjligt att redogöra för över huvud taget vilka frågor de motiverade yttrandena gäller och med vilken noggrannhet yttrandena läggs fram i det aktuella skedet av förfarandet.

Även om delgivningen av programförslaget hör till utredarens uppgifter, kan delgivningen av programförslaget på motsvarande sätt som sändandet av kallelsen till gäldenärsbolagets bolagsstämma och stämmohandlingarna i praktiken förutsätta också gäldenärsbolagets medverkan i synnerhet med beaktande av vad som i aktiebolagslagen föreskrivs om att hålla kallelsen och stämmohandlingarna tillgängliga på bolagets huvudkontor och webbsidor. I detta avseende har 13 § i lagen om företagssanering betydelse. Enligt paragrafen är gäldenären skyldig att medverka till att utredaren på behörigt sätt kan sköta sina uppgifter. Samma skyldighet gäller också en styrelsemedlem och verkställande direktören i gäldenärsbolaget samt en person som är anställd hos gäldenären, till den del den hänför sig till hans eller hennes arbetsuppgifter.

Gällande 72 § 2–3 mom. blir i oförändrad form 3–4 mom.

76 a §. Aktieägarnas omröstningsförfarande vid konversionssanering. Det föreslås att det till lagen fogas en ny 76 a § där det föreskrivs om aktieägarnas deltagande i omröstningsförfarande som gäller fastställande av ett saneringsprogram. Bestämmelsen hänför sig till de förutsättningar för fastställande av saneringsprogram vid konversionssanering som anges i 51 och 52 §. Syftet med förslaget är att göra det möjligt att ordna aktieägarnas omröstningsförfarande på ett sådant ändamålsenligt sätt som lämpar sig för fallet och som i tillräcklig utsträckning tryggar aktieägarnas möjligheter att delta. Efter att ha fått det slutliga programförslaget fattar domstolen beslut om indelning av borgenärerna i grupper och utfärdar en röstningsuppmaning med en tidsfrist för rätten att ge en röst. Om förslaget till saneringsprogram innehåller åtgärder för genomförande av skuldkonvertering, ska också aktieägarna bilda en egen röstningsgrupp.

Även i fråga om aktieägarna kan omröstningsförfarandet i huvudsak ordnas på samma sätt som borgenärernas skriftliga omröstningsförfarande (jfr 76 § 3 och 4 mom.). Till skillnad från borgenärerna förutsätter i synnerhet ordnandet av röstningsförfarandet för aktieägarna i ett bolag som hör till värdeandelssystemet dock noggrannare reglering. Särskilda bestämmelser om aktieägarnas omröstningsförfarande behövs för att aktieägarna inom den tidsfrist som domstolen satt ut för rätten att ge en röst kan bytas ut på ett sätt som påverkar förfarandet. Dessutom kan det vara ändamålsenligt att skaffa röster av aktieägarna vid ett separat omröstningstillfälle.

I 1 mom. föreslås för det första en hänvisning till bestämmelserna om borgenärernas röstningsförfarande i 76 § 3 och 4 mom. Av detta följer att domstolen vid konversionssanering ska uppmana också aktieägarna att inom utsatt tid meddela utredaren om de godkänner eller förkastar programförslaget och att en röst som getts efter utsatt dag lämnas utan avseende. Dessutom ska utredaren se till att även aktieägarna delges röstningsuppmaning, det slutliga programförslaget och parternas skriftliga yttranden. Efter omröstningen ska utredaren göra upp en omröstningsutredning också för aktieägarnas del samt ge in rösterna och omröstningsutredningen till domstolen och svara för delgivningen av omröstningsutredningen.

I det föreslagna momentet föreskrivs dessutom att utredaren kan sköta den delgivning till aktieägarna som gäller röstningsuppmaning, det slutliga programförslaget och parternas skriftliga yttranden på det sätt som kallelse till gäldenärsbolagets bolagsstämma utfärdas och stämmohandlingar sänds. Det är fråga om ett alternativt sätt att verkställa delgivningen till det sätt som föreskrivs i 81 § 2 mom. och bestämmelsen motsvarar den föreslagna bestämmelsen i 72 § 2 mom. Sättet att leverera ska således bedömas från fall till fall med beaktande av de krav på kallelsesätt som följer av både aktiebolagslagen och eventuella bestämmelser i bolagsordningen. I praktiken kan aktieägarnas informationsbehov och tryggheten av deras möjligheter att delta i röstningsfasen i saneringsförfarandet alltså tillgodoses så att aktieägarna får information om omröstningsförfarandet i bolaget på det sätt som iaktas vid sammankallande av bolagsstämma och inlämnande av stämmohandlingar. Det föreslagna förfarandet är inte obligatoriskt, men det kan säkerställa att aktieägarna informeras om omröstningsförfarandet på ett sätt som de är vana att följa när det gäller motsvarande delgivningar från bolaget. Enligt förslaget ska utredaren också ha tillgång till ett så tydligt sätt som möjligt att visa att röstningsuppmaning har delgetts på behörigt sätt.

I lagen föreslås inga närmare bestämmelser om tidpunkten för delgivning av röstningsuppmaning till en aktieägare. Delgivningen ska dock ske så att en aktieägare har tillräckligt med tid att ge en röst. Vid bedömningen av tillräcklig tid kan de bestämmelser i aktiebolagslagen som gäller tidpunkten för kallelsen till bolagsstämma och eventuella bestämmelser i gäldenärsbolagets bolagsordning beaktas. I praktiken kan det med tanke på bedömningen av tillräcklig tid vara av betydelse om gäldenärsbolaget hör till värdeandelssystemet och/eller om gäldenärsbolaget är ett börsbolag (jfr 5 kap. 19 § 4 mom. i aktiebolagslagen).

Utredaren ska inom ramen för förslaget ha prövningsrätt i fråga om hur anskaffningen av röster från aktieägarna ska ordnas. Av 76 § 3 mom. följer att rösterna i princip ska lämnas skriftligen. Med stöd av 81 § 4 mom. kan rösterna sändas med hjälp av en elektronisk dataöverföringsmetod eller per post. I bolag som hör till värdeandelssystemet kan det vara ändamålsenligt att använda metoder som motsvarar de omröstningsförfaranden som står till buds för förhandsdeltagande i bolagsstämman, vilket är möjligt inom ramen för den föreslagna regleringen. När det gäller genomförandet av omröstningsförfarandet ska utredaren beakta kravet till följd av 76 § 4 mom. på att rösterna och omröstningsutredningen ska ges in till domstolen.

På ordnandet av röstningen tillämpas de allmänna principerna för givande av fullmakt så att en aktieägare eller aktieägare kan bemyndiga en valfri person att ge en röst för sin räkning. På motsvarande sätt som vid deltagande i ett aktiebolags bolagsstämma ska den befullmäktigade då på ett tillförlitligt sätt kunna visa att han eller hon har rätt att företräda aktieägaren (jfr 5 kap. 8 § 1 mom. i aktiebolagslagen). Utredaren har till uppgift att bedöma fullmaktens giltighet utifrån en sådan utredning.

I paragrafens 2 mom. föreslås en bestämmelse om aktieägarnas rätt att delta i en röstning som gäller fastställande av program. Bestämmelsen ska tillämpas på gäldenärsbolag som inte hör till värdeandelssystemet (se 3 mom. om gäldenärsbolag som hör till värdeandelssystemet). Enligt förslaget ska en aktieägare som är införd i aktieägarförteckningen eller har anmält sitt förvärv och lagt fram en tillförlitlig utredning om förvärvet för utredaren vid en tidpunkt som utredaren bestämt ha rätt att delta i omröstningen om programförslaget. Förutsättningen motsvarar förutsättningen i aktiebolagslagens 5 kap. 6 § 1 mom. om deltagande i bolagsstämma i bolag som inte hör till värdeandelssystemet. På motsvarande sätt som i bestämmelsen i aktiebolagslagen avses med förvärv i bestämmelsen det förvärv på basis av vilket äganderätten till aktierna har förvärvats. Den föreslagna bestämmelsen behövs för att röstningen också ur aktieägarnas synvinkel ska kunna ordnas på ett förutsägbart och kontrollerat sätt utan att ändringar under omröstningsförfarandet i onödan inverkar på ordnandet av röstningen. Utredaren ska bedöma om en aktieägare som inte är införd i aktieägarförteckningen har lagt fram en tillräcklig utredning om sitt innehav för att ge en röst.

Det är den utredare som delger aktieägarna röstningsuppmanningen som ska bestämma tidpunkten för den anteckning i aktieägarförteckningen och anmälan om förvärv som avses i bestämmelsen. Tidpunkten ska nämnas i den röstningsuppmanning som delges aktieägarna. Vid bestämmandet av tidpunkten bör det beaktas att aktieägarna ska ha tillräckligt med tid att utreda och vid behov visa sitt ägande för utredaren för att ge en röst. Tidpunkten ska bestämmas inom den tidsfrist som domstolen sätter ut för givande av en röst så att aktieägarna i praktiken har tillräckligt med tid att delta i omröstningen. När tidpunkten övervägs kan aktiebolagslagens bestämmelser om tidsfristen för kallelse till bolagsstämma beaktas (se 5 kap. 19 § 1 mom. i aktiebolagslagen). Även domstolen kan beakta aktieägarnas behov av att ordna röstning (inkl. tidpunkten för anteckning i aktieägarförteckningen eller anmälan om förvärv) när den överväger tidsfristen för givande av röster.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om en aktieägares rätt att delta i röstningen i ett bolag som hör till värdeandelssystemet på basis av situationen på avstämningsdagen för omröstningen. I bestämmelsens ordalydelse har beaktats de bestämmelser i aktiebolagslagens 5 kap. 6 a § som gäller avstämningsdagen för bolagsstämman i ett bolag som hör till värdeandelssystemet och som motsvarar kraven i direktivet om aktieägares rättigheter. Rätt att ge en röst i ett bolag som hör till värdeandelssystemet har en aktieägare som är införd i aktieägarförteckningen på omröstningens avstämningsdag. Avstämningsdagen ska nämnas i den röstningsuppmanning som delges aktieägarna.

Enligt förslaget ska avstämningsdagen vid skriftligt omröstningsförfarande vara åtta vardagar före den dag för röstningen som domstolen har bestämt i enlighet med 76 § 3 mom. Om rösterna samlas in på basis av utredarens prövning vid ett sådant omröstningstillfälle som avses i 4 mom. i bestämmelsen, är avstämningsdagen åtta vardagar före omröstningstillfället. Tidsgränsen motsvarar tidpunkten för avstämningsdagen enligt aktiebolagslagens 5 kap. 6 a § i förhållande till bolagsstämman. Vid konversionssanering av ett bolag som hör till värdeandelssystemet kan det vara motiverat att domstolen bestämmer en längre tidsfrist för rösterna än vanligt för att säkerställa att omröstningsförfarandet kan genomföras inom utsatt tid.

På motsvarande sätt som deltagande i bolagsstämman enligt aktiebolagslagen kan också ägaren till en förvaltarregistrerad aktie anmälas för att bli tillfälligt införd i aktieägarförteckningen för avgivande av röst. Detta förutsätter att denne på basis av aktierna har rätt att vara införd i aktieägarförteckningen den dag röstningen avstäms. Anmälan om att bli tillfälligt införd ska göras senast vid den tidpunkt som utredaren meddelat och som ska infalla efter omröstningens avstämningsdag. Det föreslås inga närmare bestämmelser i lag om tidpunkten för en tillfällig anteckning i aktieägarförteckningen, utan utredaren får själv avgöra om den ska sättas ut. Vid bedömningen av tidsfristen för en tillfällig anteckning i aktieägarförteckningen ska utredaren beakta bestämmelserna i värdepapperscentralens stadgar om tidtabell för ordnandet av bolagsstämman.

På motsvarande sätt som i aktiebolagslagen föreslås det för tydlighetens skull att det i bestämmelsen ska nämnas att förändringar i aktieinnehavet efter avstämningsdagen inte påverkar rätten att ge en röst.

I 4 mom. föreslås bestämmelser om utredarens möjlighet att för genomförandet av röstningsförfarandet sammankalla aktieägarna till ett omröstningstillfälle om programförslaget. Kallelsen till omröstningstillfället ska då utfärdas tillsammans med delgivningen av röstningsupmaningen, det slutliga programförslaget och parternas skriftliga yttranden. Ett omröstningstillfälle är ett alternativt sätt att samla in röster och då tillämpas inte bestämmelsen i 76 § 3 mom. om att skriftliga röster ska ges till utredaren inom utsatt tid. Å andra sidan finns det inget hinder för att förhandsröstning och/eller andra metoder för deltagande på distans enligt 5 kap. 16 § 4 mom. i aktiebolagslagen utnyttjas vid ordnandet av röstningen.

I bolag som inte hör till värdeandelssystemet har aktieägare som i enlighet med 2 mom. har antecknats i aktieägarförteckningen eller anmält sitt förvärv och lagt fram en tillförlitlig utredning om det vid tidpunkten för röstningen rätt att delta i röstningen. Av detta följer att aktieägarnas rätt att delta i ett omröstningstillfälle ska bedömas på samma sätt som deltagande i bolagsstämma med stöd av aktiebolagslagens bestämmelser om bolagsstämma. Röstningen ska hållas inom den tidsfrist som domstolen satt ut för givande av röster.

I bolag som hör till värdeandelssystemet är det i praktiken inte möjligt att ordna röstningen på den avstämningsdag för omröstningen som avses i 3 mom. Detta följer bl.a. av att det ovan föreslås bestämmelser om rätten för innehavarna av förvaltarregistrerade aktier att anmäla sig för att tillfälligt införas i aktieägarförteckningen för givande av röst. Därför iakttas vid ordnandet av röstningen den tidsfrist för avstämningsdagen som avses i 3 mom.

I övrigt föreslås inte i lagen detaljerade bestämmelser om ordnandet av röstningen. Den kan ordnas med iakttagande i tillämpliga delar av de förfaranden som iakttas vid ordnandet av gäldenärsbolagets bolagsstämma, inklusive deltagande på distans före och under stämman. I praktiken ska man också vid ordnandet av ett omröstningstillfälle beakta att utredaren utifrån det omröstningsförfarande som genomförts ska kunna ge in rösterna och omröstningsutredningen till domstolen (se 76 § 4 mom.).

I 5 mom. föreskrivs det på motsvarande sätt som i 76 § 5 mom. att det inte är nödvändigt att samla in skriftliga röster eller ordna ett omröstningstillfälle, om ett tillräckligt antal aktieägare skriftligen har meddelat att de godkänner programförslaget. Det räcker om meddelandena om godkännande har fått av aktieägare vars aktier medför en enkel majoritet av det sammanlagda röstetalet för samtliga aktier i gäldenärsbolaget. Dessutom förutsätts det att ingen av aktieägarna i sitt yttrande om programförslaget har åberopat en omständighet på basis av vilken programmet inte ska fastställas.

81 §. Delgivningssätt. Paragrafens 4 mom. kompletteras med en ny bestämmelse som blir tillämplig vid konversionssanering. Enligt den kan aktieägarna lämna utredaren de yttranden som avses i lagen med hjälp av en elektronisk dataöverföringsmetod eller per post. Ordalydelsen i den nya bestämmelsen följer ordalydelsen i den gällande bestämmelsen i momentet, men är av praktiska skäl något snävare, eftersom aktieägarna inte har tillgång till ärendehanteringssystemet för konkurs- och företagssaneringsärenden och aktieägarna i allmänhet inte behöver lämna utredaren något annat yttrande än ett eventuellt yttrande om innehållet i programförslaget och en eventuell röst. På de delgivningar som utredaren sänder till aktieägarna tillämpas paragrafens gällande 2 mom. samt 72 § 2 mom. och 76 a § 1 mom. som fogas till lagen.

92 §. Snabbt fastställande av saneringsprogram. I det gällande 3 mom. i paragrafen hänvisas det till 53 § 2 mom. På grund av de ändringar som föreslås i 53 § uppdateras hänvisningen till 2 mom. till en hänvisning till paragrafens 4 mom.

92 a §. Snabbt fastställande av saneringsprogram vid konversionssanering. Till lagen fogas en ny 92 a § som gäller snabbt fastställande av saneringsprogram vid konversionssanering. Med snabb fastställelse avses ett förfarande där bl.a. de skeden i förfarandet som gäller anmälan av fordringar, framförande av invändningar och uttalanden som gäller förslaget till saneringsprogram och omröstning om förslaget inte behöver gås igenom fullt ut, utan det förslag till saneringsprogram som lämnats till domstolen tillsammans med tillräckliga stödförklaringar kan direkt fastställas som saneringsprogram.

Vid konversionssanering är det möjligt att snabbt fastställa ett saneringsprogram, om både de grundläggande förutsättningarna för snabbt fastställande enligt 92 § och de ytterligare förutsättningar som anges i den nya 92 a § uppfylls. De nya ytterligare förutsättningar hänför sig till hörande av aktieägarna och stödförklaringar som samlas in av aktieägarna. Det är nödvändigt att föreskriva om dem på ett annat sätt än vad som i den gällande lagen föreskrivs om hörande av borgenärer och stödförklaringar som samlas in av borgenärer, eftersom processerna att nå aktieägare och borgenärer och att notera aktieägarnas och borgenärernas åsikt avviker från varandra i synnerhet när gäldenärsföretaget är stort och ägandet är splittrat. Också bestämmelserna om det majoritetskrav som ställs på ett snabbt fastställande behöver formuleras på olika sätt för aktieägare och borgenärer.

Enligt 1 mom. 1 punkten i paragrafen är en ytterligare förutsättning att förslaget till saneringsprogram har delgivits alla aktieägare i gäldenärsbolaget och aktieägarna har uppmanats att inom en utsatt tid skriftligen meddela om de godkänner eller förkastar förslaget och lämna ett eventuellt yttrande om förslaget.

Liksom vid ett fullt saneringsförfarande ska således alla aktieägare i gäldenärsbolaget ges tillfälle att bli hörda och uttrycka sin åsikt om programförslaget också vid ett påskyndat saneringsförfarande. Vid ett påskyndat saneringsförfarande kan dock aktieägarnas eventuella yttrande om innehållet och röster samlas in samtidigt. Liksom vid ett fullt saneringsförfarande är syftet med yttrandena om innehållet att ge aktieägarna tillfälle att åberopa sådana omständigheter utifrån vilka de anser att saneringsprogrammet inte kan fastställas. Genom rösterna meddelas om programförslaget godkänns eller förkastas.

De godkännande rösterna ska vara ovillkorliga. Det är med andra ord inte möjligt att i samband med en godkännande röst ge in ett yttrande om innehållet som tar upp omständigheter som ännu ska korrigeras i programförslaget, eftersom det påskyndade saneringsförfarandet inte ger samma möjlighet att korrigera programförslaget som ett fullt saneringsförfarande. I praktiken delas aktieägarnas yttranden alltså in i någon av de tre följande: godkännande (ja-röst),

förkastande (nej-röst) eller ett yttrande om innehållet, som i praktiken ska räknas som en nej-röst.

Yttrandena om innehållet och rösterna ska ges in senast den utsatta dag som meddelas i samband med delgivningen av programförslaget. Det ska inte föreskrivas närmare om tidsfristens minimilängd eller andra detaljer, utan valet av lämplig tidsfrist ska avgöras från fall till fall. I praktiken ska uppmärksamhet fästas vid att aktieägarna i gäldenärsbolaget får en genuin möjlighet och tillräckligt med tid att bekanta sig med programförslaget och ta ställning till det. På det sätt som framgår av 2 mom. ska domstolen i samband med programförslaget också tillställas en utredning om hur och när hörandet av aktieägarna har ordnats.

Enligt 1 mom. 2 punkten i paragrafen ska en annan ytterligare förutsättning vid konversionssanering vara att ett skriftligt godkännande har inkommit av de aktieägare som sammanlagt innehar mer än hälften av det sammanlagda röstetalet hos de aktieägare som meddelat om de godkänner eller förkastar förslaget, och ingen aktieägare som förkastat förslaget i sitt yttrande har åberopat en i 53 § 1 mom. 1 punkten eller 3 mom. avsedd omständighet på grundval av vilken saneringsprogrammet borde lämnas utan fastställelse.

Ett snabbt fastställande av saneringsprogrammet förutsätter således att ett tillräckligt antal aktieägare har godkänt programförslaget. En bedömning av om majoritetskravet uppfylls görs genom att man jämför röstetalet för de aktieägare som meddelat att de godkänner med röstetalet för alla aktieägare som meddelat sin ståndpunkt. Liksom vid ett fullt saneringsförfarande ska det röstetal som varje aktie medför bedömas på bolagsrättslig grund med beaktande vid behov av bolagsordningens bestämmelser om det röstetal som olika aktieslag medför. Röstetalet för sådana aktieägare som inte alls meddelar sin ståndpunkt ska inte heller beaktas. Röstetalet för passiva aktieägare har således ingen betydelse med tanke på räkneoperationens slutresultat.

Ett snabbt fastställande av saneringsprogrammet förutsätter också att det inte finns någon hindersgrund som hänför sig till aktieägarnas ställning. Det är fråga om att förutsättningarna för ett snabbt fastställande av programmet inte uppfylls om en aktieägare i sina kommentarer till programförslaget lyfter fram sådana omständigheter i anslutning till likabehandling av aktieägare eller konkursjämförelse som enligt domstolens prövning utgör ett sådant hinder för fastställande av programmet som avses i 53 § 1 mom. 1 punkten eller 53 § 3 mom. Domstolen ska pröva om det föreligger hindersgrunder endast utifrån aktieägarens invändning, enbart det faktum att aktieägaren åberopar hindersgrunden räcker inte till för att förhindra att programmet fastställs, utan domstolens prövning avgör. Det föreslagna 53 § 2 mom., enligt vilket enbart det att aktieägarnas ägarandel eller någon annan rätt i gäldenärsbolaget inte ändras vid konversionssanering ska betraktas som ett hinder för fastställande av ett program, ska beaktas vid prövningen.

Enligt 92 a § 2 mom. ska domstolen i samband med programförslaget tillställas en utredning om hur och när aktieägarna i gäldenärsbolaget har delgivits förslaget och beretts möjlighet att meddela om de godkänner eller förkastar förslaget och lämna ett yttrande om förslaget samt aktieägarnas yttranden och uppgift om vilka aktieägare som godkänt och vilka som förkastat förslaget. Delgivningen av förslaget kan ske och informationen om möjligheten att meddela om aktieägaren godkänner eller förkastar förslaget kan lämnas på det sätt som kallelse till gäldenärsbolagets bolagsstämma utfärdas och stämmohandlingar sänds.

Syftet med momentets första mening är att säkerställa att domstolen till stöd för sin fastställelseprövning har tillgång till tillräckligt material, framför allt en utredning om delgivningen av programförslaget och hörandet av aktieägarna samt eventuella innehållsdeklarationer från aktieägarna. Av utredningen ska framgå bl.a. sättet att verkställa

delgivningen och hörandet samt den tid som reserverats för hörandet för att domstolen ska kunna försäkra sig om att aktieägarna har getts en med hänsyn till innehållet i förslaget till saneringsprogram och aktieägarnas behov av rättsskydd skäligen tid att bekanta sig med och ta ställning till programförslaget. Ett korrekt genomförande av hörandet har särskild betydelse vid konversionssanering också av den anledningen att ett tillräckligt understöd av aktieägarna för att saneringsprogrammet ska kunna fastställas snabbt inte bedöms i förhållande till bolagets totala röstetal utan endast i förhållande till röstetalet för de aktieägare som har meddelat sin ståndpunkt.

I praktiken kan delgivningssättet för programförslaget alltså variera från fall till fall, och därför ska det redogöras för delgivningssättet i den utredning som lämnas till domstolen. Av momentets andra mening framgår att det är möjligt att iaktta samma delgivningssätt genom vilket kallelsen utfärdas och stämmohandlingarna sänds till gäldenärsbolagets bolagsstämma. Det är fråga om en motsvarande bestämmelse som i det nya 2 mom. i 72 §.

Även om bestämmelserna om ordnande av omröstning om programförslag i anslutning till ett fullt saneringsförfarande inte iakttas vid ett påskyndat saneringsförfarande, behöver det också vid ett påskyndat saneringsförfarande föreskrivas vilka aktieägare som deltar i ställningstagandet till förslaget till saneringsprogram. Därför fogas det till paragrafen som 3 mom. en bestämmelse om att det på aktieägarnas rätt att meddela om de godkänner eller förkastar förslaget och att lämna yttranden om förslaget tillämpas vad som i 76 a § 2 och 3 mom. föreskrivs om aktieägarens rätt att ge en röst. De bestämmelser som det hänvisas till ska tillämpas med beaktande av att domstolen vid ett påskyndat saneringsförfarande inte ger någon röstningsuppmaning eller sätter ut en dag för inlämnande av röster och att det i förfarandet inte nödvändigtvis finns någon utredare som bestämmer en tidpunkt för när andra aktieägare än de som är införda i aktieboken ska anmäla sitt förvärv till utredaren. Därför är det i praktiken den som utarbetar programförslaget som ansvarar för sådana detaljer i samband med hörandet.

96 §. Ändringssökande. Det föreslås att det till paragrafen fogas ett nytt 5 mom. som ska tillämpas vid konversionssanering. Enligt momentet ska fullföljdsdomstolen underrätta registermyndigheten om sitt avgörande som gäller en omständighet som antecknas i handelsregistret. Anmälan ska lämnas utan onödigt dröjsmål. Bestämmelsen behövs, eftersom framgång i ändringssökande som gäller fastställande av ett saneringsprogram kan ha betydelse med tanke på varaktigheten hos den anteckning som gjorts i handelsregistret med stöd av programmet. Konsekvenserna av sökande av ändring i ett beslut om fastställande av ett saneringsprogram för registeranteckningen och de rättsverkningar som den medför ska bedömas från fall till fall. Förslaget motsvarar till sitt innehåll domstolens skyldighet enligt 24 kap. 6 § i aktiebolagslagen att underrätta handelsregistermyndigheten om sitt avgörande i en omständighet som antecknas i registret och om att avgörandets vunnit laga kraft.

8.2 Värdepappersmarknadslagen

11 kap. Offentliga uppköpserbudanden och skyldighet att lämna erbjudanden

21 §. Undantag från skyldigheten att lämna obligatoriskt uppköpserbudande. Till paragrafen fogas ett nytt 7 mom. enligt vilket skyldighet att lämna ett obligatoriskt uppköpserbudande inte uppkommer, om överskridningen av gränsen för skyldigheten att lämna erbjudande beror på genomförandet av ett saneringsprogram som fastställts vid konversionssanering enligt lagen om företagssanering. Bestämmelsen behövs, eftersom möjligheten att överskrida gränsen för skyldigheten att lämna erbjudande till följd av en skuldkonvertering i praktiken kan minska skuldkonverteringens användbarhet som saneringsmetod, vilket strider mot syftet med de

föreslagna bestämmelserna i propositionen om att främja användningen av skuldkonvertering vid företagssanering.

Utan den nya bestämmelsen ska en borgenär vars röstandel i gäldenärsbolaget till följd av en genomförd skuldkonvertering överskrider den gräns för skyldigheten att lämna erbjudande som avses i 11 kap. 19 § i värdepappersmarknadslagen antingen göra ett offentligt uppköpserbjudande på alla andra aktier i gäldenärsbolaget än de som han eller hon tecknat i enlighet med det saneringsprogram som fastställts vid konversionssanering och de värdepapper som berättigar till aktier eller hos Finansinspektionen ansöka om tillstånd att avvika från skyldigheten att lämna erbjudande. Genom den nya bestämmelsen säkerställs det att ingendera av dessa åtgärder behöver vidtas till följd av genomförandet av skuldkonvertering.

I den nya bestämmelsen hänvisas det till en sådan överskridning av gränsen för skyldigheten att lämna erbjudande som beror på genomförandet av ett saneringsprogram som fastställts vid konversionssanering enligt lagen om företagssanering, eftersom överskridandet av gränsen för skyldigheten att lämna erbjudande inte tidsmässigt ännu sker vid den tidpunkt då saneringsprogrammet fastställs, utan först när de bolagsrättsliga åtgärder som baserar sig på saneringsprogrammet genomförs efter det att saneringsprogrammet har fastställts och ägar- och röstandelarna i gäldenärsbolaget ändras till följd av detta.

Från bestämmelsens tillämpningsområde ska det särskiljas situationer där samma aktieägare förvärvar fler aktier i gäldenärsbolaget eller där samma aktieägars röstandel i gäldenärsbolaget ökar på något annat sätt efter genomförandet av saneringsprogrammet. Sådana ändringar som inte är en följd av genomförandet av saneringsprogrammet utan som sker efter genomförandet av saneringsprogrammet eller annars separat från saneringsprogrammet utgör inte ett sådant undantag från skyldigheten att lämna erbjudande som avses i den nya bestämmelsen, utan sådana ändringar och de skyldigheter som följer av dem bedöms separat i enlighet med den gällande värdepappersmarknadslagstiftningen.

Genomförandet av ett saneringsprogram som fastställts vid konversionssanering kan utöver att leda till att skyldigheten att lämna erbjudande överskrider också leda till att den flaggningsgräns som avses i 9 kap. 5 § i värdepappersmarknadslagen uppnås eller överskrider. På motsvarande sätt är det möjligt att vissa befintliga aktieägars ägar- och röstandelar i gäldenärsbolaget till följd av genomförandet av saneringsprogrammet underskrider flaggningsgränsen.

I propositionen föreslås inga undantag från flaggningsskyldigheten till följd av sådana ändringar, utan både gäldenärsbolagets befintliga aktieägare och eventuella nya aktieägare ska fästa uppmärksamhet vid bestämmelserna om flaggningsskyldigheten och göra behövliga flaggningsanmälningar i samband med genomförandet av saneringsprogrammet.

9 Ikraftträdande

Det föreslås att lagarna träder i kraft den 1 januari 2026.

En övergångsbestämmelse behövs i fråga om de ansökningar om sanering som är anhängiga och de saneringsförfaranden som pågår när de föreslagna ändringarna i lagen om företagssanering träder i kraft. Enligt den föreslagna övergångsbestämmelsen tillämpas på ärenden som inlets innan ändringarna träder i kraft de bestämmelser som gällde när ändringarna trädde i kraft. Med tanke på tillämpningspraxis bedöms det vara enklast att de bestämmelser som är tillämpliga på förfarandet bestäms enligt tidpunkten för när ansökan blir anhängig. Då vet både de som har del i saken och domstolarna genast från den tidpunkt när ansökan blir

anhängig vilka bestämmelser som ska tillämpas på behandlingen och den lag som är tillämplig på förfarandet byts inte medan ärendet behandlas.

10 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Lagen om företagssanering har tidigare bedömts i synnerhet med tanke på det egendomsskydd som avses i 15 § i grundlagen eftersom lagen begränsar en borgenärs rätt att få betalning för sin fordran i enlighet med de ursprungliga villkoren. Den reglering om skuldkonvertering som föreslås i propositionen behöver bedömas i perspektiv av en samordning av borgenärernas och aktieägarnas egendomsskydd. Med tanke på de övriga grundläggande rättigheter som föreskrivs i grundlagen har dessutom aspekter som avser rättsskyddet (21 § i grundlagen) betydelse. Rättsskyddsaspekterna framhävs även av att man vid en samordning av borgenärernas och aktieägarnas egendomsskydd behöver försäkra sig om tillräckliga rättsskyddsarrangemang som motsvarar de allmänna förutsättningarna för inskränkningar i de grundläggande rättigheterna.

I samband med att lagen om företagssanering stiftades var grundlagsutskottets bedömning att om behörig hänsyn tas till det egendomsskydd som tryggas i grundlagen betyder det framför allt att borgenärens situation, som i sig oundvikligen blir sämre, inte får försvagas i oskälig grad (GrUU 23/1992 rd, s. 2). Grundlagsutskottet har dessutom fäst uppmärksamhet vid situationer där bestämmelser i lagen om företagssanering gäller även skulder som uppkommit innan bestämmelserna trädde i kraft, dvs. de har en retroaktiv effekt. Enligt grundlagsutskottet (GrUU 23/1992 rd, s. 3) bör det vid bedömning av om borgenärens situation är skälig eller inte beaktas att gäldenärens eventuella insolvens utgör ett självskrivet riskmoment i all långivning. Som en allmän synpunkt på borgenärens situation spelar det enligt utskottet också en viss roll att verkställighetssystemen vid insolvens i lagen om företagssanering uttryckligen avser förlikning av de ekonomiska relationerna mellan gäldenärer och borgenärer samt mellan borgenärerna. Att de fastställs i en domstol kan i allmänhet också anses ligga i borgenärernas intresse. Vad gäller borgenärernas inbördes ställning hänvisar utskottet till den i lagen om företagssanering ingående principen om likställdhet mellan olika borgenärsgrepp beträffande skuldbeskrivningarna i ett saneringsprogram, som anger den grundläggande principen att vanliga borgenärer bör behandlas lika vid skuldsanering. Detta är i sin tur enligt utskottet ett uttryck för strävan att uppnå en så rättvis reglering som möjligt mellan borgenärerna. Samtidigt har utskottet i sin praxis ansett att olika fordringsprioritetsställning kan ändras i vanlig lagstiftningsordning om ändringarna ska iakttas vid konkurs eller utsökning som börjar först sedan de nya stadgandena trätt i kraft (GrUU 45/2022 rd, s. 4, GrUU 9/1998 rd, s. 2, GrUU 20/1992 rd, s. 1).

Dessutom bör reglering som gäller egendomsskyddet enligt utskottets etablerade praxis vara tillräckligt exakt och noggrant avgränsad. Bestämmelserna ska väga in parternas rättigheter och skyldigheter i rätt proportion till varandra för att inte vara oskäliga för någon part eller grundlöst diskriminera eller gynna någon (GrUU 12/2002 rd, s. 2–3, GrUU 13/2003 rd, s. 2/I, GrUU 69/2018 rd, s. 2).

De bestämmelser som föreslås i propositionen innehåller inte sådana ändringar i fråga om borgenärernas rättigheter som skulle kräva att lagstiftningsordningen bedöms på nytt. I propositionen ingrips det inte heller i borgenärernas näringsfrihet eftersom borgenärerna inte heller framöver tvingas till att gå in som aktieägare hos gäldenären och sålunda eventuellt till att delta i gäldenärens näringsverksamhet, utan de kan i stället för skuldkonvertering välja att reglera sina fordringar på nuvarande sätt. Till följd av den nämnda valfriheten har regleringens retroaktiva effekt inte betydelse för borgenärerna, utan den möjlighet till skuldkonvertering som borgenärerna erbjuds kan i många hänseenden jämföras med praxis för skuldkonvertering enligt gällande lag. Borgenärernas rätt att delta i behandlingen av förslaget till saneringsprogram

samt att ansöka om ändring i domstolens beslut om fastställelse av saneringsprogrammet motsvarar i förslaget även i fråga om skuldkonverteringen i många hänseenden gällande lag.

Den reglering om skuldkonvertering som föreslås i propositionen leder samtidigt till att det i fortsättningen även går att ingripa i aktieägarnas rättigheter i företagssaneringsförfarandet. Tidigare har det inte varit möjligt att vid företagssanering ingripa i aktieägarnas rättsliga ställning på motsvarande sätt som i förslaget, trots att aktierna vanligtvis förlorar sitt värde i en alternativ konkurs när gäldenärsföretagets verksamhet upphör. Ändringarna har betydelse i synnerhet sett till aktieägarnas egendomsskydd samt till näringsfriheten som skyddas i 18 § i grundlagen.

Utskottet har bedömt reglering som ingriper i egendomsskyddet även med tanke på de allmänna förutsättningarna för att begränsa de grundläggande rättigheterna, t.ex. huruvida lagstiftningens syfte kan godkännas och huruvida lagstiftningen är proportionerlig (t.ex. GrUU 1/2003 rd, s. 3–4, GrUU 63/2002 rd, s. 2–3, GrUU 45/2002 rd, s. 3). Enligt utskottet måste en inskränkning i egendomsskyddet och näringsfriheten vara nödvändig för att ett godtagbart mål ska kunna uppnås och den får inte gå längre än vad som kan motiveras med beaktande av vikten av det bakomliggande samhällsintresset i relation till det skyddsintresse som ska inskränkas.

Skuldkonverteringens effekter på aktieägarnas rättsliga ställning anknyter till ett inlett förfarande som genom domstolens beslut inletts på de villkor som anges i lagen. De kommer i fråga i en situation när gäldenären är insolvent eller hotas av insolvens. Syftet med begränsningarna är att skapa förutsättningar för att kunna åtgärda gäldenärens ekonomiska situation med hjälp av saneringsprogrammet och att kunna undvika konkurs samt avveckling av verksamheten. Aktieägarna, liksom också borgenärerna, försätts inte i en sämre ställning än om företaget går i konkurs. Kärnan i aktieägarnas egendomsskydd utgörs av värdet på de förmögenhetsrättigheter som aktierna medför i bolaget. Eftersom propositionen som utgångspunkt har att aktieägarna vid en konversionssanering inte kan försättas i en ogynnsammare ställning än i alternativet att gäldenärsföretaget går i konkurs, skyddar den föreslagna regleringen om konversionssanering aktieägarna i en situation där aktieinnehavet fortfarande har ekonomiskt värde. Av den anledningen står förslaget inte i strid med grundlagsutskottets i praxis etablerade krav på att kärnan i de grundläggande rättigheterna ska vara intakt.

Framöver blir behandlingen av aktieägare vid konkurser och företagssaneringar mer enhetlig när det blir möjligt att ingripa i aktieägarnas rättigheter i båda förfarandena. Med förslaget eftersträvas ett så rättvist arrangemang som möjligt vad gäller borgenärernas och aktieägarnas inbördes relationer. Grundlagsutskottet har ansett ett sådant mål som en godtagbar grund för att begränsa egendomsskyddet i fråga om arrangemang i samband med borgenärernas inbördes relationer (GrUU 23/1992 rd, s. 3). Aktieägarna får uttrycka sin ståndpunkt och rösta om ett sådant saneringsprogram som inbegriper inskränkningar i deras rättigheter, även om alla aktieägare inte behöver gå med på inskränkningarna. En överträdelse av principen om aktieägarnas inbördes likställdhet är grund för att inte fastställa saneringsprogrammet. Den domstol som prövar fastställandet av saneringsprogrammet tar hänsyn till hindren för att fastställa programmet i den omfattning som aktieägarna åberopar dem vid behandlingen av programförslaget. Ändring kan sökas i domstolens beslut om fastställande av saneringsprogrammet enligt de allmänna bestämmelserna i lagen.

I förslaget har det i enlighet med förutsättningarna för inskränkning av de grundläggande rättigheterna föreskrivits exakt avgränsat om de metoder och förutsättningar genom vilka man i ett saneringsprogram som ska fastställas i en konversionssanering kan ingripa i aktieägarnas rättsliga ställning. De skuldsaneringsmetoder som används vid konversionssanering går inte

längre än vad som är motiverat och vad som behövs för att sanera livsduglig verksamhet i gäldenärsbolaget i enlighet med saneringens mål i en situation där värdet på aktieägarnas innehav går förlorat i gäldenärsbolagets konkurs som utgör alternativet till konversionssaneringen. Det har också betydelse för aktieägarnas och borgenärernas ställning och rättigheter att man med förslagen, liksom med gällande reglering, primärt eftersträvar att saneringsprogrammet ska fastställas med samtycke av gruppmajoriteter och att tvångsfastställelse av programmet (t.ex. mot aktieägarnas ståndpunkt) först i sista hand kommer i fråga för att få till stånd ett program.

Grundlagsutskottet har förhållit sig med reservation till retroaktiv verkställighetsrättslig lagstiftning. När t.ex. den gällande lagen om företagssanering stiftades fäste utskottet samtidigt uppmärksamhet vid att det inte är möjligt att helt följa denna tolkningspraxis som sådan när det föreskrivs om helt nya verkställighetsrättsliga institutioner. Enligt grundlagsutskottets bedömning beror den praktiska betydelse helt nya verkställighetsrättsliga bestämmelser får till stor del på om man kan tillämpa dem även på rättsförhållanden som uppkommit innan de trädde i kraft. I en sådan tidigare oreglerad situation bör huvudvikten vid den författningsrättsliga bedömningen av saken enligt utskottet läggas vid regleringens verkställighetsrättsliga natur. Utskottet ansåg att det är möjligt att ingripa i borgenärens ställning utifrån bestämmelserna i lagen om företagssanering i vanlig lagstiftningsordning, i synnerhet på grunder som anknyter till bedömning av om borgenärens ställning är skälig eller inte. Ingrepp i aktieägarnas ställning på det sätt som föreslås i den här propositionen kan på motsvarande sätt anses uppfylla kravet på att ändringen i den rättsliga ställningen ska vara skälig.

Grundlagsutskottet har i sin praxis dessutom ansett att när de skyldigheter som fastställs i lag gäller börsbolag eller andra juridiska personer med stor förmögenhetsmassa har lagstiftaren i princip större spelrum med hänsyn till egendomsskyddet än när bestämmelserna har mycket omedelbara konsekvenser för de fysiska personerna bakom den juridiska personen (GrUU 9/2008 rd, s. 4, GrUU 10/2007 rd, s. 2, GrUU 54/2005 rd, s. 3, GrUU 32/2004 rd, s. 2, GrUU 61/2002 rd, s. 4, GrUU 34/2000 rd, s. 2).

Utskottet har ansett att ju längre en juridisk person står från enskilda individer och analogt ju obetydligare och mer indirekta konsekvenser de föreslagna åtgärderna har för enskilda personers konkreta ekonomiska intressen, desto osannolikare är det att åtgärder mot en juridisk person kan stå i strid med enskilda personers grundlagsenliga egendomsskydd (GrUU 45/1996 rd, s. 2, se även GrUU 17/1997 rd, s. 3, GrUU 9/2008 rd). Propositionen innehåller undantag som är betydande för mindre, företagardrivna bolag. I dessa bolag har aktieägarna en mer tryggad ställning i synnerhet för att saneringsprogrammet inte kan fastställas i en konversionssanering utan att en majoritet av de röster aktieägarna i gäldenärsbolaget har avgett har understött godkännandet av saneringsprogrammet om gäldenären är ett litet företag som avses i kap. 4 a § eller ett mikroföretag som avses i 4 b § i bokföringslagen. I ett tidigt saneringsförfarande förutsätter tvångsfastställelse gäldenärens samtycke i fråga om andra än i bokföringslagen avsedda stora företag.

Sett till helheten kan de ändringar som föreslås i propositionen anses vara proportionerliga på det sätt som grundlagsutskottet förutsätter samt förenliga med förutsättningarna för inskränkning av andra grundläggande rättigheter.

Lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om företagssanering

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om företagssanering (47/1993) 3 § 1 mom. 9 punkten, 40 § 2 mom., 50 §, 52 § 1 och 2 mom., 53, 65 och 72 §, 81 § 4 mom. samt 92 § 3 mom., av dem 3 § 1 mom. 9 punkten sådan den lyder i lag 247/2007, 50 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 247/2007, 53 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 247/2007 och 386/2022, 65 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 247/2007 och 479/2023, 72 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 479/2023, 81 § 4 mom. sådant det lyder i lag 665/2019 och 92 § 3 mom. sådant det lyder i lag 247/2007, och

fogas till 3 § 1 mom., sådant det lyder i lag 247/2007, en ny 10 punkt, till lagen nya 3 a och 42 a §, till 51 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 247/2007, ett nytt 4 mom., till 54 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 386/2022, nya 4 och 5 mom., till 57 § ett nytt 4 mom., till 61 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 386/2022, ett nytt 5 mom., till 64 § ett nytt 6 mom., till 66 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 665/2019, ett nytt 5 mom., till lagen nya 76 a och 92 a § samt till 96 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 247/2007 och 365/2017, ett nytt 5 mom. som följer:

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

9) efterställd skuld en skuld för vilken betalning får inflyta först efter övriga skulder,

10) konversionssanering ett saneringsförfarande som tillämpas på ett aktiebolag och där förslaget till saneringsprogram innehåller sådana i 44 § 2 mom. 2 punkten avsedda skuldregleringar till följd av vilka ägarandelarna hos aktieägarna i gäldenärsbolaget förändras.

3 a §

Konversionssaneringens förhållande till aktiebolagslagen

Vid konversionssanering tillämpas inte följande bestämmelser i aktiebolagslagen (624/2006):

- 1) 9 kap. 2 eller 3 § om allmänna bestämmelser som ska iakttas vid beslut om emission och om företrädesrätt till aktier,
- 2) 9 kap. 4 § 2 eller 3 mom. om riktad emission,
- 3) 9 kap. 5 § om innehållet i ett beslut om emission mot vederlag,
- 4) 9 kap. 7 § 1 mom. om registrering av ett beslut om emission mot vederlag,
- 5) 9 kap. 10 § 2 mom. om kvittning av teckningspriset,
- 6) 9 kap. 17 § om innehållet i ett beslut om vederlagsfri emission,
- 7) 9 kap. 18 § 1 mom. om registrering av ett beslut om vederlagsfri emission, och inte heller
- 8) 10 kap. 2 §, 3 § 1 mom. eller 4 § 1 mom. om beslutsfattande som gäller optionsrätter och andra särskilda rättigheter samt om innehållet i och registrering av beslutet.

Vid konversionssanering kan det

1) trots 5 kap. 30 § 1 mom. i aktiebolagslagen fattas beslut om ändring av bolagsordningen för emission av nya aktier av olika slag, och

2) trots 5 kap. 28 § i aktiebolagslagen fattas beslut om en sådan ändring av bolagsordningen att olika aktieslag sammanslås eller ett helt aktieslags rättigheter annars försämrats.

40 §

Uppgörande av förslag

Vid utarbetandet av förslaget ska utredaren förhandla med gäldenären och borgenärsdelegationen samt vid behov med borgenärerna och den sannolika borgenär som ansökt om förfarandet. Vid konversionssanering ska utredaren vid behov även förhandla med aktieägarna i gäldenärsbolaget.

42 a §

Åtgärder och arrangemang som gäller konversionssanering

I ett saneringsprogram som gäller konversionssanering ska det bestämmas om emission av aktier eller av optionsrätter eller andra särskilda rättigheter i gäldenärsbolaget och om huruvida gäldenärsbolagets bolagsordning behöver ändras eller aktier behöver förklaras ogiltiga vid konversionssanering.

Vid konversionssanering ska av programmet i fråga om de aktier som ska emitteras framgå

1) antalet eller maximiantalet aktier av olika slag som ska emitteras samt huruvida emissionen avser nya aktier eller aktier som bolaget innehar,

2) vem som har rätt att teckna aktier och på vilka grunder,

3) priset per aktie (teckningspris) och motiveringen till prissättningen, samt

4) teckningstiden och betalningstiden för aktierna.

Vid konversionssanering ska av programmet i fråga om de optionsrätter och andra särskilda rättigheter som ska emitteras framgå

1) de aktier som varje optionsrätt eller annan särskild rättighet berättigar till samt huruvida emissionen avser nya aktier eller aktier som bolaget innehar,

2) antalet optionsrätter eller andra särskilda rättigheter som ska emitteras,

3) vem som har rätt att få eller teckna optionsrätter eller andra särskilda rättigheter och på vilka grunder,

4) optionsrätternas eller de andra särskilda rättigheternas teckningspriser, teckningstider och betalningstider,

5) teckningspriser, teckningstider och betalningstider för de aktier som ska tecknas med stöd av optionsrätter eller andra särskilda rättigheter,

6) motiveringen till hur teckningspriserna eller andra vederlag för rättigheterna samt teckningspriserna för aktierna bestäms, samt

7) vilken ställning de optionsrätter eller andra särskilda rättigheter som emitteras får vid en aktieemission, vid emission av optionsrätter eller andra särskilda rättigheter med stöd av något annat beslut, vid utbetalning av bolagets medel enligt 13 kap. 1 § 1 mom. i aktiebolagslagen, i samband med att bolaget återförvärvar optionsrätter eller andra särskilda rättigheter, i samband med att bolaget fusioneras med ett annat bolag eller delas, i samband med att hemorten flyttas eller i samband med inlösen av minoritetsaktier enligt 18 kap. i den lagen.

Av ett saneringsprogram som gäller konversionssanering ska vid behov framgå de ändringar av bolagsordningen som avses i 3 a § 2 mom. i fråga om aktier som skiljer sig från varandra med avseende på de rättigheter eller skyldigheter de medför.

Av ett saneringsprogram som gäller konversionssanering ska vid behov framgå de aktier som ska förklaras ogiltiga.

50 §

Enhällig fastställelse

Saneringsprogrammet kan fastställas, om alla kända borgenärer samtycker till det. Programmets innehåll får då avvika från de bestämmelser i denna lag som gäller saneringsborgenärernas ställning.

Programmet får dock inte fastställas, om

1) programmets innehåll kränker de rättigheter som tillkommer gäldenären, en bolagsman eller aktieägare i gäldenärsföretaget eller tredje man eller deras berättigade intressen eller är oskäligt från deras synpunkt, eller

2) det inte har lagts fram en tillräcklig utredning om att det finns förutsättningar för att genomföra programmet.

Vid konversionssanering förutsätter fastställelse av saneringsprogrammet med stöd av denna paragraf dessutom att alla aktieägare i gäldenärsbolaget samtycker till det. Programmets innehåll får då avvika från de bestämmelser i denna lag som gäller aktieägarnas ställning.

51 §

Fastställelse med samtycke av gruppmajoriteter

Vid konversionssanering förutsätter fastställelse av saneringsprogrammet med stöd av denna paragraf dessutom att en i 52 § nämnd majoritet av de röster som aktieägarna i gäldenärsbolaget har avgett omfattar godkännande av saneringsprogrammet. Programmets innehåll får då avvika från de bestämmelser i denna lag som gäller aktieägarnas ställning till nackdel för de aktieägare som omfattat godkännande av programmet.

52 §

Hur majoriteten bestäms

Den majoritet som krävs för att programmet ska kunna fastställas föreligger, om

1) ett godkännande av programmet i varje borgenärsgrupp har bifallits av över hälften av de borgenärer som deltagit i omröstningen, och deras sammanlagda fordringar företräder över hälften av totalbeloppet av de fordringar som de borgenärer vilka hör till gruppen och vilka deltagit i omröstningen har, och

2) vid konversionssanering ett godkännande av programmet har omfattats av över hälften av de röster som aktieägarna i gäldenärsbolaget har avgett.

Vid bedömning av om majoritetskravet är uppfyllt beaktas inte en borgenär eller borgenärsgrupp som enligt förslaget till program ska få full betalning för sin fordran senast en månad efter det att programmet fastställs eller vars rättsställning inte förändras på grund av programmet eller förändras endast så att ett betalningsdröjsmål som skett före förfarandet rättas till och skuldvillkoren förblir sådana de var före dröjsmålet. En borgenär som har en efterställd fordran beaktas inte, om en borgenär som har en fordran med bättre rätt enligt programmet blir utan full betalning eller om dennes rättsställning annars försämras. Vid konversionssanering beaktas emellertid också borgenärer som har efterställda fordringar.

53 §

Hinder för fastställande

Även om kraven enligt 51 och 52 § uppfylls får saneringsprogrammet inte fastställas, om

1) programmets innehåll kränker de rättigheter som tillkommer gäldenären, en bolagsman eller aktieägare i gäldenärsföretaget eller tredje man eller deras berättigade intressen eller är oskäligt från deras synpunkt,

2) det inte har lagts fram en tillräcklig utredning om att det finns förutsättningar för att genomföra programmet,

3) programmets innehåll inte i fråga om en borgenär som röstat mot godkännande motsvarar 44 § eller uppfyller kravet på likställdhet enligt 46 §,

4) programmets innehåll inte i fråga om en säkerhetsborgenär som röstat mot godkännande uppfyller det krav som ställs i 45 §,

5) någon annan borgenär som röstat mot godkännande av programmet gör det sannolikt att en betalning som enligt programmet ska tillfalla borgenären till sitt värde är mindre än vad denne skulle få i gäldenärens konkurs utan tillämpning av 32 § 2 mom., eller

6) i programmet ingår en överlåtelse av gäldenärsföretaget, dess rörelse eller förmögenhet eller en del därav som en funktionell helhet och en borgenär som röstat mot godkännande av programmet gör det sannolikt att en överlåtelse enligt programmet leder till ett resultat som är ekonomiskt ofördelaktigare än vad som kunde nås på annat sätt.

Vid konversionssanering anses det inte utgöra en grund enligt 1 mom. 1 punkten att programmet innehåller

1) sådana i 44 § 2 mom. 2 punkten avsedda skuldregleringar till följd av vilka ägarandelarna hos aktieägarna i gäldenärsbolaget förändras, eller

2) andra i enlighet med 42 a § individualiserade åtgärder och arrangemang till följd av vilka andra rättigheter hos aktieägarna i gäldenärsbolaget förändras.

Vid konversionssanering får saneringsprogrammet inte fastställas, om en aktieägare som röstat mot godkännande av programmet gör det sannolikt att en ägarandel som enligt programmet återstår för aktieägaren till sitt värde är mindre än den betalning som denne skulle få i gäldenärens konkurs utan tillämpning av 32 § 2 mom.

Programmet ska inte heller fastställas i ett normalt saneringsförfarande, om det finns ett hinder enligt 7 § 2 mom. för att inleda saneringsförfarandet.

Programmet ska inte heller fastställas i ett tidigt saneringsförfarande, om en borgenär visar att den finansiering som ingår i programmet är onödig eller oskäligt skadar borgenärernas intressen.

54 §

Fastställelse utan samtycke av alla gruppmajoriteter

Vid konversionssanering kan saneringsprogrammet fastställas med stöd av denna paragraf under följande ytterligare förutsättningar, även om den i 51 och 52 § avsedda majoriteten inte uppnås i en eller flera borgenärsgupper eller den i 51 och 52 § avsedda majoriteten av de röster som aktieägarna i gäldenärsbolaget har avgett inte uppnås:

1) om programmet medför att rättsställningen försvagas för de borgenärer som skulle få betalningar i gäldenärens konkurs, består den borgenärsgrupp som avses i 1 mom. 2 punkten av sådana borgenärer, och

2) om någon borgenärsgrupp har röstat mot godkännande av programmet, återstår enligt programmet för aktieägarna i gäldenärsbolaget ägarandelar i gäldenärsbolaget endast om det finns skäl som gäller gäldenärsbolagets fortsatta affärsverksamhet, ytterligare kapitalisering

eller tryggande av förutsättningarna för genomförande av saneringsprogrammet eller andra vägande skäl.

Vid konversionssanering kan saneringsprogrammet emellertid inte fastställas i ett normalt saneringsförfarande utan att en i 52 § avsedd majoritet av de röster som aktieägarna i gäldenärsbolaget har avgett har omfattat godkännande av saneringsprogrammet, om gäldenären är ett litet företag enligt 1 kap. 4 a § i bokföringslagen eller ett mikroföretag enligt 1 kap. 4 b § i den lagen.

57 §

Rättsverkningar

Vid konversionssanering blir de aktier som ska förklaras ogiltiga med stöd av det fastställda saneringsprogrammet ogiltigförklarade när ogiltigförklaringen har registrerats i handelsregistret.

61 §

Kontroll av hur programmet följs

Vid konversionssanering ska den övervakare som utsetts för programmet eller, om ingen övervakare har utsetts, utredaren anmäla aktieemission, emission av optionsrätter och andra särskilda rättigheter, ändringar av bolagsordningen och ogiltigförklaring av aktier som grundar sig på saneringsprogrammet för registrering. Anmälan ska göras utan obefogat dröjsmål, dock senast en månad efter det att saneringsprogrammet fastställdes.

64 §

Beslut om att en skuldreglering förfaller

Vid konversionssanering får det inte bestämmas att en skuldreglering där en borgenär har tagit emot aktier i gäldenärsbolaget eller en annan ersättande prestation som berättigar till aktier ska förfalla med stöd av denna paragraf.

65 §

Beslut om att programmet förfaller

Domstolen kan på yrkande av övervakaren eller en borgenär bestämma att saneringsprogrammet ska förfalla, om

1) det efter att programmet har fastställts framkommer omständigheter som enligt 53 § 4 mom. hade hindrat att programmet fastställs om de då hade varit kända,

2) gäldenären har brutit mot programmet för att gynna någon borgenär och förseelsen inte är ringa, eller

3) det finns en i programmet fastställd grund för att programmet ska förfalla och gäldenären har brutit mot programmet så väsentligt att det inte längre finns förutsättningar att genomföra det.

Om gäldenären är en enskild näringsidkare eller yrkesutövare och det under saneringsprogrammet fattas beslut om inledande av skuldsanering för privatperson, förfaller ett

saneringsprogram som fastställts med stöd av denna lag. Domstolen kan dock förordna att saneringsprogrammet trots skuldsaneringen inte ska förfalla, om det finns särskilda skäl för detta på grund av att största delen av de skulder som saneringsprogrammet omfattar har betalats enligt programmet.

Om det bestäms att saneringsprogrammet ska förfalla, är det inte längre giltigt, och borgenärerna har samma rätt till betalning ur saneringsskulden som om programmet inte hade fastställts. Att programmet förfaller inverkar inte på giltigheten av redan företagna rättshandlingar.

Vid konversionssanering återfår en borgenär inte sin rätt till den ursprungliga betalningen när programmet förfaller, om borgenären genom en skuldreglering enligt programmet har tagit emot aktier i gäldenärsbolaget eller en annan ersättande prestation som berättigar till aktier.

66 §

Inverkan av konkurs på saneringsprogrammet

Vid konversionssanering återfår en borgenär inte sin rätt till den ursprungliga betalningen när programmet förfaller, om borgenären genom en skuldreglering enligt programmet har tagit emot aktier i gäldenärsbolaget eller en annan ersättande prestation som berättigar till aktier.

72 §

Påbörjande av behandlingen av programförslaget

Sedan förslaget till saneringsprogram har lämnats till utredaren och domstolen, ska utredaren utan dröjsmål se till att programförslaget delges dem som har del i saken. I samband med delgivningen av programförslaget ska utredaren meddela dem som har del i saken när de yttranden som avses i 71 § 1 mom. 5 a-punkten och de invändningar som avses i 5 b-punkten senast ska lämnas till utredaren inom de tidsfrister som domstolen bestämmer.

Vid konversionssanering kan utredaren sköta den delgivning och det meddelande till aktieägarna i gäldenärsbolaget som avses i 1 mom. på det sätt som kallelse till gäldenärsbolagets bolagsstämma utfärdas och stämmohandlingar sänds.

Domstolen kan på yrkande av någon som är berättigad att framlägga programförslag förlänga den tid som reserverats för uppgörande av programmet, om det av särskilda skäl är nödvändigt.

Ett programförslag som getts in efter utgången av den utsatta tiden lämnas utan avseende.

76 a §

Aktieägarnas omröstningsförfarande vid konversionssanering

Vid konversionssanering tillämpas 76 § 3 och 4 mom. på aktieägarnas omröstningsförfarande. Utredaren kan sköta den i 76 § 3 mom. avsedda delgivningen till aktieägarna på det sätt som kallelse till gäldenärsbolagets bolagsstämma utfärdas och stämmohandlingar sänds.

Rätt att ge en röst har en aktieägare som är införd i aktieägarförteckningen eller har anmält sitt förvärv och för utredaren har lagt fram en tillförlitlig utredning om förvärvet vid en tidpunkt som utredaren bestämt.

Rätt att ge en röst i ett bolag som hör till värdeandelssystemet har en aktieägare som är införd i aktieägarförteckningen på omröstningens avstämningsdag. Avstämningsdagen är åtta vardagar före den utsatta dag som avses i 76 § 3 mom. eller det omröstningstillfälle som avses i 4 mom. i denna paragraf. Ägaren till en förvaltarregistrerad aktie kan anmälas för att tillfälligt bli införd i aktieägarförteckningen för avgivande av en röst, om aktieägaren på grund av sitt aktieinnehav

har rätt att vara införd i aktieägarförteckningen på omröstningens avstämningsdag. Anmälan om att bli tillfälligt införd ska göras senast vid en tidpunkt som utredaren meddelat och som ska infalla efter omröstningens avstämningsdag. Sådana förändringar i aktieinnehavet som har skett efter omröstningens avstämningsdag påverkar inte rätten att ge en röst.

Utredaren kan sammankalla aktieägarna för avgivande av röster (omröstningstillfälle). Kallelsen till omröstningstillfället ska utfärdas i anslutning till den delgivning som avses i 76 § 3 mom.

Ett omröstningsförfarande är dock inte nödvändigt om aktieägare med en i 52 § avsedd majoritet av det sammanlagda röstetal som gäldenärsbolagets samtliga aktier medför skriftligen har godkänt programförslaget och ingen av aktieägarna i ett yttrande som avses i 71 § 1 mom. 5 a-punkten har åberopat en omständighet på grundval av vilken saneringsprogrammet borde lämnas utan fastställelse.

81 §

Delgivningssätt

Borgenärerna och gäldenären kan lämna utredaren de yttranden, bemötanden och meddelanden som avses i denna lag genom att föra in dem i ärendehanteringssystemet för konkurs- och företagssaneringsärenden eller genom att sända dem till utredaren med hjälp av en elektronisk dataöverföringsmetod eller per post. Vid konversionssanering kan aktieägarna lämna utredaren de yttranden som avses i denna lag genom att sända dem med hjälp av en elektronisk dataöverföringsmetod eller per post.

92 §

Snabbt fastställande av saneringsprogram

Ett förslag till saneringsprogram kan inte fastställas, om förslaget inte vad gäller en sådan borgenär som motsatt sig det överensstämmer med 44–46 § eller om det annars för borgenärens del avviker från denna lags bestämmelser om borgenärens ställning eller om det finns ett sådant hinder för fastställande av programmet som avses i 50 § 2 mom., 53 § 4 mom. eller i 55 §.

92 a §

Snabbt fastställande av saneringsprogram vid konversionssanering

Vid konversionssanering kan ett förslag till saneringsprogram utan att de i 71 § 1 mom. avsedda utsatta dagarna och tidsfristerna sätts ut samt utan iakttagande av 72, 74–76 och 76 a § fastställas som saneringsprogram, om förutsättningarna enligt 92 § uppfylls och dessutom

1) förslaget till saneringsprogram har delgivits alla aktieägare i gäldenärsbolaget och aktieägarna har uppmanats att inom en utsatt tid skriftligen meddela om de godkänner eller förkastar förslaget och lämna ett eventuellt yttrande om förslaget, och

2) ett skriftligt godkännande har inkommit av de aktieägare som sammanlagt innehar mer än hälften av det sammanlagda röstetalet hos de aktieägare som meddelat om de godkänner eller förkastar förslaget, och ingen aktieägare som förkastat förslaget i sitt yttrande har åberopat en i 53 § 1 mom. 1 punkten eller 3 mom. avsedd omständighet på grundval av vilken saneringsprogrammet borde lämnas utan fastställelse.

Vid konversionssanering ska domstolen i samband med programförslaget tillställas en utredning om hur och när aktieägarna i gäldenärsbolaget har delgivits förslaget och beretts möjlighet att meddela om de godkänner eller förkastar förslaget och lämna ett yttrande om förslaget samt aktieägarnas yttranden och uppgift om vilka aktieägare som godkänt och vilka som förkastat förslaget. Delgivningen av förslaget kan ske och informationen om möjligheten att meddela om aktieägaren godkänner eller förkastar förslaget och att lämna ett yttrande kan lämnas på det sätt som kallelse till gäldenärsbolagets bolagsstämma utfärdas och stämmohandlingar sänds.

På aktieägarnas rätt att meddela om de godkänner eller förkastar förslaget och att lämna yttranden om förslaget tillämpas vad som i 76 a § 2 och 3 mom. föreskrivs om aktieägarens rätt att ge en röst.

96 §

Ändringssökande

Vid konversionssanering ska fullföljdsdomstolen utan obefogat dröjsmål underrätta registermyndigheten om sitt avgörande som gäller en omständighet som ska antecknas i handelsregistret. Domstolen ska göra registeranmälan också om att dess avgörande har vunnit laga kraft.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På ärenden som inletts före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

2.

Lag

om ändring av 11 kap. 21 § i värdepappersmarknadslagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 11 kap. 21 § i värdepappersmarknadslagen (746/2012), sådan paragrafen lyder delvis
ändrad i lag 193/2023, ett nytt 7 mom. som följer:

21 §

Undantag från skyldigheten att lämna obligatoriskt uppköpserbjudande

Det uppkommer ingen skyldighet att lämna ett obligatoriskt uppköpserbjudande, om
överskridningen av gränsen för skyldigheten att lämna erbjudande beror på genomförandet av
ett saneringsprogram som fastställts vid konversionssanering som avses i 3 § 1 mom. 10 punkten
i lagen om företagssanering (47/1993).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 16 oktober 2025

Statsminister

Petteri Orpo

Justitieminister Leena Meri

1.

Lag

om ändring av lagen om företagssanering

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om företagssanering (47/1993) 3 § 1 mom. 9 punkten, 40 § 2 mom., 50 §, 52 § 1 och 2 mom., 53, 65 och 72 §, 81 § 4 mom. samt 92 § 3 mom., av dem 3 § 1 mom. 9 punkten sådan den lyder i lag 247/2007, 50 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 247/2007, 53 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 247/2007 och 386/2022, 65 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 247/2007 och 479/2023, 72 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 479/2023, 81 § 4 mom. sådant det lyder i lag 665/2019 och 92 § 3 mom. sådant det lyder i lag 247/2007, och

fogas till 3 § 1 mom., sådant det lyder i lag 247/2007, en ny 10 punkt, till lagen nya 3 a och 42 a §, till 51 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 247/2007, ett nytt 4 mom., till 54 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 386/2022, nya 4 och 5 mom., till 57 § ett nytt 4 mom., till 61 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 386/2022, ett nytt 5 mom., till 64 § ett nytt 6 mom., till 66 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 665/2019, ett nytt 5 mom., till lagen nya 76 a och 92 a § samt till 96 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 247/2007 och 365/2017, ett nytt 5 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

3 §

Definitioner

Definitioner

I denna lag avses med

I denna lag avses med

9) *efterställd skuld* en skuld för vilken betalning får inflyta först efter övriga skulder.

9) *efterställd skuld* en skuld för vilken betalning får inflyta först efter övriga skulder,

10) ***konversionssanering*** ett saneringsförfarande som tillämpas på ett aktiebolag och där förslaget till saneringsprogram innehåller sådana i 44 § 2 mom. 2 punkten avsedda skuldregleringar till följd av vilka ägarandelarna hos aktieägarna i gäldenärsbolaget förändras.

(ny)

3 a §

Konversionssaneringens förhållande till aktiebolagslagen

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Vid konversionssanering tillämpas inte följande bestämmelser i aktiebolagslagen (624/2006):

1) 9 kap. 2 eller 3 § om allmänna bestämmelser som ska iakttas vid beslut om emission och om företrädesrätt till aktier,

2) 9 kap. 4 § 2 eller 3 mom. om riktad emission,

3) 9 kap. 5 § om innehållet i ett beslut om emission mot vederlag,

4) 9 kap. 7 § 1 mom. om registrering av ett beslut om emission mot vederlag,

5) 9 kap. 10 § 2 mom. om kvittning av teckningspriset,

6) 9 kap. 17 § om innehållet i ett beslut om vederlagsfri emission,

7) 9 kap. 18 § 1 mom. om registrering av ett beslut om vederlagsfri emission, och inte heller

8) 10 kap. 2 §, 3 § 1 mom. eller 4 § 1 mom. om beslutsfattande som gäller optionsrätter och andra särskilda rättigheter samt om innehållet i och registrering av beslutet.

Vid konversionssanering kan det

1) trots 5 kap. 30 § 1 mom. i aktiebolagslagen fattas beslut om ändring av bolagsordningen för emission av nya aktier av olika slag, och

2) trots 5 kap. 28 § i aktiebolagslagen fattas beslut om en sådan ändring av bolagsordningen att olika aktieslag sammanslås eller ett helt aktieslags rättigheter annars försämrats.

40 §

Uppgörande av förslag

När utredaren utarbetar förslaget skall han förhandla med gäldenären och borgenärsdelegationen samt vid behov med borgenärerna och den sannolika borgenär som ansökt om förfarandet.

40 §

Uppgörande av förslag

Vid utarbetandet av förslaget ska utredaren förhandla med gäldenären och borgenärsdelegationen samt vid behov med borgenärerna och den sannolika borgenär som ansökt om förfarandet. Vid konversionssanering ska utredaren vid behov även förhandla med aktieägarna i gäldenärsbolaget.

(ny)

42 a §

*Åtgärder och arrangemang som gäller
konversionssanering*

I ett saneringsprogram som gäller konversionssanering ska det bestämmas om emission av aktier eller av optionsrätter eller andra särskilda rättigheter i gäldenärsbolaget och om huruvida gäldenärsbolagets bolagsordning behöver ändras eller aktier behöver förklaras ogiltiga vid konversionssaneringen.

Vid konversionssanering ska av programmet i fråga om de aktier som ska emitteras framgå

1) antalet eller maximiantalet aktier av olika slag som ska emitteras samt huruvida emissionen avser nya aktier eller aktier som bolaget innehar,

2) vem som har rätt att teckna aktier och på vilka grunder,

3) priset per aktie (teckningspris) och motiveringen till prissättningen, samt

4) teckningstiden och betalningstiden för aktierna.

Vid konversionssanering ska av programmet i fråga om de optionsrätter och andra särskilda rättigheter som ska emitteras framgå

1) de aktier som varje optionsrätt eller annan särskild rättighet berättigar till samt huruvida emissionen avser nya aktier eller aktier som bolaget innehar,

2) antalet optionsrätter eller andra särskilda rättigheter som ska emitteras,

3) vem som har rätt att få eller teckna optionsrätter eller andra särskilda rättigheter och på vilka grunder,

4) optionsrätternas eller de andra särskilda rättigheternas teckningspriser, teckningstider och betalningstider,

5) teckningspriser, teckningstider och betalningstider för de aktier som ska tecknas med stöd av optionsrätter eller andra särskilda rättigheter,

6) motiveringen till hur teckningspriserna eller andra vederlag för rättigheterna samt teckningspriserna för aktierna bestäms, samt

7) vilken ställning de optionsrätter eller andra särskilda rättigheter som emitteras får vid en aktieemission, vid emission av optionsrätter eller andra särskilda rättigheter med stöd av något annat beslut, vid utbetalning av bolagets medel enligt 13 kap. 1 § 1 mom. i aktiebolagslagen, i samband med att bolaget återförvärvar optionsrätter eller andra särskilda rättigheter, i samband med att bolaget fusioneras med ett annat bolag eller delas, i samband med att hemorten flyttas eller i samband med inlösen av minoritetsaktier enligt 18 kap. i den lagen.

Av ett saneringsprogram som gäller konversionssanering ska vid behov framgå de ändringar av bolagsordningen som avses i 3 a § 2 mom. i fråga om aktier som skiljer sig från varandra med avseende på de rättigheter eller skyldigheter de medför.

Av ett saneringsprogram som gäller konversionssanering ska vid behov framgå de aktier som ska förklaras ogiltiga.

50 §

Fastställelse med samtycke av alla borgenärer

Saneringsprogrammet kan fastställas, om alla kända borgenärer samtycker till det. Härvid kan innehållet i programmet avvika från de stadganden i denna lag som gäller saneringsborgenärernas ställning.

Programmet får dock inte fastställas, om

1) programmets innehåll kränker de rättigheter som tillkommer gäldenären, en bolagsman eller aktieägare i gäldenärsföretaget eller tredje man eller deras berättigade intressen eller är oskäligt från deras synpunkt, eller

2) det inte har lagts fram en tillräcklig utredning om att det finns förutsättningar för att genomföra programmet.

50 §

Enhällig fastställelse

Saneringsprogrammet kan fastställas, om alla kända borgenärer samtycker till det. Programmets innehåll får då avvika från de bestämmelser i denna lag som gäller saneringsborgenärernas ställning.

Programmet får dock inte fastställas, om

1) programmets innehåll kränker de rättigheter som tillkommer gäldenären, en bolagsman eller aktieägare i gäldenärsföretaget eller tredje man eller deras berättigade intressen eller är oskäligt från deras synpunkt, eller

2) det inte har lagts fram en tillräcklig utredning om att det finns förutsättningar för att genomföra programmet.

Vid konversionssanering förutsätter fastställelse av saneringsprogrammet med stöd av denna paragraf dessutom att alla aktieägare i gäldenärsbolaget samtycker till det. Programmets innehåll får då avvika från

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

de bestämmelser i denna lag som gäller aktieägarnas ställning.

51 §

Fastställelse med samtycke av gruppmajoriteter

51 §

Fastställelse med samtycke av gruppmajoriteter

Vid konversionssanering förutsätter fastställelse av saneringsprogrammet med stöd av denna paragraf dessutom att en i 52 § nämnd majoritet av de röster som aktieägarna i gäldenärsbolaget har avgett omfattar godkännande av saneringsprogrammet. Programmets innehåll får då avvika från de bestämmelser i denna lag som gäller aktieägarnas ställning till nackdel för de aktieägare som omfattat godkännande av programmet.

52 §

Hur majoriteten bestäms

Den majoritet som krävs för att programmet skall kunna fastställas föreligger, om ett godkännande av programmet i varje borgenärsgrupp har bifallits av över hälften av de borgenärer som deltagit i omröstningen, och deras sammanlagda fordringar företräder över hälften av totalbeloppet av de fordringar som de borgenärer vilka hör till gruppen och som deltagit i omröstningen har.

Vid bedömning av om majoritetskravet är uppfyllt beaktas inte en borgenär eller borgenärsgrupp som enligt förslaget till program skall få full betalning för sin fordran senast en månad efter det programmet fastställs eller vars rättsställning inte förändras på grund av programmet eller förändras endast så att ett betalningsdröjsmål som skett före förfarandet rättas till och

52 §

Hur majoriteten bestäms

Den majoritet som krävs för att programmet ska kunna fastställas föreligger, om

1) ett godkännande av programmet i varje borgenärsgrupp har bifallits av över hälften av de borgenärer som deltagit i omröstningen, och deras sammanlagda fordringar företräder över hälften av totalbeloppet av de fordringar som de borgenärer vilka hör till gruppen och vilka deltagit i omröstningen har, och

2) vid konversionssanering ett godkännande av programmet har omfattats av över hälften av de röster som aktieägarna i gäldenärsbolaget har avgett.

Vid bedömning av om majoritetskravet är uppfyllt beaktas inte en borgenär eller borgenärsgrupp som enligt förslaget till program ska få full betalning för sin fordran senast en månad efter det att programmet fastställs eller vars rättsställning inte förändras på grund av programmet eller förändras endast så att ett betalningsdröjsmål

Gällande lydelse

skuldvillkoren förblir sådana de var före dröjsmålet. En borgenär som har en efterställd fordran beaktas inte, om en borgenär som har en fordran med bättre rätt enligt programmet blir utan full betalning eller om hans rättsställning annars försämras.

53 §

Hinder för fastställande

Även om kraven enligt 51 och 52 § uppfylls får saneringsprogrammet inte fastställas, om

1) programmets innehåll kränker de rättigheter som tillkommer gäldenären, en bolagsman eller aktieägare i gäldenärsföretaget eller tredje man eller deras berättigade intressen eller är oskäligt från deras synpunkt,

2) det inte har lagts fram en tillräcklig utredning om att det finns förutsättningar för att genomföra programmet,

3) programmets innehåll inte i fråga om en borgenär som röstat mot godkännande motsvarar 44 § eller uppfyller kravet på likställdhet enligt 46 §,

4) programmets innehåll inte i fråga om en säkerhetsborgenär som röstat mot godkännande uppfyller det krav som ställs i 45 §,

5) någon annan borgenär som röstat mot godkännande av programmet gör det sannolikt att en betalning som enligt programmet skall tillfalla honom till sitt värde är mindre än vad han skulle få i gäldenärens konkurs utan tillämpning av 32 § 2 mom., eller

6) i programmet ingår en överlåtelse av gäldenärsföretaget, dess rörelse eller förmögenhet eller en del därav som en funktionell helhet och en borgenär som röstat mot godkännande av programmet gör sannolikt att en överlåtelse enligt programmet leder till ett resultat som är ekonomiskt

Föreslagen lydelse

som skett före förfarandet rättas till och skuldvillkoren förblir sådana de var före dröjsmålet. En borgenär som har en efterställd fordran beaktas inte, om en borgenär som har en fordran med bättre rätt enligt programmet blir utan full betalning eller om dennes rättsställning annars försämras. *Vid konversionssanering beaktas emellertid också borgenärer som har efterställda fordringar.*

53 §

Hinder för fastställande

Även om kraven enligt 51 och 52 § uppfylls får saneringsprogrammet inte fastställas, om

1) programmets innehåll kränker de rättigheter som tillkommer gäldenären, en bolagsman eller aktieägare i gäldenärsföretaget eller tredje man eller deras berättigade intressen eller är oskäligt från deras synpunkt,

2) det inte har lagts fram en tillräcklig utredning om att det finns förutsättningar för att genomföra programmet,

3) programmets innehåll inte i fråga om en borgenär som röstat mot godkännande motsvarar 44 § eller uppfyller kravet på likställdhet enligt 46 §,

4) programmets innehåll inte i fråga om en säkerhetsborgenär som röstat mot godkännande uppfyller det krav som ställs i 45 §,

5) någon annan borgenär som röstat mot godkännande av programmet gör det sannolikt att en betalning som enligt programmet ska tillfalla borgenären till sitt värde är mindre än vad denne skulle få i gäldenärens konkurs utan tillämpning av 32 § 2 mom., eller

6) i programmet ingår en överlåtelse av gäldenärsföretaget, dess rörelse eller förmögenhet eller en del därav som en funktionell helhet och en borgenär som röstat mot godkännande av programmet gör det sannolikt att en överlåtelse enligt programmet leder till ett resultat som är ekonomiskt

Gällande lydelse

ofördelaktigare än vad som kunde nås på annat sätt.

Programmet ska inte heller fastställas i ett normalt saneringsförfarande, om det finns ett hinder enligt 7 § 2 mom. för att inleda saneringsförfarandet.

Programmet ska inte heller fastställas i ett tidigt saneringsförfarande, om en borgenär visar att den finansiering som ingår i programmet är onödig eller oskäligt skadar borgenärernas intressen.

54 §

*Fastställelse utan samtycke av alla
gruppmajoriteter*

Föreslagen lydelse

ofördelaktigare än vad som kunde nås på annat sätt.

Vid konversionssanering anses det inte utgöra en grund enligt 1 mom. 1 punkten att programmet innehåller

1) sådana i 44 § 2 mom. 2 punkten avsedda skuldregleringar till följd av vilka ägarandelarna hos aktieägarna i gäldenärsbolaget förändras, eller

2) andra i enlighet med 42 a § individualiserade åtgärder och arrangemang till följd av vilka andra rättigheter hos aktieägarna i gäldenärsbolaget förändras.

Vid konversionssanering får saneringsprogrammet inte fastställas, om en aktieägare som röstat mot godkännande av programmet gör det sannolikt att en ägarandel som enligt programmet återstår för aktieägaren till sitt värde är mindre än den betalning som denne skulle få i gäldenärens konkurs utan tillämpning av 32 § 2 mom.

Programmet ska inte heller fastställas i ett normalt saneringsförfarande, om det finns ett hinder enligt 7 § 2 mom. för att inleda saneringsförfarandet.

Programmet ska inte heller fastställas i ett tidigt saneringsförfarande, om en borgenär visar att den finansiering som ingår i programmet är onödig eller oskäligt skadar borgenärernas intressen.

54 §

*Fastställelse utan samtycke av alla
gruppmajoriteter*

Vid konversionssanering kan saneringsprogrammet fastställas med stöd av denna paragraf under följande ytterligare förutsättningar, även om den i 51 och 52 § avsedda majoriteten inte uppnås i en eller flera borgenärsgupper eller den i 51 och 52 § avsedda majoriteten av de röster som aktieägarna i gäldenärsbolaget har avgett inte uppnås:

1) om programmet medför att rättsställningen försvagas för de borgenärer som skulle få betalningar i gäldenärens

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

konkurs, består den borgenärsgroup som avses i 1 mom. 2 punkten av sådana borgenärer, och

2) om någon borgenärsgroup har röstat mot godkännande av programmet, återstår enligt programmet för aktieägarna i gäldenärsbolaget ägarandelar i gäldenärsbolaget endast om det finns skäl som gäller gäldenärsbolagets fortsatta affärsverksamhet, ytterligare kapitalisering eller tryggnad av förutsättningarna för genomförande av saneringsprogrammet eller andra vägnad skäl.

Vid konversionssanering kan saneringsprogrammet emellertid inte fastställas i ett normalt saneringsförfarande utan att en i 52 § avsedd majoritet av de röster som aktieägarna i gäldenärsbolaget har avgett har omfattat godkännande av saneringsprogrammet, om gäldenären är ett litet företag enligt 1 kap. 4 a § i bokföringslagen eller ett mikroföretag enligt 1 kap. 4 b § i den lagen.

57 §

Rättsverkningar

57 §

Rättsverkningar

Vid konversionssanering blir de aktier som ska förklaras ogiltiga med stöd av det fastställda saneringsprogrammet ogiltigförklarade när ogiltigförklaringen har registrerats i handelsregistret.

61 §

Kontroll av hur programmet följs

Vid konversionssanering ska den övervakare som utsetts för programmet eller, om ingen övervakare har utsetts, utredaren anmäla aktieemission, emission av optionsrätter och andra särskilda rättigheter, ändringar av bolagsordningen och ogiltigförklaring av aktier som grundar sig på saneringsprogrammet för registrering.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Anmälan ska göras utan obefogat dröjsmål, dock senast en månad efter det att saneringsprogrammet fastställdes.

64 §

Beslut om att en skuldreglering förfaller

64 §

Beslut om att en skuldreglering förfaller

65 §

Beslut om att programmet förfaller

Domstolen kan på yrkande av övervakaren eller en borgenär bestämma att saneringsprogrammet ska förfalla, om

1) det efter att programmet har fastställts framkommer omständigheter som enligt 53 § 2 mom. hade hindrat att programmet fastställs om de då hade varit kända,

2) gäldenären har brutit mot programmet för att gynna någon borgenär och förseelsen inte är ringa, eller

3) det finns en i programmet fastställd grund för att programmet ska förfalla och gäldenären har brutit mot programmet så väsentligt att det inte längre finns förutsättningar att genomföra det.

Om gäldenären är en enskild näringsidkare eller yrkesutövare och det under saneringsprogrammet fattas beslut om inledande av skuldsanering för privatperson, förfaller ett saneringsprogram som fastställts med stöd av denna lag. Domstolen kan dock förordna att saneringsprogrammet trots skuldsaneringen inte *skall* förfalla, om det finns särskilda skäl för detta på grund av att största delen av de skulder som saneringsprogrammet omfattar har betalats enligt programmet.

Om det bestäms att saneringsprogrammet *skall* förfalla, är det inte längre giltigt, och

Vid konversionssanering får det inte bestämmas att en skuldreglering där en borgenär har tagit emot aktier i gäldenärsbolaget eller en annan ersättande prestation som berättigar till aktier ska förfalla med stöd av denna paragraf.

65 §

Beslut om att programmet förfaller

Domstolen kan på yrkande av övervakaren eller en borgenär bestämma att saneringsprogrammet ska förfalla, om

1) det efter att programmet har fastställts framkommer omständigheter som enligt 53 § 4 mom. hade hindrat att programmet fastställs om de då hade varit kända,

2) gäldenären har brutit mot programmet för att gynna någon borgenär och förseelsen inte är ringa, eller

3) det finns en i programmet fastställd grund för att programmet ska förfalla och gäldenären har brutit mot programmet så väsentligt att det inte längre finns förutsättningar att genomföra det.

Om gäldenären är en enskild näringsidkare eller yrkesutövare och det under saneringsprogrammet fattas beslut om inledande av skuldsanering för privatperson, förfaller ett saneringsprogram som fastställts med stöd av denna lag. Domstolen kan dock förordna att saneringsprogrammet trots skuldsaneringen inte ska förfalla, om det finns särskilda skäl för detta på grund av att största delen av de skulder som saneringsprogrammet omfattar har betalats enligt programmet.

Om det bestäms att saneringsprogrammet ska förfalla, är det inte längre giltigt, och borgenärerna har samma rätt till betalning ur

Gällande lydelse

borgenärerna har samma rätt till betalning ur saneringsskulden som om programmet inte hade fastställts. Att programmet förfaller inverkar inte på giltigheten av redan företagna rättshandlingar.

66 §

Inverkan av konkurs på saneringsprogrammet

72 §

Påbörjande av behandlingen av programförslaget

Sedan förslaget till saneringsprogram har lämnats till utredaren och domstolen, ska utredaren utan dröjsmål se till att programförslaget delges dem som har del i saken. I samband med delgivningen av programförslaget ska utredaren meddela dem som har del i saken när de yttranden som avses i 71 § 1 mom. 5 a-punkten och de invändningar som avses i 5 b-punkten senast ska lämnas till utredaren inom de tidsfrister som domstolen bestämmer.

Föreslagen lydelse

saneringsskulden som om programmet inte hade fastställts. Att programmet förfaller inverkar inte på giltigheten av redan företagna rättshandlingar.

Vid konversionssanering återfår en borgenär inte sin rätt till den ursprungliga betalningen när programmet förfaller, om borgenären genom en skuldreglering enligt programmet har tagit emot aktier i gäldenärsbolaget eller en annan ersättande prestation som berättigar till aktier.

66 §

Inverkan av konkurs på saneringsprogrammet

Vid konversionssanering återfår en borgenär inte sin rätt till den ursprungliga betalningen när programmet förfaller, om borgenären genom en skuldreglering enligt programmet har tagit emot aktier i gäldenärsbolaget eller en annan ersättande prestation som berättigar till aktier.

72 §

Påbörjande av behandlingen av programförslaget

Sedan förslaget till saneringsprogram har lämnats till utredaren och domstolen, ska utredaren utan dröjsmål se till att programförslaget delges dem som har del i saken. I samband med delgivningen av programförslaget ska utredaren meddela dem som har del i saken när de yttranden som avses i 71 § 1 mom. 5 a-punkten och de invändningar som avses i 5 b-punkten senast ska lämnas till utredaren inom de tidsfrister som domstolen bestämmer.

Vid konversionssanering kan utredaren sköta den delgivning och det meddelande till aktieägarna i gäldenärsbolaget som avses i 1

Gällande lydelse

Domstolen kan på yrkande av någon som är berättigad att framlägga programförslag förlänga den tid som reserverats för uppgörande av programmet, om det av särskilda skäl är nödvändigt.

Ett programförslag som getts in efter utgången av den utsatta tiden lämnas utan avseende.

(uusi)

Föreslagen lydelse

mom. på det sätt som kallelse till gäldenärsbolagets bolagsstämma utfärdas och stämmohandlingar sänds.

Domstolen kan på yrkande av någon som är berättigad att framlägga programförslag förlänga den tid som reserverats för uppgörande av programmet, om det av särskilda skäl är nödvändigt.

Ett programförslag som getts in efter utgången av den utsatta tiden lämnas utan avseende.

76 a §

Aktieägarnas omröstningsförfarande vid konversionssanering

Vid konversionssanering tillämpas 76 § 3 och 4 mom. på aktieägarnas omröstningsförfarande. Utredaren kan sköta den i 76 § 3 mom. avsedda delgivningen till aktieägarna på det sätt som kallelse till gäldenärsbolagets bolagsstämma utfärdas och stämmohandlingar sänds.

Rätt att ge en röst har en aktieägare som är införd i aktieägarförteckningen eller har anmält sitt förvärv och för utredaren har lagt fram en tillförlitlig utredning om förvärvet vid en tidpunkt som utredaren bestämt.

Rätt att ge en röst i ett bolag som hör till värdeandelssystemet har en aktieägare som är införd i aktieägarförteckningen på omröstningens avstämningsdag. Avstämningsdagen är åtta vardagar före den utsatta dag som avses i 76 § 3 mom. eller det omröstningstillfälle som avses i 4 mom. i denna paragraf. Ägaren till en förvaltarregistrerad aktie kan anmälas för att tillfälligt bli införd i aktieägarförteckningen för avgivande av en röst, om aktieägaren på grund av sitt aktieinnehav har rätt att vara införd i aktieägarförteckningen på omröstningens avstämningsdag. Anmälan om att bli tillfälligt införd ska göras senast vid en tidpunkt som utredaren meddelat och som ska infalla efter omröstningens avstämningsdag. Sådana förändringar i aktieinnehavet som har skett efter omröstningens avstämningsdag påverkar inte rätten att ge en röst.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Utredaren kan sammankalla aktieägarna för avgivande av röster (omröstningstillfälle). Kallelsen till omröstningstillfället ska utfärdas i anslutning till den delgivning som avses i 76 § 3 mom.

Ett omröstningsförfarande är dock inte nödvändigt om aktieägare med en i 52 § avsedd majoritet av det sammanlagda röstetal som gäldenärsbolagets samtliga aktier medför skriftligen har godkänt programförslaget och ingen av aktieägarna i ett yttrande som avses i 71 § 1 mom. 5 a-punkten har åberopat en omständighet på grundval av vilken saneringsprogrammet borde lämnas utan fastställelse.

81 §

81 §

Delgivningssätt

Delgivningssätt

Borgenärerna och gäldenären kan lämna utredaren de yttranden, bemötanden och meddelanden som avses i denna lag genom att föra in dem i ärendehanteringssystemet för konkurs- och företagssaneringsärenden eller genom att sända dem till utredaren med hjälp av en elektronisk dataöverföringsmetod eller per post.

Borgenärerna och gäldenären kan lämna utredaren de yttranden, bemötanden och meddelanden som avses i denna lag genom att föra in dem i ärendehanteringssystemet för konkurs- och företagssaneringsärenden eller genom att sända dem till utredaren med hjälp av en elektronisk dataöverföringsmetod eller per post. Vid konversionsanering kan aktieägarna lämna utredaren de yttranden som avses i denna lag genom att sända dem med hjälp av en elektronisk dataöverföringsmetod eller per post.

92 §

92 §

Snabbt fastställande av saneringsprogram

Snabbt fastställande av saneringsprogram

Ett förslag till saneringsprogram kan inte fastställas, om förslaget inte vad gäller en sådan borgenär som motsatt sig det överensstämmer med 44–46 § eller om det annars för borgenärens del avviker från denna lags bestämmelser om borgenärens ställning eller om det finns ett sådant hinder för fastställande av programmet som avses i 50 § 2 mom., 53 § 2 mom. eller i 55 §.

Ett förslag till saneringsprogram kan inte fastställas, om förslaget inte vad gäller en sådan borgenär som motsatt sig det överensstämmer med 44–46 § eller om det annars för borgenärens del avviker från denna lags bestämmelser om borgenärens ställning eller om det finns ett sådant hinder för fastställande av programmet som avses i 50 § 2 mom., 53 § 4 mom. eller i 55 §.

(ny)

92 a §

*Snabbt fastställande av saneringsprogram
vid konversionssanering*

Vid konversionssanering kan ett förslag till saneringsprogram utan att de i 71 § 1 mom. avsedda utsatta dagarna och tidsfristerna sätts ut samt utan iakttagande av 72, 74–76 och 76 a § fastställas som saneringsprogram, om förutsättningarna enligt 92 § uppfylls och dessutom

1) förslaget till saneringsprogram har delgivits alla aktieägare i gäldenärsbolaget och aktieägarna har uppmanats att inom en utsatt tid skriftligen meddela om de godkänner eller förkastar förslaget och lämna ett eventuellt yttrande om förslaget, och

2) ett skriftligt godkännande har inkommit av de aktieägare som sammanlagt innehar mer än hälften av det sammanlagda röstetalet hos de aktieägare som meddelat om de godkänner eller förkastar förslaget, och ingen aktieägare som förkastat förslaget i sitt yttrande har åberopat en i 53 § 1 mom. 1 punkten eller 3 mom. avsedd omständighet på grundval av vilken saneringsprogrammet borde lämnas utan fastställelse.

Vid konversionssanering ska domstolen i samband med programförslaget tillställas en utredning om hur och när aktieägarna i gäldenärsbolaget har delgivits förslaget och beretts möjlighet att meddela om de godkänner eller förkastar förslaget och lämna ett yttrande om förslaget samt aktieägarnas yttranden och uppgift om vilka aktieägare som godkänt och vilka som förkastat förslaget. Delgivningen av förslaget kan ske och informationen om möjligheten att meddela om aktieägaren godkänner eller förkastar förslaget och att lämna ett yttrande kan lämnas på det sätt som kallelse till gäldenärsbolagets bolagsstämma utfärdas och stämmohandlingar sänds.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

På aktieägarnas rätt att meddela om de godkänner eller förkastar förslaget och att lämna yttranden om förslaget tillämpas vad som i 76 a § 2 och 3 mom. föreskrivs om aktieägarens rätt att ge en röst.

96 §

96 §

Ändringssökande

Ändringssökande

Vid konversionssanering ska fullföljdsdomstolen utan obefogat dröjsmål underrätta registermyndigheten om sitt avgörande som gäller en omständighet som ska antecknas i handelsregistret. Domstolen ska göra registeranmälan också om att dess avgörande har vunnit laga kraft.

*Denna lag träder i kraft den 20 .
På ärenden som inletts före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.*

2.

Lag

om ändring av 11 kap. 21 § i värdepappersmarknadslagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 11 kap. 21 § i värdepappersmarknadslagen (746/2012), sådan paragrafen lyder delvis
ändrad i lag 193/2023, ett nytt 7 mom. som följer:

Gällande lydelse

21 §

*Undantag från skyldigheten att lämna
obligatoriskt uppköpserbjudande*

Föreslagen lydelse

21 §

*Undantag från skyldigheten att lämna
obligatoriskt uppköpserbjudande*

*Det uppkommer ingen skyldighet att lämna
ett obligatoriskt uppköpserbjudande, om
överskridningen av gränsen för skyldigheten
att lämna erbjudande beror på
genomförandet av ett saneringsprogram som
fastställts vid konversionssanering som avses
i 3 § 1 mom. 10 punkten i lagen om
företagssanering (47/1993).*

Denna lag träder i kraft den 20 .
